

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM PODSTRANA S IZRAČUNOM PRIHVATNIH KAPACITETA 2026. – 2030.

Finalni prijedlog

Podstrana, rujan 2026.

Projekt: Plan upravljanja destinacijom Podstrana s
izračunom prihvatnih kapaciteta 2026. -
2030.

Naručitelji: Turistička zajednica Općine Podstrana

Izvršitelj: Institut za turizam, Zagreb

Autori: dr. sc. Sanela Grujo Vrkljan

dr. sc. Ivo Beroš

dr. sc. Snježana Boranić Živoder

prof. dr. sc. Zoran Klarić

dr. sc. Mira Zovko

dr.sc. Luka Valožić

Naslovna fotografija: Turistička zajednica Općine Podstrana

Mjesto i datum: Podstrana, rujan 2026.

Sadržaj

1.	POLAZIŠTE	4
2.	PROFIL DESTINACIJE	6
3.	ANALIZA TURISTIČKIH USLUGA, TURISTIČKIH KRETANJA, PRIMJERA DOBRE PRAKSE I TRENDOVA	8
3.1.	Smještajni kapaciteti.....	8
3.2.	Turistička potražnja.....	10
3.3.	Analiza ugostiteljskih sadržaja	17
3.4.	Putničke agencije na području Podstrane	22
3.5.	Primjeri dobre prakse	23
3.6.	Pregled relevantnih tržišnih trendova	26
4.	ANALIZA STANJA.....	28
4.1.	Resursna osnova	28
4.2.	Analiza dionika.....	36
4.3.	Analiza planske dokumentacije	38
4.4.	Prostorno-planska obilježja	40
4.5.	Komunalna infrastruktura	41
4.6.	Promet	44
4.7.	Trgovačke i ostale usluge kao dio javne turističke infrastrukture	45
4.8.	Analiza stanja digitalizacije.....	46
4.9.	Analiza stanja pristupačnosti osobama s invaliditetom	47
4.10.	Analiza komunikacijskih aktivnosti	48
5.	PRIHVATNI KAPACITETI DESTINACIJE	53
5.1.	Turističko zoniranje Općine Podstrana.....	53
5.2.	Obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta	55
5.3.	Dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta	73
5.4.	Scenariji razvoja turizma	81
5.5.	Ograničenja održivog turističkog razvoja	88
6.	POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE	90
6.1.	Obvezni pokazatelji održivosti destinacije	91
6.2.	Specifični pokazatelji utjecaja turizma na društvene aspekte održivosti destinacije ..	98
7.	SWOT ANALIZA DESTINACIJE PODSTRANA.....	102
8.	STRATEŠKI OKVIR	105
8.1.	Vizija razvoja turizma destinacije Podstrana.....	105
8.2.	Načela i ciljevi razvoja turizma.....	105
8.3.	Strateški pravac i prioriteti.....	107
8.4.	Mjere i aktivnosti	107
9.	MARKETING DESTINACIJE PODSTRANA.....	115
9.1.	Turističko pozicioniranje	115
9.2.	Ciljna tržišta	117
9.3.	Turistički proizvodi	118
9.4.	Komunikacija s tržištem	126
10.	SMJERNICE I PREPORUKE DIONICIMA RAZVOJA TURIZMA	128
11.	PROJEKTI.....	130
11.1.	Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije.....	130

11.2. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju razvojnog smjera i pokazatelja održivosti	152
12. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI	181

1. POLAZIŠTE

Plan upravljanja destinacijom je strateško-operativni dokument koji na temelju analize stanja i izračuna pokazatelja održivosti definira ciljeve, prioritete, mjere i projekte usmjerene prema odgovornom i održivom razvoju turizma. Osnovno polazište za izradu plana čini uvažavanje potreba svih dionika u destinaciji, ponajprije lokalnog stanovništva i potrebe za očuvanjem i podizanjem kvalitete njihovog življenja.

Izrada planova upravljanja destinacijama definirana je Zakonom o turizmu (NN 156/2023), Pravilnikom o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/2024) te Smjernicama i uputama za izradu plana upravljanja Ministarstva turizma i sporta. Plan će služiti kao alat za koordinaciju aktivnosti dionika u turizmu, praćenje rezultata i prilagodbu mjere sukladno promjenama u okruženju. Svrha plana je i poticati dijalog i suradnju među dionicima te ostvarenje zajedničke vizije Podstrane kao jedinstvene i prepoznatljive turističke destinacije. Na temelju plana Podstrana bi se trebala turistički razvijati kao cjelovita destinacija u kojoj su društvena, okolišna, gospodarska i upravljačka dimenzija održivog razvoja usklađene.

Metodologija izrade plana uključuje provedbu primarnih istraživanja. U svrhu izračuna pokazatelja održivosti provedena su primarna istraživanja stavova i mišljenja lokalnog stanovništva, ključnih dionika na strani ponude te turista, a rezultati pružaju informacije važne za daljnje planiranje aktivnosti vezanih uz unapređenje pojedinih elemenata turističke ponude. Svako buduće istraživanje ukazivat će na promjene u stavovima, odnosno na trendove te će time biti osigurano kontinuirano praćenje pokazatelja održivosti.

Izračun prihvatnih kapaciteta, kao sastavni dio plana, definiran je Zakonom o turizmu (NN 156/2023), Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/2024) i Smjernicama za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije te uputama za izradu Ministarstva turizma i sporta. Podstrana je u 2024. imala Indeks turističke razvijenosti 30,63 čime je razvrstana u kategoriju I. radi čega je obvezna prema Zakonu o turizmu (NN 156/2023) izraditi izračun prihvatnog kapaciteta destinacije koji je, u smislu ovoga Zakona, broj turista koji mogu posjetiti turističku destinaciju u isto vrijeme, ne uzrokujući pritom neprihvatljive poremećaje fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te smanjenje zadovoljstva posjetitelja.

Općina Podstrana smještena je u jugoistočnom dijelu Splitsko-dalmatinske županije, u obalnom području Srednje Dalmacije. Prostire se između južnih padina brda Perun sa sjeveroistočne strane, grada Splita od kojeg je odvojena ušćem rijeke Žrnovnice na sjeverozapadu, područja općine Dugi Rat na jugoistoku te Jadranskog mora na južnoj strani. Većina naselja smještena je uz obalu Jadranskog mora i duž glavne prometnice. Takav prostorni položaj predstavlja važan potencijal za razvoj turizma, ali istodobno stvara pritisak na prostor i prometnu infrastrukturu.

Podstrana je jedna od najrazvijenijih općina Splitsko-dalmatinske županije, s izraženom turističkom i rezidencijalnom funkcijom. Blizina Splita kao regionalnog administrativnog, prometnog i turističkog središta snažno utječe na razvoj Podstrane, osobito u kontekstu svakodnevnih migracija stanovništva, turističkih kretanja i korištenja zajedničke infrastrukture i usluga.

Prostor Podstrane naseljen je od antičkog razdoblja, o čemu svjedoče brojni arheološki lokaliteti i ostaci. Kulturno-povijesnu baštinu čine stare crkve, tradicijsko naselje Gornje Podstrane, ljetnikovci i ostaci povijesne arhitekture, koji zajedno s prirodnim obilježjima brda Perun i atraktivnim obalnim prostorom predstavljaju važan element identiteta i turističke prepoznatljivosti. Istodobno, sezonska opterećenja i ograničeni kapaciteti zahtijevaju sustavno upravljanje razvojem turizma i prostora usmjerenog na očuvanje kvalitete življenja lokalnog stanovništva, zaštitu krajobraza i obalnog prostora te razvoj kvalitetnih i održivih oblika turizma.

2. PROFIL DESTINACIJE

OPĆINA PODSTRANA	
Lokacija	Općina Podstrana dio je Splitsko-dalmatinske županije i funkcionalnog urbanog područja Splita. Najvećim dijelom graniči s Gradom Splitom te manjim dijelom s Općinom Dugi Rat. Podstrana obuhvaća obalni pojas uz Jadransko more podno brda Perun. Uključuje deset naselja: Podstrana - Grbavac, Podstrana - Grljevac, Podstrana - Miljevac, Podstrana - Mutogras, Podstrana - Sita, Podstrana - Strožanac Donji, Podstrana - Strožanac Gornji, Podstrana - Sv. Martin, Podstrana - Žminjača i Gornja Podstrana.
Klimatska obilježja	- Mediteranska klima - Povoljni klimatski uvjeti za boravak na otvorenom - Klima i primorski okoliš pogodni za kupališni i aktivni odmor
Broj stanovnika	- 11.825 stanovnika (Državni zavod za statistiku, 31. 12. 2024.)
Prometna povezanost	- Općina Podstrana ima vrlo dobar prometni položaj s obzirom na blizinu autoceste A-1 Dalmatine, splitske Zračne luke Sveti Jeronim te samog Grada Splita s najvećom putničkom pomorskom lukom u Hrvatskoj - Podstrana funkcionira kao dio Grada Splita, regionalnog, prometnog, administrativnog i turističkog središta, između nje i Splita pruža neprekinuto naseljeno područje, a s njime je povezana linijama javnog gradskog prometa - Dobra povezanost za turističke tokove i korištenje sadržaja šireg područja, primarno cestovnim prometom koji je preopterećen, uz nedostatak javne morske luke u samoj Podstrani
Broj noćenja i dolazaka turista	Noćenja turista (2024.): 623.202 Dolasci turisti (2024.): 130.402
Turistički smještajni kapaciteti	Objekti u domaćinstvu - 77,08% Hoteli - 13,26% Smještaj u apartmanima i sobama - 7,16% Hosteli - 1,28% Kuće za odmor – 1,14% Objekti na OPG-u – 0,07%

Glavne turističke atrakcije	- Prirodne atrakcije: brojne uređene plaže uz more, brdo Perun i rijeka Žrnovnica - Kameni most na rijeci Žrnovnici - Arheološko nalazište i crkva Gospe u Siti - Arheološko nalazište Polače - Crkva sv. Jure na Vršini - Kulturno-povijesno mjesto „Zmijski kamen“ - Sklop obiteljskih kuća Cindro - Crkva sv. Ante Padovanskog - Arheološko nalazište i Crkva sv. Martina - Brojni drugi objekti sakralne baštine i kulturno-povijesne baštine - Biciklističke staze: Sunčanom stranom Peruna, Starim Selima, Pod Zmijskim kamenom, Za nebeske letače, Strožanac - Mutogras i dr. - Tematske staze: Put prema izvoru, Put iz Strožanca do sv. Jure na Perunskom, Put do Gornje Podstrane preko Babine stine, Put do Gornje Podstrane iz Svetog Martina, Put pod Pole i Put preko Mure - <i>Via Ferrata</i> Perunika, Športsko penjalište Perun - Šetnice: uz Žrnovnicu (dio EuroVelo 8), Strožanac – Mutogras i dr.
Glavne manifestacije	- Brojne eno-gastronomске, zabavne, glazbene, tradicionalne, vjerske, kulturne, sportske i druge manifestacije (Perun <i>Adventure Race</i>, Pozdrav praski, Poljički komini, Dan Općine i blagdan sv. Ante, Fešta od uja i uljenaka, Ribarska noć, Oluja, Smotra klapa, Perun <i>Full Moon</i> i druge manifestacije)
Glavni turistički proizvodi	- Odmorišni turizam uz more - Aktivni <i>outdoor</i> odmor - Kulturni turizam: vjerski (sakralni) turizam, povijesno-baštinski turizam, manifestacije - Gastronomski turizam - Poslovni (MICE) turizam
Pozicioniranje destinacije	- Destinacija odmora i mira uz čisto more, plaže i mediteransku klimu - Mirna i sigurna obiteljska destinacija - Destinacija atraktivnog zelenog zaleđa i <i>outdoor</i> aktivnosti - Blizina Splita kao kulturne destinacije, otoka i drugih privlačnih destinacija kojima je moguće obogatiti boravak turista - Destinacija bogate tradicije u mediteranskoj kuhinji i poljoprivredi koja nudi autohtona jela, gastro manifestacije i radionice

3. ANALIZA TURISTIČKIH USLUGA, TURISTIČKIH KRETANJA, PRIMJERA DOBRE PRAKSE I TRENDOVA

3.1. Smještajni kapaciteti

Analiza komercijalnih smještajnih kapaciteta na prostoru Podstrane napravljena je prema podacima iz sustava eVisitor koji su razvrstani u manji broj grupa prema važnosti vrste/podvrste objekta (broj objekata, ostvareni turistički promet) unutar turističkih kapaciteta Podstrane, mogućnosti povezivanja s drugim sličnim vrstama/podvrstama te mogućnosti izvještavanja. Grupe u koje su objekti razvrstani su: Hoteli i hosteli, Obiteljski smještaj te Apartmani, kuće, sobe. Pregled objekata koji su u 2024. godini djelovali na području Podstrane prikazan je u Tablici 1.: 77,08% kreveta nalazi se u objektima u Domaćinstvu, slijede hoteli sa 13,26% kreveta dok ostali komercijalni smještaj ima manje od 10% udjela u ukupnom broju kreveta svih smještajnih kapaciteta. Ovakav omjer udjela kreveta u smještajnim kapacitetima nije najpovoljniji te će biti nužno raditi na poticanju smještajnih kapaciteta više kvalitete i rastu udjela hotelskog smještaja.

Tablica 1. Pregled aktivnih turističkih objekata i struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima na području Općine Podstrana u 2024. godini

Vrsta	Broj objekata	Broj kreveta	Udio u ukupnim krevetima (%)	Zbirno
Hoteli	7	1.120	13,26	Hoteli i hosteli: 9 objekata, 1.228 kreveta
Hosteli	2	108	1,28	
Objekti u domaćinstvu*	1.101	6.510	77,08	Obiteljski smještaj: 1.102 objekta, 6.516 kreveta
Objekti na OPG-u	1	6	0,07	
Apartman	29	333	3,94	Apartmani, kuće, sobe: 60 objekata, 701 krevet
Kuća za odmor	10	96	1,14	
Soba za iznajmljivanje	15	196	2,32	
Studio apartman	6	76	0,90	
UKUPNO	1.171	8.445	100,00	

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

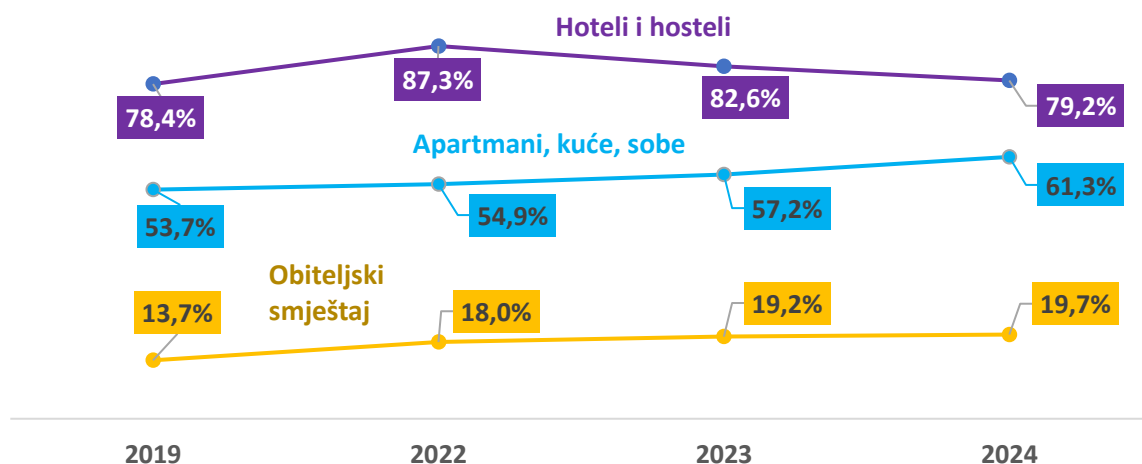
*Napomena: Objekti u domaćinstvu su zasebno iskazani iz više razloga: radi njihovog različitog poreznog tretmana kao fizičkih osoba – obiteljskog smještaja od gospodarskih subjekata registriranih za ugostiteljsku djelatnost, u grupi apartmani su i veći objekti koji nemaju veze s domaćinstvom npr. Rezidencija Meridijan - 60 kreveta, Apartmani Lavica - 45 kreveta, i drugo.

Broj kreveta u Podstrani se u 2024. u odnosu na 2023. povećao za 2,3%, a u odnosu na 2019., rast iznosi 1,5%. Najveći rast zabilježen je u vrsti Hoteli i hosteli, dok je u vrsti Apartmani, kuće, sobe zabilježen blagi pad. U Obiteljskom smještaju je u odnosu na 2019. zabilježen rast broja kreveta za 0,8%, a u odnosu na 2023. broj kreveta je porastao za 2,8%. Udio kreveta s kojim turistički smještajni kapaciteti Podstrane sudjeluju u smještajnim kapacitetima Splitsko-dalmatinske županije je od 2019. bio oko 3,5% u svim godinama.

Hoteli koji djeluju na području Podstrane su: Le Meridien Lav, Hotel San Antonio, Hotel Split, Hotel Eden, Hotel Sunce, Hotel Aria i Hotel Neva.

Prema kategoriji smještaja, najveći udio kreveta u objektima više i visoke kategorije (4* i 5*) je u vrsti Hoteli i hosteli, a u hotelima je čak 87% kreveta u objektima više i visoke kategorije. U Obiteljskom smještaju dominantni su objekti kategorizirani s 3* (74% svih kreveta), a primjetan je rast udjela kreveta u objektima više i visoke kategorije (4* i 5*). U 2024. godini su kreveti u objektima više i visoke kategorije činili 19,7% svih kreveta u Obiteljskom smještaju, dok je njihov udio u 2019. bio 13,7%. U vrsti Apartmani, kuće, sobe primjetan je konstantan rast udjela kreveta u objektima više i visoke kategorije.

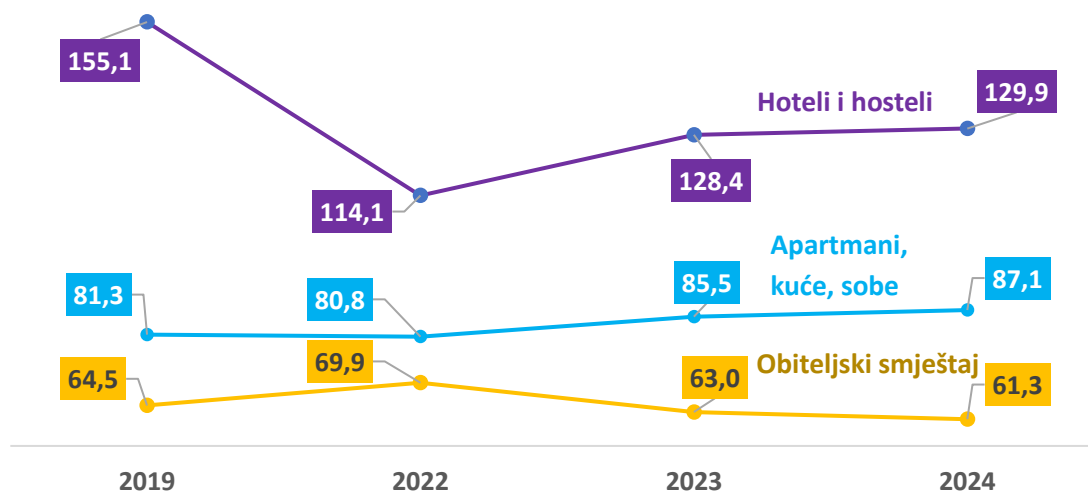
Slika 1. Udio smještajnih kapaciteta više i visoke kategorije (4* i 5*) u Općini Podstrana prema vrstama smještajnih kapaciteta u razdoblju 2019. - 2024.

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Iskorištenost kapaciteta u vrsti Hoteli i hosteli bila je najveća u 2019. godini te nakon pada u pandemijskim godinama od 2022. godine raste. U Obiteljskom smještaju najveća iskorištenost bila je u 2022. godini, a od tada se smanjuje te je u 2024. bila 61,3 dana na godišnjoj razini što ne ide 'pod ruku' s politikama i ciljevima održivosti i otpornosti i ukazuje na nepovoljnu strukturu smještajnih kapaciteta, pogotovo s aspekta privlačenja turista više platežne moći u destinaciju koja nudi kvalitetu. U vrsti Apartmani, kuće, sobe zamjetan je rast iskorištenosti, koja je u 2024. bila 87,1 dan. Iskorištenost kapaciteta mjerena u broju noćenja po krevetu prikazana je na Slici 2.

Slika 2. Iskorištenost turističkih smještajnih kapaciteta u Općini Podstrana u razdoblju 2019. - 2024. prema vrstama smještajnih kapaciteta (noćenja po krevetu)

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

U odnosu na iskorištenost u Splitsko-dalmatinskoj županiji, u Podstrani je u 2024. iskorištenost bila manja u Obiteljskom smještaju za 1,6 dana i u vrsti Hoteli i hosteli za 14,4 dana, a veća u vrsti Apartmani, kuće, sobe za 10,5 dana.

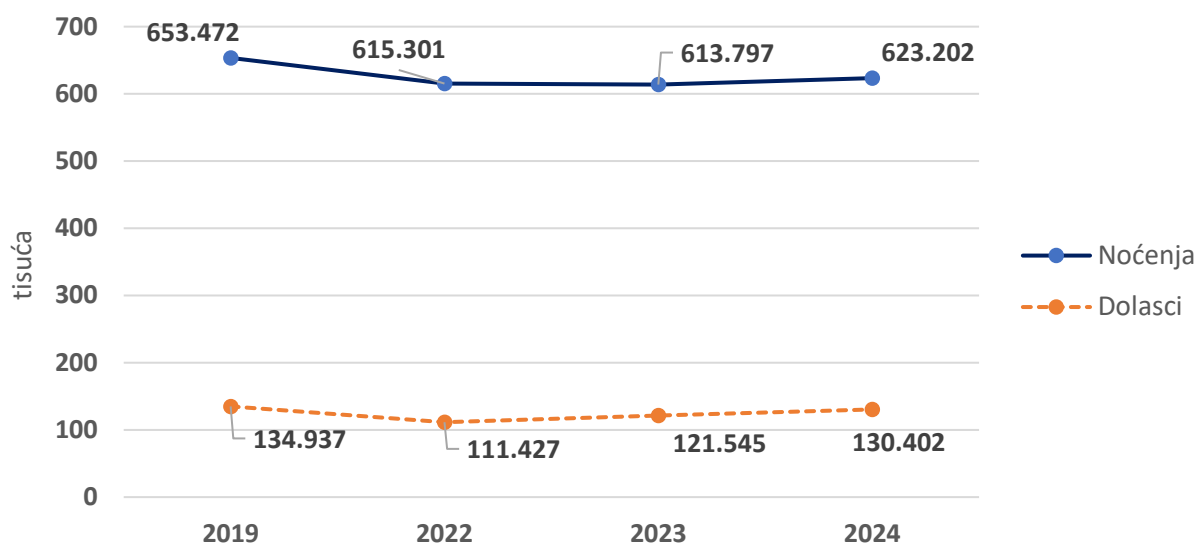
3.2. Turistička potražnja

Analiza fizičkog turističkog prometa na prostoru Općine Podstrana napravljena je temeljem podataka dostupnih iz sustava eVisitor za „razdoblje 2019. - 2024.“ koje obuhvaća 2019., 2022., 2023. i 2024. godinu i izostavlja 2020. i 2021. koje nisu relevantne za usporedbu zbog pandemije COVID-19. Budući da se broj registriranih objekata mijenja na dnevnoj bazi, u analizu stanja u pojedinoj godini su uključeni svi oni objekti koji su u toj godini ostvarili barem jedno noćenje¹.

Broj noćenja bio je najveći u 2019. godini, kao i broj dolazaka, uz trend blagog porasta u zadnje tri godine (Slika 3.). U 2024. godini zabilježeno je 1,5% više noćenja i 7,3% više dolazaka u odnosu na 2023. godinu, a u odnosu na 2019. godinu broj noćenja je 4,6% manji, dok je broj dolazaka manji za 3,4%. Prosječna duljina boravka turista u komercijalnim smještajnim objektima u Podstrani varirala je između 4,8 noćenja (u 2019. i 2024.) i 5,5 noćenja (u 2022. godini).

¹ Sustav eVisitor točno bilježi noćenja i dolaske, no izazov predstavljaju kapaciteti, pogotovo u slučajevima kada dolazi do promjene vlasništva nad objektom i sl. pa se isti objekt pojavljuje kao dva (ili više zapisa) u istoj kalendarskoj godini.

Slika 3. Broj noćenja i dolazaka u Općinu Podstrana u razdoblju 2019. - 2024.

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Noćenja i dolasci u Podstrani u razdoblju 2019. - 2024. prema vrsti smještajnih kapaciteta prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2. Broj ostvarenih noćenja (N) i dolazaka (D) u Općini Podstrana u razdoblju 2019. - 2024. prema vrstama smještajnih kapaciteta (u tisućama)

Vrsta/Godina		2019.	2022.	2023.	2024.	Δ 24/19	Δ 24/23
Hoteli i hosteli	N	178,8	127,7	151,9	160,7	-10,1%	5,8%
	D	61,8	37,8	48,4	54,8	-11,3%	13,3%
Obiteljski smještaj	N	417,1	427,0	400,3	400,9	-3,9%	0,2%
	D	61,6	61,0	60,4	61,6	-0,1%	2,0%
Apartmani, kuće, sobe	N	57,5	60,6	61,6	61,5	6,9%	-0,1%
	D	11,5	12,6	12,8	14,0	21,6%	9,5%
Ukupno	N	653,5	615,3	613,8	623,2	-4,6%	1,5%
	D	134,9	111,4	121,5	130,4	-3,4%	7,3%

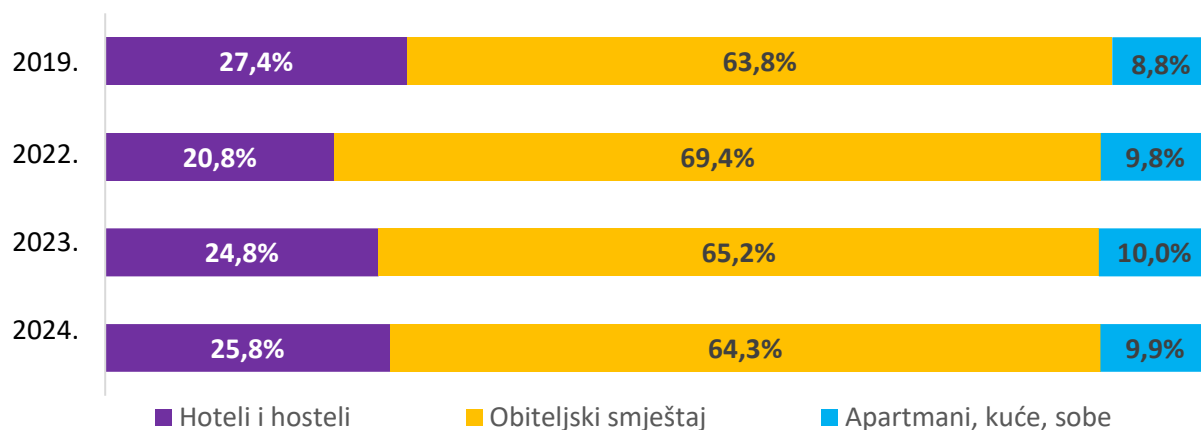
Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

U vrsti Hoteli i hosteli broj noćenja i dolazaka raste od 2022. godine, ali još nije dosegao broj noćenja i dolazaka iz 2019.; u 2024. godini ostvareno je 10,1% manje noćenja i 11,3% manje dolazaka u odnosu na 2019. godinu. U Obiteljskom smještaju najveći je broj noćenja ostvaren u 2022. godini, a od tada se smanjuje. U odnosu na 2019., broj noćenja je u 2024. bio manji za 3,9%, dok je broj dolazaka bio skoro jednak. U odnosu na 2023. godinu, u 2024. je zabilježeno 2,0

dolazaka više, dok je broj noćenja porastao za 0,2%. U vrsti Apartmani, kuće, sobe broj noćenja i dolazaka je rastao od 2019. godine, a u 2024. se neznatno smanjio u odnosu na 2023. godinu.

Struktura turističkog prometa u promatranom razdoblju nije se mnogo promijenila. U 2022. godini, porastao je udio noćenja i dolazaka u Obiteljski smještaj, da bi u 2023. i 2024. počeo rasti udio noćenja u vrsti Hoteli i hosteli, a smanjivati se udio noćenja u Obiteljskom smještaju. Generalno, nešto manje od dvije trećine noćenja ostvaruje se u Obiteljskom smještaju, oko četvrtine noćenja u vrsti Hoteli i hosteli, a oko 10% noćenja u vrsti Apartmani, kuće, sobe (Slika 4.a).

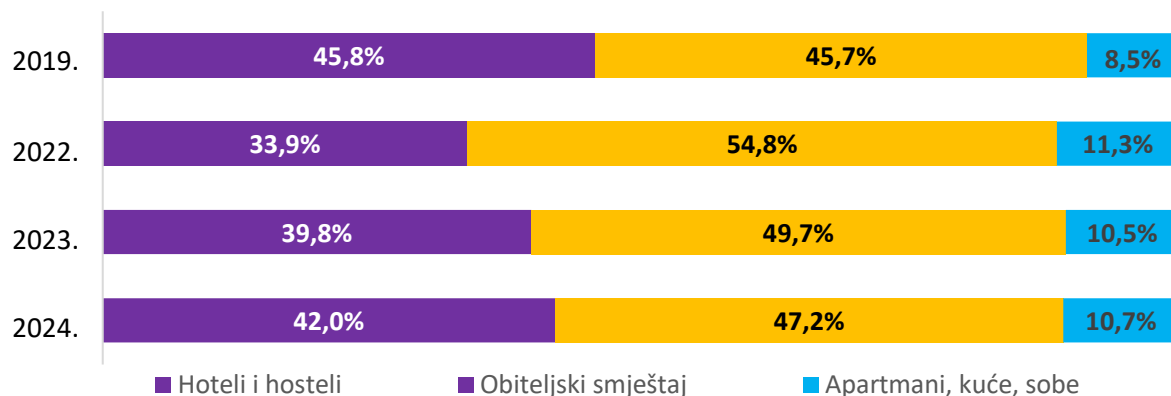
Slika 4.a Struktura noćenja u Općini Podstrana u razdoblju 2019. - 2024. prema vrstama smještaja

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

U vrsti Hoteli i hosteli i u Obiteljskom smještaju u 2019. broj dolazaka bio je približno jednak, da bi nakon pandemijskih godina porastao udio dolazaka u obiteljski smještaj (Slika 4.b). U posljednje dvije godine raste udio dolazaka u vrsti Hoteli i hosteli, a smanjuje se u Obiteljskom smještaju. Duljina boravka je najveća u Obiteljskom smještaju (6,5 dana u 2024. godini), a slijede vrsta Apartmani, kuće, sobe (4,8 dana u 2024. godini) i Hoteli i hosteli (2,9 dana u 2024. godini).

Slika 4.b. Struktura dolazaka u Podstrani u razdoblju 2019. - 2024. prema vrstama smještaja

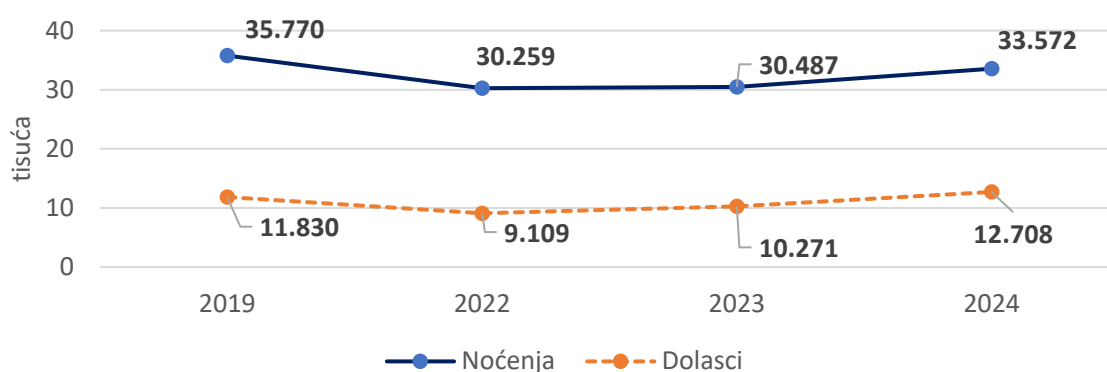

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Udio noćenja u Podstrani u noćenjima u Splitsko-dalmatinskoj županiji u promatranom razdoblju bio je između 3,6% u 2019. i 2022. i 3,4% u 2023. i 2024. godini. Slično je i s udjelom dolazaka: udio pada s 3,7% u 2019. na 3,4% u 2024. godini.

Najveći broj noćenja ostvaren je u 2019. godini, da bi nakon toga doživio pad, ali od 2022. bilježi se rast broja noćenja domaćih turista. Slično je i kod dolazaka, s razlikom da je broj dolazaka domaćih turista u 2024. bio veći od broja dolazaka domaćih turista u 2019. godini. Udio noćenja domaćih turista u Podstrani u promatranom razdoblju kretao se između 4,9% i 5,5%, dok je udio dolazaka bio između 8,2% i 9,7% (Slika 5.).

Slika 5. Broj noćenja i dolazaka domaćih turista u Općini Podstrana u razdoblju 2019. - 2024. godina

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Tablica 3. Pregled noćenja, dolazaka i duljine boravka domaćih turista u Općini Podstrana u 2024. godini prema vrstama smještaja

Vrsta		Broj	Udio vrste (%)	Udio ukupno (%)	Duljina boravka	Δ 24/23 (%)	Δ 24/19 (%)
Hoteli i hosteli	N	13.943	8,7	41,5	1,8	35,9	15,1
	D	7.839	14,3	61,7		44,3	24,0
Obiteljski smještaj	N	15.843	4,0	47,2	5,1	3,6	-17,4
	D	3.079	5,0	24,2		4,1	-14,5
Apartmani, kuće, sobe	N	3.786	6,2	11,3	2,1	-23,4	-15,6
	D	1.790	12,8	14,1		-4,8	-6,1
Ukupno	N	33.572	5,4	100,0	2,6	10,1	-6,1
	D	12.708	9,7	100,0		23,7	7,4

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Kako se vidi iz Tablice 3., domaći turisti su najveći broj noćenja ostvarili u Obiteljskom smještaju, ali je u vrsti Hoteli i hosteli ostvaren najveći broj dolazaka. 3U vrstama Hoteli i hosteli i Apartmani, kuće, sobe, udio dolazaka domaćih turista je veći od 10% (stupac Udio vrste), a domaći turisti imaju najveći udio u vrsti Hoteli i hosteli. Domaći turisti u 2024. su najdulje boravili u Obiteljskom smještaju. Broj noćenja domaćih turista u Podstrani je u 2024. porastao za 10,1% u odnosu na 2023., ali se u odnosu na 2019. smanjio za 6,1%. Broj dolazaka u 2024. je u odnosu na 2023. porastao za 23,7%, dok je rast u odnosu na 2019. bio 7,4%. Domaći turisti su najveći rast broja noćenja i dolazaka ostvarili u vrsti Hoteli i hosteli.

Pregled po pet država s najvećim udjelom noćenja dan je u Tablici 4. Najveći broj noćenja ostvaruju turisti iz Poljske, Njemačke i Velike Britanije. Na četvrtom i petom mjestu po broju noćenja pojavljuju se domaći turisti te turisti iz Češke, Slovačke, Francuske i Norveške.

Tablica 4. Pet država s najvećim udjelom noćenja u Općini Podstrana po godinama

2019.		2022.		2023.		2024.	
Država	%	Država	%	Država	%	Država	%
Poljska	13,5	Poljska	15,4	Poljska	12,6	Poljska	12,0
Njemačka	10,3	Njemačka	13,5	Njemačka	11,1	Njemačka	10,9
Velika Britanija	8,7	Velika Britanija	6,8	Velika Britanija	8,0	Velika Britanija	8,7
Norveška	5,5	Češka	6,7	Češka	5,3	Hrvatska	5,4
Hrvatska	5,5	Slovačka	5,3	Hrvatska	5,0	Francuska	4,7

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Premda su turisti iz Poljske u svim promatranim godinama ostvarili najveći broj noćenja, u 2024. je u odnosu na 2019. godinu zabilježen pad broja noćenja za 15,8%, dok je u odnosu na 2023. pad broja noćenja bio 3,4%. Turisti iz Njemačke su na istom broju noćenja u promatranom razdoblju (rast za 0,5% u odnosu na 2019., pad za 0,3% u odnosu na 2023.), dok broj noćenja turista iz Velike Britanije u 2024. nije još dosegnuo broj noćenja iz 2019. godine (pad za 4,8%), ali je ostvario rast od 10,7% u odnosu na 2023. godinu. Značajan rast broja noćenja u odnosu na 2019. su ostvarili i turisti iz Sjedinjenih Američkih Država (+11,0%) i Francuske (+17,3%), dok se značajno smanjio broj noćenja turista iz Češke (pad za 16,0% u odnosu na 2019. i 11,8% u odnosu na 2023. godinu) i Slovačke (pad za 12,9% u odnosu na 2019. godinu).

Na prva tri mjesta po broju dolazaka izmjenjuju se domaći turisti i turisti iz Njemačke i Poljske, dok se na četvrtom i petom mjestu izmjenjuju turisti iz Velike Britanije i Sjedinjenih Američkih Država (Tablica 5.).

Tablica 5. Pet država s najvećim udjelom dolazaka u Općini Podstrana po godinama

2019.		2022.		2023.		2024.	
Država	%	Država	%	Država	%	Država	%
Hrvatska	8,8	Poljska	11,4	Njemačka	8,9	Hrvatska	9,7
Poljska	8,5	Njemačka	10,9	Poljska	8,8	Njemačka	8,7
Njemačka	8,2	Hrvatska	8,2	Hrvatska	8,5	Poljska	8,1
Velika Britanija	7,3	Velika Britanija	6,9	SAD	7,8	Velika Britanija	7,7
SAD	6,5	SAD	6,7	Velika Britanija	7,3	SAD	7,4

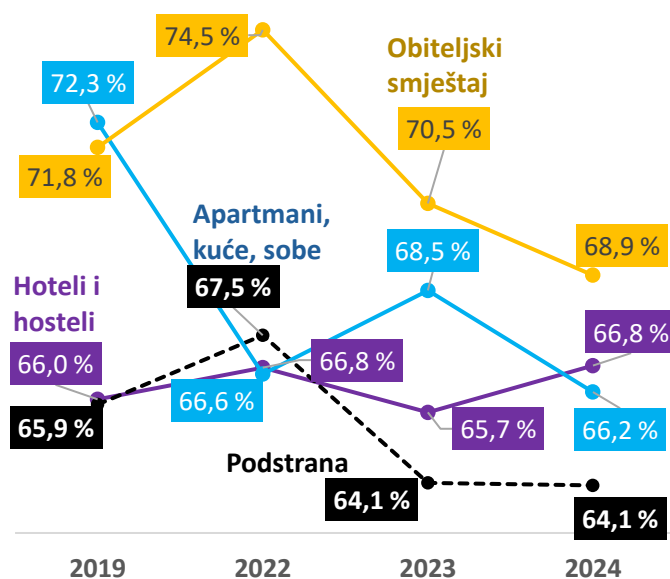
Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Kod turista iz Poljske u 2024. zabilježen je pad broja dolazaka u odnosu na 2019., ali manji nego kod noćenja (pad za 8,1%). Kod ostalih država sa značajnijim brojem dolazaka (više od 5 tisuća dolazaka u 2024. godini) zabilježen je rast broja dolazaka u odnosu na 2019. i 2023. godinu, naročito turista iz Francuske (rast za 26,2% u odnosu na 2019., odnosno 15,5% u odnosu na 2023. godinu) te Bosne i Hercegovine (rast za 10,9% u odnosu na 2019. i za 52,2% u odnosu na 2023.).

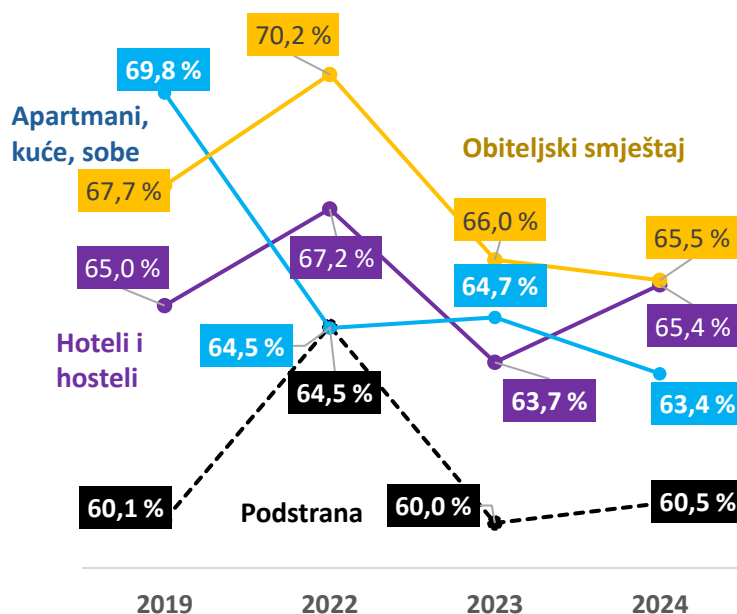
U vrsti Hoteli i hosteli najveći broj noćenja u 2024. ostvarili su turisti iz Velike Britanije, a slijede ih turisti iz Sjedinjenih Američkih Država. Broj noćenja turista iz Velike Britanije i Njemačke se smanjio za više od 11% u odnosu na 2019. godinu, ali je u odnosu na 2023. rastao isto za više od 11% (kod turista iz Njemačke rast je bio 23,9%). Veliki rast broja noćenja (više od 35%) u odnosu na 2023. imali su i turisti iz Hrvatske i Francuske. Među prvih pet zemalja po broju noćenja u Obiteljskom smještaju u 2024. četiri su zabilježile pad broja noćenja u odnosu na 2019., s time da je kod turista iz Poljske, Češke i Slovačke pad veći od 15%. U odnosu na 2023. jedino su turisti iz Velike Britanije ostvarili veći broj noćenja u obiteljskom smještaju. U vrsti Apartmani, kuće, sobe, broj noćenja turista iz Švedske i Norveške smanjio se u odnosu na 2019. i u odnosu na 2023., dok je kod ostalih zemalja prisutan rast. Vodeća zemlja po broju dolazaka u vrsti Apartmani, kuće, sobe je Hrvatska, a domaći turisti bilježe pad broja dolazaka u 2024. u odnosu na 2019. i na 2023. godinu, dok turisti iz ostalih pet zemalja s najvećim brojem dolazaka bilježe uglavnom rast.

Na Slici 6. prikazana je koncentracija noćenja/dolazaka u Podstrani, ukupno i prema vrstama smještaja. Koncentracija se mjeri kao udio 10 država s najvećim brojem noćenja/dolazaka u ukupnom broju noćenja/dolazaka, a veća koncentracija ukazuje na veću ovisnost destinacije o poremećajima na glavnim tržištima. Prema prikazanim podacima, koncentracija u Podstrani je relativno niska i nema prevelikih razlika između vrsta smještaja.

Slika 6. Udio prvih 10 država prema broju noćenja (a) i dolazaka (b) u ukupnom broju noćenja/dolazaka 2019. - 2024. godine u Podstrani, ukupno i prema vrstama smještaja

a) Koncentracija za noćenja

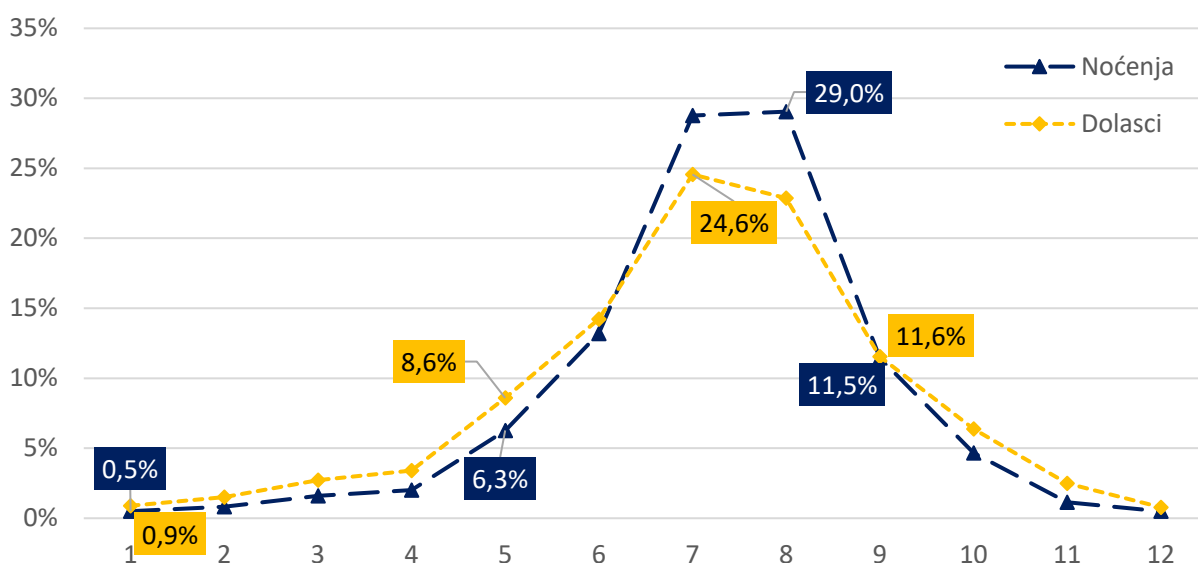

b) Koncentracija za dolaske

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Da bi lakše mjerili sezonalnost, uvedene su dvije mjere: Sezonalnost 7-8 - udio noćenja/dolazaka u srpnju i kolovozu u ukupnom broju noćenja/dolazaka i Sezonalnost 6-9 - udio noćenja/dolazaka u razdoblju od lipnja do rujna u ukupnom broju noćenja/dolazaka. Najveći broj noćenja i dolazaka ostvaren je u ljetnim mjesecima u 2024. godini. Udio noćenja u razdoblju siječanj - travanj i studeni - prosinac (šest mjeseci) je ukupno 6,6%, dok je udio dolazaka u tom razdoblju 11,8%.

Slika 7. Struktura noćenja i dolazaka u Općini Podstrana u 2024. godini po mjesecima

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

Mjere Sezonalnost 7-8 i Sezonalnost 6-9 za noćenja i dolaske za Podstranu u pravilu imaju niže vrijednosti nego u ostatku Splitsko-dalmatinske županije, ali je sezonalnost i dalje visoka.

Kada se promatraju sve godine razdoblja 2019. - 2024., nešto veća sezonalnost bila je u 2022. godini, najviše kao posljedica promjena u turističkom prometu za vrijeme pandemijskih godina. U 2024. sezonalnost noćenja u Podstrani je niža u odnosu na sezonalnost u 2019., pogotovo kod mjere Sezonalnost 7-8. Kod dolazaka, sezonalnost je u 2024. bila viša od sezonalnosti u 2019., što se izraženo kod mjere Sezonalnost 6-9.

Najviša sezonalnost je u Obiteljskom smještaju, a najmanja u vrsti Hoteli i hosteli. Sezonalnost je i kod noćenja i kod dolazaka najviša bila u 2022. godini, a od tada pada. Kod noćenja, sezonalnost se u odnosu na 2019. godinu smanjila u Obiteljskom smještaju i vrsti Apartmani, kuće, sobe, ali se povećala u vrsti Hoteli i hosteli. Kod dolazaka je ista situacija, sezonalnost se u Obiteljskom smještaju smanjila, ali se u vrsti Hoteli i hosteli povećala.

3.3. Analiza ugostiteljskih sadržaja

Ugostiteljstvo u Podstrani suočava se s tipičnim izazovima malih obalnih destinacija, a najizraženiji izazov je sezonalnost – intenzivna aktivnost tijekom ljeta i nedostatak potražnje u zimskim mjesecima. Postoje i brojne razvojne prilike koje se već iskorištavaju, koje bi se mogle bolje iskoristiti poput etabliranja soparnika te domaćih i sezonski poljoprivrednih namirnica poput povrća i breskvi po kojima je ovaj kraj bio poznat prije razvoja turizma. Ugostiteljstvo može postati značajniji nositelj lokalnog identiteta kroz ponudu temeljenu na autentičnim receptima, domaćim proizvodima i tradicijskim načinima pripreme hrane. Za održivi razvoj sektora važno je poticati kvalitetu i raznolikost ponude, profesionalnost osoblja te suradnju ugostitelja s lokalnim proizvođačima hrane i pića. Uvođenje poticajnih mjera, poput edukacija ili standarda kvalitete

temeljenih na lokalnim sastojcima i identitetu, može pomoći u jačanju prepoznatljivosti ugostiteljstva.

Tablica 6. Ugostiteljski objekti u hotelskim objektima

Naselje	Hotel	Kategorija objekta	Naziv objekta	Karakteristike
Miljevac	Le Meridien Lav	Bar	Gooshter Beach Club	Pića, <i>Aian fusion - street food</i>
			Tramonto Cocktails & Gelato	Kokteli, sladoled
			Underside pub	<i>Craft</i> pivo, pića, brza hrana – <i>burgeri</i>
		Restoran	Port 74	Mediteranska i hrvatska kuhinja, domaće namirnice, riblji i mesni specijaliteti
			Zhega Beach Club	Jelovnik inspiriran Mediteranom, ponuda <i>bruncha</i> – marende, laganih zalogaja i koktela
			Spalatum	Međunarodna kuhinja, <i>buffet</i> doručak
			Conlemani	Talijanska kuhinja
Grljevac	Hotel San Antonio	Restoran	Kužina	Domaća i međunarodna kuhinja
Strožanac Donji	Hotel Split	Restoran	L'Aroma	Međunarodna i dalmatinska kuhinja, domaće namirnice
		Bar	Sunset terrace	Pića, međunarodna i dalmatinska kuhinja
	Hotel Eden	Restoran	Eden	Tradicionalna dalmatinska kuhinja
		Bar	Eden	Pića, bogata vinska karta
Grbavac	Hotel Sunce	Restoran	Sunce	Međunarodna i dalmatinska kuhinja, riblja i mesna jela ispod peke
		Bar	Sunce	Pića, kokteli, jela iz restorana
	Hotel Aria	Restoran	Jure	Dalmatinska kuhinja, mesna i riblja jela
Mutogras	Hotel Neva	Restoran	Neva	Međunarodna kuhinja, riblja jela

Izvor: IZTZG obrada dostupnih podataka na mrežnim stranicama TZ Općine Podstrana, Općine Podstrana te mrežnih stranica i profila na društvenim mrežama hotelskih objekata

Svi hotelski objekti s pripadajućim ugostiteljskim sadržajima smješteni su u četiri naselja koja se nalaze uz obalu: Miljevac, Strožanac Donji, Grbavac i Mutogras. U naseljima Grljevac, Sita, Strožanac Gornji, Sv. Martin, Žminjača i Gornja Podstrana nema hotelskih objekata, a time niti ugostiteljskih sadržaja u istima. Ponuda hotelskih restorana je raznovrsna, a prevladavaju lokalna i mediteranska ponuda te internacionalna ponuda. Posebno mjesto unutar ukupne strukture ugostiteljskih objekata zauzima Le Meridien Lav hotel, najveći smještajni i ugostiteljski kompleks na području destinacije koji obuhvaća više ugostiteljskih jedinica – barova i restorana.

Tablica 7. Ostali ugostiteljski objekti

Naselje	Kategorija	Naziv	Karakteristike
Sita	Restoran	Glorija	Tradicionalna dalmatinska i međunarodna kuhinja, mesni specijaliteti, dalmatinska vina
		Ribarnica	Svježa jadranska riba, pečenje i prženje na licu mjesta
	Fast food	Mata	Ručno izrađene bosanske pite, domaći sastojci
		Toto	Palačinke, fritule, <i>pancerote</i>
		Best	Brza hrana, mesna jela s roštilja, <i>burgeri</i> , <i>pizze</i> , domaće tijesto
		Sunset	Brza hrana, mesna jela s roštilja, <i>burgeri</i>
		Marenda	Ponuda svakodnevnih jela poput gulaša, pohane pileline ili ribe, tjestenina, palačinki, salata
		Bili pivac	Brza hrana, pileća jela s roštilja, <i>pizze</i>
		Cvrčak	Brza hrana, meso i povrće iz lokalnog uzgoja, domaće tijesto
		Pečenjarnica	Brza hrana, <i>burgeri</i> , sendviči, mesna jela s roštilja
	Pečenjarnica	Kokoda	Brza hrana, <i>burgeri</i> , sendviči, mesna jela s roštilja
Strožanac Donji	Pečenjarnica	Chevap house	Međunarodna kuhinja, mesna jela s roštilja
	Restoran	Bastrards	Mediteranska kuhinja, <i>pizze</i>
		Dream	Međunarodna i dalmatinska kuhinja, mesna i riblja jela s roštilja, <i>pizze</i>
		Chevap house	Mesna (halal) jela poput <i>steakova</i> , ćevapa i drugo, domaće juhe, odabrana vina
		Arkada	Dalmatinska kuhinja, riblja i mesna jela, tjestenine
	Fast food	Didov cug	Ponuda brze hrane, koktela, kave i cijedenih sokova

	Bar	Life's a beach	Mesna i riblja jela s roštilja i plate, brza hrana, veganska hrana, kolači, pića, kokteli
Miljevac	Bar	Gooshter Beach Club - Le Meridien Lav	Pića, međunarodna kuhinja
		Tramonto Cocktails & Gelato	Kokteli, sladoled
		Underside Pub - Le Meridien Lav	<i>Craft</i> pivo, pića, brza hrana
	Restoran	Port 74 - Le Meridien Lav	Međunarodna kuhinja, domaće namirnice, riblji i mesni specijaliteti
		Pivnica restoran - Le Meridien Lav	Tradicionalna hrvatska i dalmatinska kuhinja, <i>craft</i> pivo
		Spalatum - Le Meridien Lav	Moderna mediteranska kuhinja, hrvatska vina
Conlemani - Le Meridien Lav		Talijanska kuhinja, talijanska vina	
		Zhega Beach Club - Le Meridien Lav	Jelovnik inspiriran Mediteranom, ponuda <i>bruncha</i> – marende, laganih zalogaja i koktela
Sv. Martin	Restoran	Konoba gospoja	Dalmatinska kuhinja, jela s roštilja i ispod peke, riblja jela
	OPG	Mikuličić	Domaći proizvodi poput likera, rakija, marmelada, smokvenjaka
	Bar	Cuga bar	Jela s roštilja
		M caffe	Pića, kokteli, pizze, sendviči, palačinke
		Porat	Pića, kokteli, jela s roštilja, pizze
Grbavac	Restoran	Dioklecijan	Dalmatinska i međunarodna kuhinja, mesna i riblja jela s roštilja, <i>pizze</i> , tjestenina
		Amigos	Dalmatinska kuhinja, riblji specijaliteti
		Cibus	Meditranska kuhinja, mesni i riblji specijaliteti
		Mario	Međunarodna i dalmatinska kuhinja, mesna i riblja jela s roštilja
		Jure - hotel Aria	Dalmatinska kuhinja, mesna i riblja jela
Grljevac	Restoran	Kužina - San Antonio	Domaća i međunarodna kuhinja

Gornja Podstrana	Bar	Olive Garden	Međunarodna kuhinja, brza hrana, meso s roštilja
		Lungo mare	Pića, kokteli, brza hrana, zabave
	Restoran	Pata Negra	Pića, kokteli, brza hrana, zabava
		Carevi dvori	Dalmatinska kuhinja, riblja i mesna jela ispod peke i s roštilja
	Konoba	Argola	Dalmatinska kuhinja, mesna i riblja jela s roštilja i ispod peke, soparnik, rezervacija dan/dva unaprijed

Izvor: IZTZG obrada dostupnih podataka na mrežnim stranicama TZ Općine Podstrana, Općine Podstrana, mrežnih stranica i profila na društvenim mrežama ugostiteljskih objekata

Na Području Podstrane locirano je više od 50 ugostiteljskih objekata, uključivo i restorane i barove u hotelima. Broj ugostiteljskih objekata ne predstavlja 'usko grlo' Podstrane, već prostor za daljnji rast i razvoj, primarno restorana s ponudom više kvalitete i cjelogodišnje ponude, koji uključuju ponudu domaćih i sezonskih jela podržavajući time održivost lokalne zajednice i jačajući imidž Podstrane kao gastronomske destinacije.

Tablica 8. Broj fiskaliziranih računa za pet najfrekventnijih dana u 2024. godini u destinaciji Podstrana

Šifra skupine djelatnosti	2024.	Broj računa	2025.	Broj računa
561	5. 8. 2024.	3.771	19. 6. 2025.	3.037
561	9. 8. 2024.	3.129	22. 6. 2025.	2.756
561	6. 8. 2024.	2.828	14. 6. 2025.	2.648
561	12. 8. 2024.	2.825	13. 6. 2025.	2.494
561	7. 8. 2024.	2.820	21. 6. 2025.	2.380
563	5. 8. 2024.	1.755	19. 6. 2025.	1.592
563	14. 7. 2024.	1.653	30. 5. 2025.	1.349
563	23. 7. 2024.	1.614	18. 5. 2025.	1.333
563	27. 7. 2024.	1.591	14. 6. 2025.	1.328
563	10. 8. 2024.	1.536	22. 6. 2025.	1.320

Izvor: Porezna uprava

Najveći broj računa izdan je u vrijeme sezone (6-9), i to vezano uz obilježavanje blagdana poput Tijelova (19.6.) ili praznika poput Dana pobjede i domovinske zahvalnosti (5.8.) kada se organiziraju prigodne manifestacije koje privlače veći broj jednodnevnih posjetitelja iz okolnih općina i gradova, odnosno više domaćih posjetitelja.

3.4. Putničke agencije na području Podstrane

Pet turističkih agencija ima poslovnice na području Općine Podstrana.

Avere je lokalna turistička agencija iz Podstrane koja organizira izlete i aktivnosti na području Splita i Dalmacije, s fokusom na istraživanje prirode, avanturu i razgledavanje. Nudi raznolike ture poput *quad* i *buggy* avantura na brdu Perun, izleta na otoke (npr. Blue Cave, Hvar, Blue Lagoon), rafting na Cetini te posjete nacionalnim parkovima poput Krke i Plitvičkih jezera, uz mogućnost privatnih tura i najma vozila.

Iris adventures Split je turistička agencija specijalizirana za avanturistički i *outdoor* turizam na području Splita, Omiša i rijeke Cetine, s naglaskom na aktivan odmor i adrenalinska iskustva u prirodi. U ponudi imaju ture poput kanjoninga (osnovnog i ekstremnog), raftinga na Cetini, sea kajaka, penjanja po stijenama, *via ferrate* i drugih aktivnosti na otvorenom, uz mogućnost organizacije privatnih tura i prijevoza.

Litrić d.o.o. je agencija specijalizirana za najam, prodaju i održavanje vodenih rekvizita i opreme za zabavu na moru, s fokusom na dodatne sadržaje za luksuzni i aktivni odmor na Jadranu. U ponudi imaju najam *jet-skija*, *seaboba*, *flyboarda* i drugih rekvizita i opreme, kao i najam brodova, privatne ture i transfere duž dalmatinske obale, uz dodatne usluge poput servisa, održavanja i prilagodbe opreme.

Coastal Experience (Projekt Mrva d.o.o.) je turistička agencija iz Podstrane koja se specijalizirala u organizaciji privatnih i grupnih izleta visoke kvalitete, kombinirajući luksuzne brodske ture, kopnene izlete i avanturističke aktivnosti na području Dalmacije. U ponudi imaju raznolike ture poput izleta brodom na otoke (Hvar, Brač, Vis, Blue Cave), kulturnih i gastro tura (Split, Krka, Plitvice, degustacije vina) te adrenalinskih aktivnosti poput kanjoninga, *ziplinea* i penjanja, uz naglasak na cjelovito iskustvo i personalizirane usluge.

Tips and Trips je agencija koja se fokusira na organizaciju izleta brodom, kopnenih tura i avanturističkih aktivnosti na području Dalmacije, s naglaskom na istraživanje otoka i prirodnih atrakcija. U ponudi imaju ture poput popularnog '3 Island Toura' (Blue Lagoon, Šolta, Brač), izleta u nacionalne parkove (Krka, Plitvice), kao i aktivnosti poput raftinga, *ziplinea* i kajakinga, uz mogućnost privatnih tura i najma brodova.

Klobuk Travel i Connecto Transfers su agencije koje djeluju u Podstrani, ali nemaju poslovnicu. Fokusirane su na prijevoz i *premium* turističke usluge, pri čemu Klobuk Travel nudi luksuzne transfere i privatne brodske ture, dok je Connecto Transfers specijaliziran za organizaciju pouzdanih privatnih transfera, osobito prijevoza do i od zračnih luka na međunarodnoj razini.

Sve analizirane agencije na području Podstrane usmjerene su na pružanje raznovrsnih turističkih usluga, od avanturističkih i izletničkih do luksuznih i transportnih, sa ciljem stvaranja cjelovitog i personaliziranog turističkog doživljaja. Ipak, treba primijetiti da uglavnom nude usluge koje se konzumiraju izvan same Podstrane i služe kao dopuna ili obogaćivanje boravka u Podstrani.

U sastavu Općine Podstrana djeluje i Turistička zajednica Općine Podstrana, koji obavlja informativne, promotivne i organizacijske aktivnosti te koordinira lokalne iznajmljivače i pružatelje usluga. Iako ne djeluje kao agencija u komercijalnom smislu, ima važnu ulogu u informiranju turista i posjetitelja i u jačanju i ujednačavanju kvalitete turističke ponude.

3.5. Primjeri dobre prakse

Za primjere dobre prakse za Podstranu izabrana su tri grada/općine smješteni u sredozemnim zemljama: Arenzano u Italiji, Roquebrune-Cap-Martin u Francuskoj i Arenys de Mar u Španjolskoj. Sve tri destinacije su slične veličine kao i Podstrana, nalaze se u neposrednoj okolini velikih gradova i vrhunskih turističkih destinacija, i odnose se na gusto naseljene obalne prostore s uređenim urbanim plažama u čijem se zaleđu pružaju zeleni planinski prostori pogodni za šetnje i planinarenje. Odabrane destinacije raspolažu urbanim jezgrama, a najizraženija je u Arenzanu, dok kod Roquebrune-Cap-Martina veći značaj ima očuvano staro naselje u brdskom zaleđu, a Arenys de Mar primarno funkcionira kao suburbano naselje u široj okolini Barcelone.

Iako su sve tri destinacije, kao i Podstrana, snažno usmjerene na kupališni turizam i plaže, dosta se razlikuju po turističkoj ponudi i tipologiji turista. Tako je Arenys de Mar najjače orijentiran na masovni turizam uz plaže i raspolaže skromnom kulturnom ponudom, Arenzano predstavlja tipično slikovito naselje talijanske rivijere sa šarolikom ponudom za različite vrste turista, dok je Roquebrune-Cap-Martin na Azurnoj obali zahvaljujući iznimno dinamičnom i atraktivnom krajoliku i vrhunskom uređenju primarno usmjeren na turiste više kupovne moći s naglašenom kulturnom komponentom. No, svaka od ove tri destinacije može Podstrani biti korisna za planiranje budućeg razvoja, unapređenje ponude i rješavanje problema vezanih uz pritisak na prostor.

Arenzano, Italija

Izvor: <https://italian-riviera.com/en/arenzano/>

Stanovništvo i površina	-	11.134 stanovnika; 24.3 km ²
Obilježja	-	Obalni gradić s povijesnom jezgrom na Talijanskoj rivijeri (Riviera di Ponente) i lijepim gradskim parkom
	-	Smješten u podnožju planine Monte Argentea na 1.082 m nad morem neposredno uz veliki grad i luku Genovu
	-	Ima lijepo uređenu obalu dugu oko četiri kilometra s pješčanim plažama i marinu
Glavne atrakcije	-	Svetište Malog Isusa u Pragu
	-	Vila Negrotto Cambiaso
	-	Saracenski toranj iz 16. stoljeća

Smještaj i ugostiteljstvo	-	Hoteli različitih kategorija, privatni smještaj
	-	Bogata ugostiteljska ponuda uz obalnu zonu i plaže, ali i u unutarnjem dijelu grada
Glavne manifestacije	-	Mnoštvo različitih manifestacija – Karneval, lokalne fešte, Biciklistička utrka Grand Prix Terralba, više trailova, Floraarte, Tributo a Fabrizio de Andre itd.
Turistički proizvodi	-	Sunce i more
	-	Aktivni turizam (planinarenje, penjanje, biciklizam)
	-	Izleti (Genova, Riviera, Cinque Terre)
	-	Nautički turizam

Roquebrune-Cap-Martin, Francuska

Izvor: <https://roquebrune-cap-martin-visitor-guide/>

Stanovništvo i površina	-	12.037 stanovnika, 9,3 km ²
Obilježja	-	Slikovita općina na Azurnoj obali u Francuskoj koju čini nekoliko manjih spojenih naselja dijelom na obali, a dijelom u brdima
	-	Smještena u podnožju planine Mont Agel do 1.148 metara nad morem neposredno uz državu Monaco i na dvadesetak kilometara udaljenosti od Nice
	-	Ističe se slikovitim brdovitim krajolicima i lijepom obalom dugom oko 8 kilometara, koju dijelom čine uređene pješčane plaže
Glavne atrakcije	-	Srednjovjekovni dvorac i očuvano staro selo
	-	Vila Eleen Gray E-1027
	-	Le Corbusierova drvena kuća Cabanon (UNESCO)
	-	Parkovi, atraktivne uređene šetnice i vidikovci
Smještaj i ugostiteljstvo	-	Luksuzne vile i hoteli
	-	Vrhunska ugostiteljska ponuda uz obalu i u unutrašnjosti

Glavne manifestacije	-	Roquebrune Music Festival u srednjovjekovnom selu
	-	Dani Baštine (Journées du Patrimoine)
	-	Advent
Turistički proizvodi	-	Sunce i more
	-	Kulturni turizam
	-	'Soft' aktivni turizam (šetnice i planinarske staze)
	-	Gastronomija i doživljaj identiteta mjesta
	-	Izleti (Monako, Nica, slikovita naselja na Azurnoj obali)

Arenys de Mar, Španjolska

Izvor: <https://www.cooltur.org/en/what-to-do-in-arenys-de-mar/>

Stanovništvo i površina	-	16.982 stanovnika; 6,5 km ²
Obilježja	-	Općina i urbano naselje u Kataloniji, smješteno neposredno uz grad Mataro i na 40 kilometara od središta Barcelone
	-	Ima oko 4 km dugu obalu uz koju se pruža uređena pješčana plaža i veliku marinu u središtu naselja
Glavne atrakcije	-	Velika pješčana plaža
	-	Slikovito središte naselja sa crkvom Svete Marije
	-	Muzeji čipkarstva i mineralogije
	-	Deset obrambenih kula
	-	Zaštićeno područje Parc del Montnegre i El Corredor u zaleđu
Smještaj i ugostiteljstvo	-	Hoteli različitih kategorija, hosteli, apartmani i kampovi
	-	Brojni restorani uz obalu, u središtu mjesta i u brdovitom zaleđu
Glavne manifestacije	-	Fiesta Major, poznata po velikom vatrometu

	-	Dan Svetog Roka
	-	Niz manifestacija vezanih uz bogatu ribarsku tradiciju
Turistički proizvodi	-	Sunce i more
	-	Aktivni turizam (šetnje i planinarenje)
	-	Kulturni turizam
	-	Izleti (Barcelona, Girona)
	-	Nautički turizam

Arenzano, Roquebrune-Cap-Martin i Arenys de Mar osim što dijele niz ključnih obilježja s Podstranom mogu poslužiti kao dobri primjeri i kada je riječ o upravljanju prostorom, rješavanju prometnih izazova i dizanju kvalitete boravka turista. Naime, riječ je o destinacijama koje su zbog lokacije u prostorima s bitno većom gustoćom naseljenosti i intenzivnijim prometnim tijekovima znatno opterećenije od Podstrane, ali su pronašle načine kako minimizirati te pritiske pa i privući turiste više kupovne moći osjetljive na ugrožavanje okoliša. Tu se osobito misli na uređenje povijesnih jezgri naselja, kvalitetnu interpretaciju, brigu o plažama te uređenje infrastrukture namijenjene pješacima i biciklistima. Takvi zahvati dodatno su važni jer šire paletu turističkih proizvoda i odmiču turiste od preopterećenih plaža, produžuju trajanje turističke sezone i povećavaju potrošnju turista. Takav pristup omogućuje očuvanje lokalnog identiteta i kvalitete života stanovnika, uz istodobno jačanje konkurentnosti destinacije.

3.6. Pregled relevantnih tržišnih trendova

Nakon što je 2024. godina donijela oporavak i vraćanje na rezultate prije pandemije, prema podacima Svjetske turističke organizacije² međunarodni turistički dolasci porasli su za 4% u 2025. godini, što odražava snažnu potražnju za putovanjima diljem svijeta unatoč inflaciji i geopolitičkim izazovima. Procjenjuje se da je u 2025. godini diljem svijeta zabilježeno 1,52 milijarde međunarodnih turista, gotovo 60 milijuna više nego u 2024. godini. Europa, najveća svjetska destinacijska regija, zabilježila je 793 milijuna međunarodnih turista u 2025. godini, što je povećanje od 4% u odnosu na 2024. i 6% više nego u 2019. godini. Podaci pokazuju snažnu potrošnju i rast prihoda međunarodnog turizma od 5% u odnosu na 2024. godinu diljem svijeta, a očekuje se da će međunarodni turizam nastaviti rast.

Unatoč rastu, treba istaknuti i glavne rizike turizma s kojima se europski, a time i hrvatski turizam suočava i suočavat će se u narednom periodu, a to su: geopolitičke napetosti, aktivni ratni sukobi, ekonomski čimbenici, trgovinske napetosti, visoki troškovi putovanja, kao i klimatski utjecaji.

Kad je riječ o kvalitativnim obilježjima važno je istaknuti promjene i trendove koje se događaju na strani turističke potražnje.

- **Fokus na vrijednost za novac:** Iako je potražnja za putovanjima rekordno visoka, turisti su zbog visoke inflacije turističkih usluga postali izuzetno osjetljivi na cijene. Traže se

² <https://www.untourism.int/un-tourism-world-tourism-barometer-data>

fleksibilne opcije i najbolji omjer cijene i kvalitete, što utječe na skraćivanje boravaka ili pomicanje putovanja izvan glavne sezone. Cijena treba biti dobro usklađena s kvalitetom ponude, iako su turisti spremni više izdvajati za jedinstvene i atraktivne doživljaje koje ne mogu iskusiti u drugim destinacijama.

- **Digitalizacija i planiranje putovanja pomoću umjetne inteligencije (AI):** Potražnja je digitalizirana, a tehnologija ima ogroman utjecaj i na turističke tijekove kroz stalne promjene koje unosi u kanale prodaje i promocije, dostupnost informacija i načine informiranja, razmjene iskustava i drugo. Turisti danas koriste generativnu umjetnu inteligenciju za kreiranje personaliziranih itinerara, ali i rezervaciju karata i usluga.
- **Ekološka osviještenost i potražnja za održivim turizmom:** Turisti sve više zahtijevaju ekološki prihvatljive prakse, minimiziranje ugljičnog otiska, pozitivan utjecaj na lokalne zajednice, naglašava se potreba čuvanja prirodnog i kulturnog nasljeđa te ravnoteža između ekonomskih, okolišnih i društvenih aspekata razvoja društva, a uslijed rasta obrazovanosti populacije i pristupačnosti informacijama. Velika pažnja pridaje se etici, smanjenju bacanja hrane, smanjenju korištenja plastike, potrebi recikliranja i odabiru onih turističkih praksi koje će ostaviti što manje negativnih posljedica za destinacije. Održivost prestaje biti nišni trend i postaje ključni zahtjev turista pri odabiru destinacija i smještaja.
- **Prilagodba klimatskim promjenama:** Klimatske promjene i ekstremni vremenski uvjeti (poput toplinskih valova ljeti) počeli su mijenjati ponašanje potrošača. Turisti sve češće biraju sjevernije europske destinacije ili putuju u proljeće i jesen, odnosno izvan ljetne visoke sezone.
- **Holistički pristup doživljajima uz transformaciju i potragu za lokalnim iskustvima:** Turisti danas ne žele biti samo pasivni promatrači, već traže interakciju s lokalnim stanovništvom i kulturom, priliku za osobni razvoj kroz učenje lokalnih zanata, sudjelovanje u zajednici i duboko uranjanje u kulturu. Doživljaj se stvara kroz niz opipljivih i neopipljivih komponenti i 'točki dodira' pa je važno osigurati 'destinacijski lanac vrijednosti', uz podršku i privatnog i javnog sektora svim aspektima doživljaja kako bi se osigurala kvaliteta ponude.
- **Zdrav način življenja uz bijeg od stresa i digitalni detoks:** Sve veći naglasak stavlja se na mentalno zdravlje i oporavak od stresa. Turisti traže mirne destinacije, izolaciju, tišinu, uz minimiziranje ili potpuno isključivanje s društvenih mreža. Osim mentalnog zdravlja, naglasak se stavlja na holistički pristup koji uključuje duhovno i emocionalno, ali i fizičko blagostanje. Više se pazi na boravak u nezagađenom prostoru, na rekreaciju u zdravom i zelenom okruženju, konzumaciju prirodnih sezonskih namirnica i slično.

4. ANALIZA STANJA

4.1. Resursna osnova

Područje Podstrane, unatoč maloj površini, obiluje raznolikošću krajolika, u kojem se izdvaja gusto naseljeni obalni prostor (okrenut prema Bračkom kanalu), razmjerno slabo naseljene brdske padine u zaleđu i nenaseljeni dijelovi na najvišim dijelovima brda Perun. Duljina obale iznosi oko 6,6 kilometara. Dodaju li se tome obale lukobrana u lučici Strožancu, marini Lav te niz malih lukobrana izgrađenih radi zaštite plaža duljina doseže oko 9 kilometara. U duljini od 2,2 kilometra obala se pruža i uz rijeku Žrnovnicu koja Općinu Podstrana razdvaja s područjem Grada Splita na zapadnoj strani. Primorski obalni prostor je većim dijelom izgrađen, samo manje neizgrađene dijelove prekrivaju kamenjarski pašnjaci i suhi travnjaci koji se pružaju i u bližem zaleđu. Više dijelove zaleđa prekriva mješavina submediteranskih suhih travnjaka s primorskim šumama i šikarama, a ima i nešto zapuštenih poljoprivrednih površina. Uz rijeku Žrnovnicu ima i zim zelenih šuma, a oko hotela Le Meridien Lav kultiviranih zelenih površina. Morsko dno bliže obali uglavnom prekrivaju infralitoralni sitni pijesci, dok podalje od obale morskim dnom dominiraju naselja posidonije.

Na području Podstrane nema zaštićenih prirodnih područja proglašanih temeljem Zakona o zaštiti prirode (nacionalna zaštita). Područje Stražnice u sjeverozapadnom dijelu štiti se u okviru ekološke mreže NATURA 2000 (POVS). Područje Stražnice ima ukupnu površinu od 537 hektara, pri čemu se na Podstranu odnosi oko 40%. Radi se o stjenovitim i livadnim prostorima na obroncima Peruna i oko petnaestak metara dubokoj spilji Stražnici važnoj radi očuvanja rijetke vrste oštrouhog šišmiša. Spilja nije uređena za turističko posjećivanje. Stoga veću važnost s turističkog stajališta imaju 533 metra visoko brdo Perun kao planinarska i penjačka destinacija te rijeka Žrnovnica uz koju se pruža šetnica.

Tablica 9. Prirodne turističke atrakcije na području Općine Podstrana

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
Obalni pojas i plaže: - Strožanac - Mutogras – Debelo brdo - Grljevac - Grbavac - Porat - Šćadin - Malo blato	prirodna - obala	lokalna	spremno
Brdo Perun (Križ 533 m)	prirodna – uzvišenje	regionalna	spremno
Rijeka Žrnovnica	prirodna - rijeka	lokalna	uglavnom spremno

Područje Stražnice	prirodna - spilja	lokalna	nespremno
--------------------	-------------------	---------	-----------

Zaštićenih spomenika kulture na području Općine Podstrana ima ukupno osam, od čega se dva odnose na arheološka kulturna dobra u kombinaciji sa sakralnom baštinom (Gospa u Siti i Sv. Martin), a dva na sakralnu baštinu (crkve Sv. Ante Padovanskog i Sv. Jure na Vršini). Po jedan zaštićeni spomenik kulture odnosi se na arheološku baštinu (nalazište Polača), komunalno-tehničku građevinu odnosno infrastrukturnu baštinu (Most preko Žrnovnice), javnu profanu građevinu (Ljetnikovac Cindro) i memorijalno obilježje (Zmijski kamen).

Među njima najznačajnija je Crkva sv. Ante Padovanskog zbog jedinstvenog oblika i kao središnja točka jedinog većeg, donekle očuvanog, tradicionalnog naselja Gornja Podstrana. Crkva se sastoji od dvije manje povezane crkve Sv. Ante i Sv. Roka, a krasi je vrata s lukom nad kojima je bosančicom urezana godina 1666., antički reljef Silvana i nimfi uzidan na pročelju te drveni oltari iz 17. stoljeća na zidanoj menzi. Odvojeni zvonik uz crkvu izgrađen je u 19. stoljeću. Na području naselja Gornja Podstrana još je jedna zaštićena crkva, Crkva sv. Jure na Vršini, smještena uz prijevoj s kojeg vodi put u naselje Srinjine na području Grada Splita. Radi se o jednobrodnoj kamenoj crkvi izgrađenoj u tradiciji predromaničkog crkvenog graditeljstva, izduženog pravokutnog tlocrta, okruženoj suhozidom od neobrađenog kamena i srednjovjekovnim grobištem.

Podno Gornje Podstrane u naselju Sveti Martin neposredno uz obalu mora nalazi se kompleks zaštićen kao Arheološko nalazište i Crkva sv. Martina. Čine ga ostaci antičke *ville rustice* s djelomično sačuvanim ulomcima stupova, mlinova i nadgrobničkih spomenika iz 1. stoljeća, iznad kojih je u srednjem vijeku izgrađena crkva Sv. Martina, a pokraj nje i groblje. Današnja crkva po kojoj je naselje nazvano izgrađena je u drugoj polovici 19. stoljeća. Sličan kompleksni zaštićeni lokalitet čini Arheološko nalazište i Crkva Gospe u Siti u naselju Sita, koje je zaslužno za ime naselja. I njega dijelom čine ostaci *ville rustice* s kraja 4. stoljeća, iznad kojih je u 11. stoljeću izgrađena crkva i oko nje uređeno groblje. Crkva je kasnije srušena, a nova je izgrađena tek 1954. godine. Iako nosi ime Sv. Marije, više je poznata kao Crkva Gospe u Siti, a naziv je dobila po močvarnoj biljci koja je nekoć rasla na tom mjestu. Na višem dijelu naselja Sita nalazi se Arheološko nalazište Polača gdje postoje antički ostaci, s oko 5 metara visokim očuvanim zidovima i kontraforima, od kojih je jedan očuvan u skoro punoj visini.

Tablica 10. Kulturno-povijesne i sakralne turističke atrakcije na području Općine Podstrana

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
Povijesna jezgra Gornje Podstrane	kulturna - povijesna cjelina	lokalna	uglavnom spremno
Crkva sv. Ante Padovanskog i sv. Roka	kulturna - sakralna baština	regionalna	uglavnom spremno
Crkva sv. Jure na Vršini	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno

Crkva sv. Martina	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Crkva sv. Marije (Gospe u Siti)	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Crkva sv. Fabijana i Sebastijana	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Crkva sv. Jure na Perunskom	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Crkva Gospe od Zdravlja	kulturna - sakralna baština	lokalna	uglavnom spremno
Arheološko nalazište sv. Martin	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Arheološko nalazište Sita	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Arheološko nalazište Polača	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Kamena gomila Pišćenica	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Gradina Obloženica	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Gradina Vilanjski grad	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Gradina Mutogras	kulturna - arheološka baština	lokalna	djelomično spremno
Mač kralja Artura	kulturno – spomenička baština	lokalna	spremno
Ljetnikovac Cindro	kulturna - profana baština	lokalna	uglavnom spremno
Zgrada Čitovnice	kulturna - profana baština	lokalna	djelomično spremno
Kameni most preko Žrnovnice	kulturna - infrastrukturna baština	lokalna	uglavnom spremno
Porat u Svetom Martinu	kulturna - infrastrukturna baština	lokalna	spremno
Spomenik palim Poljičanima	kulturna- spomenička baština	lokalna	spremno

Europsko obilježje spomenika posvećenih sv. Martinu, 'Stopa sv. Martina'	kulturna-spomenička baština	lokalna	spremno
Zmijski kamen	kulturna - memorijalna baština	lokalna	spremno
Rodna kuća Ante Kaštelančića	kulturna - memorijalna baština	lokalna	uglavnom spremno

Zbog svoje iznimno dobro očuvane pretkršćanske mitološke baštine pozornost posjetitelja i turista Postrane privlači i kulturno-povijesno mjesto „Zmijski kamen“ pokraj šetnice uz rijeku Žrnovnicu u naselju Žminjača. Zmijski kamen veliki je stjenoviti hrbat koji se pruža zapadnim obronkom Peruna, a kao toponim prvi se put spominje u dokumentu iz 12. stoljeća. Naziv mu potječe iz pretkršćanskog slavenskog vremena, a odnosi se položaj svetišta boga Velesa, koji se često prikazivao kao „zmijolik“, a koji je bio suparnik gromovitom bogu Perunu. Nešto manje od kilometra sjevernije od Zmijaskog kamena na kraju šetnice nalazi se Kameni most preko rijeke Žrnovnice, važan kao primjer kvalitetne mostogradnje iz 19. stoljeća i očuvan u izvornom obliku. Most povezuje naselje Žminjača u Općini Postrana s naseljem Žrnovnica na području Grada Splita. Nedaleko od ušća Žrnovnice uz more u Strožancu Donjem nalazi se zanimljiv Sklop obiteljskih kuća Cindro, koji se odnosi na ljetnikovac plemićke obitelji Cindro. Ovaj je zaštićeni spomenik kulture jedinstven zbog oblika u tri krila smještenih oko središnjeg dvorišta omeđenih visokim dvorišnim zidovima s tragovima puškarnica. U današnjem obliku izgrađen je na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće, ali se spominje još u 15. stoljeću.

Uz ove zaštićene spomenike kulture, treba spomenuti i Križni put uređen u novom mileniju i još tri sakralna objekta: veliku kamenu crkvu Bezgrešnog začeća bl. Djevice Marije u središtu Gornje Podstrane, Crkvu sv. Fabijana i Sebastijana na zapadnom izlazu iz Gornje Podstrane te crkvicu Sv. Jure na Perunskom, zapadnom vrhu Peruna. Tu su i Crkva Gospe od Zdravlja, smještena u središnjem obalnom dijelu Podstrane, zgrada Čitovnice s početka 20. stoljeća, rodna kuća hrvatskog slikara Ante Kaštelančića i prapovijesni nalazi na vrhovima Peruna poput kamene gomile Pišćenica i gradine Obloženica, gradine Vilanjski grad te na obalnom brežuljku V. Mutograsu.

Tablica 11. Šetnice, tematske staze, penjališta i biciklističke staze kao turističke atrakcije na području Općine Podstrana

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
„Sunčanom stranom Peruna“	biciklistička staza	lokalna	spremno
„Starim selima“ („Poljički krug“)	biciklistička staza	lokalna	spremno
„Pod Zmijskim kamenom“	biciklistička staza	lokalna	spremno
„Za nebeske letače“ („Perun“)	biciklistička staza	lokalna	spremno

„Put prema izvoru“	tematska staza	lokalna	spremno
„Put do Sv. Jure“ na Perunu	tematska staza	lokalna	spremno
„Zmijski kamen“	tematska staza	lokalna	spremno
„Sv. Martin“	tematska staza	lokalna	spremno
„Gospe u Siti“	tematska staza	lokalna	spremno
„Put pod pole“	tematska staza	lokalna	spremno
„Put preko Mure“	tematska staza	lokalna	spremno
Obalna šetnica i biciklistička staza Strožanac – Mutogras	Šetnica	regionalna	spremno
Šetnica uz rijeku Žrnovnicu (dio EuroVelo 8)	šetnica / biciklistička staza	međunarodna	djelomično spremno
Via Ferrata Perunika	ferata	lokalna	spremno
Športsko penjalište Perun	penjalište	regionalna	spremno

Za turizam Općine Podstrana veliku važnost ima lijepo uređena biciklistička staza i šetnica uz more, koja se proteže gotovo cijelom duljinom obale od granice s naseljem Stobreč na području Grada Splita na sjeveru do granice s naseljem Jesenice na području Općine Dugi Rat na jugu. Šetnica se pruža duž uređenih šljunčanih plaža obogaćenih ugostiteljskim sadržajima, koji zbog udaljenosti od glavne prometnice u značajnoj mjeri umanjuju negativan dojam koji područje Općine Podstrana može ostaviti na putnike koji se kreću prometno preopterećenom Jadranskom magistralom kroz prostor koji je gusto naseljen i krcat mnogim, često vizualno neatraktivnim, stambenim objektima i apartmanima.

Važnu atrakciju Podstrane čini i šetnica uz rijeku Žrnovnicu, koja je dio EuroVelo rute 8 Mediteranske rute kao jedne od najvažnijih europskih dugolinijskih biciklističkih ruta. Ona bi mogla doći do još većeg izražaja ukoliko bi se primjereno označila, unaprijedila za sada dosta gruba šljunčana podloga te uredio nastavak rute EuroVelo 8 preko Stobreča do novouređene plaže Žnjan u Splitu. Kretanje po Perunu osmišljeno je mrežom pješačko-planinarskih tematskih i poučnih staza, kojima se pribrajaju penjalište i Via ferrata Perunika, a turistima se nudi i nekoliko atraktivnih lokalnih biciklističkih ruta za korisnike brdskih bicikala te jahanje.

Agencija Outdoor Experts/Iris Adventures u svojoj ponudi ima planinarsku rutu Via ferrata, dok agencije Avere i Coastal Experience koriste određene prostore u svojoj ponudi, ali ih ne interpretiraju kao proizvod.

Edukativne aktivnosti često nisu eksplicitno označene kao “edukativne”, ali kroz interpretaciju prirode, baštine i prostora imaju snažnu edukativnu komponentu. Najizraženiji oblik edukativnog turizma predstavljaju tematske i interpretacijske staze, planinarski i pješački putovi, biciklističke staze i šetnice (Tablica 11.) koje omogućuju upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta, prirodnog krajolika i krajobraznih raznolikosti, geomorfoloških obilježja, povezanosti prirodne i kulturne baštine ovog područja te tradicionalnog ruralnog okruženja. Podstrana raspolaže značajnim resursima za razvoj edukativnog turizma u prirodi koji bi trebalo snažnije i sustavno valorizirati kroz jasnu strukturiranost i organizirane programe.

Tablica 12. Sportske manifestacije u Podstrani

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
Plivački maraton	sportska manifestacija	lokalna	spremno
Kup u jedrenju	sportska manifestacija	lokalna	spremno
Malonogometni turnir	sportska manifestacija	lokalna	spremno
Perun Adventure Race	sportska manifestacija	lokalna	spremno
Šahovski turnir	sportska manifestacija	lokalna	spremno

Sportska infrastruktura obuhvaća igralište na Petrićevu s malonogometnim i košarkaškim terenom te *street workout* prostorom, manja 'kvartovska' dječja igrališta, Sportsku dvoranu hrvatskih branitelja u Strožancu (u izgradnji od veljače 2025. godine) i nogometni teren Nogometnog Kluba Union, no na području Općine djeluju i razni klubovi dvoranskih sportova.

Obalna linija i plaže Podstrane te tok i ušće rijeke Žrnovnice pogodne su za ponudu sportova na vodi kao što su *kajaking*, *rafting* i ronjenje. Unatoč postojanju kvalitetnih lokalnih resursa nema razvijenih proizvoda poput *kajakinga*, škole jedrenja i organiziranih vodenih sportskih programa u destinaciji, osim Plivačkog maratona i Kupa u jedrenju kao sportskih manifestacija.

Vezano uz sportske usluge treba izdvojiti Zajednicu športskih udruga općine Podstrana te Marinu Lav s ronilačkim centrom u sklopu hotela Le Meridien Lav u Miljevcu, a i lučicu Strožanac u Strožancu Donjem. Agencija Litrić d.o.o. bavi se iznajmljivanjem opreme za vodene sportove.

Tablica 13. Marine

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
Marina Strožanac	marina	lokalna	spremno
Marina Lav (privatna)	marina	lokalna	spremno

U zanimljivosti koje nudi Podstrana spadaju brojne kulturne i zabavne manifestacije – pjesničke i književne večeri, kazališne predstave, koncertne priredbe, gastronomske i druge manifestacije. Zabavno-glazbeno-gastronomske „Ribarske noći“, na kojima nastupaju poznata imena hrvatske estrade, spadaju u najposjećenije ljetne manifestacije u Podstrani.

Aktivnosti dostupne na području Podstrane temelje se na prirodnim obilježjima prostora i prilagođene su obiteljskom i rekreativnom boravku.

Tablica 14. Kulturne, eno-gastronomske, vjerske i druge manifestacije na području Općine Podstrana

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost
Perun Full Moon	tradicionalno – nematerijalna kulturna baština	lokalna	spremno
Pozdrav praski	tradicionalna manifestacija	lokalna	spremno
Dan Općine i blagdan sv. Ante	vjersko-kulturna tradicionalna manifestacija	lokalna	spremno
Hrvatsko katoličko glazbeno društvo Podstrana	društveno-kulturna manifestacija	lokalna	spremno
Ča pod Perun	kulturna baština	lokalna	spremno
Dječji zabavni program / čarobni animatori, predstave, kino na otvorenom, slikarske radionice	kulturno-zabavna i edukativna manifestacija	lokalna	spremno
Fešta od uja i uljenaka	tradicionalna manifestacija	lokalna	spremno
Ribarska noć	zabavno-glazbeno-gastronomska manifestacija	lokalna	spremno
Glazbena večer uz klasičnu glazbu	glazbeno – kulturna manifestacija	lokalna	spremno
Večer opernih arija	glazbeno-kulturna manifestacija	lokalna	spremno
Kazališne predstave	kazališno-kulturna manifestacija	lokalna	spremno
Dobro jutro more	kulturno-umjetnička manifestacija	lokalna	spremno
Dan pobjede i domovinske zahvalnosti „Oluja“	kulturno-povijesna manifestacija	lokalna	spremno
Poljički komini	zabavno-kulturna-gastronomska manifestacija	lokalna	spremno
Smotra klapa	tradicionalno – nematerijalna kulturna baština	lokalna	spremno
Badnjak uz božićne delicije i podjelu bakalara	tradicionalno-vjersko-kulturna manifestacija	lokalna	spremno

Kreativna radionica za djecu	edukativna manifestacija	lokalna	spremno
Glazbena večer	zabavno-glazbeno-gastronomska manifestacija	lokalna	spremno
Advent u Podstrani	zabavno-glazbeno-kulturno - gastronomska manifestacija	lokalna	spremno
Smotra poljičkih mladih vina i blagdan sv. Martina	eno-gastro-kulturno-vjerska manifestacija	lokalna	spremno

Turiste Podstrane privlače i mjesta i zanimljivosti u neposrednom okruženju, u prvom redu Grad Split s Dioklecijanovom palačom pod zaštitom UNESCO-a, Grad Trogir, također, pod UNESCO-m, tvrđava Klis, Omiš s kanjonom Cetine, Sinj sa Sinjskom alkom itd. Razmjerno blizu su i Grad Šibenik s katedralom i tvrđavama, Nacionalni park Krka, Park prirode Biokovo s Nebeskom šetnicom, Imotska jezera, otoci Hvar, Brač i Vis i brojne druge atrakcije Srednje Dalmacije. Tako se Podstrana bira kao turističko odredište u kojemu se boravi kako zbog nje same, tako i zbog zanimljivosti i vrijednosti kojima je okružena, a razmjerno su lako dostupne kopnenim i morskim putevima.

Javna turistička infrastruktura predstavlja temelj za razvoj održivog i konkurentnog turizma. Ona obuhvaća sadržaje koji omogućuju bolju dostupnost, doživljaj i interpretaciju prirodnih, kulturnih i povijesnih atrakcija, istovremeno poboljšavajući kvalitetu boravka posjetitelja. Osim navedenih atrakcija, odnosno resursne osnove, koje ulaze u javnu turističku infrastrukturu, s izuzetkom manifestacija, potrebno je uključiti i parkirališta i javne sanitarne čvorove.

Podstrana raspolaže sa sljedećim javnim **parkiralištima** pod naplatom:

- Parkiralište Strožanac I, Jurasova ulica, 155 parkirnih mjesta i 8 parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom
- Parkiralište Strožanac II, Jurasova ulica, 30 parkirnih mjesta i 2 parkirna mjesta za osobe s invaliditetom
- Parkiralište Petrićevo, Ulica Mile Gojsalić, 40 parkirnih mjesta i 3 parkirna mjesta za osobe s invaliditetom
- Parkiralište Zagorska, Zagorska ulica, 27 parkirnih mjesta i 2 parkirna mjesta za osobe s invaliditetom
- Parkiralište Mutogras, Cesta Mutogras, 38 parkirnih mjesta i 4 parkirna mjesta za osobe s invaliditetom

Parkirne karte se mogu kupiti na parkirnim aparatima ili SMS porukom ili nekom od aplikacija (KeksPay, Bmove, Aircash i druge) po cijeni 0,53 EUR od 15. svibnja do 30. rujna te po cijeni 0,40 EUR od 1. listopada do 14. svibnja. Naplata se vrši radnim danom od 7:00 do 20:00 sati i subotom od 7:00 do 14.00 sati. Parkirnu kartu je moguće uzeti i za više dana unaprijed pri čemu se računaju samo sati boravka, a plaća putem kartice na aparatu i uz unos registracijske oznake vozila.

Podstrana raspolaže s javnim **sanitarnim čvorom** kao fiksnim objektom namijenjenim muškim i ženskim osobama. Uz to, u ljetnom period od 01. lipnja do 01. studenog raspolaže sa 6 mobilnih sanitarnih čvorova u naseljima Strožanac (1), Grljevac (2), Grbavac (1), Sveti Martin (1) i Mutogras (1), od čega su četiri dostupna za osobe s invaliditetom.

4.2. Analiza dionika

Razvoj turizma u Općini Podstrana zahtijeva koordinirano djelovanje brojnih dionika čiji se interesi, razine utjecaja i odgovornosti međusobno u većoj ili manjoj mjeri podudaraju. Zbog specifičnosti razvoja turističke ponude i potrebe zajedničkog djelovanja velikog broja dionika iz javnog i privatnog sektora važno je postaviti temelj za učinkovito donošenje odluka i smanjenje konflikata interesa kako bi se postigao održivi turistički razvoj. Više je institucija čiji djelokrug rada utječe na turizam, no glavni nositelji funkcija razvoja i upravljanja turizmom u Podstrani čine vertikalno ustrojen sustav upravnih tijela i turističkih zajednica.

Sustav turističkih zajednica: Županijska, gradska i općinska turistička zajednica djeluju prema načelu destinacijskog menadžmenta, osnovane su radi promicanja i razvoja turizma te gospodarskih interesa pružatelja ugostiteljskih i turističkih usluga kroz upravljanje destinacijom, odgovorne su za promociju destinacije, razvoj turističkih proizvoda, informiranje posjetitelja i brendiranje turističke destinacije. Zadaće Turističke zajednice Općine Podstrana:

- promoviranje turističke destinacije samostalno i putem udruženog oglašavanja, izdavanje turističkih promotivnih materijala;
- upravljanje javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje od Općine;
- sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma i stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnog i privatnog sektora, poticanje optimalizacije i uravnoteženje ekonomskih i društvenih koristi i koristi za okoliš i izrada strateških i razvojnih planova turizma, kao i poticanje i sudjelovanje u uređenju Općine u cilju unapređenja uvjeta boravka turista, osim izgradnje komunalne infrastrukture;
- redovito prikupljanje i ažuriranje podataka o turističkoj ponudi, smještajnim i ugostiteljskim kapacitetima i drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista;
- poticanje i organiziranje kulturnih, zabavnih, umjetničkih, sportskih i drugih manifestacija koje pridonose obogaćivanju turističke ponude;
- koordinacija djelovanja svih subjekata koji su uključeni u turistički promet radi zajedničkog dogovaranja, utvrđivanja i provedbe politike razvoja turizma i obogaćivanja turističke ponude;
- poticanje, organiziranje i provođenje akcija u cilju očuvanja turističkog prostora, unapređivanja i promicanja turističkog okružja i zaštite čovjekova okoliša, prirodne i kulturne baštine te specifičnih prirodnih i društvenih vrijednosti koje Općinu čine turistički prepoznatljivom i stvaranje uvjeta za njihovo gospodarsko korištenje;
- poticanje i sudjelovanje u aktivnostima obrazovanja stanovništva o zaštiti okoliša, očuvanju i unapređenju prirodnih i društvenih vrijednosti prostora u cilju razvijanja svijesti o važnosti i učincima turizma, te svojih članova, odnosno njihovih zaposlenika u cilju podizanja kvalitete usluga;

- ustrojavanje jedinstvenog turističkoga informacijskog sustava, sustava prijave i odjave turista i statističke obrade i drugo.

Splitsko-dalmatinska županija sudjeluje kroz razvojne strategije, prometnu i turističku infrastrukturu te usklađivanje lokalnih aktivnosti s regionalnim razvojnim ciljevima, s visokim utjecajem kada se radi o većim infrastrukturnim i razvojnim projektima. Na županijskoj razini, važno je izdvojiti Upravni odjel za turizam i pomorstvo, Odsjek za turizam, Pododsjek za minimalne uvjete i kategorizaciju koji: prati, analizira i provodi strategije razvoja turizma; prati, analizira i predlaže plan i strategiju upravljanja pomorskim dobrom; izrađuje izvješća, stručne podloge, prijedloge i nacрте akata iz djelokruga rada u cilju boljeg i ravnomjernijeg turističkog razvoja; utvrđuje propisane minimalne uvjete, razvrstava i kategorizira ugostiteljske objekte; izdaje rješenja za pružanje usluga turističkog vodiča; utvrđuje minimalne uvjete za nekategorizirane luke nautičkog turizma i dodjeljuje koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra.

Grad Split djeluje kroz više upravnih odjela i službi, no nužno je izdvojiti Službu za razvoj grada koja obavlja poslove strateškog planiranja, predlaganja i koordinacije svih razvojnih aktivnosti Grada. U nadležnosti Službe je praćenje i analiziranje stanja u turizmu, davanje smjernica za unaprjeđenje različitih oblika održivog turizma, predlaganje izvora financiranja te koordinacija svih dionika iz područja turizma. Od gradskih tvrtki relevantnih za Podstranu nužno je izdvojiti Čistoću, Vodovod i kanalizaciju te Promet d.o.o.

Općina Podstrana ima središnju ulogu u upravljanju razvojem turizma kako bi isti bio održiv, uravnotežen i dugoročno isplativ, kroz izradu strateških i planskih dokumenta, prostorno planiranje, upravljanje komunalnom infrastrukturom, zaštitu kulturne i prirodne baštine te koordinaciju s ostalim dionicima. Općina djeluje kroz upravne odjele: Upravni odjel za javnu nabavu, gospodarstvo, društvene djelatnosti i EU fondove, Upravni odjel za pravne poslove i strateško upravljanje, Upravni odjel za proračun i financije, Upravni odjel za prostorno uređenje, komunalne poslove i zaštitu okoliša te ostale odjele. Po pitanjima turizma, Općina Podstrana blisko surađuje s Turističkom zajednicom Općine Podstrana.

Vlasnici smještajnih objekata (hotelijeri, privatni iznajmljivači, i dr.) čine temelj turističke ponude Općine Podstrane. Njihov interes treba biti usmjeren na povećanje kvalitete usluga, produljenje sezone i ostvarenje prihoda. Imaju izravan utjecaj na oblikovanje iskustva posjetitelja i ukupne percepcije destinacije.

Ugostiteljski objekti i pružatelji dodatnih usluga (turističke agencije, restorani, kafići, sportsko-rekreacijske i *wellness* usluge i dr.) značajno doprinose raznolikosti i atraktivnosti turističke ponude.

Ustanove i udruge za zaštitu kulturne i prirodne baštine imaju ključnu ulogu u očuvanju i održivom korištenju vrijedne prirodne i kulturne baštine te očuvanju lokalne tradicije i jačanju identiteta lokalne zajednice.

Lokalno stanovništvo procjenjuje koristi kao što su ekonomske koristi i rast, priuštivost stanovanja ili poboljšanje infrastrukture, troškove življenja ili gubitak kulturnog identiteta radi turizma. Iako nisu nužno formalni sudionici turističkog sustava, građani Podstrane utječu na doživljaj destinacije koju oblikuje njihova kvaliteta življenja, dostupnost usluga, odnos prema prostoru i korištenje javnog prostora, očuvanje identiteta lokalne zajednice i način na koji prihvaćaju turiste i posjetitelje. Ublažavanje negativnih utjecaja turizma i podizanje zadovoljstva

lokalnog stanovništva razvojem turizma kroz očuvanje prirodne i kulturne baštine i identiteta, uređenje javnog prostora i sadržaja za stanovnike te poticanje participativnog upravljanja kroz informiranje, dijalog, savjetovanja i poticanje lokalnih inicijativa nameće se kao cilj održive politike upravljanja destinacijom Podstrana. Zadovoljstvo stanovništva razvojem turizma jedan je od najvažnijih pokazatelja održivosti destinacije. Broj stanovnika se tijekom zadnjeg desetljeća kontinuirano povećavao (po stopi 1,8%), što se smatra pozitivnim i poželjnim s obzirom na nedostatak radne snage u turizmu, ali i u drugim djelatnostima u Podstrani.

Možemo zaključiti kako je institucionalni okvir za planiranje i upravljanje turizmom uspostavljen. Funkcija praćenja i sustav pokazatelja utjecaja turizma djelomično su uspostavljeni te je potrebno daljnje ulaganje napora u poticanje međuinstitucionalne koordinacije i uspostavljanje sustava pokazatelja utjecaja turizma i praćenja pokazatelja. Nužno je jačanje međuinstitucionalne koordinacije i suradnja radi upravljanja održivim razvojem turizma.

4.3. Analiza planske dokumentacije

Upravljanje turizmom u Podstrani odvija se u skladu sa Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20) i Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), kao i s podzakonskim aktima koji uređuju djelokrug i financiranje turističkih zajednica. Sustav strateškog planiranja je uspostavljen i postoje aktualni strateški planovi razvoja turizma s određenom vizijom i strateškim ciljevima.

Djelovanje TZ Općine Podstrana usuglašeno je sa strateškim dokumentima na nacionalnoj, regionalnoj i gradskoj razini:

- Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. koja kao strateške ciljeve i prioritetna područja³ određuje cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam, turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, konkurentan i inovativan turizam te otporan turizam.
- Glavnim planom razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017 – 2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga koji izdvaja Podstranu kao destinaciju koja može ponuditi pješačke, planinarske i biciklističke staze, penjalište te poučne tematske staze, što ide u prilog aktivnog i ruralnog turizma te manifestacija kao kulturno-baštinskog turizma.
- Strategijom razvoja grada Splita do 2030. godine koja kao strateške prioritete postavlja održivo društvo, inovativno gospodarstvo, otpornu urbanu infrastrukturu i institucionalni okvir u smislu Grada kao javnog servisa.
- Lokalnim planom provedbe Agende 2030 za održivi razvoj, studiji posvećenoj provedbi mjera usmjerenih na održivi razvoj grada Splita koja kao opće ciljeve navodi uključiv, siguran, otporan i održiv Grad (održivo upravljanje gradskom infrastrukturom, otpornost na klimatske promjene te prilagođenost i dostupnost infrastrukture svim društvenim skupinama), sigurno i uključivo društvo i rodnu ravnopravnost.

³ [Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine](#)

- Akcijskim planom za zeleni Split koji navodi kao prioritete prilagodbu klimatskim promjenama i ublažavanje istih: smanjenje emisije stakleničkih plinova, gospodarenje vodom i otpadnim vodama te energetske učinkovitost sustava, zaštitu i unapređenje zelenih površina, obale, mora i bioraznolikosti, poboljšanje kvalitete i pristupačnosti javnih prostora te prilagodbu i otpornost na ekstremne događaje.
- Studijom turističkog prihvatnog kapaciteta grada Splita koja navodi u analizi pokazatelja održivosti/pritisaka turizma na destinaciju da je turizam pozicioniran kao strateška djelatnost u viziji Splita, s orijentacijom na održiv turizam koji je diversificiran te prostorno i vremenski disperziran te na temelju obuhvatnih analiza izvodi kritične faktore turističkog prihvatnog kapaciteta grada Splita.

Strateški plan razvoja općine Podstrana 2021. – 2025.⁴ kao viziju navodi: „Područje Općine Podstrana dinamičan je prostor u kojemu je vidljiva sinergija tradicionalnih i urbanih obilježja. Visoka razina kvalitete života, socijalno osjetljiva i aktivna zajednica omogućava osobni i profesionalni razvoj svakog građanina. Turistički i gospodarski razvijeno područje temeljeno na pametnim, zelenim i održivim modelima razvoja.“ Plan navodi sljedeće strateške ciljeve i prioritete:

1. Održivo planiranje i upravljanje prostorno-okolišnim razvojem: tehnološki suvremena infrastruktura, sustavi i modeli razvoja u funkciji zaštite i očuvanja okoliša i prostora te poticanje energetske i ekološke tranzicije.
2. Konkurentno i održivo gospodarstvo: razvoj održivih i otpornih posebnih (selektivnih) oblika turizma i tehnološki razvijeno i inovativno poduzetništvo i obrtništvo.
3. Rast standarda kvalitete života: stvaranje povoljnog i poticajnog okruženja za obitelj i mlade, razvoj ljudskih potencijala te socijalnog kapitala i sigurnosti.

Između ostalog, dokument daje SWOT analizu gospodarskog sektora čija se glavnina odnosi upravo na turizam kao glavnu gospodarsku granu u Podstrani.

Strategija razvoja turizma Općine Podstrana za razdoblje 2022. – 2027.⁵ daje viziju Podstrane kao „visoko konkurentne turističke destinacije temeljene na održivoj transformaciji prirodnih raznolikosti, kulturnih, povijesnih i tradicijskih vrijednosti u prepoznatljiv i inovativan proizvod temeljen na aktivnom i *outdoor* turizmu, kulturnom, nautičkom, ruralnom, odmorišnom turizmu i ekoturizmu, uz jedinstveni doživljaj izvornog mediteranskog ambijenta“. Dokument daje detaljnu analizu snaga, slabosti, prilika i prijetnji te navodi sljedeće strateške ciljeve s prioritetima:

- Ublažavanje sezonalnosti i produženje turističke sezone: razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja u turizmu.
- Razvoj održive, inovativne i otporne turističke ponude: podizanje razine kvalitete turističke ponude i razvoj turističke infrastrukture i usluga.
- Destinacijski menadžment i marketing: razvoj integralnog sustava upravljanja destinacijom, jačanje ljudskih potencijala u turizmu i stvaranje turističke destinacije izvrsnosti.

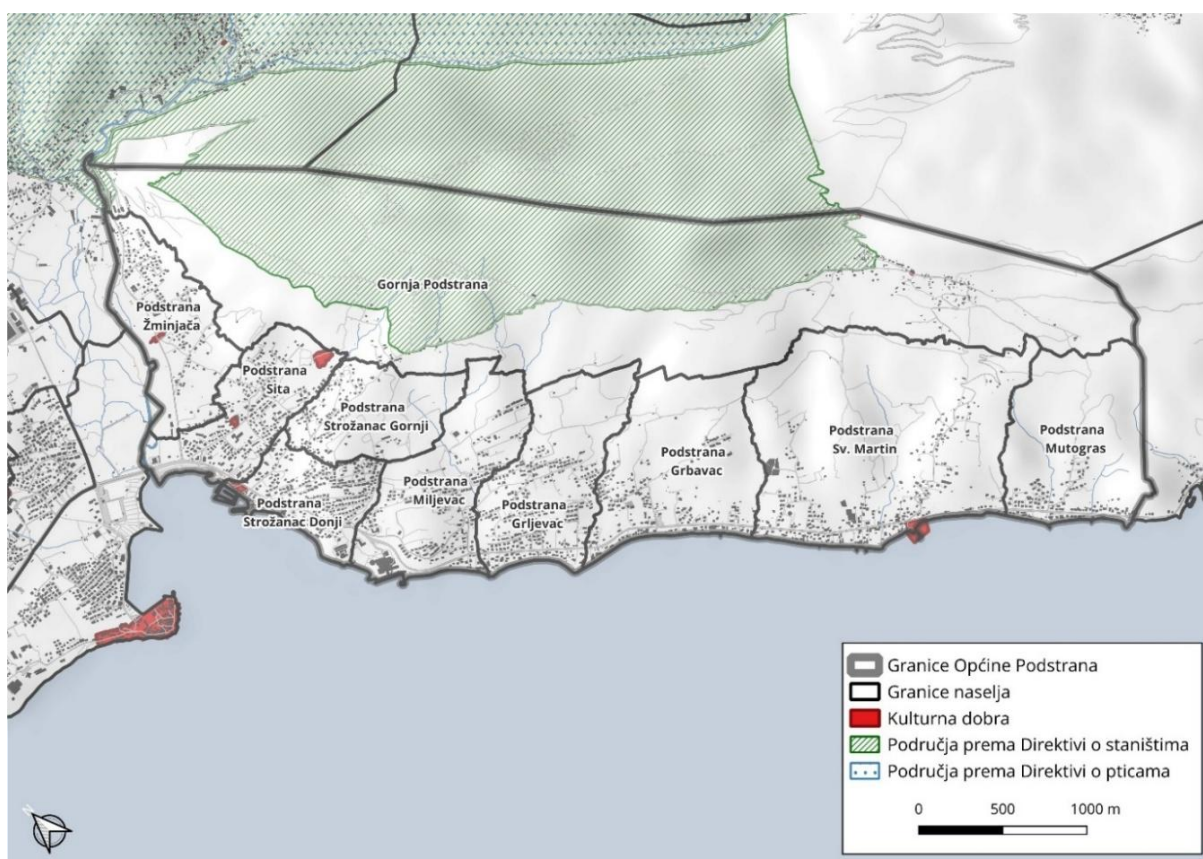
⁴ [Strateški plan razvoja općine Podstrana 2021.-2025.](#)

⁵ [Strategija razvoja turizma općine Podstrana](#)

4.4. Prostorno-planska obilježja

Općina Podstrana dio je Splitsko-dalmatinske županije te funkcionalnog urbanog područja Splita (FUA). Kao obalna jedinica lokalne samouprave, Podstrana najvećim dijelom graniči s Gradom Splitom te manjim dijelom s Općinom Dugi Rat. Na službenoj mrežnoj stranici Općine, navedena je površina od 11,5 km², kao i u Strateškom planu razvoja Općine Podstrana 2021. - 2025. U Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije iz 2021. (PPSDZ) navodi se 11,04 km², a uvidom u grafički dio Registra prostornih jedinica (RPJ) Državne geodetske uprave dolazi se do 11,66 km². Zbroj grafičke površine katastarskih čestica katastarskih općina Donja i Gornja Podstrana je 1.187,85 ha, odnosno 11,88 km², ali one uključuju i planiranu izmjenu postojeće obalne linije te manje morske površine.

Karta 1. Prikaz naselja Općine Podstrana

Izrada: Institut za turizam, prema podacima RPJ, TTb, Državna geodetska uprava; Bioportal, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije; Geoportal kulturnih dobara, Ministarstvo kulture i medija; EU-DEM, Copernicus; OpenStreetMap

Općina obuhvaća deset naselja: Podstrana - Grbavac, Podstrana - Grljevac, Podstrana - Miljevac, Podstrana - Mutogras, Podstrana - Sita, Podstrana - Strožanac Donji, Podstrana - Strožanac Gornji, Podstrana - Sv. Martin, Podstrana - Žminjača te Gornja Podstrana.

U Strateškom planu razvoja Općine Podstrana 2021. - 2025. koja kao izvor podataka navodi PPUO Podstrana navedene su sljedeće vrijednosti: građevinska područja naselja 435,97 ha čine 39,5%

površine Općine; izgrađeni dio je 278,52 ha - 24,05% Općine; izdvojene namjene unutar naselja 36,52 ha (3,15%); poljoprivredne površine 80,49 ha (6,95%); šumske površine 66,66 ha (5,76%); ostale poljoprivredne i šumske površine 571,27 ha (49,33%); ostalo 2,79 ha (0,24%).

Uvidom u PPSDZ (2021.), vidljivo je da Općina Podstrana prednjači među jedinicama lokalne samouprave Splitsko-dalmatinske županije po udjelu GPN u ukupnoj površini Općine (39,5%) te se ističe po omjeru broja stanovnika (2011.) i planirane GPN s vrijednošću od gotovo 21 st/ha. Takva gustoća naseljenosti nadmašuje vrijednosti ostalih općina te većine gradova u županiji, a usporediva je s gradovima Trogir i Kaštela. S posljednjim popisom stanovništva ta se brojka popela na skoro 24 stanovnika po hektaru. Građevinsko područje KO Donje Podstrane koje se nalazi uz državnu cestu D8, u potpunosti je sraslo s izgrađenim urbanim tkivom Grada Splita te je očita fizionomsko-morfološka povezanost Podstrane unutar FUA Split.

U PPUO Podstrana navodi se sljedeće: Ugostiteljsko-turistička namjena planirana je unutar naselja na obalnom području (Hotel Le Meridien Lav) i uz rijeku Žrnovnicu i to kao zone isključive namjene unutar građevinskog područja naselja. Ugostiteljsko-turistička zona hotelskog kompleksa Lav (T1) je postojeća, a ugoditeljsko-turistička zona na ušću Žrnovnice (T1) je planirana.

Prema javno dostupnim prostornim podacima Hrvatskog hidrografskog instituta, duljina obalne crte Općine Podstrana je 10,89 km. Prema Strategiji razvoja turizma Općine Podstrana za razdoblje 2022. - 2027. na području Podstrane evidentirano je ukupno sedam morskih plaža koje sukladno funkcionalnim cjelinama Splitsko-dalmatinske županije pripadaju Splitskoj rivijeri od kojih je šest danas postojećih i to: Strožanac, Mutogras, Grljevac, Grbavac, Porat i Šćadin.

Kapaciteti u nautičkom turizmu podrazumijevaju nautičke vezove, privezišta i sidrišta u funkciji ugoditeljsko-turističkih zona, izletničkog turizma i rekreacije i drugo. U Strategiji razvoja turizma Općine Podstrana za razdoblje 2022. – 2027. za sportsku lučicu Strožanac navedeno je da ima 330 vezova, dok Marina Lav ima 75 vezova. Planirane su izgradnje sportske lučice Sv. Martin te SRK Porat.

Prema PPUO (2024.), za luku nautičkog turizma na obalnom dijelu ugoditeljsko-turističke zone hotela Le Meridien Lav (T1) definiran je maksimalni kapacitet od 99 vezova, a za novu sportsku luku u Svetom Martinu planiran je maksimalni kapacitet 170 vezova. Na području Strožanca predviđena je luka za javni promet lokalnog značaja namijenjena za obavljanje linijskog pomorskog prometa, komunalne vezove, nautičke vezove, ribarske vezove i privezišta.

4.5. Komunalna infrastruktura

Voda za piće: Na području Podstrane glavnina potrošača nalazi se neposredno uz obalu, unutar visinskog pojasa od 0 do 35 mm i unutar pojasa između 35 i 80 mm. Na vodoopskrbni sustav⁶ priključeno je 97% (10.386) stanovnika. Prema dostupnim rezultatima analiza^{7,8}, ocjena kakvoće voda pokazuje da su vode relativno očuvane u svojim prirodnim svojstvima prema fizikalno-

⁶ NZJZ-Split, <https://nzjz-split.hr/en/vodoopskrba-u-splitsko-dalmatinskoj-zupaniji/>

⁷ NZJZ-Split, <https://nzjz-split.hr/en/vodoopskrba-u-splitsko-dalmatinskoj-zupaniji/>

⁸ NZJZ-Split, <https://nzjz-split.hr/en/vodoopskrba-u-splitsko-dalmatinskoj-zupaniji/>

kemijskim pokazateljima kakvoće prema nacionalnim i EU propisima. Kontinuiran izazov predstavljaju nedovoljan tlak u višim dijelovima naselja, značajni gubici vode na postojećim cjevovodima, kao i nekontrolirana potrošnja te ograničenost vodenih resursa s obzirom na rast broja stanovnika i turizam kao ključnu gospodarsku aktivnost, osobito tijekom ljetnih mjeseci. Općina Podstrana nalazi se na području Splitsko-dalmatinske županije čiji su vodni resursi dio jadranskog regionalnog sliva s hidrogeološkim svojstvima krških stijena. Najveći dio područja Općine opskrbljuje se vodom iz izvora rijeke Jadro (sjeverno-zapadni dio naselja Strožanac vodom se opskrbljuje iz izvora rijeke Žrnovnice). Općina Podstrana spojena je s vodoopskrbnim sustavom Grada Splita, koji je u nadležnosti tvrtke Vodovod i kanalizacija d.o.o. Split. Na području Općine ne postoje vodospreme i crpne stanice. Sustav se opskrbljuje sa VS Visoka I koja je na području Grada Splita. Dovod pitke vode u pravcu Splita odvija se gravitacijski kroz Stari Dioklecijanov i Novi splitski kanal spojem na srednju visinsku zonu tog sustava. U tijeku je dogradnja sustava koja bi trebala zadovoljiti potrebe stanovnika i povećati priključenost stanovništva na vodoopskrbnu mrežu⁹. Položen je novi vodovodni cjevovod u sklopu rekonstrukcije županijske ceste ŽC6142 (Poljička ulica), a planirana je izgradnja sekundarne mreže polaganjem cjevovoda u naseljima Žminjača i Podstrana-Sita (sjeveroistočni dio), koji nemaju izgrađen javni vodoopskrbni sustav s izvora rijeke Jadro. Kroz projekt EU-a „Poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture – aglomeracija Split-Solin“ visoke kote Strožanca i Gornje Podstrane dobit će vodoopskrbu te će se znatno poboljšati sustav vodoopskrbe izgradnjom novih crpnih stanica i vodosprema.

Odvodnja: Na području Općine Podstrana odvodnja otpadnih voda odvija se putem nepotpunog razdjelnog sustava odvodnje (fekalna kanalizacija). Postojećim sustavom odvodnje obuhvaćena su sva priobalna naselja, a Gornja Podstrana nije priključena. Postojeći sustav odvodnje otpadnih voda sastoji se od dva zasebna sustava: zapadni dio i istočni dio Općine. Vododijelnica se nalazi na području Miljevca gdje se nalazi hotelski kompleks Le Meridien Lav koji funkcionira kao zasebni sustav čije otpadne vode prikuplja CS Lav i crpi ih priobalnim ispustom u more. Zapadni sustav, koji obuhvaća područje oko Strožanca sve do hotela Le Meridien Lav, priključen je na kanalizacijski sustav Split-Solin. Otpadne vode s ovog područja prikupljaju se u CS Strožanac koja ih crpi u sliv CS Šine, a koja zatim sve otpadne vode crpi na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) na području Stupe. Iz uređaja se pročišćene otpadne vode ispuštaju dugim podmorskim ispustom u akvatorij Bračkog kanala. Glavnu kanalsku mrežu čini obuhvatni kolektor položen uz trup Jadranske magistrale. Sve otpadne vode sa cjelokupnog izgrađenog područja skupljaju se u crpnu stanicu Bilaja od kuda se tlače u CS Centar i dalje izravno u podmorski ispust u Brački kanal. Sustav za odvodnju oborinskih voda nije izgrađen, osim pojedinačnih kanala i propusta kroz postojeću Jadransku magistralu. U tijeku je Faza 2. Projekta aglomeracije Split – Solin, čiji je nositelj tvrtka Vodovod i kanalizacija Split d.o.o.¹⁰, koja obuhvaća dogradnju i rekonstrukciju sustava javne vodoopskrbe, dogradnju i rekonstrukciju sustava javne odvodnje te nadogradnju postojećeg CUPOV-a Stupe s I. na II. stupanj pročišćavanja sa ciljem povećanja priključenosti stanovništva na javni sustav vodoopskrbe i odvodnje, kao i osiguravanja odgovarajućeg pročišćavanja otpadnih voda na području Podstrane. Obuhvat stanovništva odvodnjom otpadnih voda iznosi oko 90%. To se stanje unapređuje, kao i stupanj pročišćavanja otpadnih voda, a

⁹ Strategija razvoja poslovanja Vodovoda i kanalizacije d.o.o. Split za razdoblje od 2019. do 2030. godine, <https://www.vik-split.hr/Portals/0/adam/Sadrzaj/AEUih0uTRUGesXX7W8TeQA/Link/ViK%20Split%20-%20Strategija%20poslovanja.pdf>, pristupljeno 13. prosinca 2021

¹⁰ <https://www.vik-split.hr/projekti/aglomeracija-split-solin>

kvaliteti okoliša i zdravlju stanovništva doprinijet će i zatvaranje morskog ispusta iz Podstrane u Brački kanal.

Opskrba električnom energijom: Infrastruktura elektroenergetske mreže dograđuje se izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih trafostanica i niskonaponske mreže u okviru planova tvrtke Elektrodalmacija Split - HEP-ODS¹¹. Prostorni plan uređenja Općine određuje postojeće i planirane nadzemne dalekovode: DV VN 110 kV, 40 m, planirani 50 m DV SN 35 kV i niže, 20 m. Rješenjem elektroopskrbe predviđa se polaganje kablinskih vodova 35, 10 (20) i NN (0.4 kV) u pravilu pod zemljom, u profile ulica i prometnica. Osim što se visokonaponska nadzemna mreža zamjenjuje podzemnom (gdje je to moguće), odvija se i zamjena postojeće rasvjete tijelima s LED tehnologijom s mogućnosti automatske višestupanjske regulacije. To direktno utječe na smanjenje potrošnje električne energije, svjetlosnog zagađenja te na smanjenja emisija štetnih plinova. U planu je i uključanje u plinski distributivni sustav Splitsko-dalmatinske županije, koji se provodi kroz sustav magistralnog plinovoda PLINACRO-a. Potencijali proizvodnje energije iz obnovljivih izvora energije (OIE) na području Općine posebice su vidljivi u segmentu proizvodnje energije iz sunca i vjetra pa je poticanje energetske i ekološke tranzicije jedan od prioriteta razvoja Općine¹². Opskrba električnom energijom je stabilna, no Podstranu karakterizira demografski rast što treba imati na umu pri daljnjem planiranju infrastrukture. Kako na državnoj razini, tako i na razini Općine, nužno je snažnije poticati mjere energetske učinkovitosti i implementacije OIE.

Zbrinjavanje otpada: Sustav organiziranog načina prikupljanja, odvoza i odlaganja otpada uspostavljen je na cjelokupnom području Općine, a provodi ga tvrtka Čistoća d.o.o. iz Splita. Otpad se sakuplja tri puta tjedno, a tijekom ljetnih mjeseci svakodnevno. Otpad se odvozi na službeno odlagalište „Karepovac“ u prirodnoj depresiji ispod mjesta Mravinci, istočno od Splita. Prikupljanje se vrši 'na kućnom pragu' putem kodiranih kanti za miješani komunalni otpad, a odvojeno sakupljanje biootpada, propisano Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17, 84/19), nije u potpunosti uspostavljeno, no Čistoća d.o.o. je djelomično podijelila građanima kompostere. Nema otvorenih javnih spremnika za prikupljanje miješanog komunalnog otpada. Papir, plastika, staklo, tetrapak i tekstil prikupljaju u kontejnerima i putem mobilnih reciklažnih dvorišta. Prema podacima Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije na području Općine Podstrana evidentan je rast količina prikupljenog komunalnog i miješanog komunalnog otpada. Iako se količine komunalnog otpada koje generira stanovnik Općine smanjuju, što je dobar pokazatelj, smanjenje stope odvojenog sakupljanja otpada nema zadovoljavajući trend što se može pripisati povećanju broja stanovnika i turističkoj aktivnosti. Iako je na području Općine bilo primjera dobre prakse¹³, za postizanje boljih rezultata u sprječavanju nastanka otpada i njegovom razdvajanju poželjno je osigurati dodatne informativno-edukacijske aktivnosti kojima bi se unaprijedila svijest stanovništva i turista.

¹¹ Izvješće o radu načelnika Općine Podstrana za razdoblje od 01. srpnja do 31. prosinca 2024. godine

¹² Strateški plan razvoja općine Podstrana 2021. – 2025.

¹³ Projektom „Razmišljam EKOkolgično“ (2018. – 2019.) provedene su informativno-obrazovnih aktivnosti.

4.6. Promet

Općina Podstrana ima vrlo dobar prometni položaj s obzirom na blizinu autoceste A-1 Dalmatine, splitske Zračne luke Sveti Jeronim te samog Grada Splita s najvećom putničkom pomorskom lukom u Hrvatskoj i jednom od najvećih na Sredozemlju. Najbliže čvorište Dugopolje na autocesti Dalmatini je od središta Podstrane udaljeno 22 km, Trajektna luka sa splitskim autobusnim i željezničkim kolodvorom 11 km, a Zračna luka Sv. Jeronim 27 km. Iako čini posebnu općinu, Podstrana funkcionira kao dio Grada Splita jer se između nje i Splita pruža neprekinuto naseljeno područje, a s njime je povezana linijama javnog gradskog prijevoza. Gotovo neprekinuto izgrađeno područje pruža se i od Podstrane prema 15 km udaljenom Omišu u smjeru istoka, do kojega voze veze javnog autobusnog prometa.

Općina Podstrana ne sadrži ostale oblike kopnenog, vodenog ili zračnog prometa. Zbog sporosti vlakova i rijetkih veza željeznica se gotovo uopće ne koristi pa je za prometno povezivanje Podstrane sa Zagrebom i drugim dijelovima Hrvatske u javnom prometu značajniji Autobusni kolodvor Split. Trajektna luka i glavno čvorište putničkog pomorskog prometa, također, nalazi se u Splitu, a Luka Krilo Jesenice nalazi se u Općini Dugi Rat. U putničkoj luci se odvija javni pomorski promet, koji je za Podstranu važan radi komunikacije sa srednjodalmatinskim otocima, a preko Jadranskog mora i s Italijom. Na području Podstrane nalaze se i dvije manje marine u Strožancu i kod hotela Le Méridien Lav, ali se u njima ne odvija javni putnički pomorski promet. Međunarodna Zračna luka Sv. Jeronim na području Grada Kaštela jedna je od najprometnijih u Hrvatskoj s brojnim vezama prema gradovima diljem Europe radi čega se i veze zračnog prometa Podstrane sa svijetom mogu ocijeniti povoljnima.

Područjem Općine Podstrana prolazi jedna državna i dvije županijske ceste ukupne duljine 10,4 km. Daleko najvažnija je državna cesta DC-8 G.P. Pasjak (granica Slovenije) - Rijeka - Zadar - Split - Dubrovnik - G.P. Karasovići (granica Crne Gore), poznatija kao Jadranska magistrala, koja kroz područje Općine prolazi duljinom od 6,1 km i preko koje se ostvaruju sve veze s drugim dijelovima Hrvatske. Uz nju se nalazi i osam od ukupno deset naselja u Općini (sva osim Žminjače i Gornje Podstrane). Županijska cesta ŽC-6142 Podstrana - Žrnovnica - Srinjine - Naklice na sjeverozapadu Općine uglavnom služi kao paralelna cesta uz Jadransku magistralu u zaleđu i veza s naseljem Žminjača, a cesta ŽC-6162 u duljini od 2.4 km kao poveznica najstarijeg naselja Gornja Podstrana podno Peruna s Jadranskom magistralom. Na području Općine postoji i dvadesetak kilometara nerazvrstanih cesta, odnosno mjesnih ulica, koje pojedine dijelove Podstrane povezuju s osnovnom prometnom mrežom. Sve javne i gotovo sve nerazvrstane ceste su asfaltirane, makadamsku podlogu imaju samo neke kraće ceste u višem dijelu Općine podno najviših dijelova Peruna uz koje nema kuća. Obradom alternativnog *online* otvorenog izvora podataka (OpenStreetMap), utvrđeno je da se na prostoru Općine nalazi ukupno oko 88 km prometnica i putova kojima je moguće kretanje motornim vozilima iako je značajan dio njih makadam i nalazi se na zahtjevnijem terenu.

Neriješena imovinsko-pravna pitanja, kao i nepostojanje statusa 'državnih cesta' za ceste koje su 'žile kucavice' Podstrane kočile rješavanja prometnog 'uskog grla'. Kao najveće 'usko grlo' Podstrane identificira se i ostaje prometna preopterećenost Jadranske magistrale radi prolaznog prometa do izgradnje i puštanja u promet obilaznice, što značajno utječe na percepciju destinacije i zadovoljstvo lokalnog stanovništva i turista. Izgradnja dodatnog parkirališta u naselju

Grljevac koji bi kompenzirao nedostatak parkirnih mjesta se nalaže kao jedan od ključnih projekata kako bi se osigurao zadovoljavajući prihvatni kapacitete prometa u mirovanju u budućnosti. Izrazito važan projekt je izgradnja i puštanje u promet morske luke za javni putnički promet.

4.7. Trgovačke i ostale usluge kao dio javne turističke infrastrukture

Trgovačke usluge: Trgovački sektor čini važan dio svakodnevnog života lokalnog stanovništva i posjetitelja te osigurava dostupnost osnovnih proizvoda i usluga tijekom cijele godine. U Podstrani, duž glavnih prometnica, dostupna je razvijena mreža maloprodajnih objekata koji omogućuju jednostavnu i brzu nabavu svakodnevnih potrepština. Nekoliko većih trgovačkih lanaca i samoposluga nude širok asortiman prehrambenih proizvoda, pića te higijenskih i ostalih kućanskih potrepština, s naglaskom na dostupnost svježih i lokalnih proizvoda. Trgovačka ponuda dodatno je obogaćena ponudom specijaliziranih trgovina poput ribarnica koje nude svježu ribu i morske proizvode i mesnice s raznovrsnom ponudom mesnih proizvoda, zatim poljoprivredne ljekarne specijalizirane za proizvode i opremu iz područja poljoprivrede, suvenirnice s raznovrsnom ponudom suvenira, kao i salona vjenčanica. Dodatnu vrijednost čine organizirani štandovi s ponudom svježeg voća, povrća, ribe te raznih domaćih proizvoda i suvenira na šetnici u Strožancu, čime se obogaćuje lokalna trgovačka i turistička ponuda.

Zdravstvene usluge: Na području Podstrane dostupne su osnovne javne i komercijalne zdravstvene usluge koje zadovoljavaju svakodnevne potrebe stanovnika i posjetitelja. U naselju Sv. Martin nalazi se Dom zdravlja s dvije ordinacije opće medicine, pedijatrijskom ordinacijom, stomatološkom ordinacijom, privatnom specijalističkom ordinacijom medicine rada i športa te ljekarnom. U istom naselju djeluje i dom za starije i nemoćne osobe. U Siti su dostupni stomatološka ordinacija, ljekarna te ustanova za zdravstvenu skrb s dvije ordinacije opće medicine. U Strožancu Donjem nalaze se stomatološka ordinacija i dom za starije osobe, dok se u Mutograsu nalaze domovi za starije i nemoćne osobe.

Financijske usluge dostupne su putem Hrvatske pošte – poštanskog ureda Podstrana u naselju Grbavac, bankomata u Siti, u Strožancu Donjem i u Grljevcu, kao i mjenjačnice u Siti.

Usluge policije i vatrogasaca: U okviru sustava sigurnosti djeluju Javna vatrogasna postrojba i DVD Podstrana te policijska postaja u Strožancu, čime je osigurana zaštita i sigurnost stanovništva i posjetitelja.

Osobne usluge: U Sv. Martinu nalaze se dva kozmetička salona, salon za uređivanje noktiju i frizerski salon. U Siti djeluju tri kozmetička salona, frizerski saloni, salon za kućne ljubimce, i brijačnice. U Strožancu Donjem nalaze se dva kozmetička salona te frizerski salon. U Miljevcu djeluje jedan kozmetički salon. U Žminjači se nalaze salon za uređivanje noktiju, frizerski salon i kozmetički salon. U Strožancu Gornjem djeluje vizažist, a u Grljevcu su dostupni frizerski salon i kozmetički salon.

Ostale usluge: Na području djeluju i razni obrtnički i servisni subjekti poput vulkanizerskog obrta u Siti, auto opreme u Sv. Martinu, automobilskeg tapetara u Miljevcu. Dimnjačarski obrt nalazi se u Miljevcu. U Grljevcu djeluje i građevinska tvrtka. U Grbavcu djeluje radionica za popravak obuće,

a u Grljevcu salon za popravke odjeće. U Podstrani djeluje i ogranak Gradske knjižnice Marka Marulića. Što se tiče prijevoza, dostupni su privatni prijevoznici te prijevoznici koji djeluju putem aplikacija.

4.8. Analiza stanja digitalizacije

Širokopojasna infrastruktura predstavlja ključni preduvjet za digitalnu dostupnost, razvoj pametnih usluga, održivost i konkurentnost turističke destinacije. Prema HAKOM-ovom Interaktivnom pregledniku, koji obuhvaća prikaz podataka o postocima korištenja brzina nepokretnog širokopojasnog pristupa (kućanstva) 2 Mbit/s i većih, prema prikazu podataka za 4. tromjesečje 2025., 91,77% kućanstava je s ugovorenim nepokretnim širokopojasnim pristupom, uz značajan udio onih s većim brzinama. Detaljnija razdioba prikazana je u Tablici 15. Dostupne brzine kreću se od 4 Mbit/s do 10 Gbit/s.

Tablica 15. Udio korištenja brzina nepokretnoga širokopojasnog pristupa (kućanstva) 2 Mbit/s i većih, IV. tromjesečje 2025. (%)

Brzina pristupa	(%)
≥ 2 Mbit/s do 4 Mbit/s	0,00
≥ 4 Mbit/s do 10 Mbit/s	8,90
≥ 10 Mbit/s do 20 Mbit/s	5,68
≥ 20 Mbit/s do 30 Mbit/s	8,78
≥ 30 Mbit/s do 50 Mbit/s	5,03
≥ 50 Mbit/s do 100 Mbit/s	4,94
≥ 100 Mbit/s do 300 Mbit/s	9,17
≥ 300 Mbit/s do 500 Mbit/s	21,35
≥ 500 Mbit/s do 1 Gbit/s	12,42
≥ 1 Gbit/s do 10 Gbit/s	7,75
≥ 10 Gbit/s	7,75
Ukupno	91,77

Izvor: HAKOM, 2026., [Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa](#)¹⁴

¹⁴ Pristupne brzine iskazane su u Mbit/s. Izvor podataka o kućanstvima i stanovništvu: DZS

Na području Podstrane djeluje više operatera koji pružaju usluge pokretne mreže. S obzirom na izduženost Podstrane uz obalu i relativno usku širinu u unutrašnjost, cijela Podstrana je dobro pokrivena širokopojasnim pristupom internetu što je nužnost za ravnomjeran razvoj destinacije, osiguravanje jednakih uvjeta za stanovnike, poduzetnike, turiste i posjetitelje, kvalitetu turističke ponude i razvoj selektivnih oblika turizma uz podršku digitalizacije te digitalnih javnih usluga i razvoj pametnih rješenja u javnom sektoru, u skladu s nacionalnim i europskim digitalnim strategijama i zahtjevima održivosti i konkurentnosti.

4.9. Analiza stanja pristupačnosti osobama s invaliditetom

U kontekstu uključivog i održivog razvoja turizma, javna turistička infrastruktura Podstrana ima važnu ulogu u osiguravanju pristupačnosti prostora i sadržaja svim skupinama posjetitelja, uključujući osobe s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.

Procjena razine pristupačnosti temelji se na ključnim značajkama: osigurana parkirališna mjesta povezana s pristupačnim površinama za kretanje, pristupačne pješačke površine, prilagođeni prilazi objektima, pristupačni sanitarni čvorovi te mogućnost pristupa višim etažama objekata, ukoliko iste postoje.

Prema dostupnim podacima i analizi postojećeg stanja, na području Općine evidentiran je određen broj objekata javne turističke infrastrukture koji su u potpunosti, djelomično ili nisu prilagođeni potrebama ovih skupina korisnika (Tablica 16.).

Tablica 16. Javna turistička infrastruktura – ukupni broj i pristupačnost osobama s invaliditetom

Turistička infrastruktura	Ukupno	U cijelosti	Djelomično	Nije pristupačno
Obala – plaže	7	0	7	0
Marine	2	1	1	0
Arheološka nalazišta, gradine i povijesne građevine	12	0	5	7
Sakralni objekti	8	2	4	2
Šetnice, staze i penjališta	14	0	3	11
Manifestacije	20	7	10	3
Parkirališta	5	5	0	0
Javni sanitarni čvorovi	7	4	0	3
UKUPNO	75	19	30	26

Izvor: Turistička zajednica Općine Podstrana i Općina Podstrana

Napomena: ukoliko bi se promatrala prilagođenost javne turističke infrastrukture za sve kategorije invaliditeta prema WHO – ICF klasifikaciji¹⁵, u tom slučaju niti jedan element turističke infrastrukture nije u cijelosti pristupačan.

Pristupačnost turističke infrastrukture osobama s invaliditetom je djelomično razvijena, 40,00% javne turističke infrastrukture u Podstrani ostvaruje djelomičnu pristupačnost, a samo 25,33% u potpunosti je pristupačno, dok je 34,66% nepristupačno. Najbolje rezultate ostvaruju marine, parkirališta s naplatom i lokacije manifestacija. Sakralni objekti pokazuju srednju razinu pristupačnosti. Plaže su djelomično prilagođene. Najveći izazov predstavljaju šetnice, staze i penjališta, gdje je većina lokacija nepristupačna osobama s invaliditetom. Također, arheološka nalazišta, gradine i povijesne građevine su djelomično ili nisu pristupačne, što je razumljivo s obzirom na njihove lokacije i na zahtjeve zaštite kulturne baštine, ali istodobno ukazuje na potrebu za pronalaženjem rješenja koja će omogućiti veću dostupnost uz očuvanje kulturnih vrijednosti.

Rezultati ukazuju na potrebu daljnjih ulaganja u uklanjanje fizičkih prepreka i razvoj inkluzivne turističke infrastrukture.

4.10. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Turistička zajednica Općine Podstrana svoje godišnje aktivnosti provodi sukladno Programu rada, koji prema odredbama Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19 i 42/20) obvezno sadrži sve pojedinačno utvrđene planirane zadatke i potrebna financijska sredstva za njihovo izvršenje. Strateški ciljevi imaju osnovu u Glavnom planu razvoja turizma TZSDŽ (2017. - 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga koji definira strateški i operativni koncept razvoja turizma koji će osigurati proizvodne, organizacijske i ljudske pretpostavke za uspostavljanje trajne privlačnosti Županije kao turističke destinacije. Dakle, Program je usklađen s aktivnostima promocije na nacionalnoj i županijskoj razini, a uključuje i komunikacijske aktivnosti u svrhu promocije Podstrane kao destinacije.

Za 2026. godinu Turistička zajednica Općine Podstrana je u Programu planirala ukupne prihode od 692.715,00 EUR, od čega najveći udio, 64,24%, imaju prihodi od turističke pristojbe. Od toga je za komunikacijske aktivnosti i promociju planirano 75.400,00 EUR raspodijeljeno na sljedeće aktivnosti:

- Sajmovi, posebne prezentacije i poslovne radionice,
- Suradnja s organizatorima putovanja,
- Kreiranje promotivnog materijala,
- *Online* aktivnosti (društvene mreže, *Adwords* oglašavanje, mrežna stranica,
- *Offline* aktivnosti (oglašavanje, brošure i drugi materijali),
- Mrežne stranice/*google street view*,
- Kreiranje i upravljanje bazama turističkih podataka (video, foto) i
- Turističko-informativne aktivnosti.

¹⁵ World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. October 2013. Geneva: WHO

Tiskane publikacije i dalje su važan dio komunikacije, osobito za prezentaciju destinacije na sajmovima, u turističko-informativnim centrima i smještajnim objektima. Njihova dostupnost u digitalnom formatu omogućava njihovo lakše dijeljenje široj populaciji.

Tablica 17. Tiskane publikacije TZ Općine Podstrana

Naziv	Opis
Mittel Dalmatien: das Herz der Adria	Brošura o Srednjoj Dalmaciji na njemačkom jeziku. Ukratko opisuje povijest, kulturu, gastronomiju, aktivnosti, prirodu i atrakcije na rivijerama Splita i Makarske, u Dalmatinskoj zagori i na otocima Hvaru, Braču i Visu.
Central Dalmatia - The heart of Adriatic	Brošura na engleskom jeziku koja daje kratak pregled povijesti srednje Dalmacije i kratke opise Splita i okolice, Trogira i okolice, Kaštela, okolice Omiša, Makarske i Makarske rivijere, Brača, Hvara, Visa i Šolte te Dalmatinske zagore.
Cycling along the Split Riviera	Informativna brošura na engleskom jeziku s fotografijama, QR kodovima i detaljnim opisima biciklističkih staza na Splitskoj rivijeri, kratkim opisom geografskog položaja rivijere i njenih klimatskih uvjeta.
Podstrana - Mali Mediteran pod Perunom	Informativna brošura tiskana odvojeno na hrvatskom, talijanskom, poljskom, njemačkom, engleskom, ruskom i češkom jeziku. Sadrži kratke opise reljefa, klime, biljnog i životinjskog svijeta, kulturne i povijesne baštine te planinarskih, biciklističkih i pješačkih staza, kao i turističke ponude Općine.
Eat in Podstrana	Gastronomski vodič na hrvatskom i engleskom jeziku. Opisuje gastronomsku ponudu Podstrane s opisima restorana, <i>fast food</i> objekata, <i>beach</i> barova i sličnih objekata, s fotografijama i QR kodovima.
Perun - planinarenje, Via ferrata i penjalište	Brošura na hrvatskom i engleskom jeziku s fotografijama, QR kodovima i opisima pješačkih staza i penjališta.
Artorie Macaklić	Kratak pregled povijesti i atrakcija Podstrane na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku kroz koji čitatelja vodi vragolasti patuljak Macaklić koji je nekoć obitavao na ovom području.
Rimski vojskovođa i upravitelj - mitski kralj Artur	Informativna brošura na hrvatskom jeziku o rimskom centurionu za kojeg se vjeruje da bi mogao biti kralj Artur i njegovoj povezanosti s područjem današnje Podstrane, uz prikaze povijesnih karata, građevina i povijesnih motiva.
Perunovim putovima	Informativna karta pješačkih staza s opisima atrakcija na hrvatskom i engleskom jeziku.

Podstrana – karta rivijere	Informativna karta Podstrane i SDŽ (dostupno <i>online</i>).
Informativna karta Podstrane	S kratkim opisom i savjetima izletnicima i posjetiteljima na hrvatskom, engleskom, njemačkom i poljskom jeziku.
Riviera Split, istok i zapad – brdsko-biciklističke rute	Informativna karta brdsko-biciklističkih ruta na Splitskoj rivijeri i otocima Čiovo i Šolta, s uključenim turističkim informacijama i QR kodovima za spajanje na mrežne stranice Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije s više informacija o svakoj ruti.
Podstrana u Poljicima	Monografija na hrvatskom i engleskom jeziku. Opisuje povijest, kulturnu baštinu i atrakcije na području nekadašnje Poljičke kneževine.

Izvor: IZTZG, prema uvidu u tiskane publikacije ustupljene od TZ Općine Podstrana

Uz navedene publikacije, TZ Općine Podstrana koristi i monografiju „Podstrana slikom i riječju“ koja opisuje prirodnu i kulturno-povijesnu baštinu Podstrane, u nakladi Centra za kulturu Općine Podstrana.

Na mrežnoj stranici Turističke zajednice u digitalnom obliku dostupna je samo informativna karta Podstrane i SDŽ. Brošure i monografije nisu dostupne u digitalnom obliku, no njihova tematika pokrivena je u obliku *hiperlinka*.

Središnje informacijsko mjesto je **mrežna stranica** [Visit Podstrana - Turistička zajednica Podstrana](#). Sadržaj je bogat i dinamičan, obogaćen fotografijama, video zapisima i virtualnom šetnjom. Tekstovi su čitljivi, jasni i pismeno strukturirani te su dostupni na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Mrežna stranica ima definiranu politiku zaštite osobnih podataka. Ne sadrži Izjavu o pristupačnosti u skladu sa Zakonom o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora Republike Hrvatske (NN 17/19, prema Direktivi (EU) 2016/2122 Europskog parlamenta i Vijeća o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora, utvrđenu Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2018/1523. Ne nude se opcije prilagodbe poput povećanja teksta i promjene kontrasta, odnosno nisu osigurane postavke pristupačnosti za osobe s oštećenjem vida, sluha i ostalim invaliditetima.

URL se lako poistovjećuje sa destinacijom. Istaknut je logotip TZ Općine Podstrana u zaglavlju. Sadrži aktivne ikone na Facebook, X i Pinterest, ne i na Instagram. Također, sadrži aktivne logotipe Hrvatska365, Central Dalmatia i Hrvatska Puna života na čije se stranice automatski spaja klikom.

Sadrži kontakte (e-mail, telefon) Turističke zajednice Općine Podstrana te interaktivnu kartu.

Sama stranica je organizirana kroz izbornik u kojem se nalaze:

- Turizam: sakralni, kulturno-povijesni, obiteljski odmor, gastronomija, cikloturizam
- Aktivnosti: Via ferrata Perunika, biciklizam, preporuke, penjalište, planinarski putovi, šetnica uz Žrnovnicu i lungomare, kajak
- Smještaj: objekti u domaćinstvu, poslovni objekti, hoteli, kuće s bazenom, uz navođenje lokacije, e-maila, telefona i mrežne stranice (ako postoji), a za hotele i kratke opise
- Podstrana: lokacija, povijest, kulturna baština, plaže, rijeka, planina
- Događanja: dodatni izbornik prema vremenu održavanja i vrsti događanja

- Gastro vodič: Ponuda restorana s kontaktom i pretraživačem prema lokaciji i vrsti
- Novosti

Do svih sadržaja dolazi se *skrolanjem*, a ne postoji podizbornik u glavnom izborniku što otežava pronalaženje sadržaja. Ne postoji glavni pretraživač za ciljno pretraživanje smješten u zaglavlju svih stranica, već samo na nekim stranicama i do njega se isto dolazi *skrolanjem*. Postoji i dodatni izbornik koji uključuje virtualnu šetnju, o Podstrani (kako do Podstrane, prirodne i zemljopisne značajke, povijest, biljni i životinjski svijet, okruženje, multimediju, info (servisne i korisne informacije, vozni redovi), eVisitor, kutak za iznajmljivače i o nama. Ovaj izbornik nudi opciju podizbornika gdje je potrebno.

Uvidom u osnovne metrike Google Analytics-a za 2025. godinu utvrđeno je:

- Prosječno vrijeme angažmana po aktivnom korisniku iznosi 39 sekundi.
- Ukupan broj pregleda je 106 tisuća.
- Aktivnih korisnika bilo je 45.000, a povratnih korisnika 6.600 tisuća.
- Primarni kanali dolaska korisnika na mrežnu stranicu su: organsko pretraživanje (65,06%), direktni pristup (15,56%), plaćeni društveni mediji (8,03%), preporuka (6,86%) i organski društveni mediji (3,96%).
- Pet najposjećenijih stranica su: Visit Podstrana, Događanja, Homepage, Advent u Podstrani otvara svoja vrata 31.12. i Popis smještaja, a slijede pregledi glazbenih manifestacija, Podstranskog kulturnog ljeta, planinarskih staza i drugo.
- Najbrojniji posjetitelji mrežnih stranica su iz Hrvatske (71,2%), Kine (6,06%), Njemačke (5,2%), Bosne i Hercegovine (2,67%) te Slovenije i Singapura (1,6%).
- Najveća posjećenost ostvaruje se u prosincu te tijekom srpnja i kolovoza.

Mrežna stranica sadrži datoteku *robots.txt*, ne sadrži kanonsku oznaku, koristi *hreflang*, postoje OpenGraph meta oznake i postoji *sitemap.xml*, minifikacija npr. za JavaScript i CSS datoteke se ne koristi, primjenjuje se automatski generirana stranica 404. Brzina učitavanja mrežne stranice prema Google Page Speed Test za desktop računala i odvojeno za mobilne uređaje se ocjenjuje uspješnom, s maksimalnim prosječnim učitavanjem 1.7 sekundi sadržaja najveće veličine, prvim učitavanjem sadržaja od 1,1, odnosno 1,2 sekunde.

Osim na mrežnim stranicama Visit Podstrana, Turistička zajednica Općine Podstrana promovira se i putem **društvenih mreža**, kao Visit Podstrana, prvenstveno Facebooka i Instagrama. Profil na Instagramu broji 3.373 pratitelja i 614 objave, a na Facebook profilu ima 6 tisuća pratitelja i preko 1,7 tisuća objava. Sadržaj je dostupan na hrvatskom jeziku. Opisi profila sadrže osnovne kontaktne informacije te poveznice na službene mrežne stranice. Objave su pretežito informativnog i promotivnog karaktera te se odnose na turistička događanja, kulturne manifestacije, sportske aktivnosti, prirodne atrakcije, lokalnu gastronomiju i druge sadržaje turističke ponude Podstrane. Sadržaj objava najčešće je popraćen kvalitetnim fotografijama i videozapisima koji prikazuju autentične doživljaje destinacije. Tekstovi su sažeti, informativni i pozivajući. U sadržaju su povremeno prisutni *hashtagovi* i poveznice, povremeno se označavaju partneri, organizatori događanja, lokalni pružatelji usluga i druge institucije, čime se povećava doseg objava i potiče suradnja među dionicima destinacije. Interakcija korisnika ostvaruje se putem „sviđanja“, a rjeđe i komentara i dijeljenja objava. Najveći interes pratitelja ostvaruju objave

povezane s manifestacijama i kulturnim programima te atraktivnim fotografijama prirodnih i obalnih lokaliteta. Nisu uočene učestale nagradne igre, ankete ili drugi oblici sadržaja kojima bi se dodatno poticalo uključivanje pratitelja i njihovo stvaranje sadržaja. Nije uočeno korištenje lokacija u objavama kako bi se povećala vidljivost. Nužno je daljnje jačanje prisutnosti na Instagram Reelsu i TikToku kroz autentične prikaze destinacijskih iskustava, suradnju s turističkim *influencerima* i kreatorima sadržaja te korištenje sadržaja koji generiraju sami turisti i posjetitelji.

5. PRIHVATNI KAPACITETI DESTINACIJE

Koncept prihvatnog kapaciteta ključan je alat u dugoročnom i održivom upravljanju turističkim destinacijama. Odnosi se na optimalan broj posjetitelja koje određeno područje može primiti, a da se pritom ne naruši ravnoteža između okolišnih, gospodarskih i društvenih sastavnica te da se ne umanjuje kvaliteta turističkog doživljaja. Prekomjerna turistifikacija može dovesti do degradacije prirodnih i kulturnih resursa, smanjenja kvalitete života stanovnika te pada zadovoljstva gostiju. Ovaj koncept omogućuje mjerenje stvarnog pritiska turizma na infrastrukturu, lokalnu zajednicu i prostorne resurse. Koncept prihvatnog kapaciteta proizlazi iz pet međusobno povezanih kategorija: (1) ekološko-okolišni kapacitet, (2) fizičko-infrastrukturni kapacitet, (3) društveno-perceptivni kapacitet, (4) ekonomski nosivi kapacitet i (5) psihološki kapacitet na čijoj se kombinaciji treba temeljiti i prihvatni kapacitet Podstrane. Upravljanje turizmom u destinaciji znači prepoznavanje kritičnih ograničenja u ovim kategorijama i usmjeravanje budućih upravljačkih mjera i intervencija prema prepoznatim ograničenjima. S obzirom na stalne promjene u društvu, klimi, gospodarstvu kao i u odnosu prema turizmu, prihvatni kapacitet je potrebno promatrati kao dinamičan i prilagodljiv sustav. Pokazatelji razmatrani u ovom poglavlju dijele se u dvije skupine: obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta destinacije (OPPK) i dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta destinacije (DPPK).

5.1. Turističko zoniranje Općine Podstrana

Prema Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, za izračun prihvatnog kapaciteta na razini destinacije potrebno je definirati područje obuhvata za koji se izrađuje izračun prihvatnih kapaciteta poštujući strateške dokumente koji su definirali rivijeru, kraj, područje, otok, klaster i druge prepoznate turističke cjeline sukladno Zakonu o turizmu.

Turistička zajednica Općine Podstrana samostalno izrađuje izračun prihvatnih kapaciteta te nije dio regionalne koordinacije sa ciljem postizanja utvrđivanja mogućnosti da se izračun prihvatnog kapaciteta izradi za područje obuhvata više turističkih zajednica koje imaju obavezu izrade izračuna prihvatnih kapaciteta.

Prostorno-funkcionalne zone utvrđuju se analizom prikupljenih podataka temeljem sljedećih kriterija:

- administrativni ustroj jedinice(a) lokalne samouprave (npr. naselja, gradske četvrti i sl.);
- prostorne tipologije određene različitim reljefnim i prirodnim obilježjima, kulturno-povijesnim nasljedom, razinom naseljenosti, razinom urbaniteta te sadržaja i sl.;
- intenzivnost/razina turističke aktivnosti, područja sličnog ili istog intenziteta sezonalnosti i ponude turističke infrastrukture; i
- područja s istim ili sličnim pretežitim portfeljom turističkih proizvoda.

Analizom administrativnih jedinica, utvrđeno je da se Općina Podstrana sastoji od deset naselja: Podstrana - Grbavac, Podstrana - Grljevac, Podstrana - Miljevac, Podstrana - Mutogras, Podstrana - Sita, Podstrana - Strožanac Donji, Podstrana - Strožanac Gornji, Podstrana - Sv. Martin,

Podstrana - Žminjača te Gornja Podstrana. Sva ova naselja su relativno nova budući da je Općina do unatrag nekoliko godina bila ustrojena kao jedno naselje.

Smislena podjela u zone temeljem analize naselja kao administrativnih jedinica nije moguća budući da su sva naselja slična po reljefnim i prirodnim obilježjima, kulturno-povijesnom naslijeđu, razini naseljenosti, urbanizma, intenziteta turističke aktivnosti i sezonalnosti.

Izuzetak bi moglo biti jedino naselje Gornja Podstrana, i to u smislu portfelja turističkih proizvoda. U tom slučaju Općina bi bila podijeljena u dvije zone:

- Zona I. koja bi obuhvaćala sva ostala naselja osim Gornje Podstrane, a uključivala bi primarno tradicionalni odmorišni turizam uz more i na plažama, i
- Zona II. koja bi pokrivala područje naselja Gornja Podstrana, a obuhvaćala bi portfelj koji bi se više koncentrirao na aktivni turizam, ciklo turizam, ruralni turizam i kulturno-vjerski turizam, a koji su vezani i za naselja iz prethodno razmatrane Zone I.

No, za Gornju Podstranu ne bi imalo opravdanosti raditi samostalno izračune prihvatnih kapaciteta budući da na tom području živi svega stotinjak stanovnika te se na tom području ne odvija značajnija turistička aktivnost.

Općina Podstrana niti jednim svojim važećim strateškim ili operativnim dokumentom ne zonira prostor. Izuzetak je Odluka o privremenoj zabrani izvođenja građevinskih radova u 2026. godini Općine koja dijeli Općinu u dvije zone:

- I. zona – područje od obale do državne ceste D8 te pojas između rijeke Žrnovnice do Poljičke ceste,
- II. zona – pojas od državne ceste D8 odnosno od Poljičke ceste pa do granice građevinskog područja naselja sukladno Prostornom planu uređenja Općine Podstrana te naselje Gornja Podstrana.

Slika 8. Prikaz maksimalne širine Općine Podstrana korištenjem MIC metode

Izradio: Luka Valožić, Institut za turizam

U smislu turističkih aktivnosti, ovakvo zoniranje nije prihvatljivo budući da se turistička aktivnost jednako odvija i preko državne ceste D8 što je potvrđeno i neuspjelim pokušajem zoniranja za naplatu boravišnih pristojbi.

Korištenjem MIC metode (eng. *maximum inscribed circle*), kao standardne metode za računanje širine neke površine, utvrđeno je kako je I. zona iz spomenute Odluke zapravo vrlo uski pojas uz samo more, maksimalne širine 230 m čime jesu obuhvaćene hotelske kuće, ali ne i glavnina drugih turističkih sadržaja, atrakcija i smještajnih kapaciteta pa se to ne čini kao prihvatljiv kriterij.

Korištenjem MIC metode, na podacima iz Registra prostornih jedinica Državne geodetske uprave, kao i na GIS slojevima katastarskih čestica katastarskih Općina Donja i Gornja Podstrana, širina Općine u najširem dijelu iznosi 2.284 m. Možemo zaključiti da je Podstrana tipična rivijerna destinacija, vrlo izdužene i uske površine.

Slijedom ovdje navedenih argumenata te nakon niza razgovora sa čelnicima Općine i Turističke zajednice, usuglašeno je da zoniranje Općine Podstrana nije provedivo prema postavljenim kriterijima te da nije objektivno niti opravdano, uvažavajući načela ekonomičnosti i učinkovitosti.

5.2. Obvezni pokazatelji prihvatnog kapaciteta

OPPK 1.1. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom cjelokupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju lokalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva.

Gledajući sve ispitanike, 53,7% percipira turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika. No, gledano prema ostvarivanju prihoda od turizma, 81,3% ispitanika koji imaju prihode od turizma percipira turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika, dok samo 33,8% ispitanika koji nemaju prihode od turizma percipiraju turizam kao faktor povećanja blagostanja stanovnika. Oko 58% ispitanika izjavilo je da nemaju nikakve prihode od turizma, a među ispitanicima koji imaju prihode od turizma, znatno su brojniji ispitanici kojima je turizam dodatni izvor prihoda (36% svih ispitanika) u odnosu na one ispitanike kojima je turizam glavni izvor prihoda (6% svih ispitanika).

Može se zaključiti da je percepcija turizma kao faktora povećanja blagostanja stanovnika na srednjoj razini, s velikom razlikom u stavu ispitanika koji imaju i nemaju prihode od turizma.

OPPK 2.1. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Pokazateljem se definira omjer ukupnog broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam (kuće i stanove za odmor iz podataka Porezne uprave umanjene za kuće i stanove za odmor s rješenjem o pružanju komercijalnih usluga smještaja) u destinaciji, u odnosu na stotinu stalnih stanovnika. Time se procjenjuje intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone

(mjerene mjesecom s najvećim ostvarenim brojem noćenja u godini) stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor i infrastrukturu.

Uzimajući u obzir podatke o broju kreveta u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima iz sustava eVisitor i podatke o broju stanovnika, vrijednost pokazatelja u 2024. godini je 75,7 kreveta na 100 stanovnika, dok je u 2023. i 2022. bila 76,9, odnosno, 75,7 kreveta na 100 stanovnika.

Vrijednost pokazatelja, iako visoka, pokazuje smjer pada, kao posljedica rasta broja stanovnika. Prema procjenama Državnog zavoda za statistiku, na području Općine Podstrana 31. 12. 2024. živjelo je 11.825 stanovnika, dok je 31. 12. 2014. živjelo 10.055 stanovnika.

OPPK 2.2. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Pokazateljem se definira omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju (kućama i stanovima za odmor) u destinaciji u odnosu na 100 stalnih stanovnika. Procjenjuje se intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i na prostor te infrastrukturu.

Uzimajući u obzir podatke o broju kreveta u nekomercijalnom smještaju iz sustava eVisitor i podatke o broju stanovnika, vrijednost pokazatelja u 2024. godini je 1,90 kreveta na 100 stanovnika, dok je u 2023. i 2022. bila 1,84, odnosno, 1,81 kreveta na 100 stanovnika.

Pokazatelj ne predstavlja ugrozu prihvatnim kapacitetima.

OPPK 2.3. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Pokazateljem se definira odnos broja smještajnih objekata za iznajmljivanje u domaćinstvu te kuća/stanova za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam prema broju stanova za stalno stanovanje u destinaciji. Veliki broj nekretnina koje služe kao smještajni objekti u domaćinstvu te kuće i stanovi za odmor mogu promijeniti prirodu destinacije kada preraste broj objekata za stalno stanovanje. Svrha ovog pokazatelja je na vrijeme to prepoznati.

Za izračun ovog pokazatelja kao broj stanova za stalno stanovanje uzet je ukupan broj stanova u Podstrani prema popisu 2021. godine (5.966), dok je broj smještajnih objekata preuzet iz sustava eVisitor. Vrijednost pokazatelja za 2024. je 1:4,92, što znači da na jedan smještajni objekt u domaćinstvu, odnosno u kućama i stanovima za odmor dolazi 4,92 stanova za stalno stanovanje.

Potrebno je napomenuti da su prema popisu stanovništva iz 2021. godine, u Podstrani od 5.966 stanova za stalno stanovanje bila nenastanjena 2.573 stana (43%). Nadalje, prema podacima DZS-a, od 2022. do 2024. u Podstrani su izgrađene 403 nove stambene jedinice, ali njihova namjena nije poznata.

Prema Smjernicama za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, u perspektivi, poželjno je razmotriti izračun pokazatelja temeljem površine objekata.

OPPK 2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m² građevinskog područja naselja

Pokazateljem se definira ukupan broj registriranih stalnih kreveta u komercijalnom smještaju i kućama i stanovima za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam po izgrađenih 100 m² građevinskog područja naselja. S obzirom da se komercijalna i nekomercijalna turistička aktivnost može odvijati u zonama stanovanja i zonama mješovite namjene, sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora za turističku namjenu može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, stoga u izračun ne ulaze planirana (neizgrađena) područja.

Vrijednost pokazatelja u 2024. godini je bila 0,19 kreveta na 100 m² građevinskog područja naselja (ili 19 kreveta/ha građevinskog područja naselja). Ako se promatra vrijednost pokazatelja na izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja (podatak iz 2021. godine), onda je vrijednost pokazatelja 0,31 kreveta na 100 m².

Izazov u izračunu ovog pokazatelja je što se promatra isključivo površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja i mješovite namjene. U Podstrani je izazov izračunati aktualnu površinu izgrađenog građevinskog područja naselja, i dodatno trebalo bi isključiti, primjerice, kompleks hotela Lav kao turističku zonu te ovaj pokazatelj treba uzeti s oprezom.

OPPK 2.5. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Pokazatelj predstavlja postotne udjele stalnih kreveta po vrstama komercijalnih smještajnih objekata iz eVisitora (hoteli, kampovi, objekti u domaćinstvu i ostalo) te kuće i stanovi za odmor koji se ne koriste za kratkoročni najam u ukupnom broju raspoloživih stalnih kreveta u destinaciji. Ovim pokazateljem se nastoji prikazati stanje strukture ukupnog smještajnog kapaciteta u destinaciji što ukazuje na stupanj razvijenosti smještajne ponude, ali i tendencije u razvoju turizma na području destinacije.

Najviše kreveta nalazi se u objektima u Domaćinstvu, čak 77,08% kreveta. Slijede hoteli s 13,26% kreveta u ukupnom broju kreveta svih smještajnih kapaciteta. Ostali komercijalni smještaj ima manje od 10% u ukupnom broju kreveta.

Struktura smještajnih kapaciteta Općine Podstrana nije najpovoljnija. Potrebno je poticati smještajne kapacitete više kvalitete i povećanje udjela hotelskih kapaciteta u ukupnim smještajnim kapacitetima, moguće poticanjem dizanja kvalitete i pretvaranjem obiteljskog smještaja s više od pet soba u male i obiteljske hotele kako bi se privukli gosti više platežne moći u daljnjem razvoju.

Tablica 18. Pregled aktivnih turističkih objekata i struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima na području Općine Podstrana u 2024. godini

Vrsta	Broj objekata	Broj kreveta	Udio u ukupnim krevetima (%)	Zbirno
Hoteli	7	1.120	13,26	Hoteli i hosteli: 9 objekata, 1.228 kreveta
Hosteli	2	108	1,28	
Objekti u domaćinstvu	1.101	6.510	77,08	Obiteljski smještaj: 1.102 objekta, 6.516 kreveta
Objekti na OPG-u	1	6	0,07	
Apartman	29	333	3,94	Apartmani, kuće, sobe: 60 objekata, 701 krevet
Kuća za odmor	10	96	1,14	
Soba za iznajmljivanje	15	196	2,32	
Studio apartman	6	76	0,90	
UKUPNO	1.171	8.445	100,00	

Izvor: eVisitor, obrada IZTZG

OPPK 3.1. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Pokazateljem se definira prosječan dnevni broj turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupan broj stalnih stanovnika u vršnim danima turističke sezone. Nastoji se procijeniti intenzitet tzv. stacionarnog turizma koji ne uključuje jednodnevne posjetitelje i nautiku, odnosno razina objektivnog opterećenja koju stacionarni turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu.

Vrijednost pokazatelja za Podstranu za razdoblje od 2022. do 2025. godine prikazana je u Tablici 19.

Tablica 19. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Godina	2022.	2023.	2024.	2025.
Vrijednost pokazatelja	0,67	0,63	0,59	0,58

Izvor podataka: eVisitor, obrada IZTZG

Prema podacima, vrijednost pokazatelja za Podstranu pada, a u 2025. godini iznosila je 0,58. Dijelom je to posljedica rasta broja stanovnika u Podstrani (12% više u 2025. u odnosu na 2022. godinu), a dijelom i smanjenja broja turista u vršnim danima sezone.

Vrijednost pokazatelja se može ocijeniti kao visoka.

OPPK 3.2. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Zadovoljni gosti najbolji su promotori destinacije, vraćaju se, a često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na nezadovoljne goste. Praćenjem zadovoljstva turista i posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Pokazatelj daje procjenu udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni gužvama na ulicama, trgovima i atrakcijama (javnim prostorima) u mjestu u kojem borave. Dakle, ovim pokazateljem prati se udio turista i posjetitelja koje je zasmatala gužva na javnim prostorima u destinaciji i tako negativno utjecala na njihov boravak.

Izvor podataka je istraživanje turista. U odnosu na pitanje iz smjernica za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta, u istraživanju turista ispitanici su se mogli izjasniti je li ih neki element zasmetao jako, donekle, malo ili ništa, a u izračun je uzet udio onih turista koji su bili zasmetao jako ili donekle.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 13,5%. Udio turista nezadovoljnih radi gužve na ulicama, trgovima i atrakcijama je nizak te ne ukazuje na potrebu ograničavanja prihvatnih kapaciteta.

Za potrebe sljedećeg izvještavanja potrebno je usustaviti istraživanje stavova posjetitelja.

OPPK 4.1. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije

Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije važan je dio ukupne turističke ponude destinacije. Veća koncentracija atrakcija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije. Koncentracija atrakcija može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite atrakcija.

Na području Podstrane nema zaštićenih prirodnih područja, a u okviru projekta NATURA 2000 štiti se samo mali lokalitet, spilja Stražnica na obroncima Peruna na krajnjem sjeverozapadu Podstrane, važan zbog očuvanja rijetke vrste šišmiša. Radi se o praktički nedostupnom lokalitetu udaljenom od naselja, koji nije uređen za turističko posjećivanje pa tako nije ni izložen ugrozama.

Zaštićenih spomenika kulture ima osam, a uključuju arheološke lokalitete Gospa u Siti, Sv. Martin i Polača, crkvice Sv. Ante Padovanskog i Sv. Jure na Vršini, ljetnikovac Cindro, stari most preko rječice Žrnovnice i memorijalno obilježje Zmijski kamen. Među njima nešto veći značaj ima samo Crkva sv. Ante Padovanskog kao središnja točka donekle očuvanog tradicijskog naselja Gornja Podstrana, smještanog podalje od mora na visini iznad 200 metara nad morem. U manjoj mjeri značajni su i kameni most iz 19. stoljeća te kulturno-povijesno mjesto „Zmijski kamen“ pokraj šetnice uz rječicu Žrnovnicu.

Veću pozornost posjetitelja od svih zaštićenih lokaliteta privlače 533 metra visoko brdo Perun kao planinarska i penjačka destinacija, lijepo uređena biciklistička staza i šetnica uz more koja se proteže cijelom duljinom obale Općine te prethodno spomenuta šetnica uz Žrnovnicu. Ni za jednu od atrakcija ne vrši se naplata ulaznica. Pritisak posjetitelja na sve atrakcije je vrlo mali. Za to je dijelom zaslužna blizina gradova Splita i Trogira s obiljem kulturno-povijesnih atrakcija te kanjona Cetine i planina Mosor i Biokovo zbog mnoštva prirodno atraktivnih lokaliteta.

Iz toga proizlazi da nema potrebe za poduzimanjem posebnih mjera zaštite radi od negativnih utjecaja turizma ni za jedan od navedenih osam zaštićenih spomenika kulture na području Općine, kao ni za Stražnicu kao jedini prirodni lokalitet zaštićen u okviru Programa Natura 2000. Njegova površina u dijelu koji pripada općini Podstrana iznosi oko 200 hektara, dok podataka o površini koji zauzimaju zaštićeni spomenici kulture nema. No, radi se ne više od desetak hektara, jer se pod zaštitom nalaze samo navedeni lokaliteti, a ne i okolna područja. Mjere zaštite neće biti potrebne niti u doglednoj budućnosti jer se ne radi o atrakcijama većeg značaja, no preporučljiva su daljnja ulaganja u interpretaciju i uređenje kako bi se privukao veći broj posjetitelja.

U skladu s ovim zaključcima KMA iznosi 0,045 (DMA 9, a PZ cca 200 hektara), uz napomenu da je PZ realno znatno manji s obzirom da površina zaštićenog Natura 2000 lokaliteta uključuje i veliki prostor oko spilje kao osnovnog fenomena. Zaključno, na području Podstrane nema niti će u doglednoj budućnosti biti značajnijih pritisaka turizma na atrakcijsku osnovu.

OPPK 4.2. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije iskazana je dnevnim brojem uslužbenih osoba po sjedalu u vrijeme vršnih dana turističke sezone. Ugostiteljski sadržaji iz djelatnosti restorana te pripreme i usluživanja prehrane, pića i napitaka važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije te njihova veća koncentracija doprinosi povećanoj prepoznatljivosti destinacije. No, istodobno koncentracija ovih sadržaja može biti i generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz pritisak turista na neko područje, buku i sanitarne uvjete, narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika, ali i narušavanje zaštite spomenika kulture odnosno ukupne resursne osnove.

Na Području Podstrane locirano je više od 50 ugostiteljskih objekata, uključivo i restorane i barove u 7 hotela. Broj ugostiteljskih objekata ne predstavlja 'usko grlo' Podstrane, već prostor za daljnji rast i razvoj, primarno restorana s ponudom više kvalitete i cjelogodišnje ponude.

Najveći broj računa izdan je u vrijeme sezone (6-9), i to vezano uz obilježavanje blagdana poput Tijelova (19.6.) ili praznika poput Dana pobjede i domovinske zahvalnosti (5.8.) kada se organiziraju prigodne manifestacije koje privlače veći broj jednodnevnih posjetitelja iz okolnih općina i gradova, odnosno više domaćih posjetitelja.

Ograničenje izračuna ovog pokazatelja je nepostojanje točnog podatka o broju sjedala, odnosno stolica u ugostiteljskim objektima.

OPPK 4.3. Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujna u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj je ocjena kakvoće kopnene, odnosno morske vode za kupanje, koja daje informaciju o stanju voda/mora za kupanje i rekreaciju unutar vremenskog razdoblja trajanja sezone kupanja na lokacijama uzorkovanja. Ocjene su javno dostupne u cilju zaštite zdravlja kupaca, održivog gospodarenja plažama te informiranja javnosti.

Kakvoća mora za kupanje na plažama tijekom sezone kupanja (od lipnja do rujna) na području Općine Podstrana mjeri se na 4 mjerne postaje, u uvali Strožanac, nedaleko od plaža Hotela Lav,

Le Meridien Lav te Sv. Martina. Praćenje se obavlja prema standardima Uredbe kojom se uređuje kakvoća mora za kupanje. Pokazatelj se iskazuje kao konačna ocjena kakvoće mora za kupanje i prikazuje simbolom odgovarajuće boje: ocjena izvrsno - plavo; dobro - zeleno; zadovoljavajuće - žuto; nezadovoljavajuće - crveno. Na osnovi podataka iz 2024. godine kakvoća mora za kupanje bila je izvrsna (za 100% uzoraka).

Kakvoća mora za kupanje u 2024. bila je izvrsna (najviša razina kakvoće - plavo).

OPPK 4.4. Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone

Ovaj pokazatelj daje procjenu raspoloživog ukupnog kupališnog prostora u danima vršne turističke sezone po potencijalnom kupaču. Ukupni kupališni prostor je površina plaža te svih ostalih obalnih prostora koji se mogu koristiti za kupanje, a nisu razvojnim dokumentima određeni kao plaže. Kupališni prostori i plaže nezaobilazan su dio ponude Podstrane, a njihova raspoloživost može utjecati pozitivno ili narušiti kvalitetu destinacije iz percepcije turista i posjetitelja.

Prema javno dostupnim prostornim podacima Hrvatskog hidrografskog instituta, duljina obalne crte Općine Podstrana je 10,89 km. Prema Strategiji razvoja turizma Općine Podstrana za razdoblje 2022. - 2027. na području Općine Podstrana evidentirano je ukupno sedam morskih plaža koje sukladno funkcionalnim cjelinama Splitsko-dalmatinske županije pripadaju Splitskoj rivijeri, od kojih je šest danas aktualno, i to: Strožanac, Mutogras, Grljevac, Grbavac, Porat i Šćadin. Prema procjeni Instituta za turizam, ukupna površina plaža i kupališnog prostora na području Općine Podstrana je 106.700 m².

Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone u 2024. godini je bila 31,07 m² po kupaču ako su potencijalni korisnici samo turisti uz faktor istodobnosti 0,5. Ako se u izračun uključe i stanovnici Podstrane uz faktor istodobnosti 0,25, onda je površina plaže po kupaču 16,70 m².

U izračun ovog pokazatelja nisu uključeni jednodnevni posjetitelji budući da Podstrana nije odredište jednodnevnih plažnih posjetitelja.

OPPK 4.5. Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujn u odnosu na ostatak godine

Kvaliteta zraka postala je jedna od ključnih informacija prilikom odabira destinacije. Za takve informacije dostupni su brojni svjetski, europski i nacionalni portali i preglednici. Za određivanje kategorije kvalitete zraka uzimaju se u obzir koncentracije svih onečišćujućih tvari u zraku te se preuzima informacija o stupnju kvalitete zraka iz preglednika Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije i Državnog hidrometeorološkog zavoda (MZOZT/DHMZ).

Na najbližoj postaji državne mreže aglomeracije Split (HR ST) na kojoj se obavlja mjerenje svih propisanih onečišćujućih tvari u zrak podaci za razdoblje ljetne sezone (15. 6. do 15. 9. 2024.) pokazali kako kvaliteta zraka ne odstupa u odnosu na ostatak mjeseci u istoj godini, odnosno da je prve (I) kvalitete (čist ili neznatno onečišćen zrak). Od 9. 12. 2024. aktivna je županijska (lokalna) mreža za praćenje kvalitete zraka u naselju Podstrana (postaja Strožanac, SD05), koja

mjeri dušikov dioksid i sumporov dioksid za koje granične i ciljane vrijednosti u mjesecima dosadašnjeg rada nisu prekoračene.

Pokazatelj je ocjena kvalitete zraka koja daje informaciju o razini onečišćenosti zraka na području jedinica lokalne (regionalne) samouprave u cilju zaštite zdravlja ljudi, održivosti destinacije te informiranja javnosti.

Podstrana ima zrak prve (I) kvalitete. Kvaliteta zraka ne odstupa u mjesecima ljetne turističke sezone 2024. godine, u odnosu na ostatak godine.

OPPK 4.6. Utjecaj turizma na izgled destinacije

Ovaj pokazatelj izražava udio (%) stalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na izgled destinacije. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na izgled Podstrane – postaje li ona uslijed turističkog razvoja ružnija ili ljepša?“. Na postavljeno pitanje ispitanici su mogli dati odgovor od 1 (puno ružniji) do 5 (puno ljepši), a smatra se da ispitanik ima pozitivnu percepciju utjecaja turizma na izgled destinacije ako je dao ocjenu 4 ili 5.

Udio ispitanika s pozitivnom percepcijom turizma na izgled destinacije je 37,8%. Pozitivna percepcija utjecaja turizma na izgled destinacije prisutnija je kod ispitanika koji imaju prihode od turizma (46,7%) u odnosu na one ispitanike koji nemaju prihoda od turizma (31,3%).

Pozitivna percepcija lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na izgled destinacije Podstrana je na niskoj do srednjoj razini.

OPPK 4.7. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Ovaj pokazatelj izražava udio (%) stalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz odgovora na pitanje „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Podstrani, je li turizam javni prostor (šetnice, ulice, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?“ iz ankete lokalnog stanovništva. Na postavljeno pitanje ispitanici su mogli dati odgovor od 1 (puno manje) do 5 (puno više), a smatra se da ispitanik ima pozitivnu percepciju utjecaja turizma na korištenje javnog prostora ako je dao ocjenu 4 ili 5.

Udio ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na korištenje javnog prostora je 52,7%. Ispitanici koji imaju prihode od turizma imaju izraženiju pozitivnu percepciju utjecaja turizma na korištenja javnog prostora (64,8%) u odnosu na ispitanike koji nemaju prihode od turizma (43,6%).

Pozitivna percepcija lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na korištenje javnog prostora je na srednjoj razini.

OPPK 4.8. Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Zadovoljni turisti najbolji su promotori destinacije, a često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na nezadovoljne. Praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti

na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Preporuča se praćenje zadovoljstva ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti), kao i glavnih atrakcija. Pokazatelj daje procjenu udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni ljepotom i uređenošću mjesta. Stoga bi ovaj pokazatelj mogli podijeliti na tri odvojena pokazatelja: zadovoljstvo ljepotom mjesta, zadovoljstvo uređenošću mjesta i zadovoljstvo uređenošću glavnih atrakcija u mjestu. Izvor podataka za ove pokazatelje je istraživanje turista. U anketi nije bilo pitanja o zadovoljstvu uređenošću glavnih atrakcija u mjestu pa taj pokazatelj nije izračunat. Pitanja „Ocijenite stupanj zadovoljstva ljepotom mjesta na skali od 1-u potpunosti nezadovoljan/na do 7-u potpunosti zadovoljan/na.“ te „Ocijenite stupanj zadovoljstva uređenošću mjesta na skali od 1-u potpunosti nezadovoljan/na do 7-u potpunosti zadovoljan/na.“ se koriste za izračun pokazatelja zadovoljstva ljepotom mjesta te zadovoljstva uređenošću mjesta promatranjem udjela ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednosti pokazatelja su:

- Zadovoljstvo ljepotom mjesta: 99,5%
- Zadovoljstvo uređenošću mjesta: 94,6%

Turisti su iskazali vrlo visok stupanj ljepotom mjesta i uređenošću mjesta.

U perspektivi treba uvesti i ocjenu zadovoljstva uređenošću glavnih atrakcija te proširiti bazu ispitanika na posjetitelje i turiste u nekomercijalnom smještaju.

OPPK 5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Karte buke čine stručnu podlogu za izradu prostornih planova te su koristan instrument upravljanja bukom okoliša. Omogućavaju izradu akcijskih planova, učinkovitije prostorno planiranje, planiranje zaštite postojećih prostora od izvora buke te provedbu akustičkog planiranja, kao i ocjenjivanja izloženosti stanovništva prekomjernim razinama buke. Zaštitu od buke obavezni su provoditi i osigurati njezino provođenje tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Gospodarski subjekti u djelatnostima ugostiteljstva i trgovine prije ishoda rješenja o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta (MTU) moraju ishoditi rješenje Ministarstva zdravstva da su ispunjeni uvjeti zaštite od buke.

Pokazatelj prati razinu buke u vanjskom prostoru u danima vršne sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene koje su od interesa za turizam.

Općina Podstrana nema izrađene karte buke pa ovaj pokazatelj nije izračunat, no rezultate je moguće interpretirati iz pokazatelja 5.2. i 5.3.

OPPK 5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva, no s druge strane može predstavljati ograničavajući faktor razvoja. Primjer toga je nepovoljan utjecaj buke na život u destinaciji radi povećanog intenziteta turizma, osobito u noćnim satima u centru naselja. Buka je faktor iritacije koji doprinosi povećanom stresu u

svakodnevnom životu te tako može negativno utjecati na blagostanje lokalnog stanovništva, ali i na ugodnost boravka turista i posjetitelja. Znatna zastupljenost iritacije bukom signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost. Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih bukom tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz anketiranja lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavlja li buka u vrijeme turističke sezone veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“. Smatra se da je ispitanik iritiran bukom ako je odgovorio da buka predstavlja veliki problem.

Od ukupno 250 ispitanika, 28,4% smatra da je iritacija bukom kojoj su uzrok turističke aktivnosti veliki problem u destinaciji. Ukoliko se promatraju rezultati ankete koja je provedena među dijelom populacije koja nema koristi od turizma (146 ispitanika), taj je udio nešto veći i iznosi 35,6%. S druge strane, anketirani stanovnici koji imaju koristi od turizma manje su iritirani bukom od turizma. Od ispitanih 104, njih 18,3% odgovorilo je da je iritacija bukom veliki problem.

Općenito, iritacija lokalnog stanovništva razinom buke u vrijeme turističke sezone relativno je niska.

OPPK 5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva posjetitelja i zadovoljstva određenim elementima turističke ponude destinacije, važno je pratiti i eventualne negativne utjecaje na doživljaj boravka gostiju u našim destinacijama kao što je udio turista koje je zasmatala buka u mjestu boravka i tako negativno utjecala na kvalitetu njihovog boravka u destinaciji i na doživljaj destinacije. Ovaj pokazatelj daje procjenu udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja koji su nezadovoljni utjecajem buke na kvalitetu boravka u mjestu. U odnosu na pitanje iz smjernica za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta, u istraživanju turista ispitanici su se mogli izjasniti je li ih neki element zasmetao jako, donekle, malo ili ništa, a u izračun je uzet udio onih koji su bili zasmetani jako ili donekle.

Prema podacima TOMAS istraživanja provedenog 2022. - 2023. godine, na području klastera Splitska rivijera (bez Grada Splita), buku koja remeti komfor smještaja (odmor, spavanje), smatra smetnjom tek 0,2% ispitanih turista.

Utjecaj buke na kvalitetu boravka turista u destinaciji Podstrana je neznatan.

OPPK 6.1. Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Veliki broj nekretnina koji služe kao kuće i stanovi za odmor može promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Ovaj pokazatelj ukazuje na prepoznavanje ovog fenomena prije nego što postane problem.

Pokazateljem se definira udio kuća i stanova za odmor u ukupnom broju stambenih objekata u destinaciji. Za izračun ovog pokazatelja u 2024. godini kao ukupan broj stambenih jedinica za stalno stanovanje uzet je ukupan broj stanova u Podstrani prema popisu iz 2021. godine (7.148) uvećan za broj dovršenih stambenih jedinica (podaci DZS-a) u razdoblju od 2022. do 2024. godine

(402 stambene jedinice), dok je broj stambenih jedinica turističke namjene preuzet iz sustava eVisitor.

Vrijednost pokazatelja za 2024. je 14,7%. Ovakav niži udio smatra se pozitivnim pokazateljem održivosti destinacije Podstrana, a razlog se može naći u vrlo malom udjelu stambenih jedinica turističke namjene izvan smještajnih objekata samih domicilnih stanovnika.

OPPK 6.2. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području građevinskih područja naselja, uključujući gradnju na neizgrađenim dijelovima te rekonstrukciju i prenamjenu.

Pokazatelj nije izračunat zbog nedostupnosti podataka prostornih planova u vektorskom obliku pogodnom za obradu (GIS). Inicijalnom ekspertnom obradom i analizom dostupnih podataka (za pregled) utvrđena su neslaganja različitih slojeva prostornih podataka PPUO, DOF i DKP.

Potrebno je osigurati dostupnost podataka prostornih planova u vektorskom obliku pogodnom za obradu (GIS) kako bi se u pokazatelj mogao izračunati i dalje pratiti.

OPPK 6.3. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Pokazatelj predstavlja najveći mogući broj stambenih jedinica koji se može ostvariti na području neizgrađenih dijelova građevinskih područja, a temeljem uvjeta koji su propisani u prostornim planovima.

Nedostupnost kvalitetnih i točnih slojeva prostornih podataka onemogućava izračunavanje mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene GPN-a te je isto potrebno osigurati za buduće izračune i praćenje pokazatelja.

OPPK 6.4. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Pretvaranje stanova u turističke apartmane doprinosi ekonomskim koristima za lokalnu zajednicu, ali može potaknuti niz negativnih učinaka poput ekonomske nejednakosti, nepristupačnosti stanovanja za lokalno stanovništvo (uslijed previsokih cijena i/ili nedovoljne dostupnosti), gentrifikacije i gubitka kulturnog identiteta.

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika s negativnom percepcijom 'apartmanizacije' u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka prikupljenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Podstrani zbog toga lošiji ili bolji?“. Na postavljeno pitanje ispitanici su mogli dati odgovor od 1 (puno lošiji) do 5 (puno bolji), a smatra se da ispitanik ima negativnu percepciju utjecaja pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života ako je dao ocjenu 1 ili 2.

Lokalno stanovništvo pokazuje prisutnost srednje visoke razine negativne percepcije pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u mjestu, s velikom razlikom u stavu između ispitanika koji imaju, odnosno nemaju prihode od turizma.

Udio ispitanika s negativnom percepcijom pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u mjestu je 58,4%. Negativna percepcija je viša kod ispitanika koji nemaju prihode od turizma (71,7%) u odnosu na ispitanike koji imaju prihode od turizma (40,0%).

OPPK 7.1. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - voda

Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama. Pokazatelj je procjena udjela turističkih objekata u vršnom opterećenju vodovodne mreže, odnosno daje uvid u opterećenje na vodovodnu mrežu (i posredno na vodne resurse) koju stvaraju turističke aktivnosti u destinaciji, a na osnovi podataka o finalnoj potrošnji vode u kućanstvima i smještajnim objektima. Izračun se temelji na sezonalnosti.

Omjer potrošnje vode turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju¹⁶ u odnosu na potrošnju vode lokalnog stanovništva nije bilo moguće izračunati radi nedostupnosti podataka. Potrebno je uspostaviti tijek podataka za iduće plansko razdoblje.

OPPK 7.2. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija

Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje. Time daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.

Omjer potrošnje električne energije koju su u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju potrošili turisti u odnosu na lokalno stanovništvo izraženo u postotku je 149,27% (1:49).

OPPK 7.3. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Površina javne namjene je svaka površina čije je korištenje namijenjeno svima i pod jednakim uvjetima (javne ceste, nerazvrstane ceste, ulice, biciklističke staze, pješačke staze i prolazi, trgovi,

¹⁶ Prilikom izračuna pokazatelja 7.1 (voda) i 7.2. (električna energija) u obzir su uzeti podaci o broju noćenja turista koji borave u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju. Podaci o broju noćenja u nekomercijalnom smještaju nisu pouzdani u mjeri u kojoj su pouzdani podaci o komercijalnom smještaju turista. Preporuka je u narednom vremenu unaprijediti praćenje broja turista u nekomercijalnom smještaju na razini destinacije.

tržnice, igrališta, parkirališta, groblja, parkovne i zelene površine u naselju, rekreacijske površine i sl.). Ekspertnom procjenom se utvrđuje koje površine će biti uključene u izračun temeljem njihove uključenosti u turističke tokove. Pokazatelj prati broj zaposlenih radnika na održavanju javnih površina u odnosu na ukupnu površinu (m²) javnih površina, što je jedna od pretpostavki za održavanje čistoće, sigurnosti i estetske privlačnosti destinacije.

Ukupni broj djelatnika zaposlen na održavanju javnih površina u Općini Podstrana je 20. Površina javnih površina iznosi 21,04 ha tj. 210.400 m². Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju iznosi 10.520 m² javnih površina po djelatniku.

Ograničenje ovog pokazatelja je da sam broj djelatnika ne daje uvid u učinkovitost i kvalitetu obavljenih radova, kao ni u učestalost održavanja.

OPPK 7.4. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Pokazatelj prati količinu otpada koju je moguće prikupiti u destinaciji/zoni s raspoloživim ljudskim i tehnološkim kapacitetima. Mjerenje kapaciteta radne snage i tehničkih resursa za održiv i efikasan odvoz otpada ključno je za očuvanje čistoće, sigurnosti i zdravlja destinacije.

Podaci o kapacitetima za odvoz otpada nisu dostupni budući da su isti u nadležnosti gradske komunalne tvrtke.

Preporuka je napraviti procjenu podataka do sljedećeg izračuna kako bi se pokazatelj mogao izračunati i pratiti.

OPPK 7.5. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Turisti stvaraju znatne količine otpada zbog čega može doći do vizualne degradacije prostora, izazova adekvatnog zbrinjavanja otpada pa i rizika po ljudsko zdravlje. Stoga je potrebno pratiti ovaj pokazatelj koji predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni neprimjerenim odlaganjem otpada tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj je izračunat temeljem podataka prikupljenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“. Smatra se da je ispitanik iritiran neprimjerenim odlaganjem otpada ako je odgovorio da je neprimjereno odlaganje otpada veliki problem.

Od ukupno 251 ispitanika, njih 150, odnosno 59,8% smatraju da se otpad neprimjereno odlaže. Ukoliko se promatraju rezultati ankete koja je provedena među dijelom populacije koja nema koristi od turizma (147 ispitanika), taj je udio nešto veći i iznosi 63,3%. S druge strane, anketirani stanovnici koji imaju koristi od turizma (104) generalno su manje iritirani neprimjerenim odlaganjem otpada, odnosno njihov udio iznosi 54,8%.

Neprimjereno odlaganje otpada u vrijeme turističke sezone predstavlja srednje veliki problem za lokalno stanovništvo.

OPPK 8.1. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Pokazatelj se odnosi na opterećenje glavne cestovne mreže u destinaciji i opterećenje pristupnih cesta prema destinaciji (državne, županijske, lokalne i nerazvrstane) važnih za turističke tokove. Praćenjem ovog pokazatelja mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju te smjernice za povećanje propusne moći prometne infrastrukture u budućem razdoblju odnosno, sagledati potrebe za buduću prometnu potražnju te izgradnju nove prometne infrastrukture.

Tablica 20. Brojenje prometa, državne ceste, brojačka mjesta u Podstrani i susjednim JLS, 2024.

Oznaka ceste	Brojačko mjesto		Promet		Način brojanja	Brojački odsječak		
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP		Početak	Kraj	Duljina (km)
8	5422	Stobreč	57083	63561	NAB	D410	Ž6142	4.2
8	5902	Jesenice	11470	13922	NAB	Ž6162	L67112	2.7

Izvor: <https://hrvatske-cestes.hr/hr/stranice/promet-i-sigurnost/dokumenti/14-brojenje-prometa>

Tablica 21. Brojenje prometa, državne ceste, brojačka mjesta u Podstrani i susjednim JLS, 2023.

Oznaka ceste	Brojačko mjesto		Promet		Način brojanja	Brojački odsječak		
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP		Početak	Kraj	Duljina (km)
8	5422	Stobreč	55929	62682	NAB	D410	Ž6142	4.2
8	5902	Jesenice	11582	14055	NAB	Ž6162	L67112	2.7

Izvor: <https://hrvatske-cestes.hr/hr/stranice/promet-i-sigurnost/dokumenti/14-brojenje-prometa>

Tablica 22. Brojenje prometa, županijske ceste, brojačko mjesta u Podstrani, 2024.

Oznaka ceste	Brojačko mjesto		Promet		Način brojanja	Brojački odsječak		
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP		Početak	Kraj	Duljina (km)
6142	5513	Strožanac	15588	18449	NAB	D8	G.A.P.	1.9

Izvor: <https://hrvatske-cestes.hr/hr/stranice/promet-i-sigurnost/dokumenti/14-brojenje-prometa>

Tablica 23. Brojenje prometa, županijske ceste, brojačko mjesta u Podstrani, 2023.

Oznaka ceste	Brojačko mjesto		Promet		Način brojanja	Brojački odsječak		
	Oznaka	Ime	PGDP	PLDP		Početak	Kraj	Duljina (km)
6142	5513	Strožanac	14372	16409	NAB	D8	G.A.P.	1.9

Izvor: <https://hrvatske-cestes.hr/hr/stranice/promet-i-sigurnost/dokumenti/14-brojenje-prometa>

Iz podataka prikupljenih brojanjem prometa na državnim i županijskim cestama (tablice 20. – 23.), vidljivo je intenziviranje prometa između 2023. i 2024. godine (indeks rasta 1,4%) na DC8 čiji brojački odsječak djelomično ulazi u područje Općine Podstrana (do ŽC6142). Sljedeći odsječak (od ŽC6162 do LC67112), koji se nalazi dijelom u Podstrani, a dijelom u Općini Dugi Rat, bilježi manji promet te je u padu za promatrano razdoblje (-0,94%). Blizu granice Grada Splita i Općine Podstrana, DC8 pretvara se iz brze gradske ceste s '2+2' vozne trake u arterijsku cestu s '1+1' trakom te je za očekivati da upravo na takvom mjestu promet (PLDP i PGDP) nadilazi okvirnu propusnu moć pa čak i teoretske vrijednosti. Brojenje prometa na županijskoj cesti 6142, također, ukazuje da se promet na njoj odvija na granici okvirne propusne moći za gradske arterijske ili sabirne ceste (1+1) te da se promet značajno povećao između 2023. i 2024. godine (indeks rasta 12,4%).

Osnovni prometni problem Općine Podstrana je izuzetno veliki promet na državnoj cesti DC-8 Jadranskoj magistrali koji cijele godine, a osobito u ljetnim mjesecima, uzrokuje nesnosne prometne gužve. Brojačko mjesto Stobreč u neposrednom susjedstvu Podstrane u smjeru Splita je 2023. godine iskazalo prosječni godišnji dnevni promet od 55.929 vozila, što je najviše u cijeloj Hrvatskoj, više i od prometa na većini dionica hrvatskih autocesta. Prosječni ljetni dnevni promet iznosio je 62.282 vozila, što je, također, najviše od svih hrvatskih državnih cesta, a veći promet od toga bilježi samo autocesta A-1 između čvora Lučko kod Zagreba i čvora Bosiljevo. Iako je promet vozila na brojačkom mjestu Jesenice na cesti DC-8 u smjeru Omiša znatno niži (godišnji dnevni prosjek 11.582 vozila, a ljetni 14.055 vozila), valja voditi računa da na području Općine Podstrana Jadranska magistrala ima samo dvije trake, dok u Stobreču na području Grada Splita ima četiri.

Izuzetno veliki promet bilježi i županijska cesta ŽC-6142 Podstrana - Žrnovnica - Naklice (godišnji dnevni prosjek 14.372 vozila, a ljetni 16.409 vozila), koja se koristi kao alternativna veza između Splita i Omiša u vrijeme najvećih prometnih gužvi. Iz toga proizlazi da na dvotračnoj Jadranskoj magistrali na području Podstrane godišnje u prosjeku prolazi više od 25.000 vozila dnevno, a ljeti više od 30.000. U periodu od 2015. do 2023. godine prosječni godišnji promet vozila na brojačkim mjestima Stobreč i Jesenice tek je neznatno porastao, a prosječni ljetni dnevni promet je čak pao, dok je u istom periodu na brojačkom mjestu Vučevica na autocesti A-1 značajno porastao, osobito u ljetnom periodu.

Osim u prezentiranim podacima, u Strateškom planu razvoja Općine Podstrana 2021. – 2025. ističe se prometno opterećenje Općine kao problema šireg prostora Urbane aglomeracije Split, a posebno se naglašava problematika prometa tijekom turističke sezone. Nadalje, stanje županijske ceste 6162 koje spaja naselje Gornju Podstranu s državnom cestom ocjenjuje se kao nepovoljno i nezadovoljavajuće zbog uskog kolnika, velikog nagiba i oštih zavoja. To je ujedno i jedina asfaltirana prometnica koja povezuje dva građevinska područja naselja dviju katastarskih općina Gornje i Donje Podstrane.

Zaključno, Jadranska magistrala na području Podstrane nije u mogućnosti prihvatiti veći promet od postojećeg.

Iz podataka prikazanih u Tablici 24. vidljivo je da je prihvatni kapacitet Podstrane u cestovnom prometu već sada premašen, odnosno da bez izgradnje nove brze ceste Split - Omiš neće biti moguće gotovo nikakvo povećanje prometa. Prema aktualnim saznanjima, dovršenje obilaznice očekuje se 2030. godine, što znači da do tada Podstrana mora živjeti s prometnim gužvama. Veliko prometno opterećenje prisutno je i na lokalnim prometnicama, odnosno ulicama Podstrane budući da je gustoća izgrađenosti visoka, a većina ulica razmjerno uska. Potrebni su i lokalni

prometni zahvati u vidu proširivanja dijelova ulica gdje je to nužno i moguće te organizacija jednosmjernog prometa, izgradnja pješačkih mostova i pješačkih staza te ostale prateće komunalne infrastrukture uz ceste.

Tablica 24. Prosječni godišnji i prosječni ljetni dnevni promet na prometnicama u Općini Podstrana i neposrednom okruženju 2015., 2019. i 2023. godine

Broj ceste	Brojačko mjesto	2015.		2019.		2023.	
		PGDP	PLDP	PGDP	PLDP	PGDP	PLDP
DC-8	Stobreč	52.273	63.200	53.998	62.012	55.929	62.682
DC-8	Jesenice	10.958	14.984	11.823	14.665	11.582	14.055
ŽC-6142	Strožanac	10.551	12.660	12.575	15.260	14.372	16.409
A-1	Vučevica - jug	8.564	20.264	10.841	23.148	13.537	28.029

Izvori: Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2015., 2019. i 2023., Hrvatske ceste, Zagreb, 2016., 2020. i 2024. godine

Destinacija Podstrana premašila je prihvatni kapacitet cestovnog prometa te je potrebno osigurati zakonodavnu, organizacijsku i infrastrukturnu podršku za rješavanje spornih imovinsko-pravnih pitanja te ubrzati izgradnju obilaznice.

OPPK 8.2. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Pokazatelj predstavlja odnos kapacitetne ponude parkirališne infrastrukture prema prometnoj potražnji na odabranim parkiralištima važnim za turističke tokove u danima vršne turističke sezone. Praćenjem ovog pokazatelja u vršnim prometnim opterećenjima mogu se sagledati razine usluge u postojećem stanju parkirališne ponude kako bi se mogle predložiti smjernice za povećanje parkirališne ponude u budućem razdoblju.

Podstrana raspolaže s 309 naplatnih parkirnih mjesta na pet različitih parkirališta: Strožanac I, Strožanac II, Petrićevo, Zagorska i Mutogras. Sva parkirališta raspolažu s parkirnim mjestima za osobe s invaliditetom.

Unatoč izazovnoj situaciji u cestovnom prometu, prema informacijama ključnih dionika u destinaciji nema većih problema vezanih uz promet u mirovanju, osim na nekoliko lokacija i oko glavnih plaža te bi se vrijednost ovog pokazatelja mogla ocijeniti srednje niskom. Tome doprinosi i što turisti ne koriste automobile unutar destinacije nego hodaju od smještajnih objekata do plaže te nemaju potrebe za javnim parkiralištima.

Planiranom izgradnjom garaže u naselju Grljevac osigurat će se dodatna ponuda parkirališnih mjesta čime će u perspektivi promet u mirovanju biti zadovoljavajućeg prihvatnog kapaciteta.

Do izrade sljedećeg dokumenta potrebno je usustaviti praćenje popunjenosti parkirnih mjesta, primarno na nenaplatnim parkiralištima.

OPPK 8.3. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Turizam stvara izniman pritisak na prometnu infrastrukturu i doprinosi nastajanju gužve koja može negativno utjecati na kvalitetu života u destinaciji. Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika uznemirenih gužvom u prometu tijekom turističke sezone u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Izračunat je iz podataka dobivenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“. Ako je ispitanik odgovorio da smatra gužvu u prometu velikim problemom, smatra se da je ispitanik iritiran gužvom u prometu.

Udio ispitanika kojima gužva u prometu u vrijeme turističke sezone predstavlja veliki problem iznosi 94,5%, a razlika između ispitanika koji imaju i nemaju prihode od turizma je mala (88,7% prema 98,6%).

Gužva u prometu u vrijeme turističke sezone predstavlja izrazito veliki problem za lokalno stanovništvo.

OPPK 8.4. Zadovoljstvo prometom u mjestu

Za učinkovito upravljanje turističkom destinacijom, osim ukupnog zadovoljstva turista, važno je pratiti i zadovoljstvo određenim elementima ponude kao što je praćenje zadovoljstva prometom u mjestu, uključujući protočnost prometa, parkirališta i sl. Pokazateljem se mjeri udio turista koji su izrazili zadovoljstvo prometom u mjestu. Izvor podataka za ovaj pokazatelj je istraživanje turista. U istraživanju turista nalazi se pitanje „Ocijenite stupanj zadovoljstva prometom u mjestu na skali od 1-jako loše do 7-odlično.“ koje se koristi za izračun pokazatelja tako da se promatra udio ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 39,3%. Turisti su svoje zadovoljstvo prometom u Podstrani ocijenili srednje niskim.

U perspektivi u istraživanje je potrebno uključiti i ocjenu zadovoljstva prometom posjetitelja i turista u nekomercijalnom smještaju što nije obuhvaćeno ovim izračunom radi nedostupnosti podataka.

OPPK 9.1. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Pokazatelj pokazuje promjenu broja stanovnika u destinaciji unutar desetogodišnjeg razdoblja koja se prati kao razlika broja stanovnika na početku i kraju desetogodišnjeg razdoblja. Promjena broja stanovnika uvjetovana je prirodnim kretanjima (natalitet i mortalitet) te migracijama (migracijski saldo). Pokazatelj omogućuje praćenje relativnog odnosa broja stanovnika i ostalih primarnih i sekundarnih podataka.

Prema procjenama Državnog zavoda za statistiku, na području Općine Podstrana 31. 12. 2024. živjelo je 11.825 stanovnika, dok je 31. 12. 2014. živjelo 10.055 stanovnika.

U promatranom desetogodišnjem razdoblju:

- broj stanovnika se povećao za 1.770 stanovnika,
- broj stanovnika u 2024. je za 17,6% veći u odnosu na 2014.,

- broj stanovnika se u promatranom desetgodišnjem razdoblju povećavao po prosječnoj godišnjoj stopi od 1,8%.

Broj stanovnika se kontinuirano povećavao tijekom zadnjeg desetljeća, što se smatra pozitivnim i poželjnim s obzirom na nedostatak radne snage u samoj Podstrani, a koji je uvjetovan i činjenicom da dio stanovnika radi u Splitu, a ne u Podstrani, a prebiva u Podstrani kao priuštivijoj lokaciji za stanovanje.

OPPK 9.2. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Gužva koju stvaraju turisti može doprinijeti razini stresa kod lokalnog stanovništva i otežati njihove svakodnevne aktivnosti. Upravljanje gužvama moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su uznemireni gužvom na ulicama/javnim površinama u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavlja li gužva na ulicama, odnosno javnim površinama, veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“. Smatra se da je ispitanik iritiran ako je na postavljeno pitanje dao odgovor - veliki problem.

Udio ispitanika kojima gužva na ulicama i javnim površinama u vrijeme turističke sezone predstavlja srednje veliki problem iznosi 61,3%. Razlika u stavu između ispitanika koji imaju, odnosno nemaju prihode od turizma je značajna: udio ispitanika kojima gužva na ulicama i javnim površinama predstavlja veliki problem je 45,3% kod ispitanika koji imaju prihode od turizma, odnosno 72,8% kod ispitanika koji nemaju prihode od turizma.

OPPK 9.3. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Korištenje Indeksa priuštivosti kao pokazatelja održivosti turizma omogućava lokalnim vlastima i turističkim upravama da procijene koliko turizam utječe na dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo i na socioekonomske uvjete u destinaciji. Njegova primjena pomaže u donošenju politika koje osiguravaju da turizam bude održiv, donoseći koristi ne samo turistima, već i lokalnim stanovnicima, bez narušavanja njihove kvalitete života. Indeks priuštivosti stana je omjer medijalne cijene stana/apartmana po m² u JLS-u i prosječnog godišnjeg prijavljenog ostvarenog neto dohotka po zaposlenom.

Podatak ovog pokazatelja se preuzima iz publikacije Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske za određenu godinu. Posljednja objavljena publikacija se odnosi na podatke iz 2022. godine, a tada je Indeks priuštivosti stana za Podstranu bio 22,6. Radnik s prosječnom plaćom u Podstrani je mogao za svoju godišnju plaću kupiti 4,43 m² stana. Za usporedbu, radnik s prosječnom plaćom je mogao za svoju godišnju plaću kupiti u Gradu Splitu 3,53 m² stana, dok je u Općini Dugi Rat mogao kupiti 5,39 m² stana.

Medijalna cijena prodanih stanova/apartmana stana u Podstrani iznosila je 2.401,00 EUR u 2023. godini, dok je Grad Split je u istoj godini ostvario višu medijalnu cijenu prodanih

stanova/apartmana, iznad 2.500,00 EUR.¹⁷ To se pozitivno odrazilo i na demografska obilježja Podstrane jer je u Podstrani stanovanje priuštivije nego u Gradu Splitu pa se doseljavaju mlade obitelji.

OPPK 10.1. Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Upravljanje radnom snagom na razini destinacije važan je element ukupne turističke politike. Pokazatelj osigurava informacije o potencijalno raspoloživoj dodatnoj radnoj snazi koja uključuje nezaposlene osobe. Raspoloživa dodatna radna snage iskazuje se brojem nezaposlenih u mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja turista.

Podaci za Podstranu nisu dostupni budući da ne postoji ispostava Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na području Podstrane te ih je potrebno usustaviti do izrade sljedećeg dokumenta kako bi se ovaj pokazatelj mogao izračunati i pratiti. Stoga su za potrebe ove studije analizirani dostupni podaci za Splitsko-dalmatinsku županiju te je napravljena procjena.

Najveći broj noćenja turista u 2024. godini Podstrana je ostvarila u kolovozu. U tom mjesecu na području cijele Splitsko-dalmatinske županije bilo je 14.165 nezaposlenih osoba, a na godišnjoj razini 16.389 prema Godišnjaku 2024.¹⁸ Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, od čega je 36,1% nezaposleno duže od jedne godine, a 18,3% duže od tri godine. Podaci ukazuju i određeni pad broja nezaposlenih tijekom ljetnih mjeseci. Za područje Županije, Hrvatski zavod za zapošljavanje izdao je 22.606 pozitivnih mišljenja za dozvolu za boravak i rad stranih radnika (primljeno je 27.030 zahtjeva).

Vidljiv je nesrazmjer između ponude i potražnje za radnom snagom koji je još izraženiji jer je turizam radno-intenzivna djelatnost pa dio nezaposlenih lokalnih stanovnika ne može ili ne želi raditi u turizmu što potvrđuje i značajan udio onih koji su duže vrijeme nezaposleni.

Nedostatak radne snage može se smatrati 'uskim grlom' Podstrane.

5.3. Dodatni pokazatelji prihvatnog kapaciteta

DPPK 11.1. Stav o smjeru razvoja gospodarstva

Pokazateljem se mjeri udio ispitanika koji smatraju da je usmjerenost na turizam poželjan pravac daljnjeg gospodarskog razvitka destinacije. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz anketiranja lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Općenito govoreći, u kojem smjeru bi se trebalo razvijati gospodarstvo Podstrane? Treba li primarno ulagati u turizam ili smanjiti ulaganja u turizam i više poticati druge gospodarske aktivnosti?“

Izračunata vrijednost pokazatelja je 25,9%, odnosno 25,9% svih ispitanika smatra da treba primarno ulagati u turizam. Razlika u stavu između ispitanika koji imaju i nemaju prihode od

¹⁷ Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske 2023, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ekonomski institut Zagreb, [Pregled-trzista-nekretnina-2023-sazetak.pdf](#)

¹⁸ Hrvatski zavod za zapošljavanje, [GODISNJAK-2024.pdf](#)

turizma je značajna: udio ispitanika koji smatraju da treba primarno ulagati u turizam je 48,6% kod ispitanika koji imaju prihode od turizma (skoro polovina), odnosno 9,5% (jedna desetina) kod ispitanika koji nemaju prihode od turizma.

Može se zaključiti da je lokalno stanovništvo svjesno prevelike ovisnosti o turizmu i potrebi razvoja drugih gospodarskih grana.

DPPK 12.2. Zadovoljstvo kvalitetom smještaja

Pokazateljem se mjeri udio turista koji su izrazili zadovoljstvo kvalitetom smještaja. Izvor podataka za ovaj pokazatelj je istraživanje turista. U anketi za istraživanje turista nalazilo se pitanje „Ocijenite stupanj zadovoljstva smještajnim objektom na skali od 1-jako loše do 7-odlično“ koje se koristilo za izračun pokazatelja tako da se promatra udio ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 93,9% što ukazuje na vrlo visoko zadovoljstvo turista smještajem.

DPPK 13.1. Koncentracija događanja i večernjih zabavnih sadržaja na odabranim područjima destinacije

Događanja i večernji zabavni sadržaji važan su aspekt ukupne turističke ponude destinacije, ali istodobno i potencijalni generator brojnih negativnih eksternalija iskazanih kroz utjecaj na poslovanje poslovnih subjekata u drugim djelatnostima, ali i narušavanje kvalitete života lokalnih stanovnika i kvalitete boravka turista. Ovim pokazateljem mjeri se koncentracija događanja u Podstrani.

Ocjena pokazatelja je srednja koncentracija sadržaja kulturno-zabavnih manifestacija, osobito u sezoni, s preko 25 različitih manifestacija, od kojih neke traju više dana, uz nešto slabiju ponudu ostalih večernjih zabavnih sadržaja kao što su noćni klubovi, diskoteke i drugo.

DPPK 13.3. Turizam kao razlog istiskivanja sadržaja važnih stanovnicima

Uslijed turističkog razvoja povećava se dostupnost turističkih sadržaja koji često istiskuju javne sadržaje potrebne lokalnom stanovništvu. Pokazateljem se mjeri percepcija lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na dostupnost javnih sadržaja. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka prikupljenih anketnim istraživanjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Intenzivnim turističkim razvojem povećava se dostupnost turističkih sadržaja poput kafića, restorana i suvenirnica. Jesu li, zbog turističkih sadržaja, javni sadržaji za lokalno stanovništvo – poput vrtića, škola, zdravstvenih ustanova, tržnica i knjižnica – postali manje ili više dostupni?“. Ispitanici su mogli dati odgovor ocjenom od 1 (puno manje dostupni) do 5 (puno više dostupni). Pokazatelj je definiran kao udio ispitanika koji su dali ocjenu 1 ili 2 na postavljeno pitanje.

Vrijednost pokazatelja razine negativne percepcije utjecaja turizma na istiskivanje sadržaja važnih stanovnicima je niska do srednje visoka, 35,7%. Kod ispitanika koji imaju prihode od turizma negativna percepcija utjecaja turizma na istiskivanje sadržaja važnih stanovnicima je prisutna u

23,2% slučajeva, a među ispitanicima koji nemaju prihode od turizma, njih 45,6% ima negativnu percepciju.

DPPK 13.4. Zadovoljstvo atmosferom, ugođajem

Pokazateljem se mjeri udio turista koji su izrazili zadovoljstvo atmosferom i ugođajem u mjestu. Izvor podataka za ovaj pokazatelj je istraživanje turista. U anketi za istraživanje turista nalazilo se pitanje „Ocijenite stupanj zadovoljstva atmosferom, ugođajem u gradu na skali od 1 - jako loše do 7 – odlično“ koja se koristilo za izračun pokazatelja tako da se promatra udio ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 98,9% što ukazuje na izrazito visoko zadovoljstvo turista atmosferom i ugođajem Podstrane.

DPPK 13.5. Zadovoljstvo gastronomskom ponudom u mjestu

Pokazateljem se mjeri udio turista koji su izrazili zadovoljstvo kvalitetom gastronomske ponude u mjestu. Izvor podataka za ovaj pokazatelj je istraživanje turista. U anketi za istraživanje turista nalazilo se pitanje „Ocijenite stupanj zadovoljstva gastronomskom ponudom u gradu na skali od 1 - jako loše do 7 – odlično“ koje se koristilo za izračun pokazatelja tako da se promatra udio ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 97,9% što kazuje na vrlo visoku razinu zadovoljstva gastronomskom ponudom.

DPPK 13.6. Zadovoljstvo događanjima i manifestacijama

Pokazateljem se mjeri udio turista koji su izrazili zadovoljstvo kvalitetom događanja i manifestacija u mjestu. Izvor podataka za ovaj pokazatelj je istraživanje turista. U anketi za istraživanje turista nalazilo se pitanje „Ocijenite stupanj zadovoljstva događanjima i manifestacijama na skali od 1 - jako loše do 7 - odlično“ koje se koristilo za izračun pokazatelja tako da se promatra udio ispitanika koji su na postavljeno pitanje dali ocjenu 6 ili 7.

Prema podacima iz istraživanja, vrijednost pokazatelja je 76,1%, odnosno ukazuje na srednje visoko zadovoljstvo.

DPPK 14.1. Kvaliteta zraka na lokalnoj(im) mjernoj(im) stanici(ama) u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine

Pokazatelj je definiran kao broj dana s Europskim indeksom kvalitete zraka loše, vrlo loše i izuzetno loše kvalitete, odnosno I ili II kategorija prema Zakonu o zaštiti zraka. Za opis kvalitete zraka koristi se Indeks koji opisuje trenutno stanje kvalitete zraka na pojedinoj mjernoj postaji i određen je izmjerenim koncentracijama pet ključnih onečišćujućih tvari u zraku ($PM_{2,5}$, PM_{10} , O_3 , NO_2 i SO_2).

Podaci o indeksu kvalitete zraka s državne mjerne postaje Split-3 (RH0135) za $PM_{2,5}$ i PM_{10} , s mjerne postaje Split-2 (RH0134) za O_3 te sa lokalne mjerne postaje Strožanac (SD0501) za NO_2 i

SO₂, u razdoblju od 1. lipnja do 1. listopada 2025. ukazuju da nisu prekoračene granične vrijednosti.

Općina Podstrana ima zrak prve (I) kategorije kvalitete zraka (ocjena koja se dodjeljuje za čist ili neznatno onečišćen zrak). Kvaliteta zraka ne odstupa u mjesecima ljetne turističke sezone 2025. godine, u odnosu na ostatak godine.

DPPK 15.1. Potencijal povećanja građevinskih područja

Mogućnosti širenja građevinskih područja naselja, osim o uvjetima iz Zakona o prostornom uređenju, ovise i o prostornim obilježjima poput konfiguracije terena, osjetljivosti prostora i sl. što ograničava potpuno korištenje zakonski dozvoljenog povećanja. Pokazatelj ukazuje na dodatne mogućnosti proširenja građevinskih područja, ovisno o namjeni. Pokazatelj nije izračunat zbog nedostupnosti podataka prostornih planova u vektorskom obliku pogodnom za obradu (GIS). Inicijalnom ekspertnom obradom i analizom dostupnih podataka (za pregled) utvrđena su neslaganja različitih slojeva prostornih podataka PPUO, DOF i DKP.

U Strategiji razvoja turizma Općine Podstrana za razdoblje 2022. - 2027. u SWOT analizi pod slabostima se navode 'vrlo visok stupanj izgrađenosti obalnog područja i pritisci na okoliš', a pod prijetnjama 'prenapučenost obalnog prostora, smanjivanje šumskih površina i ugrožavanje kvalitete prirodnih resursa'.

Između ostalog, u Strateškom planu razvoja Općine Podstrana 2021. - 2025. navodi se Mjera 1.2.3. Kružno gospodarenje prostorom i zgradama, unutar Prioriteta 1.2. Poticanje energetske i ekološke tranzicije Strateškog cilja 1. Održivo planiranje i upravljanje prostorno-okolišnim razvojem: Kružnom obnovom prostora i zgrada potiče se učinkovito korištenje prostornim resursima uz smanjenje potrebe za širenjem građevinskih područja na trenutačno neizgrađena područja, doprinosi se poboljšanju energetske svojstava zgrada, smanjenju nastanka građevnog otpada te ukupnom očuvanju resursa korištenih u prostoru i zgradama. S obzirom da područje Općine Podstrana pripada Urbanoj aglomeraciji Split te je prostorno vrlo ograničeno zbog visokog stupnja izgrađenosti prostora, ovaj model bi bio odgovarajući za primjenu.

Prema ranije navedenim podacima o udjelu GPN-a u ukupnoj površini Općine, zatim uzevši u obzir reljef Općine (nagib), izgrađenost uz obalnu liniju, vodna dobra, šumske i poljoprivredne površine, zaštićeno područje ekološke mreže NATURA 2000 (Direktiva o staništima), predlaže se ograničavanje povećanja građevinskih područja, primarno na području tri najizgrađenija naselja: Strožanac 1, Strožanac 2 i Sita te promišljanje prostorno planiranje u ostalim naseljima kako bi se sačuvala prirodna i kulturna baština te kako bi turistički prihvatni kapacitet bio održiv.

DPPK 15.4. Mogućnosti proširivanja plažnog prostora

Pokazatelj ukazuje na dodatne mogućnosti povećanja plažnih kapaciteta, a u odnosu na zauzetost obalnog prostora postojećim i planiranim sadržajima te na reljefne i prostorne karakteristike.

Analiza uvjeta PPUG-a i GUP-a ukazuje da je povećanje površine uređenih plaža moguće gotovo isključivo kroz zahvate na postojećim plažama odnosno planiranim R3 zonama kroz oblikovanje

obalne linije¹⁹. Dakle, plažni prostor je, nakon nedavnog uređenja plaža i izgradnje šetnica, moguće povećati ponajprije dohranom plaža u more, a ne povećanjem duljine plaža.

DPPK 15.7. Percepcija stanovnika o postojećem stanju izgrađenosti prostora

U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor koji utječe na blagostanje lokalnog stanovništva. Intenzivan turistički razvoj uzrokuje značajne prostorne promjene koje mogu biti pozitivne (npr. uređenje mjesta) i negativne (npr. preizgrađenost prostora). Pokazatelj mjeri percepciju lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na prostorne promjene. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka prikupljenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Koristeći ocjene od 1 (nimalo) do 5 (jako puno), u kojoj mjeri smatrate da je turizam utjecao na promjene u prostoru (izgrađenost prostora, korištenje prostora za druge namjene)?“. Potom su ispitanici koji su dali ocjenu od 2 do 5 trebali odgovoriti na dodatno pitanje „Smatrate li te promjene pozitivnima ili negativnima?“. Pokazatelj je određen kao udio ispitanika koji su se na dodatnom pitanju izjasnili da promjene smatraju negativnima.

Ukupno 87,2% svih ispitanika smatra da je turizam utjecao na promjene u prostoru, a da je ta promjena negativno utjecala na prostor smatra njih 52,6% (vrijednost pokazatelja) od kojih veću negativnost utjecaja su izrazili oni koji nemaju prihode od turizma (58,5%) od onih koji imaju prihode od turizma (44,3%).

DPPK 16.3. Iritacija neugodnim mirisima (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) tijekom turističke sezone

Ovaj pokazatelj izražava udio (%) stalnih stanovnika mjesta kojima veliki problem predstavljaju neugodni mirisi u vrijeme turističke sezone. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka prikupljenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavljaju li neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) veliki problem, mali problem ili uopće nisu problem?“. Smatra se da je ispitanik iritiran ako je na postavljeno pitanje dao odgovor „veliki problem“.

Udio ispitanika kojima neugodni mirisi u vrijeme turističke sezone predstavljaju veliki problem iznosi 48,4%, s približno jednakim stavom onih koji imaju koristi od turizma (44,1%) i onih koji nemaju koristi od turizma (51,4%).

Iz navedenih podataka može se zaključiti da neugodni mirisi (iz kontejnera, kanalizacije, ventilacije) su srednji velik problem stanovnicima Podstrane.

DPPK 17.2. Iritacija pronalaženjem parkirnog mjesta tijekom turističke sezone

Ovaj pokazatelj izražava udio (%) stalnih stanovnika mjesta kojima veliki problem predstavlja pronalaženje parkirnog mjesta u vrijeme turističke sezone. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka prikupljenih anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Predstavlja li

¹⁹ Pokazatelj preuzet iz studije N. Ivandić, N. Telišman-Košuta, S. Turk (2024), *Studija turističkog nosivog kapaciteta grada Splita i akcijski plan*.

pronalazak slobodnog parkirnog mjesta veliki problem, mali problem ili uopće nije problem.“. Smatra se da je ispitanik iritiran ako je na postavljeno pitanje dao odgovor „veliki problem“.

Udio ispitanika kojima pronalaženje parkirnog mjesta u vrijeme turističke sezone predstavlja veliki problem iznosi 56,1%, s tim da je nešto veća iritacija kod stanovnika koji nemaju koristi od turizma (64,3%) nego kod stanovnika koji imaju koristi.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da pronalaženje parkirnog mjesta u vrijeme turističke sezone predstavlja srednje veliki problem za lokalno stanovništvo.

DPPK 18.1. Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života

Turistički razvoj često uzrokuje rast cijena nekretnina i povećanje drugih troškova života što može narušiti životni standard lokalnog stanovništva, posebice onih koji ne ostvaruju izravne prihode od turizma. Ovim skupom pokazatelja prati se percepcija lokalnog stanovništva o utjecaju turizma na povećanje troškova života. Pokazatelji su izračunati na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Koristeći ocjene od 1 (nimalo) do 5 (jako puno) u kojoj mjeri smatrate da su se u Podstrani u posljednjih pet godina zbog turizma povećale cijene...“, a ispitanike se pitalo za mišljenje o povećanju cijena nekretnina, najma stanova, režija, hrane i pića u trgovinama te cijena u restoranima i kafićima. Pokazatelji se računaju kao udio ispitanika koji smatraju da je utjecaj turizma na povećanje cijena velik (ocjena 4 ili 5).

Tablica 25. Percepcija utjecaja turizma na rast troškova života lokalnog stanovništva

Turizam znatno povećava ...	Velik utjecaj turizma na cijene (%)
cijene nekretnina	87,3
cijene najma stanova	85,5
cijene režija	59,3
cijene hrane i pića u trgovinama	84,3
cijene u restoranima i kafićima	87,3

Izvor: Institut za turizam, 2025.

Na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti da stanovnici Podstrane imaju percepciju vrlo visokog utjecaja turizma na povećanje cijena nekretnina (87,3%), troška najma stanova (85,5%), cijena hrane i pića u trgovinama (84,3%) te cijena u restoranima i kafićima (87,3%), dok je percepcija utjecaja turizma na povećanje cijena režija srednja (59,3%). Na ovom pitanju razlike između ispitanika koji imaju i koji nemaju prihode od turizma su zanemarive (manje od tri postotna poena).

DPPK 18.2. Zadovoljstvo dostupnošću odabranih javnih sadržaja

Uslijed turističkog razvoja povećava se dostupnost turističkih sadržaja, koji često istiskuju javne sadržaje potrebne lokalnom stanovništvu. Ovim skupom pokazatelja mjeri se zadovoljstvo lokalnog stanovništva dostupnošću odabranih javnih sadržaja. Pokazatelji su izračunati na

temelju prikupljenih podataka anketiranjem lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Jeste li zadovoljni dostupnošću sljedećih javnih sadržaja u Podstrani? Odgovorite koristeći ocjene od 1 do 5, pri čemu 1 znači 'U potpunosti nezadovoljan', a 5 znači 'U potpunosti zadovoljan'“. Ispitanike se pitalo za mišljenje o dostupnosti dječjih igrališta, uređenih zelenih površina, rekreacijskih sadržaja (pješačke i biciklističke staze), zabavnih sadržaja za slobodno vrijeme (kina, kazališta, koncerti), društvenih sadržaja za slobodno vrijeme (knjižnice, škole stranih jezika, tečajevi za odrasle) te javnog prijevoza. Pokazatelji se računaju kao udio ispitanika koji su zadovoljni dostupnošću javnog sadržaja (ocjena 4 ili 5).

Tablica 26. Vrijednosti pokazatelja o zadovoljstvu lokalnog stanovništva dostupnošću odabranih javnih sadržaja

Javni sadržaj	Udio zadovoljnih ispitanika (%)
Rekreacijski sadržaji	52,2
Dječja igrališta	46,7
Uređene zelene površine	35,7
Dostupnost javnog prijevoza	23,3
Zabavni sadržaji za slobodno vrijeme	22,3
Društveni sadržaji za slobodno vrijeme	15,6

Izvor: Institut za turizam, 2025.

Stanovnici Podstrane su izrazili srednje zadovoljstvo dostupnošću rekreacijskih sadržaja (52,2%), dječjih igrališta (46,7%) i uređenih zelenih površina (35,7%), a nisko zadovoljstvo dostupnošću javnog prijevoza (23,3%) te zabavnih (22,3%) i društvenih sadržaja (15,6%) za slobodno vrijeme. Razlika između ispitanika koji imaju i koji nemaju prihode od turizma na ovom skupu pitanja su umjerene (manje od 10 postotnih poena).

DPPK 18.3. Preseljenje stanovnika unutar destinacije uslijed iritacije gužvom, bukom i sl. uzrokovanih turizmom

Turizam može stvarati pritisak na stanovništvo koje živi na području glavnih atrakcija u destinaciji pri čemu može doći do negativnih posljedica poput gentrifikacije. Pokazateljem se mjere razlozi preseljenja osoba koje su se preselile na drugu lokaciju unutar iste destinacije. Preciznije, određen je skup pokazatelja koji mjeri udio preseljenja uslijed različitih razloga.

Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Jeste li se Vi, ili netko od Vaše uže obitelji/prijatelja preselili u druge dijelove Podstrane tijekom zadnjih deset godina?“. Potom je ispitanicima koji su dali odgovor „DA“, postavljeno dodatno pitanje o razlozima preseljenja. Među ostalim, kao razlozi bili su ponuđeni iritacija gužvom, bukom i sl. uzrokovana turizmom, mogućnost zarade od prodaje nekretnine i povećani troškovi života uzrokovani turizmom, a ispitanici su mogli odabrati jedan ili više razloga. Vrijednost pokazatelja za određeni razlog preseljenja računa se kao broj ispitanika koji su naveli taj razlog za preseljenje kroz ukupan broj ispitanika koji se preselio.

Na prvo pitanje pozitivno je odgovorilo 14,5% ispitanika i njima je ponuđeno pitanje o razlozima preseljenja, na temelju kojih su izračunate vrijednosti pokazatelja.

Može se zaključiti da je udio stanovnika koji se unatrag 10 godina preselio unutar destinacije radi razloga uzrokovanih turizmom nizak.

Tablica 27. Preseljenje stanovnika unutar destinacije uzrokovano turizmom

Pokazatelj	Vrijednost (%)
Preseljenje zbog poboljšanja uvjeta života	35,1
Preseljenje uslijed iritacije gužvom, bukom i sl. uzrokovane turizmom	24,3
Preseljenje uslijed povećanih troškova života	13,5
Preseljenje uslijed prodaje nekretnine generirane turizmom	10,8

Izvor: Institut za turizam, 2025.

Niži udio stanovnika koji su se preselili u zadnjih 10 godina bio je ponajviše radi poboljšanja uvjeta života (35,1%), zatim radi iritacije gužvom i bukom uzrokovanim turizmom (24,3%). Manje stanovnika bilo je motivirano na preseljenje radi povećanih troškova života (13,5%) ili prodaje nekretnine generirane turizmom (10,8%).

DPPK 18.4. Nezadovoljstvo s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni uzrokovano turizmom

Turistički razvoj može uzrokovati znatno povećanje cijena nekretnina i najma stanova uz smanjenje njihove dostupnosti i time negativno utjecati na blagostanje lokalnog stanovništva. Pokazateljem se mjeri nezadovoljstvo lokalnog stanovništva s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Koristeći ocjene od 1 (vrlo nezadovoljan) do 5 (vrlo zadovoljan), ocijenite koliko ste zadovoljni mogućnostima pronalaska odgovarajućeg stambenog prostora u Podstrani po prihvatljivoj cijeni?“. Pokazatelj se računa kao udio ispitanika koji nisu zadovoljni s raspoloživosti stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni (dali su ocjenu 1 ili 2).

Vrijednost pokazatelja (udio nezadovoljnih) je 75,7%. Vrijednosti pokazatelja ukazuju da je pronalazak raspoloživog stambenog prostora po prihvatljivoj cijeni veliki problem za sve stanovnike Podstrane.

DPPK 19.2. Ovisnost stanovnika mjesta o prihodima od turizma kao udio stanovnika za koje je turizam glavni i dodatni izvor prihoda u ukupnom broju stanovnika

Ovisnost stanovnika mjesta o prihodima od turizma važan je iskaz mogućih opasnosti za kvalitetu života lokalnih stanovnika koje proizlaze iz ovisnosti raspoloživog dohotka o gospodarskoj aktivnosti koja je po svojoj prirodi podložna brojnim vanjskim utjecajima, od geopolitičkih, klimatskih, gospodarskih do zdravstvenih i drugih utjecaja. Pokazateljem se mjeri udio lokalnog stanovništva koje ima prihode (korist) od turizma. Pokazatelj je izračunat na temelju podataka iz

ankete lokalnog stanovništva iz odgovora na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je glavni/dodatni/nema prihod.“.

Prema rezultatima ankete, ukupno 42,0% ispitanika navodi da imaju prihode od turizma: za 6,3% ispitanika u uzorku turizam je glavni izvor prihoda, dok 35,7% ispitanika navode turizam kao dodatni izvor prihoda. Preostalih 58,0% ispitanika navodi da nema prihode od turizma.

5.4. Scenariji razvoja turizma

Turizam Podstrane obilježava snažna oslonjenost na 'sunce i more' odmorišni turistički proizvod, dominantan udio obiteljskog smještaja u ukupnim smještajnim kapacitetima te izražena koncentracija turističke aktivnosti u ljetnim mjesecima. Dosadašnji model razvoja stvorio je vidljive pritiske na prostor, pritisak na prometnu infrastrukturu, stanovanje i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Osjetljiva pitanja javljaju se oko preizgrađenosti dijela obalnog pojasa u nekoliko naselja, rasta cijena nekretnina, a time i priuštivosti stanovanja, te ograničene mogućnosti daljnjeg povećanja turističkih kapaciteta. Međutim, Podstrana raspolaže vrijednim resursima za razvoj raznolikije i kvalitetnije cjelogodišnje turističke ponude.

Analiza stanja uputila je na nekoliko ključnih čimbenika koji će imati utjecaj na oblikovanje budućeg razvoja turizma u Podstrani:

- izražena sezonalnost, osobito u obiteljskom smještaju;
- dominantan udio obiteljskog smještaja u strukturi smještajnih kapaciteta;
- prometna preopterećenost Jadranske magistrale kao jedno od glavnih 'uskih grla' destinacije;
- prevelika izgrađenost i 'apartmanizacija' pojedinih naselja u obalnom pojasu;
- pritisak turizma na troškove života, stanovanja i generalno na kvalitetu života lokalnog stanovništva;
- potreba za diverzifikacijom proizvoda (aktivni turizam, kulturni turizam, ruralni, gastronomski i drugi oblici turizma);
- potreba za unapređenjem koordinacije dionika, sustavnim praćenjem pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta i, konačno, destinacijskim upravljanjem.

Navedena glavna obilježja turizma u Podstrani pretpostavke su za razradu scenarija za turizam. Scenariji omogućuju sagledavanja različitih putanja razvoja – od stabilizacije postojećeg modela i kontroliranog održivog rasta, do intenzifikacije ili specijalizacije ponude. Procjenjuju se njihove posljedice za prostor, infrastrukturu, kvalitetu života. Svrha analize scenarija nije predvidjeti budućnost nego pružiti analitički okvir za donošenje strateških odluka o održivom razvoju turizma Podstrane i razvoju turizma kojim se kvalitetno upravlja.

Četiri scenarija koja se razrađuju su:

SCENARIJ 1. „Destinacija kontroliranog razvoja – ugodna za život i odmor“

SCENARIJ 2. „Aktivna i cjelogodišnja destinacija Podstrana“

SCENARIJ 3. „Destinacija ekstenzivnog rasta na obali“

SCENARIJ 4. „Visokokvalitetna mediteranska destinacija“

Uz svaki scenarij pridružena je tablica u kojoj su navedene projekcije:

- broja turista u vršnim danima sezone (danim u kojima se u Podstrani ostvaruje najveći broj noćenja),
- broja smještajnih kapaciteta izraženih brojem kreveta,
- broja noćenja ostvarenih u mjesecima glavne turističke sezone (srpanj i kolovoz), te
- broja noćenja ostvarenog u ostatku godine.

Sve projekcije napravljene su posebno za turiste smještene u različitim vrstama smještaja:

- u stupcu *Hoteli* nalaze se podaci za hotele,
- u stupcu *Privatni smještaj* nalaze se podaci za objekte razvrstane u sustavu eVisitor u vrste Objekti u domaćinstvu (sve podvrste) i Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu) (sve podvrste),
- u stupcu *Ostali smještaj* nalaze se podaci za objekte razvrstane u sustavu eVisitor u vrstu Ostali ugostiteljski objekti za smještaj, podvrste Hostel, Apartman, Studio apartman, Kuća za odmor i Soba za iznajmljivanje,
- u stupcu *Posjetitelji* nalaze se podaci o procjeni dnevnog broja posjetitelja Podstrane koji ostvaruju noćenje u drugim mjestima tijekom vršnih dana turističke sezone.

U 2025. godini je na području Podstrane registrirano je oko 1.100 kreveta u hotelima. Prema najavama, u idućem petogodišnjem razdoblju nije očekivano otvaranje velikih hotelskih objekata, ali je moguće otvaranje malih hotela, prvenstveno prenamjenom dijela objekata koji se sada vode pod Ostali smještaj i Privatni smještaj.

Broj kreveta u Privatnom smještaju je procijenjen sljedećim postupkom:

- određen je sadašnji broj kreveta,
- ne očekuje se da će primjena Zakona o upravljanju i održavanju zgrada (NN 152/2024) značajno utjecati na smanjenje broja turističkih kreveta u zgradama za stanovanje,
- ovisno o scenariju, napravljena je procjena broja kreveta u 2030.

Sličan postupak primijenjen je i za Ostali smještaj.

Procjena broja turista u vršnim danima turističke sezone izračunata je na temelju iskorištenosti kreveta u vršnoj sezoni za različite vrste smještaja te potom projicirana na procjenu kapaciteta u 2030. godini. Za turiste u komercijalnim smještajnim kapacitetima procjena je napravljena na temelju broja noćenja evidentiranih u sustavu eVisitor.

Broj posjetitelja je, zajedno s brojem turista koji borave u Podstrani u vršnim danima turističke sezone, važan za procjenu pritiska na područje plaža i urbane jezgre. Procjena broja posjetitelja napravljena je na temelju broja turista koji borave u susjednim gradovima i općinama, a mogli bi posjetiti Podstranu.

Procjena broja noćenja u glavnoj turističkoj sezoni, odnosno izvan glavne turističke sezone, za svaki scenarij je napravljena na temelju različitih stopa rasta, određenih u skladu s trenutnim vrijednostima. Kao korektiv, koristi se predviđanje UNWTO²⁰-a o rastu broja dolazaka u zemlje Južne Europe od 1,6% u razdoblju od 2020. do 2030.

²⁰ World Tourism Organization (2011), Tourism Towards 2030 / Global Overview - Advance edition presented at UNWTO 19th General Assembly - 10 October 2011, UNWTO, Madrid.

Scenarij 1. DESTINACIJA KONTROLIRANOG RASTA – UGODNA ZA ŽIVOT I ODMOR

Ovaj scenarij polazi od pretpostavke da Podstrana nema veliki prostor za ekstenzivan rast bez ugrožavanja kvalitete života i dodatnog pritiska na promet i prostor. U ovome scenariju prioritet nije daljnje povećanje turističkog prometa već stabilizacija postojećeg prometa, usporavanje 'apartmanizacije' i upravljanje opterećenjima u vrhu sezone. U ovome scenariju razvoj se temelji na očuvanju postojećih vrijednosti destinacije, postupnom podizanju kvalitete smještajnih kapaciteta i javnih prostora te ograničavanju daljnje izgradnje u najopterećenijim dijelovima obalnog pojasa.

Cilj razvoja je zadržati postojeći opseg turističke aktivnosti unutar prihvatnih granica prostora i infrastrukture te smanjiti negativne učinke turizma na svakodnevni život stanovnika.

Glavne mjere:

- sustavno praćenje prihvatnog kapaciteta (posebno na plažama) i komunalne infrastrukture,
- daljnje uređenje javnih prostora i zelenih površina,
- daljnje poboljšanje sigurnosti kretanja pješaka (magistrala) te unapređenje parkirališta,
- poticanje podizanja kvalitete smještajnih kapaciteta, i
- tržišno pozicioniranje.

Učinci ovih mjera ogledaju se u manjem pritisku na prostor i stanovanje, očuvanje privlačnosti Podstrane bez dodane masovnosti te generalno stabilniji odnos turizma i kvalitete života. Istovremeno, rizici koje donosi ovaj scenarij su sporiji rast prihoda od turizma, zadržavanje sezonalnosti ako se ne razviju novi turistički proizvodi te mogući otpori dijela privatnog sektora prema restriktivnijem upravljanju prostorom.

Tablica 28. Scenarij 1.

		Hoteli	Privatni smještaj	Ostali smještaj	Posjetitelji	Ukupno
Broj turista u vršnim danima sezone	2025.	1.050	5.100	700	500	7.350
	2030.	1.150	5.350	800	500	7.800
Turistički smještajni kapaciteti (kreveti)	2025.	1.100	6.300	850		8.250
	2030.	1.200	6.500	940		8.640
Broj noćenja u glavnoj sezoni (srpanj-kolovoz)	2025.	63.000	270.000	34.000		367.000
	2030.	69.000	284.000	39.000		392.000
Broj noćenja izvan glavne sezone (siječanj-lipanj i rujan-prosinac)	2025.	115.000	35.000	38.000		188.000
	2030.	143.000	42.000	46.000		231.000

Izvor: Institut za turizam

U Tablici 28. prikazane su očekivane vrijednosti promatranih veličina u slučaju Scenarija 1.

Rast smještajnih kapaciteta u hotelima očekuje se kroz moguće otvaranje malih hotela, odnosno prenamjenu smještajnih kapaciteta u Privatnom smještaju i Ostalom smještaju u male hotele. U privatnom smještaju očekuje se kontrolirani rast broja kreveta po stopi od 0,5% godišnje što je u skladu s trenutnim trendovima. Smanjenom rastu pridonose i ulaganja u podizanje kvalitete smještaja. Kod ostalog smještaja se očekuje rast broja kreveta po stopi od 2% godišnje.

Broj noćenja u sezoni u hotelima ne može značajnije rasti jer je iskorištenost kreveta već sada na visokoj razini, dok se u razdoblju izvan glavne sezone očekuje značajniji rast (4,5% godišnje). U Privatnom smještaju broj noćenja u sezoni raste za 1%, a u razdoblju izvan glavne sezone za 3,5%. Slična situacija je i kod Ostalog smještaja u kojem još ima rezerve za rast u sezoni (rast po stopi od 3,0% godišnje), dok bi u razdoblju izvan glavne sezone rast bio veći. Broj posjetitelja se ne mijenja.

Scenarij 2. AKTIVNA I CJEOGODIŠNJA DESTINACIJA PODSTRANA

Ovaj scenarij usmjeren je na održivi razvoj turizma kroz razvoj i diverzifikaciju turističkih proizvoda i time produljenje turističke sezone. Scenarij polazi od toga da Podstrana, uz more i plaže, ima brojne neiskorištene potencijale za razvoj aktivnog turizma, povijesno-kulturno-sakralnog turizma te mogućnosti jačanja gastronomske ponude i turističkih proizvoda u ruralnom prostoru. Naglasak se stavlja na bolju integraciju Gornje Podstrane, Peruna, tematskih staza, povijesnih i sakralnih lokaliteta, kulturne ponude i OPG-ova u jedinstveni destinacijski proizvod.

U ovom scenariju ne inzistira se na velikom rastu broja gostiju, nego na većoj potrošnji po gostu, duljem boravku i većoj disperziji turističkih tokova.

Cilj je razviti održivu destinaciju s raznovrsnom ponudom na cijelom prostoru, manjom sezonalnošću, višom dodanom vrijednošću i uravnoteženom korištenju prostora.

Glavne mjere:

- razvoj i interpretacija ponude aktivnog odmora na kopnu i na moru, povijesnih, kulturnih i vjerskih sadržaja,
- uređenje i povezivanje staza, vidikovaca, šetnica i interpretacijskih točaka,
- revitalizacija Gornje Podstrane i jačanje ponude ruralnog turizma,
- poticanje razvoja gastronomske ponude i jačeg uključivanja kratkih lanaca dobave i ponude lokalnih OPG-a,
- edukacija i koordinacija svih dionika koji sudjeluju u stvaranju turističke ponude, i daljnje ulaganje u javnu turističku infrastrukturu.

Učinci glavnih mjera ogledaju se u produljenju sezone i time smanjenju koncentracije prometa u vrhu sezone, povećoj potrošnji gostiju i kvalitetnijoj strukturi potražnje, jačanju identiteta Podstrane kao više od 'plaže' i uz 'Split' te ravnomjerniju prostornu raspodjelu turističkih aktivnosti. Istovremeno, rizici ovog scenarija su u potrebi većih ulaganja u turizam i potrebi dugoročne koordinacije, sporijoj vidljivosti rezultata i ovisnosti o razvoju i kvalitetnoj promociji cjelogodišnje ponude.

Tablica 29. Scenarij 2.

		Hoteli	Privatni smještaj	Ostali smještaj	Posjetitelji	Ukupno
Broj turista u vršnim danima sezone	2025.	1.050	5.100	700	500	7.350
	2030.	1.150	5.300	800	500	7.750
Turistički smještajni kapaciteti (kreveti)	2025.	1.100	6.300	850		8.250
	2030.	1.200	6.500	940		8.640
Broj noćenja u glavnoj sezoni (srpanj-kolovoz)	2025.	63.000	270.000	34.000		367.000
	2030.	66.000	277.000	38.000		381.000
Broj noćenja izvan glavne sezone (siječanj-lipanj i rujan-prosinac)	2025.	115.000	35.000	38.000		188.000
	2030.	150.000	44.000	48.000		242.000

Izvor: Institut za turizam

U Tablici 29. prikazane su očekivane vrijednosti promatranih veličina u slučaju Scenarija 2.

U ovom scenariju očekuje se jednak rast smještajnih kapaciteta kao i u Scenariju 1, s time da je u ovom scenariju rast noćenja u sezoni smanjen u odnosu na Scenarij 1, ali je povećan rast noćenja u razdoblju izvan glavne sezone. Broj posjetitelja se ne mijenja.

Scenarij 3. DESTINACIJA EKSTENZIVNOG RASTA NA OBALI

Pretpostavka ovog scenarija je nastavak dosadašnjeg obrasca rasta, uz rast privatnog smještaja, povećanje turističke aktivnosti na uskom obalnom pojasu te 'snažniju komercijalizaciju prostora'. Kratkoročno, ovaj model može generirati rast prihoda i broj noćenja, ali u uvjetima već identificiranih prometnih i prostornih ograničenja Podstrane nosi visoke rizike za održivost. Povećanje volumena potražnje bez paralelnog jačanja infrastrukturnih kapaciteta dovelo bi do daljnjeg opterećenja magistrale, javnih površina, plaža, komunalnih sustava i drugo. Cilj je maksimizirati broj gostiju i prihode kroz povećanje smještajnih kapaciteta i intenzivnije korištenje obalnog prostora.

Glavne mjere:

- daljnja gradnja i prenamjena prostora u turistički prostor,
- daljnje širenje i rast privatnog smještaja i apartmanske ponude,
- intenzivniji marketing i oslanjanje na postojeću 'sunce i more' ponudu, i
- povećanje komercijalnog korištenja obalnog prostora i plaža.

Učinci ovih mjera ogledaju se u kratkoročnom rastu noćenja i prihoda, jačanju turističke aktivnosti u već granično izgrađenim zonama te većem broju korisnika na postojeću infrastrukturu i na postojeće sadržaje. Istovremeno, rizici se ogledaju u daljnjem prometnom zagušenju i potencijalnom padu kvalitete doživljaja gostiju, rastu cijena nekretnina i dodatnom pogoršanju

dostupnosti stambenog prostora, gubitku identiteta, većoj ranjivosti destinacije na događanja na turističkom tržištu te dugoročno u padu konkurentnosti.

U Tablici 30. prikazane su očekivane vrijednosti promatranih veličina u slučaju Scenarija 3.

Tablica 30. Scenarij 3.

		Hoteli	Privatni smještaj	Ostali smještaj	Posjetitelji	Ukupno
Broj turista u vršnim danima sezone	2025.	1.050	5.100	700	500	7.350
	2030.	1.200	5.700	850	700	8.450
Turistički smještajni kapaciteti (kreveti)	2025.	1.100	6.300	850		8.250
	2030.	1.250	7.000	1.000		9.250
Broj noćenja u glavnoj sezoni (srpanj-kolovoz)	2025.	63.000	270.000	34.000		367.000
	2030.	68.000	284.000	39.000		391.000
Broj noćenja izvan glavne sezone (siječanj-lipanj i rujan-prosinac)	2025.	115.000	35.000	38.000		188.000
	2030.	140.000	41.000	45.000		226.000

Izvor: Institut za turizam

U ovom scenariju se očekuje značajni rast smještajnih kapaciteta, u 2030. u Podstrani bilo bi 15% više kreveta. Rast broja noćenja u sezoni ne bi pratio rast kapaciteta što bi rezultiralo padom iskorištenosti smještajnih kapaciteta. Dodatno, učinci prevelike izgradnje na prostor doprinose smanjenju potražnje u razdoblju izvan glavne turističke sezone.

Scenarij 4. VISOKOKVALITETNA MEDITERANSKA DESTINACIJA

Ovaj scenarij polazi od postupne transformacije Podstrane iz dominantno volumenskog odmorišnog odredišta u kvalitetno profiliranu destinaciju više dodane vrijednosti. Razvoj bi se temeljio na podizanju standarda smještaja, jačanju malih hotela i vila u višu kategoriju, podizanju kvalitete i prepoznatljivosti gastronomije, razvoju *wellness* sadržaja, razvoju mogućnosti aktivnog odmora i brendiranju destinacije, s posebnim naglaskom na prostor zaleđa.

U ovom scenariju Podstrana ne bi težila maksimalnom broju gostiju, već tržišnim segmentima više platežne moći koji traže kvalitetu, personaliziranu uslugu i doživljaj lokalnog karaktera. Cilj je manji broj gostiju, veća vrijednost po gostu i viša ukupna kvaliteta turističkog iskustva.

Ključne mjere su:

- ograničavanje rasta novih niskokvalitetnih smještajnih kapaciteta,
- poticanje restrukturiranja privatnog smještaja prema višoj kvaliteti,
- razvoj kvalitetne gastronomske ponude, *wellness* sadržaja i *outdoor* ponude,

- podizanje prepoznatljivosti Gornje Podstrane, lokalne prirodne i povijesno-kulturne baštine i autentične mediteranske atmosfere, i
- povezivanje visokokvalitetne smještajne ponude s lokalnim iskustvima, OPG-ovima i baštinom.

Učinci ove mjere ogledaju se u većoj prosječnoj potrošnji, odnosno u ekonomskim učincima uz manji pritisak na prostor, očuvanje prostora i većoj dugoročnoj održivosti, tržišnom diferenciranju Podstrane u odnosu na konkurenciju (posebno u županijskom okruženju) te većoj mogućnosti kontrole kvalitete i razvoja prepoznatljivog identiteta destinacije.

Rizici se očituju u oslanjanju na tržišne niše, u visokim zahtjevima kad je riječ o ulaganjima, ljudskim resursima i upravljanju kvalitetom te opasnostima od nezadovoljstva dijela stanovnika radi nerazumijevanja.

Tablica 31. Scenarij 4.

		Hoteli	Privatni smještaj	Ostali smještaj	Posjetitelji	Ukupno
Broj turista u vršnim danima sezone	2025.	1.050	5.100	700	500	7.350
	2030.	1.250	5.200	700	500	7.850
Turistički smještajni kapaciteti (kreveti)	2025.	1.100	6.300	850		8.250
	2030.	1.300	6.400	900		8.600
Broj noćenja u glavnoj sezoni (srpanj-kolovoz)	2025.	63.000	270.000	34.000		367.000
	2030.	70.000	285.000	39.000		394.000
Broj noćenja izvan glavne sezone (siječanj-lipanj i rujan-prosinac)	2025.	115.000	35.000	38.000		188.000
	2030.	147.000	42.000	46.000		235.000

Izvor: Institut za turizam

U Tablici 31. prikazane su očekivane vrijednosti promatranih veličina u slučaju Scenarija 4. U ovom scenariju značajnije će se povećati hotelski kapaciteti, prvenstveno kroz otvaranje novih malih hotela koji će nastati preuređenjem dosadašnjih kapaciteta Ostalog i Privatnog smještaja. Kod Privatnog smještaja će doći do minimalnog povećanja kapaciteta jer će većina investicija biti usmjerena na podizanje kvalitete smještaja. U Ostalom smještaju nema većeg rasta.

Ulaganja u kvalitetu dovesti će do bolje iskorištenosti kapaciteta na godišnjoj razini, ali i u sezoni. Rast broja noćenja u sezoni će biti umjeren, ali se u razdoblju izvan glavne turističke sezone očekuje u značajan rast broja noćenja po prosječnoj stopi od 4,5%.

Zaključno, iz perspektive održivog upravljanja destinacijom, primarno razvojno usmjerenje treba biti prema Scenariju 2., uz elemente Scenarija 1. kao korektivni okvir zaštite prostora i kvalitete života. Prioritet bi trebao biti na razvoju novih turističkih proizvoda i diverzifikaciji proizvoda, produljenju sezone te integraciji Gornje Podstrane i zaleđa u cjelovitu destinacijsku ponudu.

U dugoročnoj perspektivi Podstrana bi se selektivno mogla usmjeriti prema elementima Scenarija 4. budući da takve promjene zahtijevaju više vremena, veće investicije i jačanje ljudskih resursa.

5.5. Ograničenja održivog turističkog razvoja

Podstrana se primarno percipira kao odmorišna destinacija čija je ključna resursna osnova obalni i plažni prostor te iznimno dobra kakvoća mora za kupanje. Analiza prihvatnih kapaciteta ukazuje na destinaciju s izrazito povoljnom prirodnom atrakcijskom osnovom, ne samo obale i mora, nego i kopnenog dijela, ali i bogatstvo brojnih drugih atrakcija od povijesno-kulturnih, manifestacijskih, sakralnih atrakcija do uređenih ruta, biciklističkih staza i šetnica, od kojih niti jedna nije ugrožena, odnosno suočena s prekomjernom turističkom potražnjom.

Istodobno, Podstrana je suočena s nizom strukturnih izazova i ključnih razvojnih ograničenja koji zahtijevaju plansko i održivo upravljanje daljnjim razvojem:

- Jadranska magistrala i lokalne prometnice dosegnule su svoj prihvatni kapacitet, što se negativno odražava na kvalitetu boravka turista i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Čak 94,5% stanovnika smatra prometne gužve velikim problemom. Bez nove brze ceste Split–Omiš gotovo nije moguće daljnje povećanje turističkog opterećenja.
- Nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta, u kojoj dominira obiteljski smještaj (77% svih kreveta) srednje kategorije, ograničava mogućnosti pozicioniranja destinacije prema tržišnim segmentima više platežne moći.
- Prostorno-urbanistički pritisak na obalni pojas prisutan je ponajviše u naseljima Strožanac 1, Strožanac 2 i u Siti. 58,4% stanovnika smatra da pretvaranje stanova u turističke apartmane pogoršava kvalitetu života, s izraženijim negativnim stavom onih koji nemaju prihode od turizma (71,7%). Rizici poput gentrifikacije, rasta cijena stanovanja i gubitka lokalnog identiteta će nastaviti jačati pa je nužno i prioritetno daljnje prostorno-urbanističko planiranje i upravljanje.
- Ograničenost plažnog prostora dodatno naglašava potrebu za pažljivim upravljanjem turističkim kapacitetima i razvojem selektivnih oblika turizma. Povećanje plažnog prostora moguće je uglavnom samo dohranom postojećih plaža, a ne stvarnim širenjem obalne linije, što ograničava budući rast turističkog kapaciteta.
- Analiza komunalne i okolišne infrastrukture pokazuje relativno stabilne sustave vodoopskrbe, energetike i kvalitete okoliša, no identificira određene rizike, osobito u kontekstu vršnih opterećenja tijekom ljetne turističke sezone u smislu gospodarenja otpadom i nedostatka preciznih podataka za praćenje pojedinih pokazatelja kao što je potrošnja vode turista u odnosu na lokalno stanovništvo koji zahtijevaju daljnje unapređenje sustava upravljanja. 59,8% stanovnika smatra otpad velikim problemom tijekom turističke sezone.
- S društveno-ekonomskog aspekta, turizam predstavlja ključnu gospodarsku djelatnost Podstrane, ali i izvor ranjivosti. Lokalno stanovništvo prepoznaje njegov doprinos, kako upotpuni vlastitih prihoda, tako i proračuna, ali istodobno izražava zabrinutost zbog

rastućih troškova života i priuštivosti stanovanja. Stanovnici povezuju turizam s rastom cijena nekretnina (87,3%), najma stanova (85,5%) i osnovnih životnih troškova, dok je 75,7% nezadovoljno dostupnošću stanovanja po prihvatljivoj cijeni.

- Postoji jasna svijest o potrebi diverzifikacije lokalnog gospodarstva, osobito kroz revitalizaciju poljoprivrede s naglaskom na poticanje razvoja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te kroz razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva te kulturnih i kreativnih industrija. Samo 25,9% ispitanika smatra da treba primarno ulagati u turizam.
- Nedostatak radne snage, također, jedno je od 'uskih grla' Podstrane, uz očitu ovisnost o stranoj radnoj snazi.
- Važno je istaknuti kako lokalno stanovništvo uglavnom pokazuje manji stupanj zadovoljstva mnogim elementima u odnosu na zadovoljstvo turista.

Podstrana u dugoročnom razdoblju teži transformaciji u visoko konkurentnu, održivu i kvalitetno upravljano turističku destinaciju koja će valorizirati prirodne i povijesno-kulturne resurse kroz razvoj gastronomskog turizma, aktivnog turizma na kopnu i moru, povijesno-kulturnog i sakralnog turizma, ruralnog turizma i drugih oblika turizma u perspektivi kao što su poslovno-kongresni, sportski (pripremni) ili *wellness* turizam. Održivi razvoj Podstrane stoga zahtijeva integrirani pristup prostornom planiranju, upravljanju turističkim kapacitetima i razvoju komunalnih sustava, uz snažniju međuinstitucionalnu koordinaciju i uspostavu sustavnog monitoringa utjecaja turizma. Takav pristup omogućit će očuvanje kvalitete prostora i života lokalnog stanovništva, uz istodobno jačanje konkurentnosti destinacije na turističkom tržištu.

Od predloženih scenarija, najprimjereniji razvojni smjer Podstrane predstavlja Scenarij 2. - Aktivna i cjelogodišnja destinacija Podstrana. Takav pristup omogućuje postupnu diverzifikaciju turističke ponude, produljenje sezone i ravnomjerniju prostornu raspodjelu turističkih aktivnosti uz smanjenje koncentracije turističkog prometa u vršnim mjesecima, povećanje prosječne potrošnje po gostu, jačanje identiteta destinacije, uz istodobno očuvanje prostora i kontrolu intenziteta turističkog razvoja. No, zahtijeva i dugoročnu koordinaciju dionika, dodatna ulaganja i sustavan razvoj infrastrukture i interpretacijskih sadržaja te njihove komercijalizacije. U kombinaciji s elementima iz Scenarija 1. - Destinacija kontroliranog razvoja – ugodna za život i odmor, bit će moguće ostvariti prednosti kroz smanjenje pritiska na prostor i komunalne sustave te u očuvanju ravnoteže između turizma i svakodnevnog života lokalne zajednice, iako istodobno nosi rizik sporijeg rasta prihoda i zadržavanja izražene sezonalnosti.

Glavni zaključak je da ograničenja razvoja turizma u Podstrani nisu prešla granicu nepovratne degradacije. Podstrana ima prostora za daljnji razvoj, ali uz aktivno upravljanje prihvatnim kapacitetom, prije svega, uz prometno-komunalna ulaganja, poticanje optimalnije smještajne strukture, daljnju zaštitu prirodnih i kulturnih resursa, osobito plažnog prostora kao glavnog atrakcijskog čimbenika i razvijanje selektivnih oblika turizma kojima bi se rasteretio plažni prostor i pružila poluga za cjelogodišnji turizam.

6. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

Pokazatelji razmatrani u ovom odjeljku dijele se na obvezne pokazatelje održivosti destinacije (OP) i specifične pokazatelje održivosti destinacije (SP).

Izvori podataka za izračun pokazatelja su podaci prikupljeni iz sekundarnih izvora (npr. Državni zavod za statistiku, FINA, eVisitor i drugo), dobiveni od relevantnih komunalnih i trgovačkih društava, a za izračun dijela društvenih pokazatelja bilo je potrebno provesti istraživanje stavova i percepcija lokalnog stanovništva te stavova i percepcija turista. Dodatno, kao dio kvalitativne metodologije, radi razumijevanja percepcija, iskustava i stavova turista, lokalne zajednice i drugih dionika te kako bi se donijele informirane odluke o upravljanju destinacijom primijenjene su metode dubinskih intervjua s ključnim dionicima i metoda promatranja tijekom obilaska terena autora studije.

Istraživanje stavova i mišljenja lokalnog stanovništva provedeno je putem *on-line* upitnika tijekom lipnja 2025. godine, korištenjem *EU survey* aplikacije. Prikupljeno je 255 važećih upitnika. U uzorku je bilo nešto više žena (55%) nego muškaraca. Najveći broj ispitanika (45%) ima fakultetsko obrazovanje, ispitanika sa završenom srednjom školom je trećina, a ostatak uzorka čine ispitanici sa završenom visokom školom. U uzorku je bilo 16% ispitanika do 35 godina, 53% ispitanika između 36 i 55 godina, a ostatak uzorka činili su ispitanici stariji od 56 godina. U analizi pokazatelja, pod pojmom „imaju prihode od turizma“ podrazumijevaju se ispitanici kojima je turizam glavni ili dodatnih izvor prihoda. Rezultati ovog istraživanja korišteni su i za izračun pokazatelja prihvatnih kapaciteta.

Važan izvor podataka, posebice za ocjenu društvene komponente održivosti je i Istraživanje stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj - TOMAS Hrvatska 2022./2023. godine²¹, Obilježja turističke potražnje u Splitsko-dalmatinskoj županiji, pri čemu su za Podstranu uzeti rezultati istraživanja za klaster Splitska rivijera. Područje Splitske rivijere ne uključuje sam Grad Split pa se podaci mogu smatrati relevantnim za područje Općine Podstrana. Na ovo istraživanje se u daljnjem tekstu referira kao na „istraživanje turista“. Istraživanje je provedeno od lipnja 2022. do lipnja 2023. godine na uzorku od ukupno 1.943 turista u komercijalnim smještajnim kapacitetima (hotelima, hostelima, kampovima i obiteljskom smještaju), u 30 mjesta diljem Splitsko-dalmatinske županije. Na području Splitske rivijere obuhvaćena su 432 ispitanika. Moguća odstupanja u izračunu pokazatelja te ograničenja samog pokazatelja proizlaze iz korištenja sekundarnog izvora podataka. Turisti u nekomercijalnom smještaju i jednodnevni posjetitelji su izvan obuhvata pokazatelja. Ovaj dokument sadrži i procjenu zadovoljstva turista elementima turističke ponude i percepciju čimbenika koji su negativno utjecali na boravak turista, a analizirana je i potrošnja posjetitelja kao temelj za procjenu ekonomske održivosti. Rezultati ovog istraživanja korišteni su i za izračun pokazatelja prihvatnih kapaciteta.

Pokazatelji održivosti rađeni su ovisno o vrsti i raspoloživosti podataka koje je trebalo prikupiti. Pored svakog pokazatelja navedena je godina na koju se odnosi. Pokazatelji odražavaju trenutno stanje, a njihova potpuna interpretacija će biti moguća tek nakon sljedećeg mjerenja.

²¹ Institut za turizam, 2023., <https://www.iztg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>

6.1. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije

OP1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom. Ovim pokazateljem nastoji se procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije.

Vrijednost pokazatelja za Podstranu za razdoblje od 2022. do 2025. godine prikazana je u Tablici 32.

Tablica 32. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Godina	2022.	2023.	2024.	2025.
Vrijednost pokazatelja	59,8	54,5	51,6	51,0

Izvor podataka: eVisitor, obrada podataka IZTZG

Prema podacima, vrijednost pokazatelja za Podstranu pada, a u 2025. godini iznosila je 51,0. Pad vrijednosti pokazatelja primarno je posljedica rasta broja stanovnika u Podstrani (12% više u 2025. u odnosu na 2022. godinu). Broj noćenja turista u vršnom mjesecu sezone (kolovožu) od 2023. godine je u blagom rastu.

Vrijednost pokazatelja se može ocijeniti kao visoka.

OP2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji. Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista i uspješnosti turizma. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima.

Gledajući sve ispitanike, 30,2% ispitanika se izjasnilo da je zadovoljno turizmom (dali su ocjenu 4 ili 5 na ljestvici od 1 do 5). Gledano prema prihodu od turizma, 39,3% ispitanika koji imaju prihode od turizma su zadovoljni razvojem turizma, dok je među ispitanicima koji nemaju prihoda od turizma udio zadovoljnih razvojem turizma 23,6%.

Može se zaključiti da je razina zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom niska, s velikom razlikom u stavu ispitanika koji imaju, odnosno nemaju prihode od turizma.

OP3. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Ovaj pokazatelj procjenjuje zadovoljstvo turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjenjuje se i neto spremnost na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje. Zadovoljni gosti učinkovit su alat privlačenja novih gostiju, time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na one koji nisu zadovoljni boravkom u destinaciji. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Praćenjem zadovoljstva turista mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. U narednom periodu potrebno je usustaviti praćenje zadovoljstva jednodnevnih posjetitelja zadovoljstvom u destinaciji.

Izvor podataka za izračun pokazatelja je istraživanje Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj - TOMAS Hrvatska 2022./2023. - Obilježja turističke potražnje u Splitsko-dalmatinskoj županiji²², a za izračun su se koristili vrijednosti za klaster Splitska rivijera. Vrijednost indeksa zadovoljstva destinacijom temeljena je ocjeni stupanja zadovoljstva ukupnim boravkom na skali od 1 - jako loše do 7 - odlično. Postavljena pitanja U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja? i Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji? nisu obuhvaćena sadržajem istraživanja TOMAS Hrvatska 2022./2023. S obzirom na kontekst, pokazatelj je izračunat prema formuli:

$$\text{Indeks zadovoljstva} = \frac{\text{Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom} - 1}{6} \times 100 = 96,1.$$

Udio ispitanika koji su svoje zadovoljstvo cjelokupnim boravkom ocijenili ocjenom 6 ili 7 je 97,8%.

Drugi dio pokazatelja kojim se mjeri zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom sastoji se od neto spremnosti za preporuku destinacije. Izračun pokazatelja se temelji na pitanju Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?, a pokazatelj se računa kao razlika udjela ispitanika koji su dali ocjenu 9 ili 10 i udjela ispitanika koji su dali ocjenu od 0 do 6, što za Podstranu iznosi 81,5.

Vrijednosti oba pokazatelja ukazuju na visoku razinu zadovoljstva turista boravkom u destinaciji.

OP4. Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)

Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja. Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.

²² Institut za turizam, 2023., <https://www.itzg.hr/hr/projekti/tomas-istrazivanja/>

Pristupačnost turističke infrastrukture osobama s invaliditetom je djelomično razvijena, 40,00% javne turističke infrastrukture u Podstrani ostvaruje djelomičnu pristupačnost, a samo 25,33% u potpunosti je pristupačno, dok je 34,66% nepristupačno (pogledati Tablicu 16.).

Rezultati ukazuju na potrebu daljnjih ulaganja u uklanjanje fizičkih prepreka i razvoj inkluzivne turističke infrastrukture.

OP5. Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)

Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti radi praćenja provođenja mjera zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.

U Općini Podstrana nije organizirana turistička ambulanta prema posebnom propisu²³. Posjetitelji se mogu obratiti u specijalističku ordinaciju obiteljske medicine koja je osnovana za potrebe lokalnog stanovništva²⁴. Domaći turisti zdravstvenu zaštitu ostvaruju temeljem važeće iskaznice HZZO-a, dok strani turisti imaju pravo na zdravstvenu zaštitu kao hrvatski osiguranici uz uvjet da imaju važeću europsku karticu zdravstvenog osiguranja (EKZO).

OP6. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)

Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije. Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito na obali i otocima i u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu.

Pokazatelj nije bilo moguće izračunati radi nedostupnosti podataka. Potrebno je uspostaviti tijekom podataka za sljedeće plansko razdoblje.

OP7. Omjer količine komunalnog otpada nastalog po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)

Pokazatelj prati omjer količine komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku) u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja. Time se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Pokazatelj ukazuje na okolišni aspekt rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji s povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Važan je za atraktivnost

²³ Pravilnikom o normativima i standardima za turističku ambulantu („Narodne novine“ broj 3/2024

²⁴ <https://visitpodstrana.hr/servisne-informacije/>

destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog sustava gospodarenja otpadom kao ograničavajućeg čimbenika razvoja destinacije.

Količina otpada koju su proizveli turisti u mjesecu s najvećim brojem noćenja odnosu na količinu otpada koju su proizveli stanovnici iznosi 0,62:1, odnosno izraženo u postotku rezultat pokazatelja je 62%.

Rezultat potvrđuje sezonski utjecaj turizma na sustav gospodarenja otpadom te ukazuje na potrebu za odgovarajućim infrastrukturnim kapacitetima i mjerama prevencije nastanka otpada tijekom vršne turističke sezone.

OP8. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)

Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinacije i njihova struktura prema kategoriji zaštite. Bioraznolika područja privlače turiste pa je očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.

Na osnovi nacionalne regulative²⁵ te EU zakonskog okvira²⁶, zaštićenim područjima prirode te NATURA 2000 ekološkom mrežom upravlja „Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije MORE I KRŠ“.

Prema Bioportalu Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije, na području Općine Podstrana nema zaštićenih područja prirode temeljem nacionalne zaštite (0 ha). Na području Općine nalazi se dio NATURA 2000 područja - područje važno za očuvanje značajnih vrsta i stanišnih tipova (POVS) HR2001376 Područje oko Stražnice površine 246,44 ha.

OP9. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)

Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.

Omjer 1,49 : 1 pokazuje da potrošnja električne energije povezana s turističkim noćenjima premašuje potrošnju stanovnika za približno 49%, što ukazuje na sezonski pritisak turizma na elektroenergetski sustav destinacije. Rezultat pokazatelja izraženo u postotku iznosi 149%.

²⁵ <https://mzost.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-zastitu-prirode-1180/zakoni-i-propisi-1224/zasticena-podrucja-1240/1240>

²⁶ <https://mingo.gov.hr/o-ministarstvu-1065/djelokrug/uprava-za-zastitu-prirode-1180/zakoni-i-propisi-1224/ekoloska-mreza-natura-2000-1230/1230>

OP10. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)

Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika. Pariški sporazum (čl. 7.) postavlja globalni cilj „poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene“. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma jedan je od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj.

„Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije“, koji vrijedi i za Općinu Podstrana²⁷, usvojen je 2023. godine. Programom je izrađena analiza osjetljivosti i izloženosti te ranjivosti prostora Županije na klimatske varijable i sekundarne učinke (klimatske hazarde). Ukupan broj mjera za 19 sektora je 52, od čega su sve u provedbi.

OP11. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja (TP-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.

Prema podacima sustava eVisitor, mjesec s najvećim opterećenjem u Podstrani je kolovoz. U kolovozu 2025. zabilježeno je 31.436 dolazaka turista. U 2024. je u kolovozu zabilježeno 29.834 dolazaka turista, a u kolovozu 2023. bilo je 28.796 dolazaka turista.

Pokazatelj pokazuje smjer rasta.

OP12. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji. Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji može se smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom imajući na umu trend skraćivanja boravaka, ali i upravljanje ljudskim potencijalima kako bi se osigurala ujednačena razina kvalitete turističke usluge.

Prema podacima sustava eVisitor, prosječna duljina boravka turista u Podstrani je u 2025. godini iznosila 4,93 noćenja po jednom dolasku. U 2024. godini prosječna duljina boravka bila je 4,78 noćenja po dolasku, a u 2023. su turisti u prosjeku boravili 5,05 noćenja po dolasku.

Pokazatelj pokazuje smjer rasta broja noćenja po dolasku.

²⁷ Temeljem Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 67/2025) predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba i velikoga grada donosi program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja koji je sastavni dio programa zaštite okoliša koji se donosi sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša.

OP13. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD). Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u pružanju usluge smještaja te pripremi i usluživanju hrane može posredno ukazivati na poboljšanje ili pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku²⁸ na dan 31. 3. 2024. na području Podstrane u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (NKD 55 i 56) bilo je zaposleno 308 osoba. Pri tome su u obzir uzeti samo zaposleni kod pravnih osoba s barem 10 zaposlenika, dok su zaposlenici kod fizičkih osoba i ostalih pravnih osoba izuzeti iz ovog izvješća.

S obzirom da turizam na području Podstrane ima izrazito sezonalni karakter, osim podataka DZS-a, dobro je pogledati i podatke Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o broju osiguranih osoba po mjesecima. Prema tim podacima, u Podstrani je u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2025. godini bilo prosječno mjesečno zaposleno 614 osoba, dok je u 2024. bilo prosječno mjesečno zaposleno 564 osoba.

Imajući na umu sezonalnost turizma u Podstrani, zanimljiv pokazatelj je omjer broja zaposlenih u mjesecu s najviše i najmanje zaposlenih koji je relativno mali i u 2025. je bio 1,35 (oko 180 zaposlenika). U usporedbi s podacima za susjedne slične gradove i općine (u Dugom Ratu omjer je 1,90; u Omišu je 2,35; na Makarskoj rivijeri, s izuzetkom Makarske, omjer je preko 3), u Podstrani je bitno manji utjecaj sezonalnosti na zapošljavanje.

OP14. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u. Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti isporuke turističkih proizvoda i usluga gospodarskih subjekata, a povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje ili pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga.

Prema podacima Financijske agencije (FINA), poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) s područja Podstrane u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2023. godini iznosio je 43.127.938 €, što predstavlja rast od 18,8% u odnosu na poslovni prihod u 2022. godini, kada je bio 36.289.083 €.

²⁸ Izvješće Statistika u nizu – Zaposlenost i plaće, 2. lipnja 2025. (<https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/trziste-rada>)

OP15. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)

Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština) što je ključno za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pokazatelj pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene atribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.

Prema podacima Ministarstva kulture i medija, u Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske navedene su sljedeće atrakcije koje su klasificirane kao zaštićeno kulturno dobro:

- Kameni most na rijeci Žrnovnici (nepokretna pojedinačna),
- Arheološko nalazište i crkva Gospe u Siti (arheologija),
- Arheološko nalazište Polače (arheologija),
- Crkva sv. Jure na Vršini (nepokretna pojedinačna),
- Kulturno-povijesno mjesto „Zmijski kamen“ (nepokretna pojedinačna),
- Sklop obiteljskih kuća Cindro (nepokretna pojedinačna),
- Crkva sv. Ante Padovanskog (nepokretna pojedinačna) i
- Arheološko nalazište i crkva sv. Martina (arheologija).

Osim navedenih zaštićenih kulturnih dobara, na području Podstrane nalaze se i brojne druge atrakcije, popisane u ovom dokumentu (pogledati tablice 9. – 14.)

OP16. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)

Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije. Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom i praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.

Budući da je ovo prvi Plan upravljanja destinacijom Podstrana radi čega je nemoguće praćenje statusa njegove implementacije, preporuka je napraviti izračun ovog pokazatelja u okviru izrade sljedećeg Plana upravljanja destinacijom Podstrana.

OP17. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.

S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1) te u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja pa u izračun ne ulaze planirana (neizgrađena) područja.

Za 2024. godinu vrijednost pokazatelja je 2.213 noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja, što je jako visoka vrijednost.

6.2. Specifični pokazatelji utjecaja turizma na društvene aspekte održivosti destinacije

SP4. Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja (SZL-5)

Pokazateljem se mjeri promjena broja stanovnika uvjetovana prirodnim kretanjima i migracijama prema promjeni turističke aktivnosti mjerene brojem noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima.

Vrijednost pokazatelja za 2025. godinu računa se na temelju podataka o broju stanovnika i broju ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom smještaju u 2025. i 2021. godini, dok se vrijednost pokazatelja za 2024. računa prema podacima za 2024. i 2020. godinu.

Tablica 33. Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja u Podstrani

Godina	2020.	2021.	2024.	2025.	Promjena 24/20	Promjena 25/21
Broj stanovnika	10.414	10.278	11.440	11.825	9,9%	15,1%
Broj turističkih noćenja	285.126	482.143	623.202	668.844	118,6%	38,7%

Izvor: Državni zavod za statistiku, eVisitor, obrada podataka IZTZG

Vrijednost pokazatelja za 2024. godinu je 0,50, što je posljedica činjenice da se broj noćenja turista u 2024. povećao u odnosu na 2020. godinu. Slično, vrijednost pokazatelja za 2025. godinu je 0,83, što ukazuje da je povećanje broja noćenja bilo znatno veće u odnosu na povećanje broja stanovnika.

Zbog činjenice da je broj turističkih noćenja u 2020. i 2021. bio manji kao posljedica pandemije uzrokovane virusom COVID-19, vrijednost pokazatelja i za 2024. i za 2025. godinu je zavaravajuća. Pouzdan pokazatelj bi se mogao izračunati za petogodišnje razdoblje s početkom od 2022. i kada budu dostupni podaci za 2026. godinu.

SP9. Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima (SSD-1)

Pokazateljem se definira ukupan broj kaznenih djela i prekršaja koji su prijavljeni lokalnim policijskim postajama po mjesecima u godini. Praćenje ovog pokazatelja je značajno zbog očuvanja percepcije destinacije kao sigurnog mjesta za odmor od strane posjetitelja.

Prema podacima PU Splitsko-dalmatinske županije, na području Podstrane je u 2023. godini policiji prijavljeno 91 kazneno djelo. Najviše kaznenih djela je prijavljeno u svibnju (14), a najmanje u siječnju, veljači i listopadu (4). U kolovožu, mjesecu u kojem se na području Podstrane ostvaruje najveći broj noćenja, prijavljeno je 10 kaznenih djela u 2023. godini.

Tablica 34. Broj prijavljenih kaznenih djela po mjesecima u 2023. godini

2023.												
Mjesec	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Broj prijavljenih kaznenih djela	4	4	10	5	14	7	9	10	6	4	5	13

Izvor: PU Splitsko-dalmatinske županije

SP13. Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima (SSD-5)

Pokazatelj je broj podnesenih prijava zbog buke koja je uzrokovana nekom od turističkih aktivnosti na razini destinacije, iskazan po mjesecima i ukupno u kalendarskoj godini.

Prema podacima PU Splitsko-dalmatinske županije, u 2023. godini na području Podstrane podnesena je jedna prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima i to u kolovozu. Gledano po vrijednosti ovog pokazatelja, Podstrana je izrazito mirno mjesto.

SP14. Remećenje javnog reda i mira prouzrokovano turističkom aktivnošću (SSD-6)

Pokazatelj daje informaciju o opterećenju lokalne zajednice radi remećenja javnog reda i mira uzrokovanog turističkom aktivnošću u destinaciji temeljem prekršajnih postupaka (prekršajni nalozi policijske uprave destinacije i optužni prijedlozi oštećenih osoba) tijekom kolovoza 2023. u kojem je na području Podstrane evidentiran najveći broj turista.

Prema podacima PU Splitsko-dalmatinske županije, u kolovozu 2023. godine je na području Podstrane zabilježeno ukupno 7 prekršajnih postupaka zbog remećenja javnog reda i mira. Prekršajnih postupaka zbog remećenja javnog reda i mira nastalih kao posljedica turističkih aktivnosti bilo je 2. Na temelju ovih podataka dobiva se da je vrijednost pokazatelja za 2023. godinu 28,5%.

SP16. Sustav za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode (SUVR-2)

Pokazatelj daje informacije o uspostavi sustava u destinaciji za ispitivanje kvalitete i zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju u sustavima javne vodoopskrbe, odnosno za reakciju na probleme s kvalitetom vode. Dakle, pokazateljem se prati je li uspostavljen sustav izvještavanja u slučaju odstupanja od parametara za provjeru sukladnosti vode za ljudsku potrošnju, o monitoringu i službenoj kontroli zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju i izvještavanju u cilju zaštite ljudskog zdravlja od nepovoljnih utjecaja bilo kojeg onečišćenja vode za ljudsku potrošnju i osiguravanja zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju na području destinacije.

Nastavni zavod Splitsko-dalmatinske županije provodi monitoring sukladno Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju (NN 30/23) na području općina u svom sastavu pa tako i za Općinu Podstrana. Nadalje, monitoring se provodi i na osnovi provedbenih propisa vezanih uz navedeni Zakon, kao i

na osnovi Upute za postupanje u slučaju odstupanja od parametara za provjeru sukladnosti i monitoringu vode za ljudsku potrošnju²⁹.

Sustav za postupanje u slučaju odstupanja od parametara za provjeru sukladnosti vode za ljudsku potrošnju je uspostavljen.

SP19. Propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi (SGOV-3)

Pokazatelj daje informacije postoje li u destinaciji i provode li se propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda, odnosno o uspostavi zakonskog i podzakonskog (provedbenog) okvira za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi. Dokaz o provedbi je odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije kojim se uređuju pitanja: načina odvodnje, unutarnje kanalizacije, uvjeti ispuštanja otpadnih voda, pitanja vezana uz septičke i sabirne jame, postupanja kod onečišćenja, pitanja vezana uz odlaganje i uklanjanje opasnih i drugih tvari, nadzor i kaznene odredbe, temeljem Zakona o vodama i podzakonskih propisa koji su na teritoriju RH uspostavljeni na osnovi EU pravnog okvira.

Sukladno Odluci o odvodnji otpadnih voda s područja aglomeracije Split – Solin i njoj gravitirajućih područja (od 14. 12. 2020), Općina Podstrana na svome području regulira način odvodnje otpadnih voda i ispuštanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpadnih voda iz sabirnih jama i mulja iz malih sanitarnih uređaja te je usklađena s tehničko-tehnološkim uvjetima priključenja na sustav javne odvodnje i na građevine urbane oborinske odvodnje. Zaključno, postoje te se provode propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda.

SP24. Plan gospodarenja otpadom s ciljevima za smanjenje i održivo odlaganje (SGO-4)

Pokazatelj daje informaciju o usvojenom Planu gospodarenja otpadom u destinaciji koji je donesen temeljem propisa o gospodarenju otpadom i nacionalnog plana, a kojim se na osnovi utvrđenih kvantitativnih ciljeva i hijerarhije otpada provode mjere za održivo gospodarenje otpadom.

U srpnju 2018. godine izrađen je „Plan gospodarenja otpadom Općine Podstrana za razdoblje 2018. – 2023. godine³⁰“ te je u ožujku 2024. izrađeno „Izvešće o provedbi navedenog plana za 2023. godinu³¹“. Sustav gospodarenja otpadom Općine Podstrana je uspostavljen.

SP33. Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima (STP-1)

Pokazateljem se definira stopa popunjenosti (iskorištenja) komercijalnih smještajnih kapaciteta za razdoblje mjeseca i cijele godine. Stopa popunjenosti kapaciteta mjeri efikasnost korištenja

²⁹ <https://zdravlje.gov.hr/UserDocImages/2017%20Sanitarna/up7.pdf>

³⁰ https://www.podstrana.hr/wp/wp-content/uploads/2018/07/PGO_PODSTRANA-2018-2023.pdf

³¹ <https://www.podstrana.hr/Glasnik-09-2024.pdf>

komercijalnih smještajnih kapaciteta. U održivoj destinaciji cilj je imati kapacitete koji će biti iskorišteni tijekom cijele godine.

U Tablici 35. prikazana je iskorištenost (%) komercijalnih smještajnih objekata u Podstrani u 2024. i 2025. godini po mjesecima.

Tablica 35. Pregled iskorištenosti komercijalnih smještajnih kapaciteta na području Općine Podstrana u 2024. i 2025. godini po mjesecima

Godina	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2024.	7,3	12,5	17,5	16,5	32,7	41,5	72,0	72,9	38,6	28,0	13,5	6,4
2025.	7,2	10,3	17,2	32,5	33,8	46,6	74,2	75,1	40,2	28,4	17,4	9,3

Izvor: IZTZG obrada podataka iz eVisitora

Na godišnjoj razini stopa popunjenosti smještajnih kapaciteta u 2024. godini bila je 43,8%, dok je u 2025. iznosila 46,2%. Za svaki mjesec su uzeti u obzir samo oni komercijalni smještajni objekti u kojima je ostvareno barem jedno noćenje.

SP35. Produktivnost rada u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (SPGS-1)

Pokazateljem se prati produktivnost rada u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) prema ukupnom prihodu po zaposlenom temeljem podataka iz Registra godišnjih financijskih izvještaja.

Prema podacima FINA-e, u 2023. godini poslovni subjekti registrirani u djelatnostima iz područja I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na području Općine Podstrana ostvarili su ukupni prihod od 43.359.066 €, a u njima je bilo zaposleno 505 osoba pa je vrijednost pokazatelja 85.860 € po zaposleniku. U 2022. godini vrijednost pokazatelja je bila 71.568 € po zaposleniku. Treba napomenuti da je pokazatelj izračunat na temelju podataka poslovnih subjekata koji su obveznici predaje godišnjeg financijskog izvješća.

SP36. Bruto dodana vrijednost ostvarena u području i djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (SPGS-2)

Pokazatelj omogućava praćenje generiranja novostvorene vrijednosti na razini jedinice lokalne samouprave koju ostvaruju poslovni subjekti – pravne osobe u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Pokazatelj se izračunava na temelju podataka onih poslovnih subjekata koji su obveznici ispunjavanja i predaje godišnjeg financijskog izvješća.

Prema podacima FINA-e, vrijednost pokazatelja za Općinu Podstrana u 2023. godini iznosila je 10.676.330 €, dok je u 2022. bila 5.971.722 € (rast za 78,8%).

7. SWOT ANALIZA DESTINACIJE PODSTRANA

Izrada SWOT analize podrazumijeva sagledavanje unutarnjih čimbenika - snaga i slabosti, i vanjskih čimbenika - prilika i prijetnji, čime se dobiva alat koji pomaže u prepoznavanju realnih i poželjnih razvojnih smjerova, ali i ograničenja. Analiza ima uporište u održanim dubinskim intervjuima s lokalnim dionicima, terenskom obilasku destinacije, održanim radionicama s lokalnim dionicima te analizi pokazatelja prihvatnih kapaciteta i analizi pokazatelja održivosti destinacije, koje uključuju i pokazatelje o stavovima i zadovoljstvu lokalnog stanovništva i stavovima i zadovoljstvu turista, kao i u dostupnim sekundarnim izvorima. Prilikom izrade posebno se vodila pažnja da se obuhvati višestrani pristup, od prostora i spremnosti atrakcija, postojećih turističkih resursa, trenutne razvijenosti turizma Podstrane i kretanja zadnjih pet godina do raspoloživosti ljudskih resursa, stavova i zadovoljstva lokalnog stanovništva i turista, međusobne suradnje i koordinacije te niza vanjskih čimbenika u kojima je moguće prepoznati prilike, ali i potencijalne ugroze.

Snage	Slabosti
- uređena plaža duž cijele obale, uz visoku kakvoću vode za kupanje i zraka i mediteransku klimu, i uređenu šetnicu i biciklističku stazu uz plažu - blizina Splita kao kulturnog i urbanog centra - koncept malog, mirnog mjesta za odmor - posebnosti prostora (more i obala, Žrnovnica, Perun, NATURA 2000 područje) koje omogućuju razvoj i bavljenje <i>outdoor</i> aktivnostima (cikloturizam, hodanje, penjanje, edukativne aktivnosti u prirodi i dr.) cijelu godinu i za obogaćivanje boravka gostiju u sezoni - izgrađene biciklističke, pješačke, planinarske i tematske staze - turističke (tradicionalne) manifestacije i događanja - visoko zadovoljstvo turista cjelokupnim boravkom - izvorna jela za razvoj gastronomije (soparnik) - zainteresirana turistička zajednica i gostoljubivost domaćeg stanovništva	- visoka ovisnost lokalnog gospodarstva o sezonskom 'sunce i more' turizmu - nizak udio smještajnih kapaciteta više kategorije i hotela kao poluge razvoja cjelogodišnjeg turizma - koncentracija turističke ponude uz samu obalu (ispod magistrale) uz nedovoljnu iskorištenost zaleđa - nedovoljna koordinacija dionika nužnih za praćenje i osiguranje održivosti - neriješeni imovinsko-pravni odnosi koji usporavaju ulaganja u prometnice, parkirališta i razvoj kulturne ponude - visok broj noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja - niska razina zadovoljstva turizmom lokalnog stanovništva - nedostatak uređenih javnih parkirališta, nogostupa ili pješačkih mostova za pješake - nedostatna učestalost odvoza otpada u kritičnim razdobljima - nedovoljna pristupačnost ponude osobama s invaliditetom

Prilike	Prijetnje
- smjer rasta turističkih dolazaka i broja noćenja po dolasku - trend demografskog rasta (nužan radi potrebe za radnom snagom) - reaktiviranje tradicije u poljoprivredi (praska, povrće) radi osiguravanja lokalnih svježih namirnica za razvoj gastronomije - rast i razvoj turističke ponude na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima - poticanje razvoja smještajnih kapaciteta u kapacitete više kvalitete i dodane vrijednosti - daljnje ulaganje u educiranje svih dionika radi podrške održivom razvoju turizma željene prepoznatljivosti destinacije - nastavak jačanja <i>outdoor</i> turizma orijentiranog na cjelogodišnje iskorištavanje potencijala mediteranske klime i posebnosti prostora kao odgovor na rast potražnje za uključujućim i aktivnim odmorom na otvorenom - ekoturizam - područje ekološke mreže Natura 2000 i ekološke akcije - razvoj turizma u Gornjoj Podstrani - snažnija valorizacija kulturne i sakralne baštine - legenda o kralju Arthuru - razvoj izletničkog turizma radi blizine otoka - razvoj Poljica - razvoj zimskog programa - implementacija digitalnih sustava u poslovanje, upravljanje prostorom i radi lakšeg praćenja pokazatelja održivosti te implementacija obnovljivih izvora energije uz korištenje EU fondova i nacionalnih potpora - izgradnja obilaznice (završetak planiran za 2029. godinu) - bolje upravljanje prikupljanjem i recikliranjem otpada	- premašen prihvatni kapacitet cestovnog prometa - preopterećenost tijekom cijele godine, a osobito u sezoni - smanjenje ugone boravka na ograničenom plažnom prostoru bez mogućnosti širenja ako se nastavi rast broja turista i ako se turistička ponuda ne diversificira - gubitak identiteta u slučaju nastavka apartmanizacije - nedostatak domaće radne snage ili strane radne snage iz jezično i kulturološki sličnih zemalja - snažna konkurencija turističkih destinacija u okruženju - pad standarda življenja, osobito stanovnika bez prihoda od turizma (negativna percepcija 'apartmanizacije' i utjecaja turizam na izgled mjesta i korištenje javnog prostora, utjecaja turizma na povećanje cijena nekretnina i najma stana, pronalazak stana za stanovanje, hrane i pića u trgovinama te cijena u restoranima i kafićima, uz nisko zadovoljstvo dostupnošću javnog prijevoza, zabavnih i društvenih sadržaja i dr.)

SWOT analiza turističke destinacije Podstrana jasno ukazuje na tranzicijski potencijal destinacije prema održivom modelu visoke vrijednosti.

Izdvojene su višestruke snage za područje Podstrane. One se očituju u autentičnosti koja proizlazi iz posebnosti prostora (obala, brdo Perun, Gornja Podstrana, rijeka Žrnovnica) koje osim tipičnog odmorišnog turizma omogućuju i bavljenje nizom *outdoor* aktivnosti kroz cijelu godinu, čemu doprinosi i mediteranska klima. U tom smislu, posebice treba istaknuti brojne tematske staze i biciklističke staze, penjališta i šetnice, kao i površine zaštićenih staništa ekološke mreže Natura 2000. Uz to, Podstrana ima bogatstvo kulturne i sakralne baštine koju je potrebno snažnije valorizirati i osigurati pristupačnost turistima i posjetiteljima. Stoga, Podstrana, ima sve predispozicije da se iz malog, mirnog mjesta posvećenog odmorišnom turizmu pretvori u destinaciju koja će turistima omogućiti više od sunca, mora i plaže, koja će im omogućiti zaokružen doživljaj koji će biti involvirajući i koji će doprinijeti njihovoj dobrobiti i osobnom razvoju. Trend rasta noćenja po dolasku, kao i pozitivni demografski trendovi svakako nalažu nužnost upravljanja prihvatnim kapacitetima i održivosti destinacije. Daljnji napredak ima podršku u proaktivnoj i zainteresiranoj turističkoj zajednici i gostoljubivim domaćinima, uz potrebu osiguravanja koordinacije, praćenja i dijeljenja informacija.

Ključne slabosti obuhvaćaju izraženu orijentiranost na 'sunce i more' turizam i deficit smještaja više kategorije ili hotelskog smještaja koji bi privukao goste izvan ljetnih mjeseci. Turistička aktivnost je zbijena uz samu obalu, dok zaleđe ostaje nedovoljno iskorišteno. Izazov predstavlja i nedostatak radne snage, prekomjerna 'apartmanizacija' i ograničenost daljnjeg širenja plažnog prostora, što nalaže upravljanje prostorom, ali i razvoj selektivnih oblika turizma kako ne bi došlo do ugroze identiteta destinacije.

Prilike za transformaciju nalaze se u disperziji ponude kroz valorizaciju kulturne i sakralne baštine, ostavštine kralja Arthura, razvoja turističke ponude Gornje Podstrane, poticanje ekoturizma i *outdoor* aktivnosti. Poticanje razvoja i rasta obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i njihovo uključivanje u gastronomski lanac, uz bolje iskorištavanje autohtonih jela poput soparnika nameće se kao nužnost.

Budući da je cestovni promet identificiran kao najveće 'usko grlo' ili prijetnja razvoju Podstrane, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa radi unapređenja lokalnih cesta, kao i planirani dovršetak prometne obilaznice do 2029. godine su prioritet. Važno je spomenuti i monokulturu turizma koji stvara društveni jaz između onih koji imaju i onih koji nemaju prihode od turizma u mnogim stavovima i percepcijama, a vodi do pada percepcije kvalitete života lokalnog stanovništva, koje izražava nezadovoljstvo zbog rasta cijena nekretnina, hrane i pića, prometnih gužvi, gubitka javnog prostora i po brojnim drugim pitanjima što dugoročno ugrožava samu esenciju destinacije.

Budući smjer razvoja Podstrane mora se temeljiti na rasterećenju plažnog prostora, prometnica, integraciju zaleđa i razvoj cjelogodišnjeg *outdoor* turizma i gastronomskog turizma temeljenog na lokalnim namirnicama, kao i kulturnog turizma čime će se uspostaviti potrebna ravnoteža između ekonomske aktivnosti i kvalitete života lokalne zajednice.

8. STRATEŠKI OKVIR

8.1. Vizija razvoja turizma destinacije Podstrana

Vizija Općine Podstrana kao turističke destinacije predstavlja željenu sliku budućeg razvoja koja usmjerava dionike prema zajedničkom cilju i potiče aktivnosti koje pridonose održivom, uravnoteženom i prepoznatljivom razvoju destinacije. Pri njezinu oblikovanju važno je polaziti od razvojnih posebitosti Podstrane, njegovih prostornih, prirodnih i kulturnih vrijednosti te potreba lokalnog stanovništva, uz oslanjanje na strateške dokumente više razine.

Posebno je važno uzeti u obzir aktualnu Strategiju razvoja turizma općine Podstrana za razdoblje 2022. – 2027. , kao i Strateški plan razvoja općine Podstrana 2021 – 2025. kako bi se osigurao kontinuitet u daljnjem razvoju.

Slijedom navedenog, viziju turističkog razvoja Podstrane moguće je temeljiti na nekoliko međusobno povezanih stupova:

- održivom i odgovornom turizmu koji čuva prostor i identitet destinacije,
- turizmu koji pridonosi kvaliteti života lokalnog stanovništva,
- razvoju cjelovitih i autentičnih iskustava visoke vrijednosti kojima će se obogatiti odmorišna ponuda ili će sami za sebe postati motivom dolaska u Podstranu,
- uravnoteženom i cjelogodišnjem korištenju turističkih potencijala Podstrane u skladu sa zelenom i digitalnom tranzicijom.

Sukladno navedenom, moguće je izdvojiti sljedeću viziju turističkog razvoja za Podstranu:

Podstrana je prepoznatljiva, konkurentna i cjelogodišnja mediteranska destinacija koja na održiv i inovativan način povezuje more, plaže i atraktivno zeleno zaleđe kroz bogatu kulturno-povijesnu i sakralnu baštinu, tradiciju, gastronomiju, *outdoor* aktivnosti i manifestacije kojima obogaćuje svoju temeljnu odmorišnu ponudu. Uspješnim upravljanjem prostorom i turizmom u skladu s prihvatnim kapacitetima, primjenom pametnih, zelenih i održivih modela razvoja te njegovanjem sinergije tradicionalnih i urbanih vrijednosti, kao i kontinuiranim podizanjem kvalitete ponude, Podstrana osigurava visoku kvalitetu življenja stanovnika na participativan način.

8.2. Načela i ciljevi razvoja turizma

Načela razvoja turizma polaze od sagledavanja analize stanja i specifičnosti Podstrane koje se ponajprije odnose na izrazitu blizinu Splita, uskog i opterećenog obalnog pojasa, dominacije obiteljskog smještaja, prometnog pritiska na Jadransku magistralu, važnosti plaža i mora te, još uvijek, nedovoljno iskorištenih potencijala Gornje Podstrane i Peruna te kulturno-sakralne baštine, lokalne gastronomije, rekreacijskih *outdoor* aktivnosti i drugo.

Načela predstavljaju okvir unutar kojeg se definiraju prioriteti, mjere i aktivnosti i osigurava turistički razvoj Podstrane, ne samo u rastu turističkog prometa i smještaja, već kao cjelovit razvoj destinacije koja usklađuje potrebe stanovnika, turista i posjetitelja, poduzetnika i prostora. Sukladno tome mogu se izdvojiti sljedeća načela razvoja:

- **Održivost i upravljanje prihvatnim kapacitetom:** Turistički razvoj treba voditi prema stvarnim kapacitetima prostora (posebno obalnog), plaža, prometnica i komunalnog sustava. Rast u budućnosti treba biti selektivan u smislu da prednost imaju ulaganja koja podižu kvalitetu boravka, smanjuju pritisak u vršnoj sezoni i štite glavne atrakcije destinacije.
- **Kvaliteta života lokalne zajednice:** Turizam mora, prije svega, biti u funkciji kvalitetnijeg življenja stanovnika. To uključuje bolju prometnu organizaciju, sigurnije kretanja pješaka, uređenje javnog prostora, dostupne društvene i rekreacijske sadržaje te aktivno uključivanje stanovnika u planiranje i praćenje turističkog razvoja.
- **Autentičnost, identitet i kvaliteta:** Podstrana treba težiti vlastitom pozicioniranju kroz svoja jedinstvena obilježja – more i plaže, Perun, Gornja Podstrana, sakralni lokaliteti, *outdoor* aktivnosti, lokalna gastronomija, ruralni turizam.
- **Pristupačnost i sigurnost:** Podstrana treba postupno unaprjeđivati dostupnost svih svojih sadržaja različitim skupinama korisnika – od sigurnih pješačkih pravaca do bolje orijentacije u prostoru i dostupnosti informacija.
- **Kvaliteta ispred kvantitete:** Podstrana treba postupno prelaziti prema restrukturiranju ponude prema višoj kvaliteti, boljoj iskorištenosti i višoj potrošnji gostiju i kontrolirati rast broja kreveta sukladno pokazateljima održivosti razvoja.
- **Kvalitetno upravljanje i suradnja svih dionika:** Provedba Plana zahtjeva stalnu koordinaciju i dogovaranje dionika, a odluke se trebaju temeljiti na praćenju pokazatelja i redovnoj komunikaciji.

Sukladno navedenom mogu se izdvojiti **četiri strateška cilja razvoja turizma Podstrane**. To su:

1. Osigurati održivo upravljanje prostorom: prostorom se upravlja u skladu s prihvatnim kapacitetom uz očuvanje obalnog pojasa, unapređenje prometne i komunalne infrastrukture vodeći ponajprije računa o podizanju kvalitete života lokalnog stanovništva.
2. Razviti cjelogodišnju i prostorno uravnoteženu turističku ponudu: povezuje se obalni dio s Perunom, Gornjom Podstranom te svim sadržajima u tom prostoru, od kulturno-sakralne baštine, gastronomije do *outdoor* sadržaja.
3. Podignuti kvalitetu turističke ponude i konkurentnost Podstrane: unapređuju se smještaj, ugostiteljstvo i druge usluge primjenom održivih i inovativnih rješenja vodeći računa o očuvanju i prezentaciji jedinstvenih obilježja destinacije.
4. Uspostaviti učinkovito i participativno upravljanje destinacijom: jača se suradnja dionika, prate se pokazatelji održivosti, unapređuje digitalizacija te se Podstrana brendira i postaje prepoznatljiva na tržištu.

8.3. Strateški pravac i prioriteti

Strateški pravac razvoja turizma u Podstrani u sljedećem se planskom razdoblju može sažeti na sljedeći način:

Podstrana razvija turizam kao aktivna, kvalitetna i cjelogodišnja mediteranska destinacija koja povezuje more i plaže sa svojim zelenim i atraktivnim zaleđem, baštinom i gastronomijom, uz upravljanje usklađeno s prihvatnim kapacitetom, podizanjem kvalitete ponude i očuvanjem kvalitete života lokalne zajednice.

Iz ovako definiranog strateškog pravca proizlaze četiri međusobno povezana prioriteta koji omogućuju jasno grupiranje aktivnosti.

- Prioritet 1:** Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice - svrha ovog prioriteta je upravljanje obalnim pojasom, plažama, prometom, parkiranjem i komunalnim opterećenjem u vršnim mjesecima, uz zaštitu prostora i svakodnevnog života stanovnika.
- Prioritet 2:** Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda - ovaj prioritet se odnosi na razvoj proizvoda koji povezuju more sa zaleđem Podstrane (kultura, gastronomija, outdoor i dr.)
- Prioritet 3:** Podizanje kvalitete smještaja, ugostiteljstva i usluga - prioritet se odnosi na restrukturiranje ponude prema višoj kvaliteti, većoj dodanoj vrijednosti i održivim praksama.
- Prioritet 4:** Upravljanje destinacijom, *brendiranje*, digitalizacija i koordinacija - riječ je o uspostavi jasnog sustava provedbe, informiranja dionika, praćenja pokazatelja, jasnog tržišnog pozicioniranja i ciljane komunikacije s tržištem.

8.4. Mjere i aktivnosti

Sukladno navedenom strateškom pravcu i prioritetima moguće je izdvojiti sljedeće mjere koje je potrebno realizirati u Podstrani u nadolazećem planskom razdoblju i čijom bi se realizacijom ostvarila željena vizija razvoja i definirani prioriteti:

Br.	Prioritet	Mjere
1.	Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice	Mjera 1.1. Uspostava sustava praćenja prihvatnog kapaciteta i pokazatelja održivosti Mjera 1.2. Uvođenje standarda upravljanja plažama i obalnim prostorom Mjera 1.3. Unapređenje prometa, parkiranja i sigurnosti kretanja u sezoni Mjera 1.4. Podizanje komunalne urednosti, kvalitete zelenih prostora i javnih sadržaja za stanovnike i goste

2.	Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda	Mjera 2.1. Daljnji razvoj mreže tematskih ruta Mjera 2.2. Unaprjeđenje turističke signalizacije i interpretacije Gornje Podstrane, Peruna i kulturno-sakralne baštine Mjera 2.3. Unaprjeđenje eno-gastronomske ponude Mjera 2.4. Razvoj kalendara događanja kroz godinu i aktivacija predsezone/postsezone
3.	Podizanje kvalitete turističkih usluga	Mjera 3.1. Podizanje kvalitete smještajne ponude Mjera 3.2. Uvođenje održivih praksi u smještaj i ugostiteljstvo Mjera 3.3. Unapređenje pristupačnosti i uključenosti turističke infrastrukture
4.	Upravljanje destinacijom, brendiranje, digitalizacija i koordinacija	Mjera 4.1. Unapređenje B2B kanala za dionike Mjera 4.2. Brendiranje Podstrane kao aktivne i cjelogodišnje destinacije Mjera 4.3. Ciljane digitalne kampanje i informiranje posjetitelja

Mjera 1.1. Uspostava sustava praćenja prihvatnog kapaciteta i pokazatelja održivosti

Prioritet	1. Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice
Kratki opis mjere	Riječ je o uspostavi praćenja pokazatelja i time praćenja trendova/promjena koje mogu upućivati na potrebu poduzimanja aktivnosti kako bi se razvojem turizma upravljalo na način da se ostvare željeni ciljevi i ravnoteža u korištenju prostora, kvaliteti života i gospodarskih ciljeva.
Aktivnosti	- Uspostaviti bazu za praćenje pokazatelja i redovito objavljivati rezultate - Pratiti i evidentirati opterećenje na najposjećenijim plažama i pristupima - U skladu s rezultatima praćenja pokazatelja donositi korektivne mjere, ukoliko se za to pokaže potreba
Nositelj	- Općina Podstrana - Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Komunalne službe - Pružatelji smještaja i ostali poduzetnici

Mjera 1.2. Uvođenje standarda upravljanja plažama i obalnim prostorom

Prioritet	1. Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice
-----------	--

Kratki opis mjere	Mjera se odnosi na uređenje načina korištenja, održavanja i informiranja na plažama tako da se očuva glavni atrakcijski resurs i smanji konflikt između turista, stanovnika i poduzetnika.
Aktivnosti	- Izraditi operativni standard za korištenje, održavanje, sigurnost, tuševe, otpad, signalizaciju i pristupe plažama - Uvoditi mjere zaštite prohodnosti, ambijenta i sigurnosti na najopterećenijim dijelovima obale - Razviti jasne informacije o pravilima korištenja plaža i dostupnim sadržajima (na terenu i digitalno)
Nositelj	- Općina Podstrana
Partneri	- Turistička zajednica Općine Podstrana - Komunalne službe

Mjera 1.3. Unapređenje prometa, parkiranja i sigurnosti kretanja u sezoni

Prioritet	1. Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice
Kratki opis mjere	Cilj ove mjere je smanjiti prometne konflikte i povećati sigurnost kretanja, posebno uz Jadransku magistralu, pristupe plažama, hotele i korištene javne površine.
Aktivnosti	- Izraditi kartu kritičnih prometnih i parkirališnih točaka - Unaprijediti označavanje parkirališta, pristupa plažama, pješačkih pravaca i javnog prijevoza - Planirati dodatne sigurnosne intervencije za pješake i bicikliste na najrizičnijim dionicama - Po potrebi uvesti sezonska rješenja za smanjenje gužvi, kruženja vozila i parkiranja na neprimjerenim površinama
Nositelj	- Općina Podstrana - Hrvatske ceste - Županijska uprava za ceste - MUP - Prijevoznici
Partneri	- Turistička zajednica Općine Podstrana

Mjera 1.4. Podizanje komunalne urednosti, kvalitete zelenih prostora i javnih sadržaja za stanovnike i goste

Prioritet	1. Turizam usklađen s prihvatnim kapacitetom i kvalitetom života lokalne zajednice
Kratki opis mjere	Cilj mjere je daljnje uređenje destinacije, posebno zelenih i javnih površina, rekreacijskih sadržaja i komunalne opreme.
Aktivnosti	- Prioritetno uređivati lokacije koje istodobno koriste stanovnici i gosti - Uvesti sezonsko pojačano održavanje čistoće, upravljanja otpadom, a time i mirisa na najkritičnijim lokacijama
Nositelj	- Općina Podstrana

	- Komunalne službe
Partneri	- Turistička zajednica Općine Podstrana - Udruge - Privatni sektor

Mjera 2.1. Daljnji razvoj mreže tematskih ruta

Prioritet	2. Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda
Kratki opis mjere	Unaprjeđenje i daljnji razvoj mreže pješačkih, biciklističkih, planinarskih i drugih <i>outdoor</i> aktivnosti koje rasterećuju plaže i šire paletu motiva dolaska izvan glavne sezone.
Aktivnosti	- Inventarizirati postojeće staze, šetnice, penjališta, biciklističke staze i drugu resurse za <i>outdoor</i> aktivnosti - Odrediti prioritetne rute za uređenje, sigurnost, signalizaciju i digitalne karte - Povezati rute s hotelima, privatnim smještajem, vodičima i turističkim agencijama (kvalitetno informiranje) - Razviti nekoliko tematskih ruta, primjerice, 'Večernje šetnje', 'Obiteljske rute', 'Aktivni vikend' i sl.
Nositelj	- TZ Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Planinarske/biciklističke udruge - Turističke agencije - Hotelijeri - Privatni iznajmljivači

Mjera 2.2. Unaprjeđenje turističke signalizacija i interpretacije Gornje Podstrane, Peruna i kulturno-sakralne baštine

Prioritet	2. Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda
Kratki opis mjere	Unaprijediti vidljivost Gornje Podstrane i Peruna i povećati njihovu prepoznatljivost kao dijela destinacije Podstrana, uz očuvanje ambijenta i lokalne zajednice.
Aktivnosti	- Oblikovati interpretacijski koncept Gornje Podstrane, Peruna, sakralnih lokaliteta, poljičkog identiteta i lokalnih legendi - Unaprijediti turističku signalizaciju i interpretaciju na odabranim točkama - Razviti samostalne i vođene ture koje povezuju obalu, Gornju Podstranu i vidikovce - Uključiti lokalne udruge, vodiče i stanovnike u pripremu sadržaja i priča
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana - Općina Podstrana

Partneri	- Konzervatorski odjel - Župa Gospe od Zdravlja, Župa Gospe u Siti - Udruga - Lokalni vodiči
----------	---

Mjera 2.3. Unapređenje eno-gastronomске ponude

Prioritet	2. Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda
Kratki opis mjere	Razviti gastronomiju kao dio identiteta i motiv dolaska, posebno kroz soparnik i njegovu izvornost/autentičnost, ali i druge tradicijske poljoprivredne namirnice (npr. praska, povrće).
Aktivnosti	- Potaknuti suradnju ugostitelja, OPG-ova i proizvođača na razvoj sezonskih jelovnika, tematskih dana i dodatnu promociju lokalnih specijaliteta i namirnica - Razviti male gastronomске događaje izvan glavne sezone - Uključiti lokalnu gastronomiju u itinerere i promotivne materijale - Razviti ponudu 'radionica izrade soparnika'
Nositelj	- TZ Općine Podstrana
Partneri	- Ugostitelji - OPG-ovi - Lokalni proizvođači - Udruga

Mjera 2.4. Razvoj kalendara događanja kroz godinu i aktivacija predsezone/posezone

Prioritet	2. Cjelogodišnja i prostorno disperzirana ponuda
Kratki opis mjere	Razvoj manjih, autentičnih i provedivih događanja koja produljuju sezonu, uključuju stanovnike i mogu stvarati motiv dolaska izvan glavne sezone.
Aktivnosti	- Strukturirati godišnji kalendar prema temama: baština, Perun, more, gastronomija i drugo - Razvijati događanja izvan sezone u suradnji s destinacijama u okruženju - Uvesti format 'vikend u Podstrani' za domaće tržište, goste iz Splita i regionalnu potražnju - Pratiti posjećenost događanja i sukladno evaluaciji definirati nekoliko glavnih koji će biti nositelji prepoznatljivosti
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Udruga - Kulturne i sportske organizacije - Ugostitelji

Mjera 3.1. Podizanje kvalitete smještajne ponude

Prioritet	3. Podizanje kvalitete turističkih usluga
Kratki opis mjere	Kroz ovu mjeru želi se potaknuti prijelaz prema obiteljskom smještaju više kvalitete, diferenciranoj i održivijoj ponudi.
Aktivnosti	- Izraditi preporuke za unapređenje kvalitete obiteljskog smještaja - Istražiti potrebe za edukacijom - Organizirati savjetovanja/edukacije o kategorizaciji, dizajnu, održivosti, digitalnom poslovanju i dr. - Poticati (gdje je to opravdano i moguće) transformaciju dijela kapaciteta u kvalitetne male hotele, tematski smještaj - Promovirati primjere dobre prakse među lokalnim iznajmljivačima i hotelima
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Privatni iznajmljivači - Hotelijeri - Obrazovne institucije

Mjera 3.2. Uvođenje održivih praksi u smještaj i ugostiteljstvo

Prioritet	3. Podizanje kvalitete turističkih usluga
Kratki opis mjere	Cilj ove mjere je potaknuti uvođenje jednostavnih i razumljivih standarda održivosti i kvalitete, koji bi pomogli dionicima u unapređenju usluga i gostima pri izboru.
Aktivnosti	- Definirati preporučene standarde za čistoću, odvajanje otpada, štednju vode i energije, korištenje lokalnih proizvoda i sl. - Razviti oznaku/preporuku za objekte koji primjenjuju standarde - Osigurati edukacije za pružatelje usluga na temu održivosti - Dodatno promovirati poduzetnike koji rade iskorake prema održivim praksama
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Ugostitelji - Iznajmljivači - Hotelijeri - Komunalne službe

Mjera 3.3. Unapređenje pristupačnosti i uključivosti turističke infrastrukture

Prioritet	3. Podizanje kvalitete turističkih usluga
-----------	---

Kratki opis mjere	Kroz ovu mjeru želi se postupno povećavati pristupačnost javne turističke infrastrukture, polazeći od plaža, šetnica, informacija, parkirališta do najvažnijih točki posjeta.
Aktivnosti	- Izraditi prioritetni plan uklanjanja prepreka na ključnim turističkim točkama - Osigurati jasne informacije o razini pristupačnosti pojedinih plaža, ruta, objekata i dr. - Uvoditi pristupačnu signalizaciju i opise sadržaja - Uključiti osobe s invaliditetom i stručne organizacije u provjeru rješenja
Nositelj	- Općina Podstrana
Partneri	- Turistička zajednica Općine Podstrana - Projektanti - Osobe s invaliditetom

Mjera 4.1. Unapređenje B2B kanala za dionike

Prioritet	4. Upravljanje destinacijom, <i>brendiranje</i> , digitalizacija i koordinacija
Kratki opis mjere	Mjera se odnosi na uspostavljanje jedinstvenog mjesta na mrežnoj stranici TZ Općine Podstrana na kojoj bi bili svi materijali, izvještaji, informacije, fotografije i obavijesti za internu javnost.
Aktivnosti	- Strukturirati sadržaj B2B sekcije za dionike (kao poseban dio) - Redovito objavljivati materijale, programe, aktivnosti i druge relevantne informacije - Uskladiti informacije koje koriste hoteli, iznajmljivači i drugi dionici
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Privatni sektor - Udruge - Specijalizirane tvrtke za mrežne portale

Mjera 4.2. Brendiranje Podstrane kao aktivne i cjelogodišnje destinacije

Prioritet	4. Upravljanje destinacijom, <i>brendiranje</i> , digitalizacija i koordinacija
Kratki opis mjere	Mjera se odnosi na jasno pozicioniranje Podstrane kao destinacije koja spaja more s atraktivnim i zanimljivim zaleđem, destinacije bogate gastronomije i u blizini Splita, uz naglasak na kvalitetu i održivost.
Aktivnosti	- Definirati ključne poruke i vizualne smjernice za promociju destinacije (podijeliti putem B2B portala) - Uskladiti komunikaciju svih kanala Turističke zajednice i ključnih partnera

	- Posebno promovirati proizvode izvan glavne sezone i doživljaje koji su jedinstveni u Podstrani - Kontinuirano unapređivati promotivne materijale
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Općina Podstrana - Marketinški stručnjaci - Hotelijeri, turističke agencije i drugi ključni dionici/nositelji turističke ponude

Mjera 4.3. Ciljane digitalne kampanje i informiranje posjetitelja

Prioritet	4. Upravljanje destinacijom, <i>brendiranje</i> , digitalizacija i koordinacija
Kratki opis mjere	Mjera uključuje ciljanu promociju prema motivima dolaska i sezonama: aktivni odmor na moru i u zaleđu, obiteljski odmor, gastronomija, kulturno-povijesna i sakralna baština, vikend boravci, kvalitetan odmor uz more i drugo.
Aktivnosti	- Planirane i ciljane kampanje po sezonama i tržišnim segmentima - Povezati kampanje s događanjima i ponudom ključnih partnera u destinaciji - Koristiti digitalne karte, fotografije, kratke video sadržaje - Pratiti učinkovitost promocije i prilagođavati poruke
Nositelj	- Turistička zajednica Općine Podstrana
Partneri	- Marketinške agencije - Partneri u destinaciji – turističke agencije, hotelijeri, iznajmljivači i dr.

9. MARKETING DESTINACIJE PODSTRANA

9.1. Turističko pozicioniranje

Pozicioniranje destinacije ukazuje na attribute koji destinaciju čine drukčijom od konkurencije osiguravajući njezinu tržišnu poziciju na duži rok. To su atributi po kojima se destinacija diferencira i ističe svoju jedinstvenost u odnosu na druge destinacije, ali i oni koji doprinose njezinoj konkurentskoj poziciji na tržištu iako su zajednički s drugim destinacijama.

ATRIBUTI DIFERENCIJACIJE I ISTICANJA	
Outdoor entuzijazam	Uz dugu i uređenu plažu sa šetnicom, Podstrana je bogata i drugim šetnicama, pješačkim i tematskim stazama, biciklističkim stazama i penjalištima. To omogućuje turistima široku paletu morskih i kopnenih aktivnosti dajući im razlog da ostanu dulje u destinaciji. Pozicioniranje prema <i>outdoor</i> entuzijastima može biti kroz rekreativne, edukacijske ili sportske aktivnosti.
Koljevka povijesno-kulturne baštine od mitskih vremena	Od predaja o rimskim bogovima, legende o kralju Arthuru, preko ostavštine Poljičke Republike do brojnih arheoloških nalazišta i sakralnih objekata, Podstrana priča priče iz povijesti kojima može privući kulturne turiste, a prije svega upotpuniti i obogatiti boravak turista kojima kultura ne mora biti primarni motiv dolaska u destinaciju, ali će se rado uključiti ako su upoznati s ponudom. Za razliku od klasičnih priča o rimskim carevima ili piratima koje imaju Split i Omiš, Podstrana ima jedinstvenu, globalno prepoznatljivu legendu o kralju Arturu koju je potrebno bolje istaknuti i iskoristiti na tržištu, kao i legende o staroslavenskim bogovima. Uz to, potrebno je isticati i blizinu Splita koji je privlačan kulturnim turistima.
Gastronomija “od vrta do stola” i “napravite svojim rukama”	Uz dalmatinsku (mediteransku) kuhinju, ističu se specifični poljoprivredni i gastronomski proizvodi zaleđa koji su povijesno hranili ovo područje. U starim, kamenim autohtonim ambijentima Gornje Podstrane, dalje od ljetne gužve, treba jačati pozicioniranje koncepta „od vrta do stola“, kao i u svim tradicionalnim ugostiteljskim objektima. Poticanje organizacije radionica pripreme zaštićenog Poljičkog soparnika na kominu, ne samo u okolnim OPG-ima, kao i poticanje ugostiteljskih objekata na uključivanje soparnika u ponudu. Brendiranje oko 'praski' kroz gastro-ponudu (likeri od breskve, kokteli, <i>fine dining</i> u slatko-slanim kombinacijama, deserti i dr.).

Dugačka uređena plaža, sa šetnicom i morem čistim za kupanje	Idealna za odmor i opuštanje, pogotovo obiteljski odmor.
Malo mirno, gostoljubivo i sigurno mediteransko mjesto	Podstrana je mediteranska destinacija koja nudi mir, opuštanje, odmor i sigurnost.
“Sidro Dalmacije”	Podstrana se pozicionira kao mirna i sigurna baza iz koje je sve 'nadohvat ruke', nudi mogućnosti svakodnevnih izleta u Split, Omiš i kanjon Cetine, Trogir, Solin, Brač, Hvar i brojne druge turističke destinacije u okruženju. Da bi ovo snažnije zaživjelo, potrebno je raditi na dostupnosti javne morske luke koja je nužna za vezove izletničkih brodova, kao i na kružnim paketima za manje grupe koji uključuju transfere kako za morske, tako i za kopnene izlete.
Premium hotelska ponuda	Zahvaljujući hotelima visoke kategorije, Podstrana privlači goste veće kupovne moći koji fokus stavljaju na opuštanje, vrhunsku uslugu i privatnost. Hotel Le Méridien Lav, kao globalni brend nudi usluge <i>wellnessa</i> , privatnu marinu, kongresne kapacitete, privatne izlete na otoke i drugo.
Odgovoran prema zajednici i okolišu	Atribut ukazuje na odgovorno upravljanje razvojem Podstrane prema turistima, lokalnoj zajednici i okolišu.

KROVNO POZICIONIRANJE

Podstrana:

Tamo gdje priroda, od čistog mora i uređenih plaža do tajnovitog brda Peruna, povijest i kultura nude odmor, mir i okuse, mameći na istraživanje, otkrivanje i aktivnosti na otvorenom za sve generacije, na korak od Splita.

9.2. Ciljna tržišta

Kao glavna ciljna tržišta Podstrane mogu se izdvojiti sljedeća:

'Sunce i more' odmorišni gosti	Gosti koji traže više prostora, miran odmor bez buke i kontakt s prirodom - more i plaže. Uz obitelji, česti su parovi, gosti srednje i zrelije dobi i oni koji izbjegavaju prenapućene destinacije.
Obitelji s djecom	Zbog uređenih plaža do kojih je moguće doći iz smještajnih objekata bez automobila i sigurnog okruženja, obitelji s djecom su među primarnim ciljnim tržištima Podstrane.
Aktivni gosti 'outdoor' segmenta	Ključni segmenti među ovim gostima su aktivni parovi i pojedinci srednje životne dobi, <i>outdoor</i> entuzijasti i sportaši, svi motivirani zdravljem i aktivnim odmorom, kao i pojedinci, obitelji ili seniori koje žele laganu rekreaciju ili brinu o svojoj dobrobiti.
Ljubitelji kulture, baštine i povijesti	Ljubitelji kulture i baštine koji dolaze s tradicionalnih emitivnih tržišta poput posebice gosti iz Njemačke, Poljske, Velike Britanije i Francuske, ali i domaćeg tržišta. Važnu ulogu ima blizina Splita kao povijesno-kulturna destinacija.
Kongresni i poslovni gosti	Radi ponude hotela koji posjeduju kongresne dvorane, a i blizine Splita kao poslovnog središta.

Kad je riječ o geografskim tržištima mogu se izdvojiti:

- **Primarna tržišta:** Poljska, Njemačka, Velika Britanija, Hrvatska
- **Sekundarna tržišta:** Francuska, SAD, Slovačka, Češka, Švedska, Norveška

Poljska: Poljska predstavlja prvo primarno tržište s 12% udjela u ukupno ostvarenim noćenjima u 2024. godini i tržište u rastu prema punom oporavku u odnosu na 2019. godinu. Gosti iz Poljske dobro se uklapaju u proizvodni portfelj Podstrane: obiteljski odmor, najviše u obiteljskom smještaju, pristupačan i siguran boravak, plaže, vjerski i kulturni elementi ponude radi čega imaju potencijal rasta u predsezoni i posezoni.

Njemačka: Gosti iz Njemačke ostvaruju preko 10% ukupnih noćenja. Ovo tržište ostaje glavno emitivno tržište Podstrane. Pokazuju interes za obiteljski smještaj, za apartmane i kuće, ali i za hotelski smještaj. Pokazuju interes i za aktivni boravak u prirodi. Ovo tržište bi trebalo promatrati i u kontekstu repozicioniranja s isključivog 'sunce i mora' odmora prema *outdoor* doživljajima.

Velika Britanija: Ciljna skupina koja je ostvarila gotovo 9% udjela u ukupnim noćenjima 2024. godine, a iako koriste različite oblike smještaja, najčešće biraju hotelski smještaj (14,2% svih hotelskih gostiju u 2024. godini). I ovaj segment nastavlja rast i blizu je punog oporavka. To je tržište koje pokazuje interes za autentične destinacije, kulturna iskustva, gastronomiju, *storytelling* i općenito spoj prirode i kulture što Podstrana može ponuditi, uz upotpunu izletima.

Hrvatska: Domaći gosti su, također, među primarnim tržištima i pokazuju trend rasta, s udjelom većim od 5% u ukupnim noćenjima ostvarenim u 2024. godini. Domaće tržište važno je u smanjivanju sezonalnosti, osobito kroz vikend putovanja i kratke boravke povezane s aktivnim odmorom, kulturnim manifestacijama i gastronomijom.

Značajan rast broja noćenja u odnosu na 2019. su ostvarili i turisti iz **Sjedinjenih Američkih Država** (+11,0%). Najčešće su to hotelski gosti s 12,5% udjela u ukupnim noćenjima u hotelima Podstrane. Rastao je i broj noćenja turista iz **Francuske** (+17,3%) koji su peta skupina prema ostvarenom broju noćenja u ukupnim noćenjima, uz preferenciju hotelskog smještaja. Iako se značajno smanjio broj noćenja turista iz **Češke** (pad za 16,0% 2024. u odnosu na 2019.) i **Slovačke** (pad za 12,9%, ove zemlje mogu se i dalje mogu smatrati poželjnim emitivnim tržištima Podstrane, primarno segmenta obiteljskog smještaja. Slovačka i Češka su važne i radi cestovne dostupnosti. Treba spomenuti i goste iz **Norveške** i **Švedske** koji najčešće biraju smještaj u skupini apartmani, kuće i sobe i prema kojima je potrebno provoditi ciljani marketing koji će uključivati aktivnosti na otvorenom i izlete.

9.3. Turistički proizvodi

Pod 'turističkim proizvodima' podrazumijeva se povezan i komplementaran skup doživljaja koji na najbolji način valoriziraju prirodne, kulturne, povijesne, društvene i sve druge resurse i atrakcije, privlače turiste i posjetitelje, pridonose kvaliteti boravka i upravljanju destinacijom.

Polazeći od vizije razvoja turizma koja naglašava kvalitetu života lokalnog stanovništva i turističke doživljaje temeljene na povezivanju mora, plaža i atraktivnog zelenog zaleđa kroz bogatu kulturno-povijesnu i sakralnu baštinu, tradiciju, gastronomiju, aktivnosti na otvorenom i manifestacije kojima se obogaćuje temeljna odmorišna ponuda određuju se turistički proizvodi koji se grupiraju u:

- odmor i opuštanje,
- istraživanje i otkrivanje i
- posebne interese.

Proizvod	Sezona (mjeseci)	Atrakcije
PROIZVODI ODMORA I OPUŠTANJA		
Odmor uz more	5 – 10	Sunce, plaža i more
Aktivnosti na otvorenom	4 – 11	Šetnje i lagani <i>hiking</i> ; Sportovi na moru;
<i>Wellbeing</i> turizam	3 – 11	Zdrava mediteranska prehrana; <i>Wellness</i> u hotelskim kapacitetima; Kuće s bazenima; Staze za rekreaciju u prirodi;

PROIZVODI ISTRAŽIVANJA I OTKRIVANJA

Kulturni turizam	2 – 12	Povijesna jezgra Gornje Podstrane; Arheološka nalazišta; Gradine i ljetnikovci; Rimski bogovi; Kralj Arthur; Poljička Republika; Sakralna baština; Događanja i manifestacije; Tematske staze; blizina Splita;
Vjerski (sakralni) turizam	cijela godina	Crkve; Tematske staze; Događanja i manifestacije;
Gastronomski turizam	cijela godina	Zdrave, lokalne, sezonske namirnice i mediteranska prehrana; Soparnik; Praska; OPG-i i radionice; Ulje i vino; Događanja i manifestacije;
Ekološki turizam	3 – 11	Natura 2000; Fotosafari;

PROIZVODI POSEBNIH INTERESA

Aktivnosti na otvorenom	3 – 11	Biciklističke staze; Penjalište; Ferata; <i>Hiking</i> ; Sportovi na moru;
Sportske pripreme	2 - 6, 9 – 12	Pripreme sportaša u dvorani i na otvorenom;
Poslovno-kongresni turizam	cijela godina	Kongresi u hotelskim kapacitetima; Smještaj poslovnih gostiju vezanih za Split;

Ovako određen portfelj proizvoda naglašava identitet destinacije i u funkciji je produljenja sezone i smanjenja pritiska primarno na plaže i prometnice. U Podstrani je važno poticati disperziju gostiju prema širem području destinacije. Iako se u strukturi ponude posebno ističe odmor uz more, snažnu ulogu imaju i aktivnosti na otvorenom sa širom paletom mogućnosti za različite dobne i interesne segmente gostiju - od pješaćenja, penjenja i planinarenja, cikloturizma do rekreativnih aktivnosti na moru, a kulturni turizam s naglaskom na lokalne priče kroz povijest dodatno može pojačati autentičnost. Važnu ulogu u pozicioniranju treba preuzeti i gastronomija.

Dodatno, potrebno je naglasiti kako se manifestacije i događanja ne bi trebalo smatrati same po sebi turističkim proizvodom, nego bi trebale služiti u svrhu komuniciranja ključnih konkurentskih prednosti i jačanja drugih turističkih proizvoda te obogaćivanja boravka gostiju.

Razvoj turističkih proizvoda usmjeren je na nekoliko glavnih učinaka:

- jačanje prepoznatljivosti destinacije kroz jasno profilirane tematske turističke doživljaje;

- upravljanje opterećenjem prostora kroz diverzifikaciju sadržaja i usmjeravanje kretanja posjetitelja;
- produljenje sezone;
- rast kvalitete ponude, a time i kvalitete turističke i opće infrastrukture.

Ključni turistički proizvodi posloženi po tržišnoj spremnosti i važnosti u pozicioniranju Podstrane kao destinacije, s fokusom na razvojne aspekte, ukratko su opisani u nastavku.

ODMORIŠNI TURIZAM:	
Glavne atrakcije	- Čisto more za kupanje i druge rekreativne aktivnosti, uređene plaže i blaga mediteranska klima - Slikovitost Podstrane od mora do brda - Šetnice, pješačke i biciklističke staze - Tradicionalni restorani
Ciljni segmenti gostiju	- Odmorišni obiteljski gosti - Gosti zrelije životne dobi koji izbjegavaju gužve - Parovi - Gosti s tradicionalnih tržišta: Njemačka, Poljska, Velika Britanija, Francuska, SAD, Slovačka, Češka, Švedska, Nizozemska - Domaći gosti
Pozicioniranje	Destinacija obiteljskog turizma, gdje plaže i slikovit krajolik pružaju siguran i ugodan odmor za sve generacije. Spoj prirodnih jedinstvenosti čini Podstranu destinacijom koja nudi više od 'sunca, mora i plaže' pružajući mir i sigurnost, odmor i opuštanje.
Razvoj proizvoda	- Daljnji razvoj plažnih sadržaja, šetnica i staza, rekreacijskih aktivnosti na moru i na kopnu, javnih sanitarnih članova, osiguravanje bolje pristupačnosti plažama - Edukacija posjetitelja o zaštiti i vrijednosti mora i prirode općenito

AKTIVNI TURIZAM NA OTVORENOM I SPORTSKE PRIPREME:	
Glavne atrakcije	- Pješačke tematske staze i šetnice: Put prema izvoru, Put do sv. Jure na Perunu, Zmijski kamen, Sv. Martin, Gospe u Siti, Put pod pole i Put preko Mure, obalna šetnica Strožanac - Mutogras, šetnica uz rijeku Žrnovnicu - Biciklističke staze: Sunčanom stranom Peruna, Starim selima, Pod zmijskim kamenom, Za nebeske letače, biciklistička staza uz Žrnovnicu (dio EuroVelo 8), staza Strožanac - Mutogras - Penjališta i ferate: Via Ferrata Perunika, športsko penjalište Perun - Sportovi na vodi: plivanje, ronjenje, daskanje, jedrenje

	- Sportske manifestacije: plivački maraton, kup u jedrenju, Perun Adventure Race, malonogometni turnir - Sportske dvorane i tereni te prostori za tjelovježbu na otvorenom - Blaga klima i mogućnost boravka na otvorenom - Dobra pozicija u odnosu na Split
Ciljni segmenti gostiju	- Gosti motivirani zdravljem i <i>wellbeingom</i> - <i>Outdoor</i> entuzijasti i avanturisti - Sportaši na pripremama - Obitelji s djecom - sigurno okruženje, blaga mediteranska klima, čisto more, blaže rute za hodanje ili bicikliranje
Pozicioniranje	Destinacija aktivnog odmora i sportskih priprema, pristupačnih aktivnosti na otvorenom za sve generacije, u ekološki očuvanom, autentičnom i slikovitom krajoliku ugodne klime.
Razvoj proizvoda	- Razvoj ponude 'laganih' aktivnosti (lagane biciklističke ture, <i>yoga</i> na otvorenom, vođene šetnje ili trčanje, programi za obitelji i sl.) - Daljnji razvoj infrastrukture i jačanje promocije ruta, biciklističkih staza, penjališta i drugih atrakcija kako bi se osigurala prepoznatljivost Podstrane - Ponuda programa za početnike u daskanju ili jedrenju (kampovi, tečajevi i sl.) - Podrška razvoju ponude za grupe sportaša na pripremama kao turističkog proizvoda (smještaj, puni pansion, treninzi, dodatne rekreacijske aktivnosti, izletnički programi i dr.), kao i B2B promociji (prema sportskim klubovima, školama sporta, sportskim savezima, sportskim agencijama, organizatorima dječjih kampova) - Povezivanje <i>outdoor</i> ponude s lokalnim identitetom (edukativne rute, priče iz povijesti, zalazak sunca i sl.) - Ponuda zdravih i hranjivih jela u skladu sa zdravim i aktivnim načinom življenja

GASTRONOMSKI TURIZAM:

Glavne atrakcije	- Nematerijalna kulturna baština: soparnik - Kultura života i rada: praska, soparnik, lokalne sezonske namirnice poljoprivrednog porijekla, ribarenje - Restorani s ponudom lokalnih jela, dalmatinskih jela i mediteranske kuhinje - Lokalni OPG-i - Gastronomski događaji i manifestacije: Fešta od uja i uljenaka, Ribarska noć, Pozdrav praski, Poljički komini, Smotra poljičkih
-------------------------	---

	mladih vina i druge manifestacije upotpunjene gastronomskom ponudom
Ciljni segmenti gostiju	- <i>Foodies</i>, posebno s tržišta Njemačke, UK, Poljske i drugih tržišta koji traže autentična gastronomska iskustva - Obiteljski gosti - Kongresni gosti, <i>teambuildinzi</i> - Posjetitelji manifestacija - Svi turisti koji borave u Podstrani i šire
Pozicioniranje	Podstrana je destinacija bogatstva jedinstvenih okusa u kojima namirnice kriju lokalnu priču kroz gosti mogu doživjeti kroz tradicijske restorane, manifestacije i OPG-e.
Razvoj proizvoda	- Gastronomske radionice s pričom o lokalnim namirnicama, tradiciji i soparniku – posjetitelji sudjeluju u stvaranju doživljaja i 'kušaju priču' - Unapređenje postojećih manifestacija, prije svega u promotivnom smislu radi jačanja vidljivosti i isticanja jedinstvenosti gastronomske ponude te snažnija suradnja s hotelskim i drugim smještajnim objektima kako bi se privukli gosti koji u njima odsjedaju - Gastronomski <i>storytelling</i> u restoranima o porijeklu namirnica i lokalnim proizvođačima - Digitalna promocija i <i>storytelling</i> kroz digitalne kanale, natjecanja u osmišljavanju jela ili pića na bazi breskve - Interni marketing i edukacija dionika uključenih u stvaranje i ponudu
WELLBEING:	
Glavne atrakcije	- Zdrava hrana (svježe i sezonske namirnice, riba i morski plodovi, mediteranska kuhinja, maslinovo ulje) - Kvaliteta mora i zraka i blaga klima - Staze za laganu rekreaciju u prirodi raznolikih krajolika, vidikovci, zalazak sunca, kombinacija kretanja i tišine - <i>Wellness</i> u hotelskim kapacitetima - Kuće s bazenima
Ciljni segmenti gostiju	- Obitelji s djecom - Parovi - Generacije 50+
Pozicioniranje	Podstrana je mirna destinacija uz more koja obiluje stazama i rutama za hodanje i bicikljanje, nudi umirujuće poglede na more i zalaske sunca i lokalnu mediteransku gastronomiju, sve upakirano u <i>wellbeing</i> ponudu koja aktivira sva osjetila i stavlja ih u ravnotežu.

Razvoj proizvoda	- Razvijati pakete koji naglašavaju <i>wellbeing</i> (npr. „Mir - od morskih urona do uspona do vrhova Peruna“) - Povezivati lokalnu svježu i sezonsku laganu hranu i <i>wellbeing</i> - Ponuda 'dnevničkih rituala' poput jutarnje šetnje ili <i>yoge</i> na otvorenom
KULTURNI TURIZAM:	
Glavne atrakcije	- Zaštićena kulturna dobra: Kameni most na rijeci Žrnovnici, Arheološko nalazište i crkva Gospe u Siti, Arheološko nalazište Polače, Crkva sv. Jurja na Vršini, Kulturno-povijesno mjesto „Zmijski kamen“, Sklop obiteljskih kuća Cindro, Crkva sv. Ante Padovanskog te Arheološko nalazište i Crkva sv. Martina - Nematerijalno kulturno dobro: soparnik - Povijesna jezgra Gornje Podstrane - Kultura života i rada: soparnik, praska, masline - Ostale crkve: crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, Crkva sv. Fabijana i Sebastijana. Crkva sv. Jure na Perunskom, Crkva Gospe od Zdravlja - Ostale građevine: gradina Obloženica, gradina Vilanjski grad, gradina Mutogras, kamena gomila Pišćenica, zgrada Čitovnice - Legende i predaje: kralj Arthur, rimski bogovi - Stopa sv. Martina - Rodna kuća Ante Kaštelančića - Tematske staze vezane uz kulturu: Put do sv. Jure na Perunu, Zmijski kamen, Put prema izvoru, Sv. Martin, Gospe u Siti, Put pod pole, Put preko Mure - Manifestacije: Ča pod Perun, Perun Full Moon, Pozdrav praski, Fešta od ulja i uljenaka, Poljički komini, Smotra klapa, Smotra poljičkih mladih vina i blagdan sv. Martina te niz drugih glazbenih, kazališnih i umjetničko-kulturnih manifestacija
Ciljni segmenti gostiju	- Tradicionalna tržišta, posebice gosti iz Njemačke, Poljske, Velike Britanije i Francuske - Poljaci i Slovaci su tržište u rastu, imaju interes za povijest i identitet te su povezani s kršćanskom baštinom - Domaći gosti motivirani kulturnim sadržajima, vikend gosti - Školske grupe (kralj Arthur, rimska božanstva, blizina Splita itd.)

Pozicioniranje	Od rimskih bogova, preko legende o kralju Arthuru i Poljičke Republike, s brojnim sakralnim objektima, destinacija svjedoči i priča priče ljubiteljima kulture i svim turistima koji žele obogatiti svoj boravak. Podstrana je destinacija usmjerena na autentičnost i kulturni doživljaj integriran u život lokalnih stanovnika.
Razvoj proizvoda	- Daljnji razvoj postojećih interpretacijskih i tematskih obilazaka - specijalizirane vođene ture malih grupa hodanjem, s naglaskom na <i>storytelling</i> - Umrežavanje ponude Podstrane s ponudom ostalih općina na području nekadašnje Poljičke Republike i ponuda zajedničkih tematskih tura s organiziranim transferom uključenim u pakete - Jačanje manifestacija s kulturnim fokusom, osobito izvan sezone - Uključivanje lokalne zajednice u interpretacijske programe (običaji, obrti)
POSLOVNI I KONGRESNI TURIZAM:	
Glavne atrakcije	- Hotelski kapaciteti s odgovarajućim kongresno-banketnim kapacitetima za organizaciju poslovnih događaja - Cestovna i zračna dostupnost - Blizina Splita radi usluge smještaja poslovnih gostiju koji imaju sastanke u Splitu - Blizina Splita, Omiša i kanjona Cetine, Trogira, Solina, Brača, Hvara i drugih turističke destinacija koje se mogu ponuditi kao dodatni izletnički sadržaj kongresnim gostima - Brojne tematske staze, šetnice, biciklističke staze i mogućnosti adrenalinskog doživljaja za <i>teambuildinge</i> - Tradicionalni restorani
Ciljni segmenti gostiju	- Poslovni korporativni gosti - Kongresni gosti - Domaći poslovni gosti i poslovni gosti sa emitivnih tržišta s kojima je Split vezan direktnom zračnom linijom
Pozicioniranje	Podstrana spaja vrhunske smještajne i kongresno-banketne kapacitete hotela, izvrsnu cestovnu i zračnu prometnu povezanost i opuštajući mediteranski ambijent, pružajući savršeno okruženje za inspirativne i uspješne poslovne događaje i nezaboravne <i>incentive</i> ili <i>teambuilding</i> programe.
Razvoj proizvoda	- Povezivanje s MICE agencijama i referentnim osobama u industriji kroz nastupe na sajmovima i studijska putovanja

- Izrada obuhvatnog, digitalnog "Meeting Planner's Guide" priručnika s tlocrtima i specifikacijama raspoloživih dvorana
- Podrška u kreiranju *teambuilding* programa temeljenih na lokalnoj kulturi, gastronomiji ili avanturističkim aktivnostima, uvažavajući ekološke aspekte i lokalnu zajednicu, kao i u kreiranju posebnih turističkih paketa za sudionike koji se žele zadržati u destinaciji

VJERSKI TURIZAM:

Glavne atrakcije	- Crkve: Crkva Gospe u Siti, Crkva sv. Jurja na Vršini, Crkva sv. Ante Padovanskog, Crkva sv. Martina, Crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, Crkva sv. Fabijana i Sebastijana, Crkva sv. Jure na Perunskom, Crkva Gospe od Zdravlja - Blagdani obilježeni manifestacijama: blagdan sv. Ante, blagdan sv. Martina, Badnjak, Advent u Podstrani - Tematske staze
Ciljni segmenti gostiju	- Religiozni turisti - Turisti koji religijsku ostavštinu percipiraju kao povijesno-kulturnu ostavštinu - Domaće tržište - Poljska, Slovačka, Njemačka - Obiteljski gosti
Pozicioniranje	Podstrana ima brojne sakralne objekte kroz koje može ponuditi kulturno-obrazovni i duhovno iskustveni boravak.
Razvoj proizvoda	- Osiguravanje pristupačnosti crkvama za posjete - Razvoj interpretacijskih tura crkava (vođeni obilasci) uz <i>storytelling</i> - Jačanje promocije vjerskog turizma (najava događanja)

EKOLOŠKI TURIZAM:

Glavne atrakcije	- Područje ekološke mreže Natura 2000 - Brdo Perun - Rijeka Žrnovnica - Tematske staze, šetnice i biciklističke staze
Ciljni segmenti gostiju	- Ekoturisti i gosti s visokom ekološkom svijesti - Gosti motivirani promatranjem flore i faune - Gosti motivirani edukativnim sadržajima - Obitelji s djecom - Školska djeca

	- Fotografi ljubitelji krajolika - Geolozi, speleolozi i ekolozi
Pozicioniranje	Destinacija očuvane prirode gdje gosti mogu doživjeti ekološke vrijednosti Natura 2000, rijeke Žrnovnice i brda Perun. Spojem prirodnog krajolika i aktivnog odmora Podstrana nudi iskustveno bogat boravak za ekoturiste i ljubitelje prirodnih ljepota.
Razvoj proizvoda	- Daljnji razvoj edukativnih i interpretacijskih programa s naglaskom na floru i faunu - Uređenje stjenovitih i livadnih prostora na obroncima Peruna i osiguravanje pristupačnosti spilji Stražnici u kojoj obitava rijetka vrsta oštrouhog šišmiša - Informativni paneli o ekosustavu i zaštiti prirode - Kampovi za školsku djecu vezano uz terensku nastavu i upoznavanje prirodnih raznolikosti, uz upotpunu sadržaja povijesnim i kulturnim elementima i izlete u Split, druge gradove i/ili otoke.

9.4. Komunikacija s tržištem

Komunikacija s tržištem i širom javnosti strateški je alat, ne samo za povećanje vidljivosti Podstrane kao destinacije na tržištu, nego i za oblikovanje i izgradnju željenog identiteta Podstrane i finog usmjeravanja ponude više vrijednosti prema poželjnim segmentima gostiju, a kako bi se osigurala održivost destinacije, primarno raspoređivanjem turističkih aktivnosti kroz vrijeme i prostor.

Turističku destinaciju Podstranu treba promovirati kao mirnu, sigurnu i doživljajno zaokruženu...

... destinaciju, primarno, odmora i opuštanja kroz čisto more, uređene plaže i blagu mediteransku klimu, ali i

... destinaciju bogatu poviješću od mitskih vremena, preko kralja Artura i Poljičke Republike i bogatu kulturom koja svjedoči povijest lokalnog stanovništva,

... destinaciju gastronomije utemeljenu na svježim i sezonskim lokalnim namirnicama i jelima lokalne gastronomije te

... raznolikosti prirodnog krajolika koji omogućuje rekreaciju za sve generacije, od laganih *wellbeing* aktivnosti poput *yoge* ili šetanja po brojnim šetnjicama, stazama i rutama, preko avanturističkih aktivnosti poput biciklizma, penjanja i planinarenja pa do priprema sportaša, kao i aktivnosti koje omogućuje more poput plivanja, ronjenja ili jedrenja,

... a sve u blizini Splita.

Glavne preporuke za komunikaciju s tržištem su sljedeće:

- Promocija glavnih atributa jedinstvenosti destinacije je primarna, a na nju se naslanja razvoj komunikacije i komunikacija prema proizvodima i tržišnim segmentima.

- Kreiranje privlačnih i 'živih' sadržaja društvenih mreža koji sami po sebi postaju doživljaj koje će poticati posjetitelje na dijeljenje i akciju.
- Mrežne stranice i profili na društvenim mrežama trebaju biti inspirativni, a ne samo informativni za lokalno i domaće stanovništvo, svaku temu ili proizvod treba postaviti apelirajući na emocije (odmor uz more, *wellbeing*, aktivnosti na otvorenom, gastronomija), razum (npr. blizina Splita za poslovni ili kulturni segment, pripreme sportaša – infrastruktura u zatvorenom i na otvorenom) ili moral (npr. podržavanje lokalnih proizvođača - gastronomija, ekološki turizam...). Pri kreiranju sadržaja na umu treba imati ciljna tržišta, prema proizvodima i geografski.
- Naglasak na kreiranje priča i stvaranje pozitivnog željenog publiciteta koji će potaknuti stvaranje novog imidža Podstrane (odmak od percepcije 'apartmanizacije i betonizacije', prometnih gužvi).
- Ulaganje u *on-line* oglašavanje, s naglaskom na ponudu u predsezoni i posezoni.
- Udruženo oglašavanje – zajedno s privatnim sektorom i Turističkom zajednicom Splitsko-dalmatinske županije.
- Organiziranje ili sudjelovanje u tematski osmišljenim studijskim posjetima novinara, agenata i *influencera* uz jasno komuniciranje glavnih atributa jedinstvenosti.
- Razvoj i održavanje turističke signalizacije, interpretacije, tematskih mapa i vodiča i drugih promotivnih materijala.
- Poticanje i podrška razvoju turističkih paketa u suradnji s turističkim agencijama, hotelima i drugim smještajnim kapacitetima.
- Educiranje pružatelja usluga smještaja, ugostitelja i svih zainteresiranih dionika pa i zainteresiranih lokalnih stanovnika o posebnostima i ponudama Podstrane kako bi isti mogli biti u funkciji ambasadora ponude destinacije.
- Nastupi na sajmovima, B2B susretima i prezentacijama, selektivno i tematski, u koordinaciji s gradskom i regionalnom turističkom zajednicom.

10. SMJERNICE I PREPORUKE DIONICIMA RAZVOJA TURIZMA

Uspješna provedba Plana upravljanja destinacijom Podstrana pretpostavlja aktivnu uključenost i međusobnu suradnju ključnih dionika lokalnog turističkog sustava. Iako su njihove uloge definirane strateškim i planskim dokumentima te pripadajućim mjerama, uspjeh ovisi o ažurnoj razmjeni informacija, kontinuiranom usklađivanju aktivnosti i zajedničkom razumijevanju dugoročnih ciljeva razvoja turizma, kao i podršci ciljevima. To je osobito važno u destinaciji poput Podstrane, gdje su turistički razvoj, zaštita prostora, očuvanje, prije svega, prirodne baštine i kvalitete života lokalnog stanovništva međusobno povezani i međuovisni.

Općina Podstrana – Općina je glavni nositelj razvojnih politika koje stvaraju preduvjete za provedbu ovoga Plana. Kroz prostorno planiranje, upravljanje prometnom i komunalnom infrastrukturom, zaštitu javnih prostora, potporu razvojnim projektima i koordinaciju Općina stvara preduvjete održivog turističkog razvoja. Interes turista, ali i lokalnih poduzetnika potrebno je uskladiti s očuvanjem obalnog pojasa kao primarnog privlačnog čimbenika destinacije, krajobraza i ekološki osjetljivih područja brda Perun i uz rijeku Žrnovnicu te poticanjem zelenih površina u izgrađenim dijelovima Općine, kao i s očuvanjem kulturne baštine. Općina Podstrana u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Podstrana i drugim dionicima, može kroz svoje programe, javne pozive i razvojne prioritete podupirati projekte koji povezuju turizam sa zaštitom prirode, komunalnim standardima, interpretacijom prirodne i kulturne baštine te s lokalnim poduzetništvom. Općina treba koordinirati pitanja sezonskog opterećenja prostora, prometa i prometa u mirovanju, korištenja obalnog pojasa, daljnjeg uređenja javnih površina te zaštite osjetljivih lokaliteta. Redovna suradnja s lokalnim dionicima i informiranje, uz praćenje pokazatelja stavova lokalnog stanovništva, ali i turista, Općini omogućuje pravovremeno prepoznavanje potreba destinacija i usmjeravanje razvoj prema održivosti.

Turistička zajednica Općine Podstrana - Turistička zajednica ima središnju ulogu u praćenju provedbe Plana upravljanja destinacijom te u povezivanju razvojnih i promotivnih aktivnosti. Kao ključni koordinator turističkog sustava, Turistička zajednica povezuje javni sektor, privatne pružatelje usluga, lokalne ustanove, udruge i druge dionike. Njezina uloga posebno je važna u promociji, ali i u razvoju turističkih proizvoda. Osim toga, Turistička zajednica ima važnu ulogu u umrežavanju dionika i prenošenju potreba i prijedloga prema Općinskom vijeću, odnosno Upravi.

Privatni sektor - Privatni sektor čine iznajmljivači, hotelijeri, ugostiteljski objekti, turističke agencije, organizatori aktivnosti i drugi ponuđači proizvoda i usluga u destinaciji. Njihova fleksibilnost, poznavanje gostiju i sposobnost prilagodbe tržištu posebno su važni u maloj destinaciji gdje kvaliteta iskustva i doživljaja ovisi o osobnom pristupu i lokalnim specifičnostima usluga. Svojom ponudom trebaju podržavati strateške razvojne ciljeve i jačati željenu prepoznatljivost destinacije.

Udruge i građanske inicijative, kulturne, obrazovne i sportske ustanove - Udruge imaju važnu ulogu u čuvanju i prenošenju lokalnog identiteta, običaja, zanata i sadržaja koji destinaciju čine autentičnom. Kulturne ustanove, sportski klubovi, obrazovne institucije, udruge povezane sa zaštitom prirode, baštinom i lokalnom zajednicom mogu dati velik doprinos razvoju turističkih

proizvoda kroz manifestacije, interpretacijske programe, edukativne sadržaje, radionice, sportska događanja i drugo. Umrežavanjem u destinacijski lanac vrijednosti kroz zajedničku platformu, ovi dionici mogu obogatiti doživljaj u destinaciji nudeći kreativne, interaktivne i uključive sadržaje koji će produžiti i obogatiti boravak turista u destinaciji.

Stanovnici Podstrane - Stanovnici imaju važnu ulogu u oblikovanju doživljaja destinacije, osobito u manjim destinacijama poput Podstrane gdje odnos lokalnog stanovništva prema prostoru, baštini, gostima i svakodnevnom životu izravno utječe na doživljaj destinacije, ali i na razvoj destinacije. Zato je zadovoljstvo, mišljenja i prijedloge te potrebe lokalnog stanovništva potrebno pratiti i uvažavati. Uz to, stanovnici su svojevrsni promotori ponude destinacije, primarno kroz usmene preporuke, te je stoga njihovo informiranje i educiranje izrazito važno. Plan upravljanja potiče njihovo uključivanje kroz informiranje, dijalog, savjetovanje i podršku lokalnim inicijativama.

Uspješna provedba Plana upravljanja destinacijom Podstrana ovisit će o sposobnostima suradnje svih dionika i njihovog usklađenog i odgovornog djelovanja. Jedino zajedničkim djelovanjem moguće je razvijati Podstranu kao uređenu, prepoznatljivu i održivu turističku destinaciju.

11. PROJEKTI

11.1. Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije

Naziv projekta	ŠETNICA PLAVOG HORIZONTA / NOGOSTUP KOD HOTELA LAV
Kratki opis predmeta projekta	Zahvat „Izgradnja nogostupa i javne rasvjete na dijelu državne ceste D8, dionica 018, od križanja kod Hotela Lav do križanja sa Zvonimirovom ulicom, sa sanacijom potpornog zida i antierozijskim uređenjem uzbrežnog pokosa iznad državne ceste“ smješten je na području Općine Podstrana u Splitsko – dalmatinskoj županiji. Prostire se na području katastarske općine Donja Podstrana. Zahvat podrazumijeva izgradnju nogostupa i javne rasvjete na dijelu državne ceste D8, dionica 018, od križanja kod Hotela Lav do križanja sa Zvonimirovom ulicom, sa sanacijom potpornog zida i antierozijskim uređenjem uzbrežnog pokosa iznad ceste te uređenjem oborinske odvodnje ceste u zoni obuhvata, s izradom novog potporno/obložnog zida na jednom dijelu uzbrežnog pokosa iznad ceste. Obuhvat zahvata prikazan je na situacijama u grafičkim prilogima projekta. Obuhvat zahvata obuhvaća dijelove katastarskih čestica: 2427, 2429, 2426/1, 2293/6, 2304 i 2293/3 k.o. Donja Podstrana. Državna cesta D8, tzv. Jadranska Magistrala svojom dionicom 18, prolazi kroz naselje Podstrana u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Na dijelu ceste obrađenim ovim projektom ne postoji nogostup, ni javna rasvjeta, što ugrožava sigurnost prometa. Naručitelj Hrvatske Ceste d.o.o. pokrenuo je izradu projekta sanacije postojećeg zida ispod prometnice u duljini od oko 250 m i visine od 2 do 6 m, koji je, uslijed starosti, počeo pokazivati znakove oštećenja i manjih pomaka. Nakon izrade geotehničkih istražnih radova, Općina Podstrana je pokrenula inicijativu za izradu projektne dokumentacije izrade nogostupa i rasvjete. S obzirom da je jedno od predloženih rješenja sanacije zida bila izrada sidrene gredne konstrukcije s kontraforima na licu zida, ista je usvojena s dodatkom konzole za izradu pješačke staze/šetnice uz postojeću prometnicu. Ovim projektom obuhvaćena je izrada nogostupa i javne rasvjete na dijelu ceste duljine 575 m te sanacija postojećeg potpornog zida ispod prometnice i pješačkog pothodnika, izrada dodatnog potpornog zida na uzbrežnoj strani duljine 155 m, i primjena rješenja antierozijske zaštite flišne padine iznad ceste tj. iznad postojećeg potpornog zida na uzbrežnoj strani. Predviđeno je i projektiranje sustava oborinske odvodnje prometnice u punoj duljini zahvata sanacije zida
Kratki opis svrhe projekta	Svrha zahvata u prostoru „Izgradnja nogostupa i javne rasvjete na dijelu državne ceste D8, dionica 018, od križanja kod Hotela Lav do križanja sa Zvonimirovom ulicom, sa sanacijom potpornog zida i antierozijskim

	uređenjem uzbrežnog pokosa iznad državne ceste“ je sigurnost svih sudionika u prometu, kako pješaka izgradnjom pješačke staze, tako i motornih vozila izvedbom sustava javne rasvjete. Ključan dio projekta je sanacija i rasterećenje potpornog zida ispod državne ceste koji pokazuje znakove oštećenja. Državna cesta D8 je prometnica koja prolazi kroz gusto urbanizirani dio općine Podstrana u duljini cca 7 km. Krivina kod HC Lav je jedna od kritičnih točaka u Općini Podstrana vezano za pješački promet, jer ni sa jedne strane prometnice ne postoji nogostup. U neposrednoj blizini predmetnog zavoja nalaze se hotel Le Meridien Lav, hotel San Antonio i mnogobrojne obiteljske kuće koje se bave iznajmljivanjem soba i apartmana, tako da, osobito u ljetnim mjesecima, velik broj pješaka i biciklista, unatoč nepostojanju nogostupa, prolaze južnim dijelom državne ceste D-8, izlažući velikoj opasnosti sebe i sve ostale sudionike u prometu. Nadalje, na predmetnoj krivini ne postoji nikakva javna rasvjeta, odnosno neposredno prije krivine sa jedne i druge strane postoji prekid kontinuirane javne rasvjete koja prolazi kroz cijelu Podstranu, što u uvjetima noćne vožnje dovodi vozače do „zasljepljenja“. Potporni zid prometnice je građen 60-ih godina prošlog stoljeća, te su na njemu vidljive pukotine i deformacije, isti je potrebno rasteretiti od prometnog opterećenja te izvršiti sanaciju kamenog lica. Projektom bi bila obuhvaćena i anterozijska zaštita padine iznad ceste, te jedan dodatni potporni zid iznad ceste duljine oko 155 m, kao i oborinska odvodnja ceste.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt izravno pridonosi načelima održivosti i upravljanja prihvatnim kapacitetom, kvaliteti života lokalne zajednice te pristupačnosti i sigurnosti. Sigurniji nogostup, rasvjeta i uređenje kritične dionice D8 smanjuju prometne konflikte između pješaka i vozila, povećavaju sigurnost stanovnika i gostiju te poboljšavaju svakodnevnu funkcionalnost prostora u razdobljima najvećeg sezonskog opterećenja. Projekt doprinosi i kvaliteti javnog prostora te potiče sigurnije nemotorizirano kretanje.
Nositelj provedbe projekta	Hrvatske ceste
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.

Ključne točke ostvarenja projekta	- Dovršetak ocjene studije utjecaja na okoliš rješavanje imovinsko-pravnih pitanja - Ishođenje potrebnih dozvola - Ugovaranje i izvođenje radova - Uspostava nogostupa i javne rasvjete - Sanacija zida i pokosa
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	6.000.000,00 EUR (bez PDV-a)
Iznos vlastitog financiranja	/
Ostali mogući izvori financiranja	HAC
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	/
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: DA Izrađena CBA: DA Trenutno je u izradi ocjena studije utjecaja na okoliš.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE - predana dokumentacija za dobivanje građevinske dozvole

Doprinos strateškom cilju: Projekt izravno doprinosi strateškom cilju održivog upravljanja prostorom kroz unaprjeđenje prometne infrastrukture, sigurnosti pješaka i vozila, javne rasvjete, oborinske odvodnje te sanacije potpornog zida i pokosa na kritičnoj dionici D8. Time se podiže kvaliteta života lokalnog stanovništva i sigurnost gostiju, osobito u razdobljima povećanog

sezonskog opterećenja, a istodobno se unapređuje kvaliteta javnog prostora i turističke infrastrukture destinacije.

Naziv projekta	CENTAR ZA POSJETITELJE „POLJICA“
Kratki opis predmeta projekta	Uspostava suvremenog interpretacijskog centra u zgradi Čitovnice u Gornjoj Podstrani, posvećenog pisanoj baštini Poljica - glagoljaštvu i poljičici - uz povezivanje s interpretacijom glagoljaškog pjevanja i sakralne baštine u dvojnoj Crkvi sv. Ante i sv. Roka. Koncept uključuje muzeološku i dizajnersku razradu, multimediju, stalni postav, spomen-sobu don Petra Cara i programsko upravljanje.
Kratki opis svrhe projekta	Stvoriti središnju interpretacijsku i posjetiteljsku točku Podstrane koja kulturnu, pisanu i duhovnu baštinu Poljica pretvara u razumljiv, atraktivan i cjelogodišnji turistički doživljaj, uz očuvanje autentičnosti prostora i jačanje lokalnog identiteta.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti kroz razvoj cjelogodišnjeg kulturnog proizvoda koji nije ovisan o kupališnoj sezoni, prostornu disperziju posjetitelja prema Gornjoj Podstrani i odgovornu valorizaciju lokalne kulturno-sakralne baštine. Doprinosi očuvanju autentičnosti i identiteta, podizanju kvalitete doživljaja, edukaciji stanovnika i posjetitelja te stvaranju sadržaja više dodane vrijednosti uz manji pritisak na obalni pojas.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana i Turistička zajednica Općine Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Gornja Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2031.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Idejna muzeološka koncepcija; vizualni identitet i idejno rješenje postava - Glavna muzeološka koncepcija i izvedbeno rješenje - Razvoj sadržaja i opremanje - Uspostava modela upravljanja i godišnjeg programa - Uključivanje u interpretacijske rute Poljica

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2026. – 2031.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	1.500.000,00 EUR (bez PDV-a)
Iznos vlastitog financiranja	800.000,00 EUR (bez PDV-a)
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Nisu riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	/
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: / Glavni projekt: / Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: / Ishodovana građevinska dozvola: /

Doprinos strateškom cilju: Projekt snažno doprinosi razvoju cjelogodišnje i prostorno uravnotežene turističke ponude usmjeravanjem posjetitelja prema Gornjoj Podstrani i povezivanjem kulturne, pisane i sakralne baštine Poljica u jedinstven interpretacijski sadržaj. Suvremena interpretacija, multimedija i programsko upravljanje podižu kvalitetu turističkog doživljaja i konkurentnost destinacije, dok suradnja Općine, Turističke zajednice i drugih dionika pridonosi učinkovitijem upravljanju i brendiranju Podstrane.

Naziv projekta	POSLOVNO-TEHNOLOŠKI I TURISTIČKI INKUBATOR
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izgradnju Poslovno, tehnološkog i turističkog inkubatora na k.č. 2393 k.o. Donja Podstrana, ukupne površine 1.266 m ² , u vlasništvu Općine Podstrana. Planirana je građevina katnosti Po+P+1, smještena uz državnu cestu D8. U podrumu i prizemlju predviđeno je parkiralište za osobna vozila, dok su na prvom katu planirani uredski prostori za novoosnovane tvrtke i druge korisnike, sa zajedničkim sanitarnim čvorom te café bar s terasom.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati prostor i infrastrukturu za razvoj novoosnovanih poduzeća (<i>startupova</i>) te uslužnih djelatnosti koje nedostaju na području Općine Podstrana. Projektom se želi stvoriti funkcionalan poslovni prostor s fleksibilnim uredima, pratećim sadržajima i parkirališnim kapacitetima, čime se stvaraju uvjeti za razvoj poduzetništva i novih poslovnih aktivnosti na području općine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi gospodarskoj održivosti destinacije kroz stvaranje uvjeta za razvoj <i>startupova</i> , novih uslužnih djelatnosti i lokalnog poduzetništva. Istodobno može pridonijeti stvaranju novih radnih mjesta i jačanju lokalnog gospodarstva, čime se podupire kvaliteta života lokalne zajednice.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026. godina
Planirani završetak provedbe projekta	2028. godina
Ključne točke ostvarenja projekta	- Osiguran javni parking (osobna vozila, autobusi) - Uslužne djelatnosti
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.

Ukupno procijenjena vrijednost projekta	2.542.000,00 EUR (bez PDV-a)
Iznos vlastitog financiranja	1.000.000,00 EUR (bez PDV-a)
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnog razvoja
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasnički list
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: / Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: DA

Doprinos strateškom cilju: Projekt doprinosi podizanju konkurentnosti Podstrane stvaranjem infrastrukture za razvoj *startupova*, novih uslužnih djelatnosti i lokalnog poduzetništva, čime se potiču inovacije, nova radna mjesta i kvalitetnije usluge u destinaciji. Inkubator ujedno stvara prostor za povezivanje javnog i privatnog sektora te razvoj novih poslovnih rješenja što može ojačati participativno upravljanje i dugoročnu gospodarsku održivost destinacije.

Naziv projekta	SC MILJEVAC+
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izradu idejnog projekta Sportsko-rekreacijskog centra Miljevac na području k.o. Donja Podstrana, na obuhvatu ukupne površine približno 13.941 m ² . Realizacija centra planira se fazno kroz tri osnovne cjeline: izgradnju nogometnog igrališta s tribinama i pratećim sadržajima, uređenje parkirališta te izgradnju zatvorenog bazena. U prvoj fazi planirana je izgradnja nogometnog igrališta minimalnih dimenzija 60 x 40 m sa sigurnosnim pojasom, natkrivenim klupama za momčadi te potrebnim

	svlačionicama i sanitarnim prostorima za igrače i suce. Druga faza obuhvaća uređenje odgovarajućeg broja parkirališnih mjesta, uključujući mjesta za osobe s invaliditetom i potrebne manipulativne površine. Treća faza odnosi se na izgradnju zatvorenog bazena s ulaznim prostorom, svlačionicama za sportaše i građanstvo te zasebnim svlačionicama za korisnike vanjskih sportskih terena. Predviđen je i prostor za približno 100 gledatelja, biološki bazen površine oko 1.500 m ² te olimpijski bazen dimenzija 50 x 25 m, uz mogućnost izvedbe manjeg bazena za neplivače.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećanje i unapređenje sportsko-rekreacijskih sadržaja na području Općine Podstrana kroz izgradnju nogometnog igrališta, zatvorenog bazena i pripadajućeg parkirališta. Projektom se stvaraju kvalitetniji uvjeti za sport, rekreaciju i korištenje sadržaja od strane lokalnog stanovništva i drugih korisnika.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi kvaliteti života lokalne zajednice kroz razvoj dostupnih sportskih i rekreacijskih sadržaja te poticanje aktivnog i zdravog načina života. Istodobno pridonosi kvaliteti i raznolikosti ponude destinacije stvaranjem sadržaja koji se mogu koristiti tijekom cijele godine.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2028.
Planirani završetak provedbe projekta	2032.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izgradnja nogometnog igrališta s tribinama i pratećim sadržajima - Uređenje parkirališta - Izgradnja zatvorenog bazena
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2032.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	5.000.000,00 EUR

Iznos vlastitog financiranja	2.000.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi, Splitsko-dalmatinska županija, MINTS
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasnički list
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Doprinos strateškom cilju: Razvojem nogometnog igrališta, zatvorenog bazena i pratećih sadržaja projekt proširuje sportsku i rekreacijsku ponudu koja se može koristiti tijekom cijele godine, čime doprinosi smanjenju sezonalnosti i stvaranju dodatnih motiva dolaska. Istodobno podiže kvalitetu života lokalnog stanovništva i konkurentnost Podstrane kroz kvalitetniju sportsku infrastrukturu dostupnu građanima, sportašima i turistima.

Naziv projekta	ŠPORTSKA LUKA SVETI MARTIN
Kratki opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja luke posebne namjene – Športske luke Sveti Martin na području Općine Podstrana. Lokacija zahvata nalazi se na južnom dijelu obalnog pojasa Općine Podstrana, unutar obuhvata Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Podstrana i Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja „Obalni dio od HC Lav do naselja Mutogras“. Zahvat obuhvaća više katastarskih čestica k.o. Podstrana, a građevina nove sportske luke nepravilnog je tlocrta, širine približno 400 m u smjeru sjeverozapad–jugoistok te približno 150 m u smjeru sjeveroistok–jugozapad, gledano od postojeće državne ceste D8. Ukupna površina obuhvata unutar granice izmjena i dopuna UPU-a iznosi 73.113 m ² , dok površina unutar

	granica same luke iznosi 49.987 m². Od toga kopneni dio luke zauzima 21.210 m², a morski dio 28.777 m². Projektom se planira izgradnja glavnog i sekundarnog lukobrana, unutarnje operative obale, pontonskih priveza te prateće servisno-uslužne infrastrukture. U sklopu luke predviđena je i zona za izvlačenje i spuštanje manjih brodica, stupna dizalica te površina za suhi vez i privremeni smještaj plovila.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je urediti i infrastrukturno unaprijediti postojeći obalni prostor te osigurati siguran i funkcionalan zaštićeni akvatorij sportske luke za potrebe lokalnog stanovništva i korisnika luke. Postojeće stanje obilježeno je improviziranim nasipanim perima, plitkim akvatorijem, šljunčanim plažama i obalom koja je dijelom zaštićena neadekvatnim kamenim nabačajem, zbog čega je potrebno cjelovito uređenje i zaštita prostora. Projektiranjem glavnog i sekundarnog lukobrana želi se smanjiti izloženost akvatorija valnim utjecajima, dok je glavni lukobran predviđen kao propusna konstrukcija kako bi se istodobno omogućila izmjena morskih masa i očuvala kakvoća mora unutar luke. Unutarnja operativna obala planirana je kao valno apsorbirajuća, sa ciljem stvaranja što mirnijeg akvatorija za siguran privez plovila. Dodatno, projektom se planira uspostaviti servisno-uslužna zona koja će korisnicima omogućiti izvlačenje brodica na kopno, njihovo privremeno smještanje te izvođenje potrebnih popravaka i priprema prije ponovnog vraćanja u more. Time se postojeći, djelomično improvizirani, obalni prostor transformira u funkcionalno i uređeno lučko područje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi kvaliteti života lokalne zajednice kroz uređenje obalnog prostora, sigurnije korištenje akvatorija i stvaranje kvalitetnije infrastrukture za potrebe lokalnog stanovništva i sportskih korisnika. Istodobno može pridonijeti uređenju i funkcionalnosti obalnog pojasa te kvalitetnijem upravljanju prostorom, uz potrebu očuvanja kakvoće mora i odgovornog korištenja osjetljivog obalnog područja.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak	2031.

provedbe projekta	
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izgradnja glavnog lukobrana luke - Izgradnja sekundarnog lukobrana luke sa servisno-uslužnim platoom - Izgradnja unutarnje operativne obale u štíćenom akvatoriju luke - Izgradnja zaobalnog platoa (suhi vez, prometne površine luke, parking, biciklistička staza, zelene površine) - Izgradnja kontaktnih zona prema postojećem stanju (zona R1, R2 i R3) - Postavljanje pontonskih priveza - Infrastrukturno opremanje (elektroinstalacije, vodovodno-hidrantska mreža i odvodnja)
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2031.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	25.000.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	2.000.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija, Ministarstvo turizma i sporta, EU fondovi, nacionalna sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Prostorni plan
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE Studija utjecaja na okoliš: DA
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE

DA/NE	Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE
-------	--

Doprinos strateškom cilju: Projekt izravno doprinosi održivom upravljanju osjetljivim obalnim prostorom kroz uređenje postojećeg akvatorija, zaštitu obale, sigurniji privez i planiranje infrastrukture uz očuvanje kakvoće mora. Uređena sportska luka i servisno-uslužni sadržaji istodobno podižu kvalitetu nautičke i sportske ponude te funkcionalnost obalnog pojasa za lokalno stanovništvo i korisnike destinacije.

Naziv projekta	IZGRADNJA SPORTSKE DVORANE U PODSTRANI
Kratki opis predmeta projekta	Općina Podstrana je ostvarila pravo građenja na zemljištu koje je u vlasništvu Osnovne škole Strožanac (osnivača Splitsko-dalmatinske županije), označeno kao k.č. 980 te k.č. 978/2, (u naravi vanjsko malonogometno i košarkaško igralište) u svrhu izgradnje javne višenamjenske sportske dvorane na predmetnom zemljištu budući da postojeća školska dvorana ne zadovoljava u cijelosti potrebe škole te da na području Općine Podstrana ne postoji dvorana koja bi zadovoljila potrebe održavanja sportskih, kulturnih i drugih manifestacija. Glavnim projektom sportska dvorana projektirana je kao trodijelna dvorana. Unutar gabarita borilišta planirane su montažne tribine na izvlačenje kapaciteta 448 gledatelja. Borilište je jedan teren koji se, ovisno o namjeni može koristiti na različite načine: - cjelokupna dimenzija terena bez tribina: 47,90 x 28,90 m - cjelokupna dimenzija terena s izvučenim tribinama: 47,90 x 23,0 m Kad su montažne tribine izvučene moguće je koristiti jedno od borilišta dimenzija: košarkaško igralište: 28 x 15 m, malonogometno/rukometno igralište: 20 x 40 m ili odbojkaško igralište: 9 x 18 m. Glavna borilišta u dvorani omogućuju realizaciju, odnosno istovremeno korištenje (kad se montažne tribine uvuku): 3 košarkaška igrališta dimenzija 15 x 26 m. U suterenu dvorane, uz trodijelnu dvoranu, smještena je i mala dvorana za fitness, pomoćni i prateći prostori (garderobe, spremišta, sanitarni čvorovi korisnika dvorane, prostori za čistačice, kabineti profesora, trenera, prostori za ambulantu, hitnu pomoć i ostali potrebni sadržaji). Prostor ambulante i hitne pomoći koristit će se samo za potrebe dvorane. U prizemlju se će se nalaziti glavni ulazni prostor za gledalište sa sanitarnim čvorom, <i>press room</i>, <i>caffe bar</i>, recepcija. Na ravnom krovu dvorane su sportski tereni: 2 košarkaška igrališta dimenzija 15 x 28 m i 1 malonogometno igralište dimenzija 15 x 28 m.

Kratki opis svrhe projekta	Sportska dvorana namijenjena je kao dvorana za sportske i rekreativne klubove, pripremne treninge sportaša, održavanja natjecanja u sportskim igrama i drugim sportsko-rekreativnim aktivnostima građana (npr. organizirane sportske škole za djecu, rekreacijski satovi za odrasle i za seniore, amaterske sportske skupine za građane, organiziranje dječjih sportskih igara, obiteljska sportska natjecanja i sl.), a može se koristiti i za sve vidove javnih skupova. Također, namijenjena je održavanju nastave tjelesnog odgoja za potrebe osnovnoškolskog obrazovanja kao trodijelna sportska dvorana.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Izgradnjom polivalentne sportske dvorane u Podstrani ostvaruju se značajni sportski, društveni i obrazovni učinci. Projekt predstavlja dugoročnu investiciju u zdravlje, obrazovanje i društvenu koheziju zajednice, stvarajući preduvjete za ravnomjeran razvoj lokalnog sporta i unaprjeđenje kvalitete života svih stanovnika Općine Podstrana.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	Provedba projekta je u tijeku, početak: 2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Aktivnost se odnosi na izvođenje radova izgradnje građevine sportske dvorane Podstrana u skladu s projektno-tehničkom dokumentacijom i građevinskom dozvolom. Prema izrađenom glavnom projektu, aktivnosti gradnje odnose se na: - Građevinsko-zanatske radove - Sportsku opremu (ugrađena oprema, pomična oprema, oprema spremišta sprava, oprema garderobe, oprema kabineta nastavnika, oprema vanjskih terena) - Uređenje terena - Rušenje i konstrukcija - Elektroinstalacije - Vodovod i kanalizacija - Termoinstalacije

	- Sprinkler
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	8.584.208,32 EUR
Iznos vlastitog financiranja	5.254.346,56 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Osigurana EU sredstva: 2.580.000,00 (Europski fond za regionalni razvoj) u okviru projekta ITU Sportsko srce Urbane aglomeracije Split - integrirani projekt ulaganja u sportsku infrastrukturu UAS-a, prijavljen u partnerstvu s nositeljem Općinom Dugopolje, partnerima Grad Kaštela, Solin i Općinom Muć Ministarstvo turizma i sporta: očekivano sufinanciranje u iznosu od 690.000,00 EUR (Javni poziv za iskaz interesa za sufinanciranje izgradnje i rekonstrukcije sportskih građevina za 2026. godinu) Osigurana i opravdana sredstva iz državnog proračuna u iznosu od 59.861,76 EUR u okviru projekta „Zajedništvom do lokalnog razvoja“, Program prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine za 2025. godinu, prijavljen u suradnji s Gradom Stocem na Javni poziv Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Općina Podstrana je ostvarila pravo građenja na zemljištu koje je u vlasništvu Osnovne škole Strožanac (osnivač Splitsko-dalmatinska županija), označeno kao k.č. 980 te k.č. 978/2 (Ugovor o pravu građenja, ZK izvadak).
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	U okviru projekta ITU Sportsko srce Urbane aglomeracije Split - integrirani projekt ulaganja u sportsku infrastrukturu UAS-a, izrađena je Studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi.

Status izvedbe	Idejni projekt: DA
potrebne	Lokacijska dozvola: /
projektne	Glavni projekt: DA
dokumentacije	
DA/NE	Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: /
	Ishodovana građevinska dozvola: DA

Doprinos strateškom cilju: Projekt podiže kvalitetu života lokalnog stanovništva kroz novu sportsku, obrazovnu i društvenu infrastrukturu, a višenamjenski karakter dvorane omogućuje sportske, rekreativne, kulturne i javne sadržaje tijekom cijele godine. Time se proširuje cjelogodišnja ponuda Podstrane, unapređuje kvaliteta sadržaja dostupnih stanovnicima i gostima te stvaraju uvjeti za održavanje događanja i natjecanja koja mogu ojačati konkurentnost destinacije.

Naziv projekta	REKONSTRUKCIJA VATROGASNOG DOMA – JAČANJE SIGURNOSTI I OTPORNOSTI TURISTIČKE DESTINACIJE PODSTRANA
Kratki opis predmeta projekta	Postojeća građevina vatrogasnog doma je slobodnostojeća građevina javne namjene koja se sastoji od dvije građevinsko-funkcionalne cjeline: vatrogasnog doma i dijela sa zdravstvenim ordinacijama i drugim pratećim sadržajima. Građevina u funkciji zdravstvenih ordinacija je katnosti P+1, dok je dio građevine koji je u funkciji vatrogasnog doma katnosti P. Projektom se građevina rekonstruira na način da se dio građevine u kojem su smještene zdravstvene ordinacije i drugi sadržaji zadržava, dok se dio građevine koji je bio u funkciji vatrogasnog doma uklanja i rekonstruira. Izvest će se dilatacija između dviju građevina, a dio koji je predmet rekonstrukcije – vatrogasni dom – izvest će se u cijelosti kao nova i samostalna funkcionalna cjelina koja se sastoji od sljedećih etaža: podrum + prizemlje + 1. kat + 2. kat + 3. kat + izlaz na ravni krov. Nova zgrada vatrogasnog doma koncipirana je na način da će se proširiti prema sjeveru, koristeći k. č. 4276, k.o. Donja Podstrana, koja je u vlasništvu Općine Podstrana te prema istoku unutar postojeće k. č. 4277, k.o. Donja Podstrana, u opsegu i okvirima odredbi Plana. Za potrebe izgradnje rekonstruirane građevine formirat će se nova jedinstvena građevinska čestica od dijela postojeće k. č. 4277 i k. č. 4276. Konceptcija građevine u funkciji vatrogasnog doma planirana je kroz pet etaža, od čega je jedna podrumaska i četiri nadzemne etaže, međusobno povezane vertikalnom komunikacijom – stubištem, dizalom i vatrogasnim tornjem. Funkcionalna organizacija zgrade: U podrumu se nalazi skladišni prostor, servisne prostorije i prostorije za tehničke sustave potrebne za funkcioniranje zgrade. Skladišni prostor osmišljen je kao polivalentni prostor otvorenog tlocrta koji se, prema potrebi, u vrlo kratkom vremenu može koristiti kao zaklon ili prihvatni centar

	za boravak većeg broja osoba u slučaju kriznih i izvanrednih situacija. Navedena funkcija osobito je značajna u razdobljima povećanog broja stanovnika i turista tijekom turističke sezone. U prizemlju nove zgrade planirane su garaže za vatrogasna vozila, s mogućnošću smještaja pet vatrogasnih vozila. Na 1. katu planira se prostor namijenjen javnoj vatrogasnoj postrojbi, koji obuhvaća dnevni prostor, blagovaonicu, kuhinju, spavaonice i ostale potrebne sadržaje. Na ovoj etaži smješten je i vatrogasni operativni centar – komunikacijsko središte za prijem dojava o izvanrednim događajima, koordiniranje i vođenje vatrogasnih intervencija te analiziranje i statističko obrađivanje podataka o intervencijama. Na 2. katu planira se prostor namijenjen dobrovoljnom vatrogasnom društvu, s dnevnim prostorom, kuhinjom, blagovaonicom, spavaonicama i sanitarnim čvorovima, kao i uredima zapovjednika javne vatrogasne postrojbe i zapovjednika dobrovoljnog vatrogasnog društva. Na 3. katu planiran je prostor teretane za potrebe vježbanja i rekreacije te konferencijska dvorana s pratećim sanitarnim čvorovima. Na preostalom dijelu etaže predviđena je vanjska natkrivena terasa koja će služiti kao prostor za rekreaciju na otvorenom. Planirana je mogućnost izlaza na ravni krov preko vatrogasnog tornja koji je povezan sa svim etažama zgrade. Na ravnom krovu planirano je postavljanje fotonaponskih ćelija. Preostali dio građevne čestice koristit će se za smještaj preostalih vatrogasnih vozila, kao manipulativna površina te za smještaj osobnih vozila djelatnika.
Kratki opis svrhe projekta	Izgradnjom suvremenog vatrogasnog doma riješit će se postojeći problemi smještaja opreme, tehnike i vozila vatrogasaca te omogućiti kvalitetno ispunjavanje svih ciljeva i zadaća vatrogasnih službi, kako u sigurnosnom i preventivnom aspektu vatrogasne djelatnosti, tako i u području stručne obuke i provedbe vježbi, sa ciljem postizanja visoke razine operativne spremnosti i učinkovitosti te kvalitetnijeg djelovanja vatrogasaca u lokalnoj zajednici. Projekt ima poseban značaj i za razvoj i održivo upravljanje turizmom na području Općine Podstrana. Kao izrazito turistička destinacija, Podstrana tijekom glavne turističke sezone bilježi znatno povećanje broja ljudi koji istodobno borave na području Općine, čime rastu zahtjevi prema javnoj, prometnoj, komunalnoj i sigurnosnoj infrastrukturi. Istodobno se upravo u ljetnom razdoblju povećava opasnost od požara i drugih izvanrednih događaja. Stoga učinkovita vatrogasna zaštita i sposobnost brzog odgovora na požare, prometne nesreće, ekstremne vremenske pojave i druge krizne situacije predstavljaju važan preduvjet sigurnog funkcioniranja turističke destinacije, zaštite stanovništva i gostiju te očuvanja prirodnih i drugih resursa na kojima se temelji turistička ponuda Podstrane.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Realizacijom projekta izravno se doprinosi stvaranju sigurne, održive i otporne turističke destinacije, povećava sposobnost Podstrane za upravljanje rizicima u uvjetima povećanog turističkog opterećenja te štite ljudi, prostor, okoliš, turistička infrastruktura i gospodarski subjekti povezani s turizmom. Sigurnost destinacije pritom predstavlja jedan od

	važnih elemenata ukupne kvalitete boravka i konkurentnosti Podstrane kao turističkog odredišta. Projekt doprinosi ostvarenju pokazatelja održivosti destinacije kroz jačanje sigurnosti i otpornosti na krizne situacije, povećanje učinkovitosti sustava zaštite i spašavanja te zaštitu lokalnog stanovništva, posjetitelja, okoliša i turističke infrastrukture.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Dovršetak projektno-tehničke dokumentacije - Ishođenje potrebnih dozvola - Provedba postupka javne nabave - Uklanjanje postojećeg dijela vatrogasnog doma i izvođenje građevinskih radova - Izgradnja i opremanje novog vatrogasnog doma i operativnog centra - Ugradnja fotonaponskog sustava - Tehnički pregled i ishođenje uporabne dozvole - Stavljanje objekta u punu funkciju
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	5.285.209,80 EUR (bez PDV-a)
Iznos vlastitog financiranja	3.000.000,00 EUR (bez PDV-a)
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija, Ministarstvo , EU fondovi, nacionalna sredstva

Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasnički list
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: Nije potreban jer je Općina vlasnik zemljišta Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE (predana dokumentacija za ishođenje)

Doprinos strateškom cilju: Projekt doprinosi strateškom cilju razvoja održive, sigurne i otporne turističke destinacije kroz jačanje kapaciteta zaštite i spašavanja, učinkovitije upravljanje kriznim situacijama te povećanje sigurnosti stanovnika, turista i posjetitelja. Istodobno pridonosi zaštiti prirodnih i prostornih resursa te turističke infrastrukture, osobito u razdoblju pojačanog opterećenja tijekom turističke sezone.

Naziv projekta	KULTURNI CENTAR SVETI MARTIN
Kratki opis predmeta projekta	Demografski rast u Podstrani u skoroj će budućnosti rezultirati daljnjom urbanizacijom i razvojem Općine, zbog čega je potrebno osigurati odgovarajuće preduvjete kroz planiranje sadržaja i usluga koje karakteriziraju suvremeni urbani kontekst. To se posebno odnosi na razvoj kulturnih, društvenih i turističkih sadržaja, među kojima značajno mjesto zauzima Kulturno-društveni centar Podstrana. Centar je namijenjen svim građanima, posjetiteljima i turistima Općine Podstrana. Izgradnja građevine Kulturno-društvenog centra planira se na k.č. 4415/1 i 4415/3, k.o. Donja Podstrana, na području bivšeg „Vinkovačkog“ odmarališta, smještenog neposredno uz obalu mora na području Općine Podstrana, na parceli površine 1.429 m ² , na kojoj se nalazilo nekoliko derutnih objekata koji se nisu koristili više od 30 godina. Cijelo zemljište bilo je obraslo gustim raslinjem, a objekti su bili u ruševnom stanju, što je predstavljalo opasnost i za susjedne parcele. Općina Podstrana je, zbog nedostatka adekvatnih prostora kulturne i društvene namjene, izradila idejno rješenje – inicijativu prenamjene kompleksa tog bivšeg odmarališta u kulturno-društvene sadržaje te je od Republike Hrvatske, kao vlasnika nekretnina, zatražila

	darovanje. Republika Hrvatska i Općina Podstrana su, temeljem navedenog idejnog rješenja i inicijative, sklopile Ugovor o darovanju kojim se Općina Podstrana obvezala predmetne nekretnine privesti namjeni kulturnih i društvenih sadržaja. Općina Podstrana konzultirala je ovlaštene osobe vezano uz statiku postojećih građevina, koje su dale mišljenje da postojeće građevine nemaju zadovoljavajuću mehaničku otpornost i stabilnost te da je potrebno njihovo uklanjanje. Temeljem navedenog mišljenja, Općina Podstrana uklonila je postojeće građevine te planira gradnju nove multifunkcionalne građevine sa sadržajima kulturne i društvene namjene, kojom će se unaprijediti kvaliteta života stanovnika Općine Podstrana i Splitsko-dalmatinske županije, ali i obogatiti kulturna i turistička ponuda destinacije. Temeljem idejnog projekta izrađenog u rujnu 2021. godine (T.D. 12/21 ID-AR) predviđena je izgradnja kulturnog centra. Nakon toga izrađen je glavni projekt zgrade kulturnog centra uz sufinanciranje Splitsko-dalmatinske županije. Glavni projekt predan je za ishođenje građevinske dozvole u 2025. godini. Postupak nabave izvedbenih projekata završen je u prosincu 2025. godine, a u siječnju 2026. godine potpisan je ugovor za izradu izvedbene projektne dokumentacije i troškovnika. Planira se kulturni centar u kojem će se organizirati raznovrsne međusobno povezane aktivnosti koje imaju važnu ulogu u društvenom, kulturnom i turističkom razvoju mjesta. U podrumu objekta predviđa se galerijski/izložbeni prostor (Galerija Ante Kaštelančić, Mirko Rački i dr.) te sala za domjenke. U suterenu će biti smješten <i>caffe bar</i> čija se vanjska terasa nastavlja na ljetnu pozornicu, kao i prostori kulturnog centra koji uključuju likovne, glazbene i druge radionice i prostore za djelovanje udruga. Prizemlje će činiti višenamjenska dvorana namijenjena koncertima, plesnim, kazališnim i drugim izvedbama, kao i glavni turističko-informativni centar. Na prvom katu građevine planirani su turistički i gradski uredi. Za sadržaje na lokaciji bit će osiguran potreban broj parkirališnih mjesta. Na ozelenjenim površinama zasadit će se mediteransko ukrasno bilje, visoka živica, cvjetnjaci i travnjaci. Hortikulturno uređene površine uz objekte koristit će se kao oblikovna i funkcionalna dopuna osnovnim sadržajima građevine. Predviđena je sadnja trajno zelenih, autohtonih biljnih vrsta.
Kratki opis svrhe projekta	Realizacija projekta značajno će doprinijeti razvoju Općine Podstrana i šireg područja Splitsko-dalmatinske županije kroz povećanje broja kulturnih i društvenih inicijativa, poboljšanje kvalitete života stanovnika te stvaranje dodatnih sadržaja za mlade obitelji, čime se doprinosi demografskoj i gospodarskoj održivosti područja. Razvoj javne kulturne i turističke infrastrukture značajno će unaprijediti turističku ponudu Općine Podstrana i Splitsko-dalmatinske županije. Projektom se stvaraju novi kulturni, društveni i turistički sadržaji namijenjeni stanovnicima, posjetiteljima i turistima, čime se dodatno povećava kvaliteta boravka u destinaciji. Poseban značaj projekta ogleda se u stvaranju sadržaja koji nisu vezani

	isključivo uz ljetnu sezonu. Galerijski i izložbeni prostor, višenamjenska dvorana, ljetna pozornica, radionice, kulturne manifestacije i turističko-informativni centar omogućit će razvoj programa tijekom cijele godine, čime se doprinosi produljenju turističke sezone i diversifikaciji turističke ponude Podstrane. Projekt istodobno omogućuje valorizaciju prostora neposredno uz obalu koji je dugi niz godina bio zapušten i izvan funkcije te njegovu prenamjenu u kvalitetan javni prostor kulturne, društvene i turističke namjene.
Naćin doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projektom će biti uređena prepoznatljiva <i>brownfield</i> lokacija nekadašnjeg „Vinkovačkog“ odmarališta, na kojoj će biti izgrađen novi, suvremeni centar kulturne i društvene namjene u kojem će se organizirati raznovrsne i međusobno povezane aktivnosti. Navedeni sadržaji bit će prvenstveno u funkciji lokalnog stanovništva, ali istodobno i u funkciji povećanja kvalitete turističke ponude i razvoja dodatnih turističkih sadržaja tijekom cijele godine. Projekt doprinosi održivosti destinacije kroz revitalizaciju zapuštenog prostora bez dodatnog zauzimanja novih vrijednih površina, razvoj javne kulturne i turističke infrastrukture, povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja te stvaranje uvjeta za cjelogodišnju turističku aktivnost. Uređenje prostora autohtonim i trajno zelenim biljnim vrstama dodatno doprinosi kvaliteti prostora i očuvanju mediteranskog identiteta destinacije.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026. (listopad)
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izgradnja i opremanje Kulturno-društvenog centra Podstrana - Stavljanje u funkciju za potrebe kulturnih, društvenih i turističkih sadržaja
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.

Ukupno procijenjena vrijednost projekta	5.500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	3.500.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Prijave na javne pozive za sufinanciranje iz EU, nacionalnih i županijskih izvora.
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo 1/1, broj ZK uložka: 70003438
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: DA Izrađena CBA: DA
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: / Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: DA

Doprinos strateškom cilju: Projekt doprinosi strateškom cilju razvoja održive, cjelogodišnje i sadržajno raznolike turističke destinacije kroz unaprjeđenje kulturne i turističke infrastrukture, revitalizaciju *brownfield* lokacije te stvaranje novih sadržaja za stanovnike, posjetitelje i turiste. Posebno doprinosi produljenju turističke sezone, povećanju kvalitete boravka i jačanju kulturnog identiteta Podstrane.

Naziv projekta	PARKOVNO-REKREACIJSKA ZONA NA BRDU PERUN
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća sanaciju napuštenog kamenoloma Perun na području Podstrane i Žrnovnice kroz tehničku sanaciju nestabilnih stijenskih pokosa, plansko deponiranje viškova građevinskih iskopa, biološku sanaciju prostora te konačnu prenamjenu zahvata u parkovno-rekreacijsku zonu sa sportskim, ugostiteljskim i rekreacijskim sadržajima. Projektom se predviđa uređenje približno 125.000 m ² degradiranog prostora i formiranje novog krajobraznog sklopa koji će uključivati park-šumu, sportski centar, vidikovce, pješačke i rekreacijske površine te prateću infrastrukturu.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je uklanjanje sigurnosnih i okolišnih rizika nastalih prestankom eksploatacije kamenoloma, sprječavanje daljnjih odrona i degradacije prostora te privođenje zapuštenog eksploatacijskog polja novoj društveno korisnoj namjeni. Projekt doprinosi uređenju krajobraza, stvaranju novih javnih zelenih površina, razvoju sportskih i rekreacijskih sadržaja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi okolišnoj održivosti sanacijom degradiranog prostora i ozelenjivanjem površina kroz formiranje park-šume i novih staništa mediteranske vegetacije. Projekt povećava otpornost prostora na eroziju i odrone, poboljšava kvalitetu krajobraza te omogućuje razvoj rekreacijskih i sportskih sadržaja dostupnih lokalnom stanovništvu, turistima i posjetiteljima. Dodatno, doprinosi održivom upravljanju prostorom i povećanju kvalitete života stanovnika Općine Podstrana i šireg urbanog područja Splita.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izrada studijske i projektne dokumentacije za provedbu projekta - Rješavanje imovinsko-pravnih i prostornih preduvjeta - Provedba geotehničke i tehničke sanacije stijenskih kosina - Formiranje nasipa i rekonstrukcija prirodne morfologije prostora - Hortikulturno uređenje i biološka sanacija prostora - Izgradnja parkovno-rekreacijske infrastrukture - Izgradnja sportskih i pratećih sadržaja

	- Uređenje vidikovca, odmorišta i rekreativnih površina - Stavljanje saniranog prostora u javnu uporabu
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	5.000.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	2.500.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU, Integrirani teritorijalni program (ITP), Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Splitsko-dalmatinska županija, javno-privatno partnerstvo za sportsko-rekreacijske sadržaje.
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	NE
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	DA Izrađen je idejni projekt sanacije kamenoloma, a za realizaciju konačnog rješenja bit će potrebno izraditi dodatne stručne podloge, studije utjecaja na okoliš i odgovarajuću prostorno-plansku dokumentaciju.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Doprinos strateškom cilju: Projekt doprinosi okolišnoj održivosti sanacijom degradiranog prostora i ozelenjivanjem površina kroz formiranje park-šume i novih staništa mediteranske vegetacije. Projekt povećava otpornost prostora na eroziju i odrone, poboljšava kvalitetu krajobraza te omogućuje razvoj rekreacijskih i sportskih sadržaja, uključujući sportski centar, vidikovce, pješačke i rekreacijske površine te prateću infrastrukturu, dostupnih lokalnom

stanovništvu, turistima i posjetiteljima. Dodatno, doprinosi održivom upravljanju prostorom i povećanju kvalitete života stanovnika Općine Podstrana i šireg urbanog područja Splita.

11.2. Projekti koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju razvojnog smjera i pokazatelja održivosti

Naziv projekta	ARHEOLOŠKO ISTRAŽIVANJE LOKALITETA SVETI MARTIN
Kratki opis predmeta projekta	Predmet projekta je istraživanje, dokumentiranje i zaštita arheološkog lokaliteta na području Sv. Martina u Podstrani, antičkom Pituntiumu. Na tom je prostoru koncentriran iznimno velik broj antičkih nalaza koji upućuju na postojanje važnoga rimskog gospodarskog i memorijalnog kompleksa te jedne od ključnih nekropola Pituntija. Posebnu vrijednost lokalitetu daje činjenica da su recentni nalazi otkriveni na prostoru na kojem je pronađen znameniti natpis Lucija Artorija Kasta, rimskog vojskovođe iz 2. stoljeća, kojega dio znanstvenika povezuje s mogućim povijesnim uzorom za legendu o kralju Arturu.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je istražiti, zaštititi i predstaviti kulturno-povijesnu baštinu Podstrane. Riječ je o povijesno slojevitom krajoliku u kojem se isprepliću tragovi prapovijesnih gradina, rimskih gospodarskih imanja, nekropola i komunikacija te ranokršćanskih i srednjovjekovnih sakralnih struktura. Projektom će se lokalitet Sv. Martina sagledati kao prostor na kojem se stoljećima preklapaju politička povijest, sakralna tradicija i svakodnevni život.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti sustavnim istraživanjem, dokumentiranjem i zaštitom arheološke baštine Sv. Martina. Rezultati projekta stvorit će stručnu osnovu za daljnje očuvanje, interpretaciju i predstavljanje lokaliteta te njegovo uključivanje u kulturnu, obrazovnu i turističku ponudu Podstrane. Povećanjem vidljivosti lokaliteta i svijesti o njegovoj vrijednosti projekt će pridonijeti dugoročnom očuvanju baštine i razvoju održivoga kulturnog turizma.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana i TZ Općine Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.

Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Pretvaranje lokaliteta u arheološke parkova u svrhu kulturnog turizma i edukacije. Prikupljanje pokretnih nalaza (keramika, novac, nakit, oružje) koji će se nakon obrade izložiti u muzejima.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	50.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	40.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	NE
Osnova za raspolaganje nekretninama	NE
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	BICIKLISTIČKO ODMORIŠTE 'MURA'
Kratki opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje i opremanje biciklističkog odmorišta „Mura“ kao sigurne i funkcionalne točke na cikloturističkoj ruti. Odmorište će biciklistima omogućiti predah, osnovni servis bicikala, sigurno odlaganje opreme te pristup informacijama o biciklističkim rutama i obližnjim prirodnim, kulturnim i turističkim sadržajima. Planirano je postavljanje natkrivene sjenice sa stolovima i klupama, stalaka za bicikle, servisnog stupa s alatom i pumpom, informativne ploče te pametne opreme za punjenje mobilnih uređaja i električnih bicikala.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je biciklistima pružiti sigurno, funkcionalno i ugodno mjesto za predah, regeneraciju i osnovne popravke tijekom vožnje. Uređenjem odmorišta unaprijedit će se kvaliteta biciklističke infrastrukture, povećati sigurnost i udobnost korisnika te poboljšati povezanost cikloturističkih ruta s lokalnim prirodnim, kulturnim i ugostiteljskim sadržajima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti poticanjem biciklizma kao ekološki prihvatljivog oblika prijevoza i razvoja održivog turizma. Korištenjem solarne energije za punjenje mobilnih uređaja i električnih bicikala smanjuje se potreba za korištenjem konvencionalnih izvora energije. Informiranjem korisnika o lokalnim atrakcijama i uslugama projekt će pridonijeti većoj posjećenosti, potrošnji kod lokalnih pružatelja usluga i ravnomjernijem razvoju lokalne zajednice.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana i TZ Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Predstavlja ključni iskorak u razvoju cikloturizma, održive mobilnosti i aktivnog turizma. Ovakvi projekti uspješno povezuju lokalne zajednice, podižu razinu sigurnosti u prometu te stvaraju dodanu vrijednost za turističku ponudu regije.

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	30.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	20.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstava
Imovinsko-pravni odnosi	NE
Osnova za raspolaganje nekretninama	NE
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: NE (u postupku) Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	OSIGURAVANJE PRISTUPA MORU OSOBAMA S INVALIDITETOM NA PODRUČJU OPĆINE PODSTRANA
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća nabavu, dopremu, instalaciju i puštanje u rad platforme za autonomni pristup moru, namijenjene osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti na području Općine Podstrana. Riječ je o sustavu koji omogućuje samostalan i siguran ulazak osoba s invaliditetom u more putem ergonomske pomične sjedala koje se kreće po vodilicama od obale prema moru. Platforma je energetski autonomna,

	koristi solarnu energiju te ne zahtijeva građevinske radove niti trajne intervencije u prostoru i morskom okolišu. Projektom se osigurava dostupniji i uključiviji pristup jednoj od ključnih prirodnih vrijednosti destinacije – moru i plažnom prostoru. Ugradnja platforme omogućuje osobama s invaliditetom kvalitetnije korištenje javne plaže i aktivno sudjelovanje u turističkim i rekreativnim sadržajima destinacije. Platforma se sastoji od modularne staze, konstrukcije sa senzorom pokreta i upravljanjem, rukohvata, pokretnog sjedala, vodootporne elektroničke upravljačke jedinice, solarne ploče, baterija za punjenje, svjetlosne signalizacije i daljinskog upravljača. Ovisno o odabranoj konfiguraciji, sustav može uključivati i tuš, sigurnosni alarm, daljinsko praćenje funkcije uređaja, softver za dijagnostiku te senzore i dodatnu opremu. Projekt uključuje i edukaciju za montažu i demontažu uređaja te tehničku podršku i održavanje, čime se osigurava dugoročna funkcionalnost i sigurnost sustava.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je povećanje pristupačnosti i uključivosti turističke destinacije kroz omogućavanje osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti samostalan, siguran i dostojanstven pristup moru. Projekt doprinosi razvoju Podstrane kao pristupačne i uključive turističke destinacije u kojoj su prirodni resursi i turistička infrastruktura dostupni što većem broju korisnika. Postavljanjem platforme smanjuje se prepreka u korištenju plažnog prostora te se osobama s invaliditetom omogućuje ravnopravije sudjelovanje u rekreativnim i turističkim aktivnostima. Istodobno se projektom unapređuje kvaliteta javne turističke infrastrukture i podiže razina usluge za domaće stanovništvo i posjetitelje. Projekt predstavlja dugoročno ulaganje u pristupačnost, društvenu uključivost i kvalitetu života lokalne zajednice.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt izravno doprinosi društvenoj održivosti destinacije povećanjem dostupnosti turističke i javne infrastrukture osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti. Omogućavanjem sigurnog i samostalnog pristupa moru potiče se ravnopravno sudjelovanje svih skupina korisnika u turističkim, rekreativnim i društvenim sadržajima. Riječ je o energetske autonomnom sustavu koji za rad koristi solarnu energiju, čime se smanjuje potreba za korištenjem konvencionalnih izvora energije. Sustav ne zahtijeva građevinske radove niti trajne intervencije u prostoru, a može se sezonski postaviti i ukloniti, čime se ograničava utjecaj na obalni i morski prostor. Projekt doprinosi i povećanju kvalitete turističke ponude te jačanju konkurentnosti i prepoznatljivosti Podstrane kao destinacije koja razvija pristupačan i odgovoran turizam. Dostupnost informacija o lokaciji i funkcionalnosti uređaja putem sustava daljinskog praćenja dodatno

	omogućuje kvalitetnije upravljanje opremom i pravodobno otklanjanje eventualnih tehničkih poteškoća. Kroz projekt se istodobno ostvaruju ciljevi društvene uključenosti, pristupačnosti, energetske učinkovitosti, odgovornog upravljanja prirodnim resursima i podizanja kvalitete turističke infrastrukture.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Odabir lokacije za postavljanje platforme i provjera uvjeta na lokaciji - Izrada i isporuka platforme prilagođene morfologiji odabrane plaže - Doprema opreme na lokaciju, instalacija i puštanje platforme u rad - Edukacija osoba zaduženih za montažu i demontažu te osnovno korištenje sustava - Uspostava redovitog održavanja i tehničke podrške - Stavljanje pristupačne plažne infrastrukture u funkciju za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti - Praćenje korištenja i funkcionalnosti platforme tijekom turističke sezone
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2030.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	75.812,50 EUR
Iznos vlastitog financiranja	50.812,50 EUR

Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	DA
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	TEMATSKA STAZA „PUT DO GORNJE PODSTRANE OD GR LJEVCA“
Kratki opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje i opremanje tematske staze „Put do Gornje Podstrane iz Gr ljevca“, sedme u mreži pješačko-planinarskih staza na području Podstrane. Riječ je o stoljetnom povijesnom putu koji povezuje obalni dio Podstrane sa starim selom u zaleđu. Projekt obuhvaća uređenje staze i njezino uključivanje u mrežu putova namijenjenih pješaćenju, aktivnom odmoru i upoznavanju lokalne kulturne i prirodne baštine.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti mrežu pješačko-planinarskih staza koje vode otkrivenim i skrivenim ljepotama Podstrane. Uređenjem staze posjetiteljima će biti omogućen ugodan i aktivan boravak u prirodi te upoznavanje krajolika, povijesnih znamenitosti, lokalnih običaja i autohtone gastronomske ponude.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti stvaranjem preduvjeta za razvoj aktivnog i održivog turizma te valorizaciju kulturne i prirodne baštine Podstrane. Uključivanjem staze u postojeću mrežu pješačko-planinarskih putova potaknut će se cjelovitija zastupljenost specifične lokalne ponude, povezivanje obalnog područja sa zaleđem te oblikovanje prepoznatljivoga turističkog proizvoda. Projekt će ujedno pridonijeti većoj vidljivosti lokalnih sadržaja i poticanju turističkih aktivnosti izvan najužega obalnog područja.

Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana i TZ Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Uspješna realizacija tematske staze koja se nadovezuje na biciklističko-odmorišne stanice predstavlja izvrstan način za interpretaciju lokalne baštine (prirodne, povijesne ili kulturne) i produljenje boravka posjetitelja. Kod spajanja koncepta cikloturizma i tematskih staza, ključno je postići sinergiju između kretanja i učenja/doživljaja.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	30.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	20.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Nacionalna i EU sredstva
Imovinsko-pravni odnosi	NE
Osnova za raspolaganje nekretninama	NE
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE

DA/NE	
Status izvedbe	Idejni projekt: NE (u postupku)
potrebne	Lokacijska dozvola: NE
projektne	Glavni projekt: NE
dokumentacije	Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE
DA/NE	Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	USPOSTAVA SUSTAVA JAVNIH BICIKALA U REKREACIJSKOJ ZONI MUTOGRAS
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća uspostavu sustava javnih bicikala u Rekreativnoj zoni Mutogras na području Općine Podstrana, s nabavom i stavljanjem u funkciju 10 javnih bicikala. Projektom se planira omogućiti korištenje javnih bicikala lokalnom stanovništvu i posjetiteljima te unaprijediti održivu i aktivnu mobilnost na području destinacije. Bicikli će biti dostupni korisnicima putem mobilne aplikacije i službene stanice, čime se omogućuje jednostavno preuzimanje i vraćanje bicikala. Postavljanjem sustava u Rekreativnoj zoni Mutogras dodatno se razvija infrastruktura za aktivni turizam i rekreaciju te potiče korištenje bicikla kao alternativnog oblika prijevoza.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je razvoj održive mobilnosti i aktivnog turizma na području Općine Podstrana kroz uspostavu sustava javnih bicikala u Rekreativnoj zoni Mutogras. Projektom se lokalnom stanovništvu i turistima omogućuje jednostavan i pristupačan način kretanja biciklom, čime se potiče aktivan način života, korištenje javnih prostora i upoznavanje destinacije na održiv način. Uspostavom sustava javnih bicikala dodatno se obogaćuje turistička ponuda Podstrane, povećava dostupnost Rekreativne zone Mutogras te stvaraju uvjeti za razvoj biciklističkog i <i>outdoor</i> turizma.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivom razvoju destinacije kroz poticanje korištenja bicikala kao održivog oblika prijevoza i smanjenje potrebe za korištenjem osobnih motornih vozila za kraća putovanja. Uvođenjem 10 javnih bicikala povećava se dostupnost održive mobilnosti za stanovnike i posjetitelje te se potiče aktivan način života i razvoj biciklističkog i rekreativnog turizma. Projekt doprinosi kvalitetnijem korištenju postojeće javne i rekreativske infrastrukture te povećava dostupnost Rekreativne zone Mutogras. Digitalni sustav omogućuje jednostavno korištenje, preuzimanje i povrat bicikala te praćenje korištenja sustava.

	Na taj način projekt povezuje održivu mobilnost, aktivni turizam, rekreaciju, zaštitu okoliša i kvalitetnije korištenje javnog prostora.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana, Rekreacijska zona Mutogras
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Odabir i priprema lokacije za postavljanje stanice u Rekreacijskoj zoni Mutogras - Nabava i osiguravanje 10 javnih bicikala - Postavljanje potrebne opreme i stanice - Uspostava i povezivanje lokacije sa sustavom - Puštanje sustava u rad - Promocija korištenja javnih bicikala među lokalnim stanovništvom i posjetiteljima - Praćenje korištenja sustava i broja najмова - Redovito održavanje i servisiranje bicikala i opreme
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	50.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	30.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Splitsko-dalmatinska županija
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni

Osnova za raspolaganje nekretninama	DA
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	ZIP LINE PERUN – 1. FAZA OUTDOOR DESTINACIJE PERUN / „KAD DOĐEŠ U SPLIT ZOVE TE PERUN“
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća izgradnju sportsko-rekreacijske građevine Zip Line Perun kao prve faze razvoja <i>outdoor</i> destinacije Perun na području Općine Podstrana. Planirana lokacija zahvata nalazi se na južnim padinama brda Perun, između vrha Mali Perun (Perunić) i područja iznad postojećeg makadamskog puta, u k. o. Gornja Podstrana. Predviđena trasa sastoji se od četiri <i>zipline</i> dionice ukupne duljine 1.330 metara, s pripadajućim početnim i završnim platformama, sidrištima, sigurnosnim sustavima, pristupnim stazama i ostalom pratećom infrastrukturom. Projekt je koncipiran uz minimalne zahvate u prostoru i maksimalno očuvanje prirodnog krajobraza, kulturne baštine i postojećih prirodnih vrijednosti Peruna. Predviđeno je korištenje certificirane opreme i sustava usklađenih s važećim europskim sigurnosnim normama.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je razvoj nove cjelogodišnje <i>outdoor</i> turističke atrakcije koja će doprinijeti razvoju aktivnog i održivog turizma na području Općine Podstrana. Projekt predstavlja nastavak dugogodišnjeg razvoja <i>outdoor</i> sadržaja na Perunu, koji obuhvaća uređenje planinarskih staza i sportskog penjališta, izgradnju Via Ferrate Perun te organizaciju različitih aktivnosti na otvorenom. Realizacijom projekta unaprijedit će se konkurentnost i prepoznatljivost Podstrane kao <i>outdoor</i> destinacije, produžiti turistička sezona, povećati broj domaćih i stranih posjetitelja te stvoriti uvjeti za nova radna mjesta i razvoj lokalnog gospodarstva. Projektom će se poticati uključivanje lokalnog stanovništva, posebno djece i mladih, u edukativne, sportske i rekreativne programe. Projekt se planira provoditi u suradnji s Općinom Podstrana, Turističkom zajednicom Općine Podstrana i ostalim

	relevantnim partnerima, kao dio dugoročne vizije razvoja <i>outdoor</i> destinacije Perun.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivom turizmu razvojem cjelogodišnjega turističkog proizvoda utemeljenog na prirodnim vrijednostima Peruna, uz minimalne građevinske zahvate i očuvanje prirodnog krajobraza i kulturne baštine. Doprinos projekta ostvarit će se kroz: produženje turističke sezone i ravnomjerniju raspodjelu turističkih aktivnosti tijekom godine, razvoj aktivnog i <i>outdoor</i> turizma, povećanje turističke potrošnje i jačanje lokalnog gospodarstva, stvaranje novih radnih mjesta, promicanje tjelesne aktivnosti i zdravog načina života, uključivanje lokalne zajednice u razvoj destinacije te očuvanje i održivu valorizaciju prirodne i kulturne baštine Peruna.
Nositelj provedbe projekta	Outdoor Experts d.o.o. (Iris Adventures), u suradnji s Općinom Podstrana i Turističkom zajednicom Općine Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana – južne padine brda Perun, k. o. Gornja Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izrada geodetske podloge i potrebne projektne dokumentacije - Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti - Uređenje pristupne infrastrukture - Izgradnja platformi i sidrišta - Nabava i montaža <i>zipline</i> sustava - Pregled i certificiranje sustava - Edukacija djelatnika za upravljanje sustavom i sigurnost korisnika - Provedba probnog rada - Početak komercijalnog rada <i>outdoor</i> destinacije Perun – I. faza
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.

Ukupno procijenjena vrijednost projekta	500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	150.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Integrirani teritorijalni program (ITP), Splitsko-dalmatinska županija, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), drugi odgovarajući nacionalni i europski programi i modeli javno-privatnog partnerstva
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni, u postupku rješavanja s vlasnikom zemljišta
Osnova za raspolaganje nekretninama	NE. Pravo raspolaganja nekretninama planira se urediti ugovorom o pravu građenja, ugovorom o korištenju ili drugim odgovarajućim pravnim aktom sklopljenim s vlasnikom zemljišta.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađen profil projekta: DA Izrađena studija predizvodljivosti i/ili studija izvedivosti: NE Izrađena CBA: NE
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Građevinska dozvola: NE

Naziv projekta	Potapanje broda i uspostava podmorske ronilačko-rekreacijske atrakcije Podstrane
Kratki opis predmeta projekta	Projekt obuhvaća pripremu, transport i kontrolirano potapanje rashodovanog broda na odgovarajućoj lokaciji u obalnom moru Podstrane radi stvaranja umjetnog grebena i nove podmorske atrakcije za ronilački, sportsko-rekreacijski i turistički razvoj. Zahvat uključuje izradu stručnih podloga, odabir lokacije, uklanjanje potencijalno štetnih materijala s plovila, provedbu postupaka zaštite okoliša te uređenje i promociju ronilačke lokacije. Projekt se temelji na mogućnosti namjernog potapanja brodova u sportsko-rekreacijske svrhe predviđenog prostorno-planskom dokumentacijom.

Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je obogatiti turističku i rekreacijsku ponudu Podstrane stvaranjem jedinstvene podmorske atrakcije koja će privlačiti ronioce tijekom cijele godine. Projektom se diversificira turistička ponuda, produljuje turistička sezona te stvaraju preduvjeti za razvoj specijaliziranih oblika aktivnog i održivog turizma. Istodobno se formira umjetni greben koji može pridonijeti razvoju morskih staništa i povećanju bioraznolikosti na lokaciji zahvata.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivom upravljanju obalnim prostorom kroz razvoj selektivnih oblika turizma temeljenih na prirodnim i podmorskim resursima. Formiranjem umjetnog grebena stvaraju se nova staništa za morsku floru i faunu te se povećava atraktivnost lokaliteta za ronilački turizam. Projekt doprinosi gospodarskoj održivosti kroz povećanje turističke potrošnje, razvoj usluga ronilačkih centara i stvaranje novih poduzetničkih prilika. Uz odgovarajuće mjere zaštite okoliša i nadzora lokacije osigurava se dugoročno očuvanje morskog ekosustava.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Izrada stručnih podloga i analiza mogućih lokacija - Provedba istraživanja morskog dna i procjene utjecaja na okoliš - Odabir lokacije za potapanje broda - Nabava ili odabir rashodovanog broda - Uklanjanje opasnih i onečišćujućih tvari s plovila - Ishođenje svih potrebnih odobrenja i suglasnosti - Transport i kontrolirano potapanje broda - Označavanje lokacije i uspostava sigurnosnog režima plovidbe - Promocija ronilačke destinacije i uključivanje lokalnog turističkog sektora
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.

Ukupno procijenjena vrijednost projekta	500.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	250.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Splitsko-dalmatinska županija, Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu, programi održivog turizma EU, turističke zajednice i partnerski privatni sektor
Imovinsko-pravni odnosi	Nisu primjenjivi u klasičnom obliku. Potrebno utvrditi uvjete korištenja pomorskog dobra, akvatorija i nadležnosti javnopravnih tijela.
Osnova za raspolaganje nekretninama	DA, uz pribavljene suglasnosti i akte nadležnih tijela za korištenje pomorskog dobra i morskog prostora.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	NE. Potrebno izraditi stručne podloge za odabir lokacije, elaborat zaštite okoliša te ostalu potrebnu dokumentaciju.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Idejni projekt: NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: NE Ishodovana građevinska dozvola: NE

Naziv projekt	JACANJE TURISTIČKE FUNKCIJE MANIFESTACIJA
Kratki opis predmeta projekta	Program tematskih manifestacija Turističke zajednice Općine Podstrana za 2026. godinu predstavlja cjeloviti sezonski ciklus kulturnih, sportskih i tradicijskih događanja od regionalnog značaja za Splitsko-dalmatinsku županiju. Program se održava u razdoblju travanj – listopad, uključujući predsezonu i posezonu, čime izravno doprinosi produženju turističke sezone i stvaranju dodatnog motiva dolaska u destinaciju. Manifestacija obuhvaća: - Pozdrav praski - Za poljičkim stolom / Poljički komini

	- Glazbene večeri u Ljetnikovcu Cindro - Večeri klasične glazbe - Smotru klapa (Crkva Gospe u Siti) - Feštu od uja i uljenaka (Gornja Podstrana, Čitovnica) - Poljički komini - Dobro jutro more - Ča pod Perunom - Plivački maraton - Malonogometni turnir i koncert - Penjački kamp, penjačka stijena, eko akcija, staze, penjalište - Proslava 20. obljetnice ženske klape „Kurjože“ - Kup u jedrenju - Turnir u šahu Program promovira autohtone proizvode, lokalnu tradiciju, nematerijalnu kulturnu baštinu i aktivni turizam, a procijenjeni broj posjetitelja u 2026. godini iznosi 10 – 12 tisuća. Program manifestacija kontinuirano se organizira niz godina, a pojedine manifestacije imaju višegodišnju tradiciju održavanja. U 2024. godini manifestacije su okupile više od 8.000 posjetitelja te preko 120 izvođača, sportaša i sudionika. Kulturni segment programa održava se u Ljetnikovcu Cindro, zaštićenom kulturnom dobru, čime se valorizira kulturno-povijesna baština i prostor stavlja u funkciju suvremene kulturne produkcije. Program uključuje: • klasičnu i klapsku glazbu kao dio nematerijalne baštine, • promociju lokalne gastronomije (ulje, soparnik), • sportske manifestacije koje razvijaju aktivni i <i>outdoor</i> turizam, • događanja u posezoni (rujan), čime se produžuje turistička aktivnost. Manifestacije predstavljaju motiv dolaska u destinaciju te doprinose decentralizaciji kulturne ponude unutar Županije.
Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je sustavno očuvanje, valorizacija i promocija kulturne, povijesne, prirodne i nematerijalne baštine Općine Podstrana i šireg poljičkog kraja kroz provedbu raznovrsnih kulturnih, umjetničkih, tradicijskih, edukativnih i sportsko-rekreativnih manifestacija. Projekt povezuje vrijednu povijesnu baštinu, tradicijske običaje, gastronomiju, glazbu, književnost, umjetnost, prirodne vrijednosti i aktivni turizam te ih oblikuje u prepoznatljiv i autentičan kulturno-turistički sadržaj. Poseban naglasak stavlja se na valorizaciju lokaliteta i tradicije poput Ljetnikovca Cindro, Poljičke Republike, Poljičkih komina, Fešte od uja i uljenaka te prostora Peruna, kao i na razvoj poučnih staza i sportsko-rekreativnih sadržaja. Projektom se potiče aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva, udruga, umjetnika, sportaša, proizvođača i drugih dionika, sa ciljem očuvanja identiteta prostora i stvaranja kvalitetnog turističkog doživljaja. Provedbom programa od travnja do rujna stvaraju se sadržaji koji

	doprinosu obogaćivanju ponude destinacije i njezinoj većoj privlačnosti tijekom cijele godine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi očuvanju i promociji materijalne i nematerijalne kulturne baštine Podstrane i poljičkog kraja te jačanju svijesti lokalnog stanovništva i posjetitelja o vrijednosti kulturnog, povijesnog i prirodnog nasljeđa. Kroz manifestacije se potiče prijenos tradicijskih znanja, običaja, recepata, glazbe i drugih oblika nematerijalne baštine na nove generacije, dok se istodobno lokalna baština prezentira na suvremen i turistički atraktivan način. Projekt doprinosi jačanju turističke prepoznatljivosti Podstrane, stvaranju autentičnog kulturno-turističkog proizvoda i povećanju kvalitete turističke ponude. Organizacijom programa u predsezoni, sezoni i posezoni stvaraju se preduvjeti za produljenje turističke sezone i ravnomjerniju distribuciju turističkih aktivnosti tijekom godine. Dodatno se potiče razvoj lokalne eno-gastro ponude, promocija autohtonih proizvoda, aktivni i iskustveni turizam te uključivanje lokalnih proizvođača, udruga, kulturnih djelatnika i drugih dionika. Projekt doprinosi održivom razvoju destinacije kroz valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa bez narušavanja njihovih vrijednosti, poticanje ekološke svijesti i razvoj sadržaja koji povezuju kulturu, prirodu, sport i tradiciju. Na taj način Podstrana se dodatno pozicionira kao destinacija koja svoju turističku ponudu temelji na autentičnosti, očuvanju baštine, aktivnom načinu života i kvalitetnom doživljaju prostora.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2032.
Ključne točke ostvarenja projekta	Program se održava u razdoblju travanj – listopad, uključujući predsezonu i posezonu, čime izravno doprinosi produženju turističke sezone i stvaranju dodatnog motiva dolaska u destinaciju

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Travanj – listopad, do 2032.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	110.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	90.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Općina Podstrana, Splitsko-dalmatinska županija, TZ Splitsko-dalmatinske županije, MINTS, HTZ
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nije primjenjivo.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo.
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo.

Naziv projekt	PERUN FULL MOON
Kratki opis predmeta projekta	PERUN FULL MOON kulturno-glazbena je manifestacija koja se održava na brdu Perun iznad Podstrane, u blizini Crkvice sv. Jure na Vršini. Manifestacija povezuje glazbu, prirodni krajolik, kulturnu baštinu i mitsku simboliku prostora te stvara autentičan doživljaj za lokalno stanovništvo i posjetitelje. U programu 2026. godine nastupili su Klapa Praska, Klapa Svetog Florijana, Kvartet Porat, Ženska klapa Kurjože, Đani Stipaničev i Petra Perišić. U organizaciji sudjeluju Planinarsko društvo Perun, HGSS, lokalne udruge, volonteri i drugi partneri.

Kratki opis svrhe projekta	Svrha projekta je očuvanje i promocija kulturne i prirodne baštine Podstrane kroz kvalitetan kulturno-glazbeni sadržaj dostupan široj javnosti. Manifestacija doprinosi promociji Podstrane, uključivanju lokalne zajednice, mladih i volontera te razvoju održivog i autentičnog turističkog sadržaja. Ulaz na manifestaciju je besplatan, čime se osigurava dostupnost programa svim posjetiteljima.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi održivosti kroz valorizaciju klapskog pjevanja, lokalnih običaja, mitskog nasljeđa, brda Perun i Crkvice sv. Jure. Manifestacija koristi prirodni ambijent uz minimalne intervencije u prostor, potiče smanjenje otpada, korištenje ekološki prihvatljivih materijala, dolazak pješice i zajedničkim prijevozom te uključuje lokalne udruge i volontere. Projekt doprinosi razvoju kulturnog i održivog turizma, jačanju turističke ponude Podstrane te promociji lokalnog identiteta i baštine.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Općina Podstrana – brdo Perun, Vršina
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2031.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Kontinuirano godišnje održavanje manifestacije - Kvalitetan kulturno-glazbeni program - Uključivanje lokalnih izvođača, udruga, volontera i mladih - Promocija kulturne i prirodne baštine Podstrane - Povećanje prepoznatljivosti manifestacije i destinacije - Razvoj održivog kulturno-turističkog proizvoda
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2031.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	10.000,00 EUR

Iznos vlastitog financiranja	7.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Općina Podstrana, Splitsko-dalmatinska županija, Ministarstvo turizma i sporta, Hrvatska turistička zajednica i Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nije primjenjivo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo

Naziv projekta	DOBROJUTRO MORE
Kratki opis predmeta projekta	Dobrojutro more tradicionalna je kulturno-umjetnička manifestacija koja se održava od 1997. godine u Podstrani, uoči Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja. U središtu manifestacije nalazi se hrvatska književnost, osobito pjesništvo, a program povezuje književne susrete i recitale, predstavljanje knjiga, likovne izložbe, glazbene i dramske programe, okrugle stolove, kulturno-povijesne sadržaje te program Dječje dobrojutrenje. Manifestacija okuplja afirmirane hrvatske književnike, umjetnike, kulturne djelatnike, učenike i mentore iz cijele Republike Hrvatske i susjednih zemalja te dodjeljuje plaketu Dobrojutro more za doprinos hrvatskoj književnosti. Tijekom tri desetljeća izrasla je u prepoznatljivo mjesto susreta književnosti, umjetnosti, lokalne zajednice i publike te je važan dio kulturnog identiteta Podstrane.

Kratki opis svrhe projekta	Opći cilj projekta je očuvanje, razvoj i promocija hrvatske književne i kulturne baštine kroz kontinuirano održavanje manifestacije Dobrojutro more te jačanje prepoznatljivosti Podstrane kao kulturne destinacije. Specifični ciljevi su: - poticanje i promicanje hrvatskoga književnog stvaralaštva i hrvatskoga jezika, - promicanje domoljubnih vrijednosti i kulture sjećanja na hrvatske branitelje, iskazivanje zahvalnosti i odavanje počasti njihovoj žrtvi i doprinosu stvaranju i obrani Republike Hrvatske, - okupljanje istaknutih hrvatskih književnika, umjetnika i kulturnih djelatnika, - očuvanje sjećanja na hrvatske književnike i njihovu stvaralačku baštinu, - uključivanje djece i mladih kroz Dječje dobrojutrenje, literarni natječaj, javne nastupe i susrete s književnicima, - povezivanje književnosti s glazbom, likovnom i dramskom umjetnošću, - jačanje kulturnog identiteta i zajedništva lokalne zajednice, - obogaćivanje kulturno-turističke ponude Podstrane kvalitetnim sadržajem u razdoblju turističke sezone, - razvoj suradnje kulturnih ustanova, udruga, obrazovnih ustanova, lokalne i regionalne samouprave te turističkog sektora, - trajno dokumentiranje i povećanje vidljivosti manifestacije kroz izdavaštvo, medije i digitalne sadržaje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Manifestacija doprinosi održivosti kulturnog razvoja Podstrane kroz dugogodišnji kontinuitet, međugeneracijski prijenos kulturnih vrijednosti i povezivanje kulture s lokalnom zajednicom i turizmom. 1. Očuvanje i valorizacija kulturne i književne baštine: Program njeguje hrvatsku književnu riječ, čuva sjećanje na istaknute književnike i promiče suvremeno književno stvaralaštvo. Kontinuitet od 1997. godine potvrđuje održivost i ukorijenjenost manifestacije u lokalnoj zajednici. 2. Uključivanje djece i mladih: Dječje dobrojutrenje omogućuje učenicima aktivno sudjelovanje u kulturnom životu, razvija čitateljske i stvaralačke navike te osigurava prijenos interesa za književnost i kulturnu baštinu na nove generacije. 3. Razvoj kulturnog turizma i jačanje identiteta destinacije: Održavanjem tijekom ljetne sezone manifestacija domaćim i stranim posjetiteljima nudi autentičan kulturni sadržaj koji nadopunjuje primarnu turističku ponudu te Podstranu pozicionira kao mjesto književnosti, umjetnosti i baštine. 4. Partnerstvo i uključivanje lokalne zajednice: U provedbi sudjeluju kulturne udruge, umjetnici, škole, turistički i javni sektor, čime se razvija suradnička mreža i jačaju lokalni kapaciteti za organizaciju kulturnih programa.

	5. Vidljivost i trajna dostupnost kulturnih sadržaja: Zbornici, monografije, medijske objave, fotografska i audiovizualna dokumentacija omogućuju da rezultati projekta ostanu dostupni i nakon završetka pojedinog izdanja manifestacije.
Nositelj provedbe projekta	Ogranak Matice hrvatske u Podstrani Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta (grad/općina)	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Priprema godišnjeg programa i definiranje središnje književne teme - Provedba Dječjeg dobrojutrenja i uključivanje učenika i mentora - Organizacija književnih susreta, recitala i predstavljanja književnih i izdavačkih sadržaja - Provedba glazbenih, likovnih i drugih pratećih umjetničkih programa - Okupljanje hrvatskih književnika, umjetnika i dosadašnjih laureata - Dodjela plakete Dobrojutro more za doprinos hrvatskoj književnosti - Suradnja s kulturnim, obrazovnim, lokalnim i turističkim dionicima - Promocija manifestacije u medijima i digitalnim kanalima - Dokumentiranje i evaluacija svakog izdanja te priprema programa za sljedeću godinu
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Kontinuirano tijekom razdoblja 2026. – 2030. Pripremne aktivnosti tijekom godine, a središnji program manifestacije početkom kolovoza, uoči Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	60.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	25.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Općina Podstrana, Ministarstvo kulture i medija, Splitsko-dalmatinska županija, Matica hrvatska

Imovinsko-pravni odnosi	Nije primjenjivo na projekt kao kulturno-umjetničku manifestaciju; program se provodi na postojećim javnim i kulturnim lokacijama uz prethodnu suglasnost/organizacijski dogovor s upraviteljima prostora
Osnova za raspolaganje nekretninama	Suglasnost/dogovor s vlasnicima/upraviteljima prostora na kojima se održavaju pojedini programski sadržaji.
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo

Naziv projekta		ZIMSKI PROGRAM – JAČANJE MANIFESTACIJE I POVEZANOSTI S IDENTITETOM PODSTRANE
Kratki opis predmeta projekta		Predmet projekta je organizacija i provedba Zimskog programa, višednevne prosinačke manifestacije koja objedinjuje kulturne, zabavne, glazbene, obiteljske i društvene sadržaje sa ciljem stvaranja kvalitetne i atraktivne turističke ponude izvan glavne turističke sezone. Program se održava tijekom prosinca u posebno postavljenom natkrivenom zimskom šatoru, s opremljenom pozornicom, rasvjetom, tehničkom produkcijom i pratećim ugostiteljskim sadržajima, čime se omogućava provedba programa neovisno o vremenskim uvjetima. Program obuhvaća koncerte, dječje i obiteljske sadržaje, animacije, kreativne radionice, kazališne predstave, filmske večeri, tematske kvizove, susrete s Djedom Božićnjakom i druge prigodne blagdanske sadržaje. Manifestacija je otvorenog karaktera i besplatna za posjetitelje, a u provedbu uključuje lokalne ugostitelje, poduzetnike, OPG-ove, udruge i druge dionike.
Kratki opis svrhe projekta		Svrha projekta je produljenje turističke sezone i razvoj Podstrane kao cjelogodišnje turističke destinacije kroz stvaranje kvalitetnog, prepoznatljivog i sadržajno raznolikog zimskog programa. Organizacijom događanja tijekom prosinca stvaraju se dodatni motivi dolaska domaćih i stranih posjetitelja i turista te se potiče korištenje postojećih smještajnih, ugostiteljskih i drugih turističkih kapaciteta. Poseban cilj projekta je aktivacija hotelskih kapaciteta Podstrane kroz razvoj sadržaja koji mogu privući vikend goste, obitelji, organizirane grupe, sportske ekipe i individualne posjetitelje. Projekt istodobno doprinosi jačanju destinacijskog

	imidža Podstrane kao atraktivne zimske destinacije, povećanju lokalne potrošnje te uključivanju OPG-ova, proizvođača, poduzetnika, udruga i izvođača u turističku ponudu.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Zimski program doprinosi smanjenju sezonalnosti i ravnomjernijem razvoju turizma tijekom godine kroz stvaranje atraktivnog sadržaja u prosincu. Program doprinosi povećanju dolazaka i noćenja, aktiviranju hotelskih i ugostiteljskih kapaciteta te većem korištenju drugih turističkih usluga u zimskom razdoblju. Uključivanjem lokalnih ugostitelja, OPG-ova, proizvođača, obrtnika, udruga i izvođača potiče se lokalna gospodarska aktivnost i zadržavanje turističke potrošnje na području destinacije. Besplatni kulturni, dječji i obiteljski sadržaji omogućuju široku dostupnost programa, potiču druženje i zajedništvo te pridonose društvenoj povezanosti lokalne zajednice. Korištenje natkrivenog zimskog šatora omogućuje stabilnu i kontinuiranu provedbu programa neovisno o vremenskim uvjetima, čime se povećava pouzdanost i kvaliteta manifestacije. Projekt dugoročno doprinosi razvoju održivog modela zimskog turizma i pozicioniranju Podstrane kao destinacije koja nudi kvalitetne sadržaje tijekom cijele godine.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Kontinuirano održavanje zimskog programa tijekom prosinca - Razvoj raznovrsnog kulturnog, zabavnog i obiteljskog programa - Smanjenje sezonalnosti i povećanje turističke aktivnosti u zimskom razdoblju - Veće korištenje hotelskih, ugostiteljskih i drugih turističkih kapaciteta - Uključivanje lokalnih poduzetnika, OPG-ova, udruga i izvođača - Jačanje prepoznatljivosti Podstrane kao cjelogodišnje turističke destinacije - Razvoj prepoznatljivog zimskog događanja na području Splitsko-dalmatinske županije

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	Projekt se provodi kontinuirano, uz godišnje održavanje programa tijekom zimskog razdoblja, prvenstveno u prosincu, do 2030.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	200.000,00 EUR
Iznos vlastitog financiranja	150.000,00 EUR
Ostali mogući izvori financiranja	Općina Podstrana, Splitsko-dalmatinska županija, Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije i Ministarstvo turizma i sporta
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nije primjenjivo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Nije primjenjivo

Naziv projekta	ENERGETSKA OBNOVA ZGRADE JAVNE I DRUŠTVENE NAMJENE U PODSTRANI
Kratki opis predmeta projekta	Projekt „Energetska obnova zgrade javne i društvene namjene u Podstrani“ usmjeren je na energetske obnovu postojeće zgrade javne i društvene namjene na adresi Ulica Ante Kaštelančića 1. u Podstrani. Zgrada je izgrađena prije 1968. godine te predstavlja važnu javnu infrastrukturu u kojoj djeluju Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije, pedijatrijska ordinacija, ordinacija medicine rada, Dobrovoljno vatrogasno društvo Podstrana, Osnovna glazbena škola Omiš, Hrvatsko katoličko glazbeno društvo te drugi

	korisnici javnih i društvenih sadržaja. Zgrada je u vlasništvu Općine Podstrana, a katastarski se nalazi na čestici 4277 k.o. Donja Podstrana. Ukupna bruto površina zgrade iznosi 533,96 m², korisna površina grijanog dijela iznosi 466,16 m², a volumen zgrade 1.762,07 m³. Analizom postojećeg stanja utvrđeno je da zgrada ne zadovoljava suvremene zahtjeve energetske učinkovitosti zbog značajnih toplinskih gubitaka kroz vanjsku ovojnicu, nedostatne toplinske zaštite vanjskih zidova i ravnog krova te povećane potrošnje energije za grijanje i hlađenje. Projekt uključuje povećanje toplinske zaštite ovojnice, zamjenu dijela vanjske stolarije, ugradnju dizalica topline, LED rasvjete i fotonaponske elektrane te provedbu mjera pristupačnosti i prilagodbe klimatskim promjenama. Provedbom projekta bit će smanjena potrebna toplinska energija za grijanje za oko 50%, primarna energija i emisije stakleničkih plinova za 100%, uz poboljšanje energetske razreda zgrade na C odnosno A+, postizanje nZEB standarda te kvalitetnije, održivije i pristupačnije javne usluge.
Kratki opis svrhe projekta	Potreba za provedbom projekta proizlazi iz nužnosti smanjenja potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova te povećanja energetske učinkovitosti javne infrastrukture u kojoj se pružaju zdravstvene, obrazovne, kulturne, društvene i vatrogasne usluge stanovnicima Općine Podstrana, a u perspektivi i turističke ambulante koje još nije uspostavljena. Građevinu koriste Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije, pedijatrijska ordinacija, ordinacija medicine rada, Dobrovoljno vatrogasno društvo Podstrana, Osnovna glazbena škola Omiš, Hrvatsko katoličko glazbeno društvo te drugi korisnici javnih sadržaja. S obzirom na zdravstvenu namjenu zgrade i osjetljive korisničke skupine (djeca, bolesnici, starije osobe), osiguranje kvalitetnih unutarnjih klimatskih uvjeta i stabilne temperature od iznimne je važnosti za zdravlje i dobrobit korisnika.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Provedbom projekta bit će osigurana energetska učinkovitija, pristupačnija i dugoročno održiva javna infrastruktura te kvalitetniji uvjeti za pružanje javnih usluga stanovnicima Općine Podstrana, uz istovremeno smanjenje negativnog utjecaja na okoliš i doprinos ostvarenju ciljeva održivog razvoja, a u perspektivi je planirano da u objektu bude smještena i turistička ambulanta kojom Podstrana za sada ne raspolaže. Ekološki stup: Smanjenje emisija stakleničkih plinova za 100% i postizanje nZEB standarda (A+) izravno smanjuju ugljični otisak destinacije. Fotonaponska elektrana i dizalice topline rasterećuju energetska mreža mjesta tijekom ljetnih vrhunaca potrošnje. Društveno-kulturni stup: Dom zdravlja i pedijatrija pružaju nužnu zdravstvenu sigurnost i lokalnom stanovništvu i turistima tijekom sezone. Provedba mjera pristupačnosti unaprjeđuje pokazatelje inkluzivnog turizma (dostupnost javne infrastrukture osobama s invaliditetom).

	Gospodarski stup: Smanjenje primarne energije za 100% i energije za grijanje za 50% donosi goleme proračunske uštede Općini Podstrana. Ta se javna sredstva mogu preusmjeriti u daljnji razvoj turističke infrastrukture (šetnice, plaže, manifestacije). Ključni pokazatelji koji se poboljšavaju: udio javnih zgrada gotovo nulte energije (nZEB) u destinaciji, postotak smanjenja CO₂ na lokalnoj razini i indeks pristupačnosti javnih sadržaja.
Nositelj provedbe projekta	Općina Podstrana
Lokacija provedbe projekta	Podstrana
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	- Provedba postupka javne nabave - Izvođenje radova energetske obnove zgrade javne i društvene namjene u Podstrani
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupno procijenjena vrijednost projekta	508.000,00 EUR (bez PDV -a)
Iznos vlastitog financiranja	200.000,00 EUR (bez PDV-a)
Ostali mogući izvori financiranja	Europski fond za regionalni razvoj, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo 1/1, k.č. broj 4277

Status izrade potrebne studijske dokumentacije DA/NE	Izrađena je Procjena otpornosti na klimatske promjene u skladu s Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027. te uključuje identifikaciju klimatskih hazarda, analizu osjetljivosti i izloženosti, procjenu ranjivosti te definiranje mjera prilagodbe za pet identificiranih rizika (toplinski valovi, šumski požari, olujni vjetrovi, ekstremne oborine i potres).
Status izvedbe potrebne projektne dokumentacije DA/NE	Glavni projekt izrađen je u svibnju 2026. godine i sastoji se od sljedećih mapa: - Mapa 1/5 – Glavni projekt arhitekture; - Mapa 2/5 – Građevinski projekt, Glavni projekt racionalne uporabe energije i toplinske zaštite; Glavni projekt zaštite od buke i Glavni projekt konstrukcije; - Mapa 3/5 – Strojarski projekt (termotehničke instalacije, instalacije vodovoda i odvodnje); - Mapa 4/5 – Elektrotehnički projekt (niskonaponske instalacije); - Mape 5.1, 5.2 i 5.3 – Glavni projekti fotonaponskih elektrana "SE Podstrana 1, 2 i 3" Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim i drugim građevinama i radovima: DA

12. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠTAVANJE O PROVEDBI

Plan upravljanja destinacijom Podstrana provodi se za četverogodišnje razdoblje. Za svaku godinu potrebno je izraditi godišnje izvješće o provedbi koje daje pregled provedenih aktivnosti, ostvarenih rezultata u odnosu na prethodnu godinu te pregled ukupnog napretka u provedbi Plana upravljanja destinacijom. Svrha izvještavanja nije samo evidentiranje provedenih mjera, nego i praćenje učinkovitosti upravljanja destinacijom, pravodobno prepoznavanje odstupanja i potreba za prilagodbom. Time se, također, osigurava transparentnost prema općinskim tijelima, dionicima i lokalnoj zajednici.

Dokument godišnjeg izvješća treba sadržavati ključne informacije o provedbi Plana upravljanja destinacijom Podstrana, i to kroz sljedeće elemente:

Uvodni dio – sažeti prikaz Plana upravljanja destinacijom Podstrana, uključujući njegovu svrhu, ciljeve, razvojne smjernice, prioritetna područja djelovanja i vremenski okvir provedbe.

Ostvareni rezultati – jasan pregled statusa provedbe planiranih aktivnosti i projekata, usporedba planiranog i ostvarenog, pregled ključnih pokazatelja te istaknuti pomaci u odnosu na prethodnu godinu. U ovom dijelu posebno je važno pratiti učinke na prihvatni kapacitet destinacije, kvalitetu života lokalnog stanovništva, stanje prostora i infrastrukture te kvalitetu turističkog iskustva.

Planirane aktivnosti za narednu godinu – kratki prikaz aktivnosti, projekata i upravljačkih mjera koje se planiraju provesti u sljedećem godišnjem razdoblju, uz navođenje prioritetnih intervencija i područja na koja će se staviti poseban naglasak.

Ako tijekom provedbe dođe do nepredviđenih okolnosti, promjena u turističkim kretanjima, trendovima na tržištu ili drugih okolnosti koje zahtijevaju korekcije, Plan upravljanja destinacijom Podstrana treba prilagoditi novonastalim uvjetima. O eventualnim izmjenama, razlozima za njihovo uvođenje i prijedlogu dodatnih mjera izvještava se nadležno predstavničko tijelo Općine Podstrana, uz odgovarajuće obrazloženje i prijedlog daljnjih koraka potrebnih za učinkovitu provedbu Plana.

Po završetku četverogodišnjega provedbenog ciklusa izrađuje se završno izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom Podstrana. Završno izvješće obuhvaća cjelokupno razdoblje provedbe i služi kao temelj za izradu novoga planskog dokumenta. U završnom dijelu izvješća potrebno je dati preporuke za sljedeće plansko razdoblje, kako bi se osigurao kontinuitet upravljanja, unaprijedila učinkovitost provedbe i podržao održivi razvoj turizma u Podstrani.